

ЛЬВІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ
ІМЕНІ ІВАНА БОБЕРСЬКОГО
МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЛЬВІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ
ІМЕНІ ІВАНА БОБЕРСЬКОГО
МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Кваліфікаційна наукова праця
на правах рукопису
УДК 796.012.3:796.034.2(043.3)

ТУРКА РОСТИСЛАВ ОРЕСТОВИЧ

**АКТИВІЗАЦІЯ ОЗДОРОВЧОЇ РУХОВОЇ АКТИВНОСТІ НАСЕЛЕННЯ
З ВИКОРИСТАННЯМ СПОРТИВНО-МАСОВИХ ЗАХОДІВ
СИСТЕМИ СПОРТУ ДЛЯ ВСІХ**

24.00.02 – Фізична культура, фізичне виховання
різних груп населення

Фізичне виховання і спорт– галузь знань

Подається на здобуття наукового ступеня кандидата наук з фізичного
виховання та спорту

Дисертація містить результати власних досліджень. Використання ідей,
результатів і текстів інших авторів мають посилання на відповідне джерело.

Турка Р.О.

Науковий керівник:

Чеховська Любов Ярославівна
кандидат наук з фізичного виховання і
спорту, доцент

Львів 2019

АНОТАЦІЯ

Турка Р.О. Активізація оздоровчої рухової активності населення з використанням спортивно-масових заходів системи спорту для всіх. – Кваліфікаційна наукова праця на правах рукопису.

Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата наук з фізичного виховання та спорту за спеціальністю 24.00.02 «Фізична культура, фізичне виховання різних груп населення». – Львівський державний університет фізичної культури імені Івана Боберського, Львів, 2019.

Дисертаційна робота присвячена проблемі залучення населення до занять оздоровчою руховою активністю через спортивно-масові заходи системи спорту для всіх. Досліджувалися особливості спортивно-масових заходів системи спорту для всіх з метою обґрунтування умов активізації оздоровчої рухової активності населення та внесення коректив в процес проведення спортивно-масових заходів для підвищення їх ефективності.

Рівень залучення населення до оздоровчої рухової активності вказує на низку проблем функціонування сфери фізичної культури та спорту загалом та системи спорту для всіх зокрема. У сучасному суспільстві на одне з перших місць висувається високопродуктивна праця, активне довголіття та здоровий спосіб життя, що неможливе без належного рівня оздоровчої рухової активності.

Узагальнюючи результати досліджень щодо оздоровчої рухової активності слід зазначити, що використання різних засобів фізичної культури та спорту збільшує тривалість життя, створює умови для пізнання власних можливостей, гарантує підвищення працездатності та забезпечує оптимальні обсяги рухової активності.

Аналіз науково-методичної літератури дозволив встановити, що проблемою залучення до занять оздоровчою руховою активністю займалося багато науковців. Напрямки їхніх досліджень стосувалися, практично, усіх вікових категорій населення.

На державному рівні задля збільшення кількості населення зайнятого оздоровчою руховою активністю був створений Всеукраїнський центр фізичного здоров'я населення «Спорт для всіх», основним завданням якого є залучення широких верств населення до занять руховою активністю.

Основною домінантою державних нормативно-правових документів з розвитку сфери фізичної культури та спорту є підвищення рівня оздоровчої рухової активності населення. Також пропонуються різноманітні дії для досягнення поставленої мети: запровадження системи багатоступеневих спортивно-масових змагань; відновлення спартакіад; проведення різноманітних рекреаційних та реабілітаційних заходів; проведення комплексних спортивних заходів; розробка та впровадження системи фізкультурно-оздоровчих та спортивних заходів за участю соціальних груп сільського населення; залучення інститутів громадянського суспільства до проведення заходів з підвищення оздоровчої рухової активності населення.

Застосування спортивно-масових заходів системи спорту для всіх дозволяє одночасно охопити велику кількість рекреантів та на прикладі конкретного виду рухової активності здійснити її наочну пропаганду.

Проте, слід зазначити, що у науково-методичній літературі спостерігається недостатня визначеність структури та змісту спортивно-масових заходів системи спорту для всіх. Попри те, що практична діяльність організацій системи спорту для всіх включає активне використання спортивно-масових заходів як засобу залучення населення до оздоровчої рухової активності, дієвість цих заходів з'ясована і висвітлена лише частково.

Отже, у вступі дисертаційної роботи обґрунтована зазначена актуальність обраної теми та вказано її зв'язок з науковими програмами й темами робіт; визначено мету, об'єкт і предмет; сформульовано завдання дослідження; описано методи дослідження; подано наукову новизну та практичне значення одержаних результатів, їх апробацію; вказано особистий внесок автора.

Мета дослідження – обґрунтувати умови активізації оздоровчої рухової активності з використанням спортивно-масових заходів системи спорту для всіх.

Для її досягнення ми застосовували такі методи дослідження: аналіз, систематизацію, порівняння, узагальнення відомостей наукової та методичної літератури, інформаційних джерел інтернету; метод опитування (анкетування та інтерв'ювання); структурно-функціональний аналіз; метод експертного оцінювання; SWOT аналіз; математико-статистичні методи.

Виконувалося дисертаційне дослідження у три етапи, які були взаємопов'язані та доповнювали один одного.

Проведений структурно-функціональний аналіз документів організаційного регламентування діяльності закладів системи спорту для всіх (ЛОЦФЗН «Спорт для всіх», ГО «Об'єднання «Самопоміч», УДЮМК) дозволив визначити пріоритетні напрямки діяльності та їх відсоткове співвідношення. Це дало змогу підтвердити дані щодо пріоритетного напрямку діяльності - проведення спортивно-масових заходів. Також встановлено нерівномірність щодо різних видів діяльності організацій системи спорту для всіх, зокрема слід зазначити, що деякі види діяльності не знайшли свого відображення у документах організаційного регламентування.

Результати проведеного аналізу документів планування та звітності дали змогу визначити відсоткове співвідношення заходів спортивно-оздоровчого характеру та заходів фізкультурно-оздоровчого характеру; встановити спрямованість спортивно-масових заходів на певні вікові категорії населення. Так ми визначили, що більшість спортивно масових заходів проводиться для дітей та молоді (ЛОЦФЗН «Спорт для всіх» - 54%, ГО «Об'єднання «Самопоміч» - 95,5%, УДЮМК -100%).

Результати соціологічного опитування учасників спортивно-масових заходів (n = 422) підтверджують дані досліджень інших авторів, що спортивно-масові заходи є дієвим засобом залучення населення до оздоровчої рухової активності, так твердять 91% респондентів. Після

проведеного спортивно - масового заходу у 80% опитаних виникало бажання більше дізнатися про користь від занять руховою активністю, а 20% респондентів відповіли, що готові розпочати систематично займатися оздоровчою руховою активністю.

Аналіз відповідей респондентів дозволив визначити популярні серед населення види рухової активності, так серед найпопулярніших - спортивні ігри, біг та силові види рухової активності (гирьовий спорт, атлетична гімнастика, workout та ін.).

Також встановлені мотиваційні пріоритети учасників спортивно-масових заходів, так для респондентів молодіжного та першого зрілого віку головним мотивом до участі в заняттях руховою активністю є підвищення рівня розвитку фізичних якостей, а респонденти другого періоду зрілого віку назвали головним мотивом – задоволення потреби в рухах.

У результаті вивчення проблеми залучення населення до занять руховою активністю нами запропоновано перелік чинників, які впливають на цей процес. Перелік поділявся на чотири групи: чинники внутрішнього середовища підготовчого етапу проведення спортивно-масових заходів; чинники внутрішнього середовища реалізаційного етапу діяльності; чинники внутрішнього середовища підсумково-звітнього етапу діяльності; чинники зовнішнього середовища діяльності організацій системи спорту для всіх.

Для підтвердження впливу даних чинників на діяльність організацій системи спорту для всіх та процес залучення населення до занять руховою активністю через спортивно-масові заходи ми провели експертне оцінювання.

Аналіз відповідей експертів дав змогу визначити важливі чинники та віднести їх до сильних або слабких сторін, можливостей або загроз діяльності організацій системи спорту для всіх.

Наступним етапом дослідження було проведення SWOT-аналізу, який дав можливість визначити стратегію підвищення ефективності процесу залучення населення до оздоровчої рухової активності, що базуються на:

підтримці та розвитку сильних сторін установи; боротьбі із загрозами; використанні можливостей для подолання слабких сторін діяльності; відверненні можливих загроз у зовнішньому середовищі.

На основі результатів експертного оцінювання та SWOT-аналізу нами сформульовані практичні дії, дотримання яких дає змогу покращити ефективність процесу залучення населення до занять руховою активністю через спортивно-масові заходи.

У результаті проведеного структурно-функціонального та SWOT-аналізу, експертного оцінювання нами розроблено алгоритм залучення населення до оздоровчої рухової активності через спортивно-масові заходи системи спорту для всіх. Даний алгоритм передбачає три етапи проведення спортивно-масових заходів (підготовчий, реалізаційний, підсумково звітний) та проходження учасниками певних послідовних кроків, що сприятимуть активізації їхньої рухової активності.

Наукова новизна одержаних результатів полягає у тому, що вперше обґрунтовано алгоритм залучення населення до занять руховою активністю через спортивно-масові заходи з врахуванням етапності їхнього проведення. Також вперше визначено стратегію діяльності організацій системи спорту для всіх з урахуванням сильних і слабких сторін внутрішнього середовища, можливостей і загроз зовнішнього середовища діяльності.

Практичне значення одержаних результатів полягає у розробленні алгоритму залучення населення до рухової активності в системі спорту для всіх, що базується на удосконаленні процесу організації та проведення спортивно-масових заходів та відповідає етапності проведення спортивно-масових заходів; поділі діяльності з залучення населення до рухової активності через спортивно-масові заходи на два паралельно-послідовних процеси: залучення до систематичної рухової активності та залучення до участі в спортивно-масовому заході.

Результати дослідження впроваджено в діяльність Львівського обласного центру фізичного здоров'я населення (ЛОЦФЗН) «Спорт для

всіх», громадської організації (ГО) «Об'єднання «Самопоміч» та громадської організації «Здорове місто» та в освітній процес студентів закладів вищої освіти, що підтверджено актами впровадження.

Ключові слова: система спорту для всіх, спортивно-масові заходи, залучення, оздоровча рухова активність

ABSTRACT

Turka R.O. Activisation of health-related activity of the population using mass sports events in the sports for all system. Qualifying scientific work on the rights of manuscripts.

The dissertation for obtaining the scientific degree of the candidate of physical education and sports in specialty 24.00.02 – physical culture, physical education of various population groups. – Lviv State University of Physical Culture named after Ivan Boberskyj, Lviv, 2019.

The dissertation is devoted to the problem of involving people into training activities by improving motor activity through sport-mass events of the system sport for all.

The content of sports events of the system sport for all was investigated in order to determine the role of events in activating the recreational motor activity of the population and making adjustments in the process of carrying out events to increase their effectiveness.

The level of involvement of the population in the improvement of motor activity points to a number of problems of functioning of the sphere of physical culture and sports in general and the system sport for all in particular. Modern society puts a number of requirements to a person, one of the first places is the active longevity and a healthy lifestyle, which is impossible without the proper level of improving motor activity.

Summarizing the results of studies on motor activity, it should be noted that the use of different means of physical culture and sports increases life expectancy,

creates conditions for knowledge of their own abilities, provides increased efficiency and provides appropriate levels of motor activity.

The analysis of scientific and methodological literature has made it possible to establish that many researchers were involved in the problem of involvement into health-improving motor activity. The directions of their research concerned practically all age categories.

At the state level, the All-Ukrainian Center for Physical Health of the population "Sport for All" was created in order to engage the population in motor activity, the main task of which is to involve the general population in motor activity.

The main dominant of state programs for the development of the sphere of physical culture and sports is an increase in the level of recreational motor activity of the population. Also, the program contains a variety of practical actions to achieve the goal, among which the important role is taken by actions related to sporting events: the introduction of a system of multi-level sport-mass competitions; Sport days restoration; conducting various recreational and rehabilitation events; carrying out complex sporting events; development and implementation of a system of physical culture and health and sporting events with the participation of social groups of the rural population; Involvement of public institutions in carrying out events to improve the recreational motor activity of the population.

The use of sporting events of the system sport for all allows to reach a large number of recreational activities, and on the example of a particular type of motor activity to make visible propaganda of recreational motor activity simultaneously.

However, it should be noted that in the scientific and methodological literature there is a lack of certainty of the structure and content of sports events of the system sport for all. Despite the fact that the practical activities of the organizations sport for all include the active use of sporting events as a means of involving the population in improving motor activity, the effectiveness of these events is only partially clarified.

Thus, in the introduction of the dissertation the indicated relevance of the chosen theme is substantiated and its connection with scientific programs and themes of works is specified; the purpose, object and subject are determined; the research task is formulated; research methods are described; the scientific novelty and practical value of the obtained results, their testing are made; the author's personal contribution is described.

The purpose of the research is to justify the conditions of activation of motor activity of the population by involving in the sport-mass events of the sports system for all.

To achieve this, we used the following research methods: analysis, systematization, comparison, generalization of literary sources and information sources of the Internet; survey method (questionnaire); structural and functional analysis; expert assessment method; SWOT analysis; Mathematical-statistical methods of processing the obtained data are used.

The dissertation study was carried out in three stages, which were interrelated and leaked from each other.

The conducted structural and functional analysis of organizational regulation documents of organizations of the system sport for all allowed to determine the priority directions of activity and to determine the percentage of the main types of activity. This gave us the possibility to confirm data on priority areas of activity (holding sports events). It also establishes heterochronism regarding various types of activities of organizations of the system sport for all, in particular, it should be noted that some activities were not reflected in the documents of organizational regulation.

The results of the analysis of planning and reporting documents made it possible to determine the percentage of sports-recreational activities and events of physical culture and health. Also the focus of sports events for certain age categories was set. Thus, we determined that sporting mass events are more aimed at children and youth (LOTSF "Sport for All" - 54%, NGO "Samopomich" - 95.5%, UDYUMK -100%).

The results of the sociological survey of participants in sports events confirm data from other authors' research that sporting events are an effective means of attracting people to improving motor activity. 91% of respondents say so. After a sporting event, 80% of the respondents had a desire to learn more about the benefits of engagement by motor activity, and 20% of respondents said they were ready to begin systematic recreational motor activity.

The analysis of respondents' answers allowed to determine popular types of motor activity among the population, among the most popular ones - sports games, running and power types of motor activity.

Also, the motivational priorities of participants in sporting events among the respondents were determined, as the respondents from the youth and the first mature age called the main motivation to participate in the classes of motor activity is to increase the level of development of physical qualities, and respondents from the second period of mature age called the main motive - satisfaction of the need for movement.

In the process of studying the problem of attracting people to motor activity through sports-mass events of the system sport for all in the scientific and methodological literature, structural and functional analysis of documents of organizational regulation and analysis of sociological survey of respondents, we compiled a list of factors that influence the process of involving the population in motor activity. The list consisted of four parts: the factors of the internal environment of the preparatory stage of the activity of organizations of the sports system for all; factors of the internal environment of the implementation stage of the organizations of the sports system for all; factors of the internal environment of the final stage of the activity of organizations of the sports system for all; the factors of the external environment of the organizations of the sports system for all.

To confirm the influence of these factors on the activity of organizations of the system sport for all and to determine the impact on the process of involving the population into motor activity through sporting events, we conducted an expert evaluation.

An analysis of expert responses has allowed us to identify important factors and identify them with the strengths or weaknesses of the activity and the opportunities or threats of the activities of organizations sport for all.

The next stage of the study was SWOT-analysis. This methodology has made it possible to draw up scenarios for increasing the efficiency of the process of involving the population into the recreational motor activity, based on: support and development of the strengths of the institution; fight against threats; use opportunities to overcome the weaknesses; avoid possible threats in the external environment.

Based on the results of expert evaluation and SWOT analysis, we have formulated practical actions that help to improve the effectiveness of the process of involving the population into motor activity through sporting events.

As a result of structured-functional analysis, expert evaluation and SWOT-analysis, we have developed an algorithm for attracting people to motor activity through sport-mass events of the system sport for all. This algorithm is based on three stages of sports events (preparation, realization, summary) and involves participants passing certain successive steps that will ultimately lead to an increase in their motor activity.

The scientific novelty of the obtained results is that for the first time the algorithm of attracting people to motor activity through sporting events, taking into account the phasing of their implementation, was substantiated. Also, for the first time, the strategy of activity of the organizations of the system sport for all is determined, taking into account the strengths and weaknesses of the external environment and opportunities and threats of the external environment of activity.

The practical significance of the results obtained is to complement the developed algorithm of involving the population in motor activity and the strategy of the organizations of the system sport for all the list of practical actions to improve the process of organizing and conducting sports events, based on: the phases of sporting events; the division of the process of involving the population into motor activity through sporting events on two parallel-sequential processes of

engaging in systematic motor activity and involvement in participation in a sporting mass event.

The results of the study were introduced into the activity of the Lviv Regional Center of Physical Health of the population "Sport for All", public organization "Objednannya "Samopomich", public organization "Healthy City" and into the study process of higher education institutions, which has been confirmed by acts of implementation.

Key words: sport for all system; sport-mass events; involvement; health-related motor activity

Наукові праці, в яких опубліковані основні наукові результати дисертації

1. Приступа Є, Чеховська Л, Турка Р. Система підготовки спортивно-масових заходів у спорті для всіх. Фізична активність, здоров'я і спорт. 2017;2(28):69–77.

Внесок здобувача полягає у зборі емпіричних даних та інтерпретації результатів.

2. Турка Р, Жданова О, Чеховська Л. Популяризація спортивних занять та рухової активності громадським об'єднанням "Самопоміч". Спортивна наука України [Інтернет]. 2015;6(70):44–49. Доступно:<http://sportscience.ldufk.edu.ua/index.php/snu/article/view/374>

Внесок здобувача полягає у зборі емпіричних даних та інтерпретації результатів.

3. Турка Р. Алгоритм залучення населення до рухової активності через спортивно-масові заходи. Фізична активність, здоров'я і спорт. 2017;3:78–84.

4. Chekhovska L, Turka R. Mass sport events in the activity of children and youth clubs in Lviv to involve children into physical activity. Journal of physical education and sport. 2015;15(3):538–542.

Внесок здобувача полягає у зборі емпіричних даних, їх статистичній обробці, інтерпретації результатів.

5. Турка Р. Спортивно-масові заходи як системоутворювальний чинник діяльності центрів "Спорт для всіх". В: Приступа Є, редактор. Молода спортивна наука України. Зб. наук. пр. з галузі фіз. виховання, спорту і здоров'я людини Львів; 2014;18;4, с. 155–160.

6. Турка РО. «Тиждень доступного спорту» як засіб залучення населення до фізкультурно-оздоровчої діяльності. В: Приступа Є, редактор. Молода спортивна наука України. Зб. наук. пр. з галузі фіз. культури та спорту. Львів; 2013;17;4, с. 186–192.

7. Турка РО. Спортивно-масові заходи в системі „спорт для всіх” як засіб залучення населення до систематичних занять руховою активністю. В: Арзютов ГМ, редактор. Науковий часопис. Нац. пед. ун-ту ім. М. П. Драгоманова. Серія 15, Науково-педагогічні проблеми фізичної культури (фізична культура та спорт). Зб. наук. пр. Київ; 2013;7, с. 322–328.

Наукові праці, які засвідчують апробацію матеріалів дисертації

8. Жданова О, Турка Р. Роль ярмарки спорту в популяризації фізкультурно-спортивних занять. В: XIII Международная научная сессия по итогам НИР 2012 года «Научное обоснование физического воспитания, спортивной тренировки и подготовки кадров по физической культуре и спорту». Молодежь – науке. Актуальные проблемы теории и методики физической культуры и спорта. Материалы Междунар. науч.-практ. конф., Минск, 16 апреля 2013 г. Минск : БГУФК, 2013;3, с. 123–126.

Внесок здобувача полягає у зборі емпіричних даних, їх статистичній обробці.

9. Турка Р, Чеховська Л, Шевців У. Етапи проведення спортивно-масових заходів у системі масового спорту (спорту для всіх). В: Економіко-соціальні відносини в галузі фізичної культури та сфери обслуговування. Матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. Львів; 2017, с. 164–166.

Внесок здобувача полягає у обґрунтуванні етапів проведення спортивно-масові заходи системи спорту для всіх.

10. Турка Р. Інформаційна підтримка спортивно-масових заходів в системі „спорт для всіх”. В: Проблеми активізації рекреаційно-оздоровчої діяльності населення. Матеріали ІХ Всеукр. наук.-практ. конф. з міжнар. участю. Львів; 2014, с. 154–159.

Наукові праці, які додатково відображають наукові результати дисертації

11. Турка Р., Клімченко Т. Мотиваційні пріоритети учасників масових рекреаційних заходів системи спорту для всіх. В: Проблеми активізації рекреаційно-оздоровчої діяльності населення. Матеріали Х Всеукр. наук.-практ. конф. з міжнар. участю; 12–13 трав. 2016 р. Львів; 2016, с. 192–195.

Внесок здобувача полягає інтерпретації результатів, підготовці публікації до друку

ЗМІСТ

ПЕРЛІК УМОВНИХ СКОРОЧЕНЬ.....	17
ВСТУП.....	18
РОЗДІЛ 1. Умови залучення населення до оздоровчої рухової активності.....	24
1.1. Складові оздоровчої рухової активності	24
1.2. Спортивно-масові заходи у системі оздоровчої рухової активності системи спорту для всіх	37
1.3. Популяризація оздоровчої рухової активності через спортивно-масові заходи системи спорту для всіх.....	44
Висновки до розділу 1.....	55
РОЗДІЛ 2. Методи та організація дослідження.....	58
2.1. Методи дослідження.....	58
2.2. Організація дослідження.....	73
РОЗДІЛ 3. Спортивно-масові заходи у організаціях системи спорту для всіх.....	76
3.1. Спортивно-масові заходи в системі спорту для всіх (на прикладі ЛОЦФЗН «Спорт для всіх»).....	76
3.2. Спортивно-масові заходи у районних установах дитячо-юнацьких молодіжних клубів.....	92
3.3. Спортивно-масові заходи громадської організації «Об'єднання «Самопоміч».....	100
3.4. Ставлення учасників спортивно-масових заходів системи спорту для всіх до оздоровчої рухової активності.....	106
Висновки до третього розділу.....	118
РОЗДІЛ 4. Спортивно-масові заходи у залученні населення до оздоровчої рухової активності.....	120
4.1. Етапи спортивно-масових заходів та вирішення в процесі їх реалізації проблеми залучення населення до рухової активності.....	120

4.1.1. Діяльність організацій системи спорту для всіх на підготовчому етапі проведення спортивно-масових заходів.....	126
4.1.2. Діяльність організацій системи спорту для всіх на реалізаційному етапі проведення спортивно-масових заходів.....	132
4.1.3. Діяльність організацій системи спорту для всіх на підсумково-звітному етапі проведення спортивно-масових заходів	139
4.2. Вплив зовнішніх чинників на діяльність організацій системи спорту для всіх щодо проведення спортивно-масових заходів.....	143
4.3. Стратегії діяльності установ щодо проведення спортивно-масових заходів	148
Висновки до четвертого розділу.....	163
РОЗДІЛ 5. Аналіз та узагальнення результатів дослідження.....	165
ВИСНОВКИ.....	172
ПОСИЛАННЯ	176
ДОДАТКИ.....	199

ПЕРЕЛІК УМОВНИХ СКОРОЧЕНЬ

ЗВО	заклад вищої освіти
ВЦФЗН «Спорт для всіх»	Всеукраїнський центр фізичного здоров'я населення Спорт для всіх
ГО	громадська організація
ЗМІ	засоби масової інформації
ЛОЦФЗН «Спорт для всіх»	Львівський обласний центр фізичного здоров'я населення Спорт для всіх
МОК	Міжнародний олімпійський комітет
НОКУ	Національний олімпійський комітет України
РА	рухова активність
СМЗ	спортивно масові заходи
УДЮМК	установи дитячо-юнацьких молодіжних клубів
ФСК	фізкультурно-спортивні клуби
ФОП	фізкультурно-оздоровчі послуги

ВСТУП

Актуальність теми. Використання різноманітних засобів фізичного виховання сприяє профілактиці захворювань, підвищенню працездатності, збільшенню тривалості життя, організації повноцінного дозвілля, боротьбі зі шкідливими звичками, створює умови пізнання власних можливостей і забезпечує оптимальні обсяги рухової активності [14, 49, 70, 97, 126].

Ситуація, яка склалася в Україні, свідчить, що показники рухової активності населення залишаються на низькому рівні: дві третини українців (66 %) не займаються фізичною культурою і спортом. Серед залучених до рухової активності щодня займаються 8 %, через день – 5 %, кілька разів на тиждень – 11 % і менше ніж раз на тиждень – 9 % осіб [55]. До занять фізичною культурою і спортом із достатнім та середнім рівнем оздоровчої рухової активності залучено лише 9 % населення (3 % мають достатній та 6 % – середній рівень оздоровчої рухової активності) [143].

Вивчали проблему і шукали шляхи підвищення рівня рухової активності дорослого населення: Лукьянченко М. А. [101]; Вареник О. М. [20]; Баженов Є В [47]; Ярошик М. Я. [193]; Путятин Г. М. [3]; Андреева О. В. [5, 195]; студентів – Деделюк Н. А. [40]; Земська Н. О. [70]; Єдинак Г. А [56]; Завидівська Н. Н. [65]; Матвієнко М. І. [113]; Ріпак М.О.[148]; школярів – Шевців У. С.[189]; Москаленко Н. В. [118]; Сутула В. О. [163]; Приступа Є. Н [136]; Боднар І. Р. [16]; Мандюк А. Б. [106] та ін.

В Україні є значна кількість організацій, основним завданням яких є залучення населення до занять руховою активністю. Зокрема, для розв'язання проблеми залучення різних груп населення до оздоровчої рухової активності в країні на початку 2000-х років розпочалося утворення Центрів фізичного здоров'я населення «Спорт для всіх», яких на сьогодні функціонує більше ніж 200. Дослідженнями виявлено, що пріоритетним у їх діяльності є проведення спортивно-масових заходів [48, 58, 60, 123]. Також встановлено, що кожного року кількість проведених заходів зростає, зокрема

2014 року було проведено – 56647, 2015 року – 61018 та 2016 року – 65002 заходів [116].

Проблему проведення змагальних заходів, їхню роль у залученні населення до занять спортом вивчав Карплюков А.Н. [77]. Також спортивно-масові заходи досліджували Красников А.А. [91]; Стрижак О.О. [161]; Бартелла (G. Bartella) [195]; С. Шіблі (S. Shibli) [217]; К. Халлманн, А. Зехрер у співавт. (K. Hallmann, A. Zehrer) [206].

Таким чином, склалося очевидне протиріччя, яке полягає у тому, що кількість фізкультурно-спортивних заходів зростає, а відсоток населення, залученого до оздоровчої рухової активності, – низький. У зв'язку із зазначеним, на сьогодні сформувалося актуальне науково-практичне завдання щодо обґрунтування умов використання спортивно-масових заходів у залученні населення до оздоровчої рухової активності.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Роботу виконано відповідно до теми 3.9 Зведеного плану НДР у сфері фізичної культури та спорту на 2011–2015 рр. «Удосконалення наукових засад спорту для всіх, фітнесу та рекреації» (номер державної реєстрації 0111U001735) Міністерства України у справах сім'ї, молоді та спорту та наукової теми кафедри фітнесу та рекреації Львівського державного університету фізичної культури на 2016–2020 рр. «Технологія залучення населення до оздоровчої рухової активності» (номер державної реєстрації 0117U 003040).

Роль автора як виконавця тем полягає у визначенні актуальності проблеми залучення населення до занять руховою активністю через спортивно-масові заходи у системі спорту для всіх; визначенні мотиваційних пріоритетів учасників спортивно-масових заходів; встановленні стратегії організацій системи спорту для всіх; розробленні та обґрунтуванні алгоритму залучення населення до занять руховою активністю через спортивно-масові заходи у системі спорту для всіх, а також зборі та аналізі інформації.

Мета дослідження – обґрунтувати умови активізації оздоровчої рухової активності з використанням спортивно-масових заходів системи спорту для всіх.

Завдання дослідження:

1. Узагальнити досвід залучення населення до оздоровчої рухової активності.
2. Визначити особливості спортивно-масових заходів системи спорту для всіх.
3. Визначити мотиваційні пріоритети до рухової активності учасників спортивно-масових заходів системи спорту для всіх.
4. Встановити стратегію організацій системи спорту для всіх щодо залучення населення до оздоровчої рухової активності.
5. Розробити алгоритм залучення населення до систематичних занять оздоровчою руховою активністю та визначити його проектну ефективність.

Об'єкт дослідження: оздоровча рухова активність населення.

Предмет дослідження: спортивно-масові заходи системи спорту для всіх.

Методи дослідження:

1. Аналіз, систематизацію, порівняння, узагальнення відомостей наукової та методичної літератури, інформаційних джерел інтернету використано для вивчення стану залучення населення до занять руховою активністю через спортивно-масові заходи.
2. Метод опитування (анкетування, інтерв'ювання) застосовано для визначення мотиваційних пріоритетів учасників спортивно-масових заходів до занять руховою активністю.
3. Структурно-функціональний аналіз використано для вивчення документів організаційного регламентування діяльності організацій системи спорту для всіх.
4. Метод експертного оцінювання використано для визначення ступеня важливості чинників впливу, їх спрямованості на проведення

спортивно- масових заходів та залучення населення до систематичних занять руховою активністю.

5. SWOT-аналіз застосовано для встановлення сильних і слабких сторін, можливостей і загроз у діяльності організацій системи спорту для всіх з проведення спортивно-масових заходів.

6. Математико-статистичні методи обробки одержаних даних використано для опрацювання отриманих результатів дослідження.

Наукова новизна одержаних результатів:

- *уперше* встановлено стратегію діяльності організацій системи спорту для всіх з урахуванням сильних і слабких сторін, можливостей і загроз їх зовнішнього і внутрішнього середовищ та запропоновано умови її ефективної реалізації;

– *уперше сформовано та обґрунтовано* чинники, що сприяють чи перешкоджають залученню населення до оздоровчої рухової активності через участь у спортивно-масових заходах, перелік яких складається з чотирьох блоків: чинники внутрішнього середовища підготовчого етапу, реалізаційного етапу, підсумково-звітнього етапу проведення спортивно-масового заходу, чинники зовнішнього середовища;

- *уперше* обґрунтовано алгоритм залучення населення до занять руховою активністю через спортивно-масові заходи системи спорту для всіх та встановлено проектну ефективність запропонованих розробок;

- *удосконалено* інформацію щодо особливостей спортивно-масових заходів системи спорту для всіх;

- *удосконалено* теоретичні відомості щодо мотивації учасників спортивно-масових заходів системи спорту для всіх;

- *набули подальшого розвитку* дані про шляхи залучення населення через спортивно-масові заходи до систематичних фізкультурно-оздоровчих занять.

Практичне значення одержаних результатів полягає у розробленні алгоритму залучення населення до рухової активності в системі спорту для

всіх, що базується на удосконаленні процесу організації та проведення спортивно-масових заходів та відповідає етапності проведення спортивно-масових заходів; поділі діяльності з залучення населення до рухової активності через спортивно-масові заходи на два паралельно-послідовних процеси: залучення до систематичної рухової активності та залучення до участі в спортивно-масовому заході.

Результати дослідження впроваджено в діяльність Львівського обласного центру фізичного здоров'я населення (ЛОЦФЗН) «Спорт для всіх», громадської організації (ГО) «Об'єднання «Самопоміч» та громадської організації «Здорове місто» та в освітній процес студентів закладів вищої освіти, що підтверджено актами впровадження.

Особистий внесок дисертанта. Автор здійснив постановку проблеми, сформував мету і завдання, дібрав відповідні методи для їх розв'язання, проаналізував та узагальнив дані наукової та методичної літератури. Провів комплексне дослідження впливу спортивно-масових заходів на залучення населення до рухової активності, виконав статистичне опрацювання отриманих результатів, їх інтерпретацію, сформулював висновки та оформив дисертаційне дослідження. Впровадив результати дослідження у практику.

У спільних публікаціях дисертантові належить формулювання методологічної основи дослідження, аналіз та узагальнення основних результатів, збирання емпіричних даних, їх статистична обробка та інтерпретація результатів.

Апробація результатів дисертації. Основні положення та результати оприлюднено на всеукраїнських та міжнародних науково-практичних конференціях: «Молода спортивна наука України» (Львів, 2013; 2014); «Молодь та олімпійський рух» (Київ, 2013; 2019); «Молодежь – науке. Актуальные проблемы теории и методики физической культуры и спорта» (Мінськ, 2013); «Проблеми активізації рекреаційно-оздоровчої діяльності населення» (Львів, 2014; 2016; 2018); на засіданнях кафедри фітнесу та рекреації, звітних наукових конференціях викладачів та аспірантів

Львівського державного університету фізичної культури імені Івана Боберського.

Публікації. Основні положення дисертаційної роботи викладено в 11 статтях, з них шість опубліковано у наукових фахових виданнях України, одну у закордонному виданні, що внесене до наукометричної бази Scopus, чотири – в інших виданнях. П'ять публікацій виконано одноосібно.

Структура та обсяг дисертації. Дисертація складається з анотації, переліку умовних скорочень, вступу, п'яти розділів, висновків, списку використаних джерел та додатків. Робота, викладена на 247 сторінках, містить 36 таблиць, 38 рисунків, 23 додатки. Список використаних джерел становить 220, 26 з яких написані латиницею.

РОЗДІЛ 1

УМОВИ ЗАЛУЧЕННЯ НАСЕЛЕННЯ ДО ОЗДОРОВЧОЇ РУХОВОЇ АКТИВНОСТІ

1.1. Складові оздоровчої рухової активності

Важливим аспектом розвитку сучасного суспільства є питання зміцнення і збереження здоров'я населення України. Це питання викликає занепокоєння і стосується воно, практично, усіх вікових груп населення [2, 18, 33, 67, 193]. Зокрема до важливих показників стану розвитку фізичної культури та спорту відносять рівень фізичного здоров'я різних груп населення, залучення громадян до занять масовим спортом, залучення інвалідів до занять фізкультурно-спортивною реабілітацією, залучення дітей та молоді, у тому числі дітей та молоді з інвалідністю, до занять у дитячо-юнацьких спортивних школах, досягнень спортсменів України на міжнародних спортивних змаганнях, передусім Олімпійських, Паралімпійських і Дефлімпійських іграх, Глобальних іграх спортсменів з порушенням інтелекту, Всесвітніх іграх з неолімпійських видів спорту, забезпеченості кадрами сфери фізичної культури і спорту та ін. [81, 94, 146, 177, 191]. Зарубіжні наукові дослідження присвячені питанням оздоровчої рухової активності, визначають її як важливий елемент здорового способу життя та творчого довголіття [69, 202, 203, 204, 215, 216].

Закон України „Про фізичну культуру і спорт” визначає напрямок розвитку фізичної культури та спорту. Також цей документ містить загальні правові, організаційні, соціальні та економічні основи діяльності у сфері фізичної культури і спорту та гарантує право громадян займатися фізичною культурою і спортом незалежно від ознак раси, кольору шкіри, політичних, релігійних та інших переконань, статі, етнічного та соціального походження, майнового стану, місця проживання, мовних або інших ознак [146].

У законах України «Про освіту» та «Позашкільну освіту» наголошується на тому, що кожен учасник освітнього процесу матиме можливість отримати

знання та вміння що стосуються фізичної культури та спорту, здорового способу життя [144, 145].

У Національній доктрині розвитку фізичної культури і спорту (2005-2016 рр.), Національній стратегії з оздоровчої рухової активності в Україні на період до 2025 року «Рухова активність - здоровий спосіб життя – здорова нація» (2016 – 2025 рр.) та Державній цільовій соціальній програмі розвитку фізичної культури і спорту на період до 2020 року (2017 – 2020 рр.) визначаються важливі питання щодо формування у суспільстві умов до оздоровчої рухової активності та здорового способу життя, задоволення потреб кожного громадянина держави у створенні належних умов для занять фізичною культурою і спортом, збільшення обсягу рухової активності, зміцнення здоров'я засобами фізичної культури і спорту [44, 137, 142, 143].

У цих документах також велика увага приділяється проведенню різноманітних заходів. Зокрема, у Державній цільовій соціальній програмі розвитку фізичної культури і спорту на період до 2020 року серед основних завдань були:

- створення умов для забезпечення оптимальної рухової активності різних груп населення для зміцнення здоров'я з урахуванням інтересів, здібностей та індивідуальних особливостей кожного (збільшення кількості проведених заходів: у яких беруть участь ветерани; у яких беруть участь особи з інвалідністю; всеукраїнських спартакіад, спортивних змагань; регіональних спартакіад, спортивних змагань; спортивних споруд, облаштованих засобами безперешкодного доступу до них осіб з інвалідністю та ветеранів спорту та ін.);

- створення умов для підвищення ефективності фізичної підготовки у Збройних Силах, інших військових формуваннях, утворених відповідно до законів, та правоохоронних органах (збільшення кількості учасників фізкультурно-спортивних заходів);

- популяризація здорового способу життя та подолання суспільної байдужості до здоров'я населення (збільшення кількості осіб, які взяли

участь у фізкультурно-оздоровчих заходах) [137].

Серед основних завдань, що зазначені у Національній стратегії з оздоровчої рухової активності в Україні на період до 2025 року «Рухова активність - здоровий спосіб життя - здорова нація» [143] є:

- збільшення кількості загальнодоступних спортивних заходів для активного сімейного відпочинку в місцях масового відпочинку громадян; облаштування безпечних маршрутів для пішохідного, велосипедного, водного туризму; створення мережі літніх шкіл плавання на відкритих водоймах;

- залучення інститутів громадянського суспільства, у тому числі молодіжних та дитячих громадських організацій, до проведення заходів з підвищення оздоровчої рухової активності населення [143];

В огляді нормативно-правової бази функціонування сфери фізичної культури та спорту часто вживаються терміни та поняття схожі за змістом, що розкривають суть заходів спортивного спрямування. Зокрема зустрічаються наступні терміни: спортивно-масові змагання, рекреаційні заходи, комплексні спортивні заходи, фізкультурно-оздоровчі та спортивні заходи, загально доступні спортивні заходи, фізкультурно-масові заходи та ін.

Зокрема, закон України „Про фізичну культуру і спорт” [146] дає визначення основних термінів і понять серед яких:

- фізкультурно-оздоровчі заходи – заходи, що здійснюються організаторами фізкультурно-оздоровчих заходів для залучення населення до занять фізичною культурою та спортом;

- спортивні заходи – спортивні змагання та/або навчально-тренувальні збори;

- спортивне змагання – захід, що проводиться організатором спортивних заходів з метою порівняння досягнень спортсменів та визначення переможців відповідно до правил спортивних змагань з видів спорту та затвердженого організатором спортивних заходів положення (регламенту) про ці змагання,

що відповідає визначеним центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері фізичної культури та спорту, вимогам спортивні заходи – спортивні змагання та/або навчально-тренувальні збори [146].

С.П. Дудіцька називає фізкультурно-оздоровчими масовими заходами такі, що поєднують у своєму змісті не тільки спортивні змагання з метою перевірки навичок та вмінь, набутих в процесі занять фізичними вправами, а й активний оздоровчий відпочинок, релаксацію [46].

У Настанові «Про дії органів і підрозділів внутрішніх справ щодо організації й забезпечення охорони громадського порядку і безпеки громадян під час проведення масових заходів та акцій» [138] подається визначення терміну масовий захід – це заходи громадсько-політичного, релігійного, спортивного, культурно-видовищного характеру за участю значної кількості громадян, що проводяться з нагоди відзначення офіційних (державних), професійних, релігійних свят, пам'ятних дат, а також за ініціативою політичних партій, рухів, громадських об'єднань, релігійних конфесій, громад, окремих громадян, спортивних організацій, закладів культури тощо [138]. Слід зазначити, що термін масовий захід спортивного характеру (спортивно-масовий захід) широко застосовується у нормативних документах органів та підрозділів внутрішніх справ. Також термін спортивно-масові заходи часто вживається у документах організаційного регламентування (положення про проведення спортивних заходів, календарних планах, звітах тощо) організацій системи спорту для всіх.

Також розглядають масові фізкультурно-спортивні заходи, як ігрову діяльність, учасники якої з урахуванням віку, статі, рівня фізичної підготовленості, мають приблизно однакові можливості в досягненні перемоги в доступних їм вправах [61, 62, 135]. У літературі часто зустрічаються ототожнення поняття «масові фізкультурно-спортивні заходи» та «спортивно-масові заходи» до чого схилиємося і ми.

На думку низки дослідників фізичними вправами слід займатися протягом усього життя [4, 12, 50, 76, 148]. Це ставить перед сферою фізичної культури та спорту, зокрема перед масовим спортом – створення сприятливих умов для систематичних занять різними видами рухової активності [17, 45, 151, 155, 189].

Визначень терміну рухова активність є декілька. Так Всесвітня організація охорони здоров'я подає його як рух, що здійснюється скелетними м'язами і вимагає енергетичних витрат [205, 207, 213].

А.Г. Котков та Е.В. Антипова розглядають рухову активність людини з соціально-педагогічного погляду, яка спрямована на зміцнення здоров'я розвиток фізичного потенціалу й досягнення фізичного вдосконалення для ефективної реалізації своїх природних задатків з урахуванням особистої мотивації і соціальних потреб [89].

В.К. Бальсевич у своїй книзі «Очерки по возрастной кинезиологии человека» визначає рухову активність як цілеспрямоване здійснення людиною рухових дій, спрямованих на удосконалення різних показників його фізичного потенціалу та засвоєння рухових цінностей фізичної та спортивної культури [12].

М.В. Дутчак запропонував класифікувати рухову активність відповідно до мети, завдань та функцій:

- освітнього характеру;
- професійного характеру;
- реабілітаційного характеру;
- побутового характеру;
- задля переміщення до місця навчання, роботи відпочинку;
- під час дозвілля [47].

Розглядаючи рухову активність з точки зору впливу на людину слід зазначити, що практично кожен її вид (освітня професійна, рекреаційна та ін.) позитивно впливає на організм. Головним результатом дії рухової активності буде зміцнення та збереження здоров'я [35,47].

Термін оздоровча рухова активність подається Всесвітньою організацією охорони здоров'я, як «будь-який вид рухової активності, що приносить користь для здоров'я, покращує функціональні можливості без зайвої шкоди та ризику для організму», що підтверджує та впливає з попередніх трактувань понять рухової активності [194, 213].

У сфері фізичної культури і спорту, як і в інших соціально-економічних і соціально-культурних сферах, можна виділити три групи методів управління: а) адміністративно-правові; б) економічні; в) ідеологічні. Доцільно також виділити метод управління, що є специфічним для сфери фізичної культури і спорту – спортивно-масовий захід і в загальному вигляді їх систему [46, 99, 150, 156, 179].

Значний внесок у вивчення спортивно масових заходів, зокрема спортивних змагань як невід'ємної їх складової, зробив В.С. Родиченко. Його книга «Спортивное соревнование: информация, управление» розкриває питання соціалізації через спортивні події та соціальне управління. Зокрема, він зазначає, що системі спортивних змагань належить значна роль в управлінні спортивним рухом. Зацікавленість у подальшій оптимізації управління викликає необхідність вивчення системи спортивних змагань і використання усіх її можливостей. За словами дослідника, спортивне змагання в певних соціальних умовах є ефективним засобом виховної дії, а також засобом управління усім соціальним інститутом [150].

Якщо змагання розглядається як соціальне явище, то набагато частіше вивчається такий його суб'єкт як спортсмен, ніж такий як глядач. Спортом займається близько 10% населення, в той же час спортивне змагання як явище стає надбанням, практично, усього людства [18, 92, 108, 156]. Це дає можливість стверджувати, що спортивне змагання має широкий вплив не тільки на безпосередніх учасників (спортсменів) а й на глядачів.

У той час, на думку В.І. Лукашука лише активна участь у спортивно-масовому заході приносить користь для рекреанта. Зрозумілим є те, що не можна покращити здоров'я, підвищити власні фізичні кондиції, якщо лише

пасивно спостерігати за спортивно-масовим заходом через телеекран. Також, слід зазначити, що переживання та емоції, що викликає перегляд спортивно-масового заходу не завжди позитивно впливають на організм людини [102]. Звісно, що користь від перегляду спортивно-масових заходів також присутня, адже це може стати мотивом для початку занять руховою активністю.

Змагання вимагають від учасників великої фізичної і психічної концентрації [192]. Успіх досягається за рахунок прояву високих моральних і вольових якостей, таких як: наполегливість, сміливість, рішучість, прагнення боротися, уміння підпорядкувати свої емоції [8, 11, 32, 161].

В.С. Родиченко [150] стверджує, що вивчати спортивне змагання потрібно з різних точок зору:

По-перше, системі спорту для всіх належить значна роль в управлінні спортивним рухом. Зацікавлення у подальшій оптимізації управління викликає необхідність вивчення спортивних змагань і використання всіх їхніх можливостей.

По-друге, спортивне змагання у певних соціальних умовах є ефективним засобом виховної дії, а також засобом соціального управління.

По-третє, спортивне змагання та система спортивних змагань в цілому самі є об'єктом управління. Ефективність управління цією системою залежить від великого числа факторів, що робить управління системою спортивних змагань не простішим, ніж управління всім соціальним інститутом спорту [109, 150].

У своїй роботі «Організаційні аспекти управління фізичною культурою і спортом в Україні» М.О. Олійник пише, що термін «управління» припускає наявність суб'єкта та об'єкта управління, тобто органу управління організацією і підлеглого органу, яким управляють. Для того щоб впливати на об'єкт із метою досягнення кінцевого результату, підсистема організації, що керує, застосовує визначені методи, способи, прийоми. Однак для функціонування двох підсистем управління необхідна наявність зв'язку, що вказує на структуру, матеріальну основу процесу управління [124].

Управління засноване на об'єктивних законах. Це цілеспрямований процес впливу органу управління на об'єкт управління шляхом одержання інформації про його стан, ухвалення рішення і доведення до виконавців командної інформації з використанням відповідних прийомів, способів, методів управління. Тому управління для менеджерів – організація процесів, що відбуваються в системі управління для досягнення поставленої мети [62, 63, 84, 85].

Розуміючи під об'єктом, яким управляють спортивно-масовий захід, треба враховувати необхідні, істотні, стійкі, повторювані відносини між елементами, котрі беруть участь у заходах .

Спортивно-масові заходи як об'єкт управління можна розглядати тільки в єдності усіх його елементів: матеріально-технічної бази; людей, які беруть у них участь: спортсменів, організаторів, суддів, технічного персоналу, журналістів, глядачів; правил і програми проведення; культури проведення [150]. Зокрема, В.С. Родиченко зауважує, що з одного боку, з підвищенням культури спортивного змагання підвищується його ефективність як засобу виховної дії на усіх людей, що мають до нього відношення. З іншого – спортивні змагання лише при високому рівні культури їх проведення дозволяють переконливо демонструвати і підтверджувати високу духовну культуру суспільства [150].

Система спортивно-масових заходів складалася в ході їх розвитку і визначається їхньою специфікою. Найбільш загальною закономірністю у структурі спортивно-масових заходів є їхня ієрархічність: більшість заходів проводяться за принципом – клуб, район, місто, область, регіон, країна, континент. На відміну від змагань з професійного спорту, де останнім часом проявляється тенденція – прагнення до ізоморфізму, у масовому спорті переважає поліморфізм. Це виражається в збільшенні кількості спортивно-масових заходів за рахунок виникнення нових форм їх проведення [91].

Разом з цим, на сучасному етапі розвитку масового спорту з'являється необхідність поширення усіх елементів культури спортивного змагання на

заходи будь-якого масштабу – від олімпійських ігор до першості установи, навчального закладу, тобто цілеспрямованої роботи усіх профільних організацій. Культура спортивного змагання – це те що склалося і безперервно удосконалюється на основі досягнень загальної культури і науково-технічної революції сукупність принципів і пов'язаних з ними засобів і методів, що забезпечують найбільшу ефективність спортивного змагання як методу соціального управління [27, 57, 84, 147].

В.І. Лукашук у своїх наукових роботах акцентує увагу на тому, що з розвитком індустрії спорту організація змагань перетворюється на щось подібне до конвеєрного виробництва. Сучасні вимоги до масових заходів перетворили змагання на захід, де на перше місце висувається принцип «шоу». За його словами, з розвитком видовишно-розважальних заходів, велика увага приділяється проведенню ритуальних дій, а не самому змагання. Так організація відкриття та закриття змагань відіграють важливу роль у проведенні заходу [102].

Дослідники [107, 120] рекомендують виділяти три етапи проведення заходу:

- перший етап організації спортивного заходу – період підготовки до проведення змагань;
- другий етап організації спортивного заходу – період проведення змагань;
- третій етап організації спортивного заходу – завершення спортивних змагань.

Розглядаючи спортивно-масові заходи системи спорту для всіх, слід зазначити, що їх проведення також відбувається за класичною схемою, яка передбачає три етапи: підготовчий, реалізаційний і підсумково-звітний [197, 206, 208].

Зокрема, до підготовчого етапу належать: утворення оргкомітету та розподіл обов'язків між його членами (призначення відповідального за аспекти залучення населення до РА); визначення мети і змісту СМЗ;

узгодження часу і місця проведення СМЗ; встановлення контактів із представниками медичних установ, домовленість про надання консультацій учасникам та глядачам з питань користі систематичної РА; підготовка сценарію СМЗ з наголосом на залучення до систематичної РА; підготовка кошторису проведення СМЗ та ін. Після їх завершення відбувається реалізаційний етап: проведення урочистого відкриття СМЗ; розширення сфери спілкування, інтелектуального збагачення, об'єднання інтересів, усвідомлення суспільної цілісності та особистої значущості; організація виступу спонсорів та меценатів; організація консультацій фізкультурних фахівців (зокрема студентів профільних вишів) для учасників СМЗ і глядачів щодо форм, змісту та місць занять РА, забезпечення охочих флаєрами з відповідною інформацією тощо. Слід зауважити, що обов'язки організаторів СМЗ не завершуються в момент оголошення переможців та їх нагородження призами. Підсумково-звітний етап не менш важливий за попередні. Зокрема, він містить такі пункти: здійснення комплексного аналізу та оцінювання проведення СМЗ; зіставлення підсумків із поставленою метою; аналіз роботи організаційного комітету; упорядкування місця, де проводився СМЗ; ревізія інвентарю, який використовувався при проведенні СМЗ; спрямування офіційних подяк за допомогу організаціям, навчальним закладам, волонтерам, спонсорам [170].

Культура спортивного змагання може з певною ефективністю впливати на різні категорії осіб, що мають відношення до змагань. Так, учасникам потрібні найкращі умови об'єктивного визначення переможців, для досягнення кожним оптимального для цього рівня підготовки спортивного результату, для максимальної виховної дії на них, тоді як по глядачах ставиться завдання найбільшої виховної дії. Для представників преси, телебачення, радіо і кіно потрібні найкращі умови, що б вони могли здійснювати свої функції на цьому спортивному змаганні [83, 150].

Як відзначалося раніше, у сфері фізичної культури і спорту існує безліч об'єктів управління, що мають різну природу і вимагають специфічних

підходів до управління ними [64, 82]. Найважливішими є спортивні та фізкультурні заходи. Їх значущість пояснюється тим, що для спорту характерний, передусім, аспект змагання, момент зіставлення в прямому єдиноборстві (протистоянні) фізичних, духовних, морально-вольових і інших якостей, вихованих і сформованих в процесі багаторічної підготовки фізкультурників і спортсменів [57, 62, 63].

Кожен такий захід вимагає спеціальних управлінських зусиль і спеціальної підготовки. Від якості проведення спортивних заходів часто залежать результати багаторічної праці не тільки учасника, але і цілих спортивних організацій.

Змагання у програмі широкомасштабних спортивно-масових заходів доцільно проводити за спрощеними правилами [46].

Існує досить велика кількість різних за характером, змістом, формами проведення, масштабами, складом учасників, цілями, завданням і іншим ознакам фізкультурно-спортивних заходів [196, 201]. Так, наприклад, спортивні змагання диференціюються за:

- масштабом проведення;
- формами організації;
- цілями;
- періодичністю (тривалістю);
- способом визначення переможців.

Змагання залежно від цілей, можуть бути класифікаційними, відбірковими, контрольними, показовими, масовими [57, 133].

При цьому можуть ставитися і вирішуватися різні завдання:

- розвиток і популяризація виду спорту;
- визначення найсильніших гравців або команд;
- зміцнення спортивних зв'язків на різному рівні;
- відбір спортсменів у збірні команди;
- залучення людей до систематичних занять спортом та ін. [57]

- На думку С.П. Дудіцької та О.П. Ніколайчук [46] серед завдань, що мають безпосереднє відношення до спортивно-масових заходів системи спорту для всіх, варто відзначити наступні:

- пропаганда фізичної культури та спорту;
- розширення управлінської та маркетингової складової у структурі спортивно-масової діяльності;
- виявлення перспективної молоді для занять різними видами спорту;
- встановлення спортивних рекордів (закладу, району, підприємства);
- реалізація різноманітних напрямів і форм національно-патріотичного виховання;
- розширення сфери спілкування, інтелектуального збагачення, об'єднання інтересів (спільна підготовка до змагань, присутність глядачів, вболівальників);
- виявлення найсильніших учасників;
- залучення населення до суспільно-корисної діяльності [46].

У своїй книзі «Спортивний менеджмент и маркетинг» М.М. Еншин називає важливою характеристикою змагань спосіб їх проведення. Тому вибір того або іншого способу проведення залежить від наступних чинників:

- цілей і завдань змагання;
- термінів і тривалості їх проведення;
- кількості учасників або команд, котрі беруть участь [57].

Усі питання культури спортивного змагання можна розділити на дві групи – визначені специфікою виду спорту і такі, що є загальними для усіх або більшості видів спорту [211, 217].

Оскільки є значна різниця в ступені розробленості методики організації і суддівства змагань з різних видів спорту, існують і різні напрями у програмуванні (з точки зору напруженості) навіть у близьких за структурою видах спорту. Так, програма змагань з легкої атлетики складається з точністю

до хвилин; в той же час в програмі з плавання зазвичай вказується час початку тільки першого виду окремої зміни змагань [96, 104].

У тих видах спорту, де тривалість окремих частин змагання не може бути встановлена точно (наприклад, в тих спортивних іграх, де береться до уваги чистий час матчу), час початку наступного номера програми оголошується з урахуванням паузи (більшою або меншою), щоб можна було заповнювати паузи: музикою, виступами відомих спортсменів, рекламною та ін. [104, 105, 212, 218].

На нашу думку, такий підхід до програмування спортивних змагань з різних видів спорту впливає і на структуру проведення спортивно-масових заходів. Проте на відміну від спортивних змагань співвідношення частин є різним. Так наприклад частина, що відповідає за саму спортивну боротьбу є меншою за ту частину, що передбачає розваги, надання агітаційно-пропагандистської інформації, проведення розіграшів, виступів відомих спортсменів та інших заходів, що передбачають пропаганду рухової активності та здорового способу життя [134, 173].

Важливим є підвищення ролі спортивного ритуалу. Окремі фрагменти спортивного свята – церемонії відкриття і закриття змагань, представлення учасників нагородження переможців, окрім їх цільового призначення, служать вузловими моментами драматургії спортивного «спектаклю». На думку В.І. Лукащука [102] з точки зору підвищення динаміки змагання та його видовищності напружена програма є ефективнішою. Проте при складанні напруженої програми набуває особливого значення точний розрахунок часу. Для цього необхідно мати в розпорядженні великий статистичний матеріал про тривалість окремих номерів програми [102].

Також можна відзначити два аспекти поняття «видовищність». З одного боку, глядач розуміє (чи повинен розуміти), що він сприймає спортивну боротьбу. Але, з іншого боку, спортивне змагання – це видовище, яке повинне надати глядачеві певні естетичні емоції [74, 75, 102, 150].

Найважливіші вимоги до сучасного спортивно-масового заходу – простота структури, лаконічність окремих елементів, динамічність, відсутність пауз, яскравість і барвистість, звукова насиченість (музичний супровід, фанфарні сигнали та ін.), точність і емоційність підведення дикторського тексту, використання зорової інформації. [23, 46, 71, 165].

Таким чином, на основі проведеного теоретичного аналізу наукових літературних джерел, з'ясована сутність спортивно-масових заходів як об'єкту управління. Розглянуто такі поняття, як «спортивно-масові заходи» та «оздоровча рухова активність».

Також проаналізовані основні положення, щодо особливостей організації та проведення спортивно-масових заходів та спортивних змагань, як невід'ємної їх складової. З'ясовано особливості впливу спортивно-масових заходів на учасників та глядачів. Налагоджене управління спортивно-масовим заходом може дозволити отримати той результат, якого очікують всі його учасники.

1.2. Спортивно-масові заходи у системі оздоровчої рухової активності системи спорту для всіх

Сучасний етап розвитку фізичної культури та спорту в Україні свідчить, що кількість спортивних змагань збільшується, у тому числі й масових [176]. Їх метою є залучення різних верств населення до фізичної культури. Зокрема у системі спорту для всіх, за даними звітів Міністерства молоді та спорту України, кожного року проводиться велика кількість спортивно-масових заходів. Так, у 2013 році було проведено 83161 захід, у 2014 році – 84379 заходів, 2015 році – 56647 заходів, 2016 році – 61018 заходів.

Розглядаючи спорт для всіх як соціальну систему, слід зазначити що в її основі лежать інтереси людей. Головним суб'єктом системи спорту для всіх є людина [41, 66, 115, 194].

У Національній доктрині розвитку фізичної культури та спорту масовий спорт подається як важлива складова процесу повноцінного розвитку

людини та її виховання, дієвий засіб профілактики захворювань, підготовки до високопродуктивної праці, захисту Батьківщини, збереження творчого довголіття, організації змістовного дозвілля, запобігання антигромадським проявам [142].

У зарубіжній літературі також зустрічається термін «спорт у вільний час» та «масовий спорт», перший трактується як спортивна діяльність незалежна від часу та простору, спрямована на покращення здоров'я [178]. Масовий спорт відрізняється тим, що має змагальну спрямованість, зазначений час та місце тренування. [178].

Визначення масового спорту (спорту для всіх) викладено в законі України «Про фізичну культуру і спорт» і трактується як діяльність суб'єктів сфери фізичної культури і спорту, спрямована на забезпечення рухової активності людей під час їх дозвілля для зміцнення здоров'я [146]. Важливо зазначити, що у законі термін «масовий спорт» ототожнюється з терміном «спорт для всіх».

Визначення терміну «спорт для всіх» подає М.В. Дутчак: «...регулярне використання різними групами населення під час дозвілля доступних видів рухової активності належного обсягу шляхом участі у відповідних спортивних заходах, та/або заняття у формальних організаціях чи неформальних групах для зміцнення здоров'я та покращення якості життя людини» [53, сторінка 16].

Розглядаючи систему спорту для всіх, також потрібно розглянути тлумачення терміну «система».

Філософський зміст поняття системи полягає у сукупності елементів, які знаходяться у відносинах і зв'язках між собою і утворюють визначену цілісність, єдність [31].

На думку А.В. Ятченка соціальна система являє собою сукупність певних частин, з характерними взаємовідносинами та властивостями, а з іншого – система складається із підсистем, які можуть бути представлені як самостійні системи, а також сама система входить як підсистема в систему

більш вищого рівня. Також система спорту для всіх визначається дослідником як підсистема сфери фізичної культури та спорту [194].

М.В. Дутчак трактує систему спорту для всіх як сукупність взаємопов'язаних та взаємодіючих між собою суб'єктів для досягнення визначеної мети та реалізації відповідних функцій [53].

М.В. Дутчак поділяє суб'єкти системи спорту для всіх на три основні групи: перша – ті, які здійснюють заходи із залучення людини до рухової активності (спортивні клуби оздоровчої спрямованості, фізкультурно-оздоровчі заклади, центри фізичного здоров'я населення, фізкультурно-спортивні товариства, спортивні асоціації, спілки тощо); друга – ті, які сприяють залученню населення до рухової активності (спортивні споруди, рекреаційні парки, бази відпочинку, спеціалізовані вищі навчальні заклади, наукові установи, де досліджуються проблеми функціонування та розвитку системи спорту для всіх, медичні установи, засоби масової інформації, підприємства та організації спортивної індустрії, які забезпечують виробництво та реалізацію спортивного та туристичного обладнання та інвентарю); третя – ті, які забезпечують управління взаємодією перелічених вище суб'єктів системи спорту для всіх (органи державного управління та місцевого самоврядування у сфері фізичної культури та спорту) [53].

Дутчака М.В. Тракткування термінів «спорт для всіх» та «системи спорту для всіх», на нашу думку, є найбільш вдалим і тому ми їх будемо дотримуватися у нашому дослідженні.

Розглядаючи діяльність суб'єктів системи спорту для всіх, зокрема першої групи, не можна не згадати про центри фізичного здоров'я населення «Спорт для всіх», що почали утворюватися у 2003 році з метою формування умов для реалізації права громадян на зайняття фізичною культурою і спортом та підвищення рівня фізкультурно-оздоровчої роботи серед населення. Головними завданнями центру, що перекликаються із завданнями суб'єктів першої групи системи спорту для всіх, є залучення широких верств населення до регулярних оздоровчих занять, надання фізкультурно-

спортивних послуг, поєднання масових та індивідуальних форм організації фізкультурно-спортивної роботи за місцем проживання та в місцях масового відпочинку населення [53, 79, 168, 185, 198].

Центри фізичного здоров'я населення - заклади фізичної культури і спорту, які здійснюють діяльність шляхом залучення різних груп населення, зокрема соціально незахищених, до занять фізичною культурою [20, 21, 146].

Центри фізичного здоров'я населення створюються та діють відповідно до «Положення про центр фізичного здоров'я населення», затвердженого центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері фізичної культури та спорту [139].

У положенні про центри фізичного здоров'я населення «Спорт для всіх» зазначено завдання забезпечення розвитку фізичної культури шляхом надання фізкультурно-спортивних послуг, які полягають в організації та здійсненні фізкультурно-оздоровчої діяльності шляхом проведення заходів, спрямованих на розвиток фізичної культури за її напрямками, зокрема на забезпечення рухової активності людей з метою їх гармонійного фізичного розвитку та ведення здорового способу життя [139]. Це передбачає проведення різноманітних акцій із залучення всіх категорій та вікових груп населення до занять фізичною культурою та спортом, спортивних змагань, свят і фестивалів, навчань і тренінгів, конференцій і круглих столів.

Дослідженнями провідних вчених [58, 155, 214, 219] встановлено, що спортивно-масові заходи (СМЗ) посідають важливе місце у системі фізкультурно-оздоровчої роботи та є пріоритетним напрямком діяльності центрів «спорт для всіх». Вони є важливим чинником розвитку інтересу до спорту, методом залучення широких верств населення до занять фізичною культурою для підвищення рівня їх фізичної підготовленості, виховання рухових вмінь та навиків, стимулюють подальші заняття фізичною культурою та спортом [60].

У дослідженнях з історії фізичної культури та спорту спортивно-масові заходи розглядаються як їх невід'ємна складова частина [102, 177, 184]. Такі

результати представлені у працях відомих видатних науковців минулого і сьогодення: А. Суника [162], О. Винничука [29], М. Філя [180], Б. Голощاپова [34], Н. Пангелової [128], С. Лазоренко [95], В. Вербицького [24] та ін.

Аналіз літературних джерел дозволив встановити, що суттєвих розбіжностей у трактуванні процесу виникнення та формування фізичної культури, зокрема змагань, як основного елементу – немає [24, 57, 128, 180].

У XVIII столітті відбувся своєрідний стрибок розвитку практики організації клубних змагань, із встановленням чітких правил [180]. З появою перших комерційних змагань нового розвитку набуває професіоналізм, створюються професійні команди, котрі за вдалі виступи отримують винагороди, а організатори — прибутки.

На нашу думку, це вивело спортивні ігри на новий рівень, також сприяло збільшенню кількості спортивних клубів та людей, котрі почали займатися фізичною культурою і спортом.

Процес стрімкого розвитку спорту супроводжувався появою нових різновидів змагань. Для координації діяльності з проведення змагань спортивні клуби об'єднувалися в національні ліги та спілки, які контролювали діяльність усіх самодіяльних спортивних організацій [162].

Зародження спорту в Україні і перший досвід організації спортивних змагань сучасного типу відносяться до кінця XIX - початку XX століття.

На початку XIX століття в Україні, попри те, що діяльність спортивних товариств відбувалася на громадських засадах і без державної підтримки, була сформована чітка система організації спортивних змагань. За цим стояла велика праця провідників спортивного руху, підтримка та ініціативність багатьох прихильників українського спорту [29, 186].

Основною структурною одиницею українського спортивного руху було спортове товариство (або спортова секція при якомусь іншому товаристві). Змагання внутрішньо клубні й між клубні (які на Галичині називали «змаги») проходили досить різноманітно і називалися репрезентаційними, тобто були

своєрідним оглядом проведеної роботи [29, 186].

До репрезентаційних змагів належали також "пропагандові" і міжнародні. Змаги агітаційно-масового характеру були достатньо популярні й у різних формах проводилися під час національних свят, народних зібрань чи інших дійств [29]. На нашу думку, саме такі форми проведення змагань сприяли поширенню та популяризації фізичної культури та спорту.

Розглядаючи радянський етап розвитку масового спорту, необхідно враховувати, що події, які відбувалися у СРСР стосувалися й України [29, 180, 34]. На думку М.В. Дутчака цей період характеризувався спрямованістю на інтереси держави, а не на окрему особистість, зокрема збереження її здоров'я, профілактики захворювань та ін. [53].

У першій половині ХХ століття зростає інтерес до фізичної культури. Цьому сприяли різні заходи: спартакіади, огляди, конкурси, спортивні свята. З 1931 року в Москві проводяться фізкультурні паради (1931 рік — 40 тис. учасників, 1932 рік — 70 тис.) [43]. У цей важливий для розвитку фізичної культури період виникли і нові організаційні форми змагань: матчеві зустрічі, масові кроси тощо.

На нашу думку, не можливо виділити одну подію, яка вплинула на зростання масовості занять фізичною культурою. Важливими є сукупність та послідовність цих подій, які визначали державну політику у сфері фізичної культури і спорту того часу. Проте слід зазначити і те, що держава зосереджувала свою увагу на прирості різноманітних показників, в тому числі і масовості участі населення у спортивно-масових заходах, що знову інтереси конкретної людини відносило на другий план [117].

На сучасному етапі розвитку суспільства фізична культура і спорт розглядається як особлива галузь, яка спрямована на зміцнення здоров'я людини, продовження її творчої активності та життя, гармонійний розвиток та використання набутих якостей в суспільстві [13, 30, 101, 103, 154].

О.В. Гацко [30] наголошує на тому, що ситуація, яка склалася у сфері фізичної культури та спорту України, в тому числі і системі спорту для всіх як невід'ємної складової, характеризується низкою проблем. Серед основних:

- невідповідність нормативно-правової бази сучасним вимогам;
- недосконалість інфраструктури;
- недостатність фінансового та матеріально-технічного забезпечення

та ін. [30].

Система спортивно-масових заходів сучасної України розвивалася за умови тісного взаємозв'язку зі сферою фізичної культури та спорту. Також великий вплив на проведення спортивних заходів спричинив перехід на ринкові відносини [53, 157]. Тому на перше місце вийшла комерція та професійний спорт, а заходи масового спорту відійшли на другий план [26].

Проте після утворення центрів фізичного здоров'я населення «Спорт для всіх» масовий спорт знову почав набирати обертів, зокрема кожного року проводиться велика кількість спортивно-масових заходів [176]. Також набирає обертів фітнес індустрія, що також зацікавлена у залученні населення до занять руховою активністю, використовуючи при цьому різноманітні засоби з популяризації фізичної культури та спорту в тому числі і проведення різноманітних спортивно-масових заходів.

Слід зазначити, що з визначенням категорії система спорт для всіх, можемо констатувати той факт, що використання спортивно-масових заходів у цій системі почалося значно раніше, ніж почала утворюватися мережа центрів фізичного здоров'я населення «Спорт для всіх».

Аналіз наукової літератури показав [35, 53, 55], що у системі спорт для всіх функціонують суб'єкти, діяльність яких полягає у задоволенні потреб населення в руховій активності та проведенні різноманітних заходів для залучення населення до неї.

Також можна констатувати, що спортивно-масові заходи мають багатовікову історію, розвиваються разом із суспільством, державою,

відображаючи ті або інші їхні особливості різних історичних етапів [39, 162, 164, 180].

1.3. Популяризація оздоровчої рухової активності через спортивно-масові заходи системи спорту для всіх

В Україні, на відміну від багатьох європейських країн, зростають показники смертності людей працездатного віку [119]. Складаються сприятливі умови для прогресування серцево-судинних захворювань. Кількість населення України з 52,056 млн. у 1992 році зменшилася до 42,584 млн. у 2017 році [119]. Спостерігається погіршення стану здоров'я населення з різко прогресуючими хронічними хворобами серця, гіпертонією, неврозом, артритом, ожирінням тощо [19, 86, 87, 160].

Пропаганда фізичної культури та спорту – це важливий засіб спрямований на подальше збільшення кількості тих, хто займається фізичною культурою та спортом. Спортивно-масовий захід є невід'ємною частиною її ефективного проведення. Проте М.В. Дутчак твердить, що в Україні не налагоджено ефективної пропаганди здорового способу життя, переваг фізичної культури та спорту [51]. Він зазначає що у свідомості українського суспільства фізична культура практично не розглядається як важливий засіб оздоровлення населення, організації дозвілля, соціалізації молоді та інших суспільних груп [49, 51, 54].

Також питаннями пропаганди та реклами у сфері фізичної культури та спорту займалася Н.Я. Тарасюк [166]. Зокрема у своїй дисертаційній роботі автор широко висвітлює питання дієвості пропаганди фізкультурних занять у сучасному суспільстві. Також в її працях відображається пропагандистська діяльність державних та громадських організацій. Проте у дисертаційній роботі не достатньо відображено пропагандистську діяльність, що має місце під час проведення спортивно масових заходів [166].

Усі форми пропаганди мають бути спрямовані на яскравий, дохідливий показ соціального значення фізичної культури і спорту, їх ролі і місця у

фізичному вихованні, зміцненні здоров'я, підвищенні працездатності, продовженні творчого довголіття [29, 37, 38, 199, 200].

На думку А.В. Зінюка мас-медіа стали не тільки передавачами спортивної інформації та популяризаторами певних видів спорту, а й організаторами проведення спортивно-масових змагань, вони впливають на думку пересічного громадянина, формують його смаки щодо привабливості того чи іншого виду спорту, здорового способу життя [72].

Насамперед, слід сказати, що пропаганді фізичної культури і спорту сприяють тільки добре підготовлені змагання, які проводяться на високому організаційному і спортивному рівні. А для цього організатори змагань повинні заздалегідь потурбуватися про підготовку місця проведення змагань, про рекламу, використати для цієї мети ЗМІ, плакати, афіші. Треба також потурбуватися про глядачів, які прийдуть на змагання.

У місцях проведення змагань не зайвим було б організувати консультації лікаря, інструктора-тренера, які допомогли б бажаючим обрати вид рухової активності. Тут також можна провести запис бажаючих займатися в спортивних клубах, групах здоров'я тощо [152].

Згідно з Г. Деметром, видовище являє собою соціокультурний момент народної єдності. Ця єдність характеризується складністю, диференційованістю та історичністю [43].

Розуміння сенсу спортивно-масових заходів як карнавальних свят надає можливість пояснити глибокі причини їхньої популярності. Насправді, вийшовши за межі звичного життя, перевдягнувши повсякденні речі на спортивно-карнавальну форму, відчуваючи насолоду від спостереження за грою, людина немов залишає за рамками свою соціальність, статусну та професійну приналежність, буденні ролі. Головна цінність, яку дарують ці свята – відчуття свободи від соціальних обмежень [43].

Програма змагань повинна бути складена так, щоб інтерес до поєдинків весь час зростав. Так, наприклад, у змаганнях з гімнастики спочатку виступають спортсмени молодших розрядів, а наприкінці – найсильніші. У

змаганнях зі спортивних ігор спочатку проводяться матчі дитячих, юнацьких команд і команд літніх фізкультурників, а на завершення – виступають дорослі команди [78, 93, 98, 100].

Г.А. Синицина вважає розглядає одним з дієвих способів популяризації спорту відвідування спортивно-масових заходів різних рівнів, підкреслює важливість зустрічей із відомими спортсменами місцевого, обласного, всеукраїнського та міжнародного рівнів [158].

Спортивні арени країни в останні роки стають усе більш дієвим засобом масового відпочинку різних соціально-демографічних груп населення як учасників змагань і спортивних свят, так і мільйонів глядачів. Тому проведення фізкультурної агітаційно-пропагандистської роботи на спортивних аренах повинно відповідати високим вимогам покращення виховної роботи в системі спорту для всіх в цілому [112, 114, 188].

Культура сприйняття спортивних змагань багато в чому залежить від рівня знань глядачів щодо специфіки виду спорту, правил змагань і особливостей їх інтерпретації, особливо в період гострих, конфліктних моментів спортивної боротьби. Тому повідомлення повинні не лише інформувати любителів спорту, але значною мірою орієнтувати їх громадську поведінку. Потрібна спрямована підготовка спортивних коментаторів, здатних виконувати роль справжнього "лідера думок" на спортивній арені [78, 93, 98, 100].

Важливими формами агітаційно-пропагандистської роботи на спортивних аренах є зустрічі глядачів поза змаганнями із спортсменами, тренерами, суддями, активними фізкультурниками, ветеранами праці і спорту та ін. [78, 93, 98, 100, 125]. Введення їх у практику спортивних стосунків означає одночасно і створення нових спортивних ритуалів, у яких виражається позитивне відношення глядачів до спортсменів, до створення рівних умов для усіх учасників змагань.

Під час змагань треба інформувати глядачів (це виконує суддя-інформатор) про хід спортивної боротьби між окремими учасниками та

командами. Він розповідає глядачам про учасників змагань, дає їм спортивну характеристику, розповідає про перемоги, які одержував спортсмен чи команда до цих змагань. Оголошуючи результати, суддя-інформатор повинен порівняти їх з вимогами спортивної класифікації, і рівнем вищих досягнень-рекордів району, міста, країни. Кожні змагання повинні носити характер великого спортивного свята [78, 93, 98, 100].

М.М. Ібрагімов у своїх працях розглядає спортивне змагання, як соціальну діяльність, в якій постійно йде боротьба за самоствердження. На його думку об'єднуючим елементом спортивно-масових заходів є «воля до перемоги». Також їм притаманне порівняння індивідуальних можливостей учасників [74, 75].

Термін "суперництво" використовується для характеристики цілої групи мотивів, котрі спонукають людину брати або не брати участь у змаганнях [74, 75, 93, 100, 210]. На нашу думку, «суперництво» є важливим чинником, який спонукає людей до участі у спортивно-масових заходах. Проте, констатуючи велику кількість видів спортивно-масових заходів (акції, фестивалі, ярмарки та ін.), слід зазначити варіативну ступінь важливості цього чинника у різних заходах. Так, якщо на змаганнях з видів спорту «суперництво» займає позицію провідного мотиву участі у цих заходах, то на фестивалях, ярмарках, різноманітних акціях воно відходить на другий план.

Також не викликає сумнівів, що тип поведінки учасника в процесі проведення спортивно-масових заходів залежить, в першу чергу, від його конкретної націленості й мотивації [15, 149, 167, 220].

Змагання здатне виконувати ряд важливих соціальних функцій:

- дозволяє порівнювати і оцінювати здібності людей;
- стимулює їх активність, прагнення до вдосконалення своїх здібностей.

На змаганнях спортсмени і тренери різних команд мають можливість обмінюватися досвідом роботи з оволодіння новими складними елементами, знайомитися з окремими проблемними питаннями сучасної навчально-

тренувальної роботи і питаннями, пов'язаними із подальшим розвитком спортивного руху [161, 209].

У масовому спорті змагання є стимулом для підвищення рухової активності людини. Важливим є сам факт участі у спортивно-масовому заході. Спортивний результат має передусім значення для самого учасника як показник рівня його фізичної підготовленості. Провідні функції – виховна, підвищення фізичної активності, оздоровча, рекреаційно-культурна. Відмінна риса – доступність для широких мас дорослого населення. Тут немає спеціального відбору, заняття можливі за місцем роботи, навчання, проживання, відпочинку. Головне в масовому спорті – регулярні заняття з підготовки до змагань, участь у них, прагнення перемогти суперників, "перемогти себе", покращити особистий рекорд [88, 149].

Низка дослідників головними критеріями оцінки ефективності масового спорту називають: широту захоплення населення спортом, регулярність тренувальних занять і участі у змаганнях, рівень фізичної підготовленості, особисті спортивні результати, залученість до занять фізичними вправами членів сім'ї, участь у змаганнях сімей та ін. [83, 88, 149, 183].

У системі фізкультурно-оздоровчої роботи спортивно-масові заходи висвітлюються як змагальна, ігрова діяльність, учасники якої з урахуванням їхнього віку, статі, підготовленості мають приблизно однакові шанси перемогти в доступних їм вправах. Ця доступність створюється спеціальним підбором змагальних дисциплін, складності та довжині дистанції, ваги предметів, що використовуються, а також часом та інтенсивністю виконання вправи. Крім того для занять із різним контингентом учасників, з метою забезпечення рівних можливостей кожного учасника для досягнення перемоги, використовуються гандикапи, фори, зрівнюючі коефіцієнти й додаткові бали [36, 88].

Добре організований захід із організацією показових виступів спортсменів високого рівня дозволяє виявляти інтереси і здібності учасників до різних видів спорту. У фізкультурно-оздоровчих групах змагання проводяться не тільки з метою перевірки вмінь та навичок, засвоєних в результаті занять фізичними вправами, але й з метою організації активного, оздоровчого відпочинку. Це зумовлює особливості підготовки та проведення спортивно-масових заходів у системі фізкультурно-оздоровчої роботи з населенням [7, 28, 36].

У практиці вітчизняного фізкультурного руху використовується багато різноманітних масових заходів, у тому числі літні спортивні ігри серед молоді України, масові спортивні змагання серед учнів та студентів, спартакіади школярів, змагання у таборах відпочинку та оздоровлення, змагання серед ветеранів, військовослужбовців, державних службовців, працівників правоохоронних органів, людей з особливими потребами, всеукраїнські змагання з футболу "Шкіряний м'яч", "Ігри чемпіонів", ігри та спортивно-дитячі змагання "Майбутній олімпієць", "Старти надій", "Тато, мама, я – спортивна сім'я", спартакіада "Повір у себе" для дітей з особливими потребами, Всеукраїнська естафета "Спорт для всіх єднає Україну" та багато ін. [173, 176].

У працях В.А. Маслякова, В.С. Матяжова розкриваються питання ролі спортивно-масових заходів у загальному навчальному процесі та у системі фізкультурно-оздоровчої роботи [110]. Автори твердять, що в умовах вищого закладу освіти масові фізкультурно-спортивні заходи посідають важливе місце тому що, по-перше, вони є методом залучення студентів, аспірантів, викладачів і співробітників до фізичної культури і спорту, підвищення рівня їх фізичної підготовленості, виховання корисних рухових навичок і умінь, стимулювання інтересу до подальшого зайняття фізичними вправами і спортом. По-друге, створюють умови для змагальної ігрової діяльності з урахуванням інтересів і підготовленості тих, хто займається [36, 110].

У працях Г.А. Синициної [158] розкриваються питання використання змагань та спортивних ігор у школі для популяризації фізичної культури та спорту. Зокрема, дослідник пропонує активізувати забіги, естафети, легкоатлетичні пробіги, літні та зимові спартакіади школярів, сімейні спартакіади, різноманітні спортивні свята на відкритому повітрі або в спортивних залах. Також автор зазначає необхідність активізувати використання шкільної території, стадіонів та парків для проведення спортивно-масових заходів [158].

Направленість спортивно-масових заходів залежить від завдань що стоять перед ними. Так, Я.Р. Вількін у своїй книзі «Управление физкультурным движением и спортивный менеджмент» називає три основних різновиди спрямованості спортивно-масових заходів: агітаційно-пропагандистська; навчально-тренувальна; спортивна [28].

Так, з метою залучення населення до занять в фізкультурно-оздоровчих групах доцільно проводити заходи агітаційно-пропагандистської спрямованості. Головна їх ціль – підвищення рівня фізкультурних знань населення, надання можливості перевірити власні сили в тих чи інших вправах. Ця мета досягається шляхом проведення показових заходів, в тому числі за участю чоловіків та жінок різного віку. При цьому бажано, щоб серед учасників таких змагань була велика кількість представників того контингенту, який необхідно залучити до фізкультурно-оздоровчих занять [28].

Також серед видів спортивно-масових заходів агітаційно-пропагандистської спрямованості є: відкриті змагання, конкурси, бліцтурніри для всіх бажаючих, а також змагання для новачків, включених до складу фізкультурно-оздоровчих груп. У найпростіших змаганнях, виконуючи доступні їм вправи, новачки показують свої перші рекорди – вихідні показники для подальшого вдосконалення рухових навиків та фізичних якостей [28].

На думку Т.В. Плаганюка важливими спортивно-масовими заходами виховного характеру є конкурси та вікторини. Дослідник зазначає, що вони ефективно накопичують, поширюють та передають культурно-спортивну інформацію. На нашу думку такі заходи можуть широко застосовуватися у рамках масштабних спортивно-масових заходів, як додатковий елемент пропаганди фізичної культури та спорту і залучення населення до занять руховою активністю [127].

До спортивно-масових заходів навчально-тренувального спрямування відносяться змагання, які проводяться за спрощеними правилами, рухливі ігри, туристичні естафети та інші [28, 64].

Стимулюючи ріст спортивних досягнень, сприяючи кращій підготовці й вихованню активних учасників оздоровчої рухової активності, а також будучи засобом активного оздоровчого відпочинку, спортивно-масові заходи у системі фізкультурно-оздоровчої роботи, на думку дослідників, вирішують такі спортивні та соціальні завдання:

1. Пропаганда фізичної культури та спорту. Вона забезпечується наочністю спортивно-масових заходів, відповідним оформленням місць проведення, своєчасною грамотною інформацією про перебіг та підсумки СМЗ.

2. Реклама форм та видів фізкультурно-оздоровчих занять. Залежно від характеру та скерованості цих занять, для їх популяризації до СМЗ залучаються відповідні верстви населення.

3. Виявлення перспективної молоді з метою залучення до занять різними видами спорту та ін. [27, 64].

І.І. Переверзін зводить усі завдання, що стоять перед спортивно-масовими заходами до трьох основних:

1. Пропаганда фізичної культури та спорту
2. Визначення найсильніших команд та спортсменів
3. Підведення підсумків масової фізкультурно-оздоровчої та навчально-тренувальної роботи серед структурних підрозділів [130, 131].

На нашу думку, завдання запропоновані Я.Р. Вількіним є більш вдалими. Вони розкривають сутність усіх аспектів спортивно-масового заходу.

Більш повне розуміння спортивно-масових заходів дає аналіз притаманних їм функцій. Зокрема Л.П. Матвєєв виділяє специфічні функції спорту, котрі властиві тільки йому, як особливому явищу соціальної дійсності і його функціональні зв'язки з соціальними явищами та процесами [111].

Функції спортивних змагань багатогранні і оцінюються неоднозначно. Умови змагань і особливості їх проведення, які лежать в основі змагань, можуть, як допомагати, так і перешкоджати реалізації їх функцій.

Аналізуючи первинні функції спортивного змагання, потрібно виходити з того, що основним його продуктом є результат – заняте місце, перемога, встановлений рекорд і пов'язане з цим відповідне видовище. На цій основі центральною, внутрішньо-спортивною функцією потрібно вважати визначення ієрархії місць суперників – спортсменів і спортивних команд. Ця функція реалізується шляхом:

- визначення повної ієрархії місць, коли кожен учасник змагань оцінюється відносно інших та отримує своє рейтингове місце;
- визначення тільки переможця змагань, тобто виділення тільки найсильнішого з поміж усіх учасників;
- фіксації спортивного результату – рекорду [111].

У числі вторинних функцій (неспецифічних) по відношенню до спорту потрібно відзначити: видовищно-комунікативну, морально-регулюючу, гедоністичну, рекреаційну функції [130].

Видовищно-комунікативна функція полягає у задоволенні спортивно-пізнавальних видовищних потреб різних груп уболівальників, які приходять на спортивно-масовий захід [130].

Морально-регулююча функція полягає у тому, що під час змагальної діяльності проявляються різноманітні моральні якості тих, хто змагається, а

також відбувається суспільна оцінка визначених соціально важливих моральних норм [130].

Дослідники зазначають, що найважливішою етичною вимогою, що ставлять глядачі перед учасниками змагань є чесна спортивна боротьба [22, 130].

Спортивні змагання забезпечують можливість задоволення різноманітних естетичних потреб людей, виконуючи гедоністичну функцію. Головними факторами естетичного впливу спортивних змагань на підростаюче покоління є сприйняття красивих, гармонійних пропорцій тілобудови атлетів, висока культура їхніх рухів, радість, викликана перемогою улюбленого спортсмена.

Спортивні змагання виконують рекреаційну функцію: відпочинку та розваги населення, забезпечуючи задоволення його потреб в емоційній розрядці [130].

Також у науковій літературі зустрічаються інші вторинні (неспецифічні) функції змагань. До них відносять: нормативну, підготовчу, стимулюючу, самоствердження, престижну, виховну, інформаційну, пізнавальну, творчу, управління, моделювання, контролю, агітаційно-пропагандистську, культурного обміну, економічну, здійснення міжнародних зв'язків, інтеграційну та ін. [11, 111, 130, 182].

А.А. Красников [91] запропонував функції умовно поділити на три групи:

1. Функції відносно суспільства в цілому та відносно окремих сфер діяльності (видовищна, комунікативна, змагання як засіб оцінки розвитку суспільства в цілому).

2. Функції відносно спорту (формування організаційних структур, змагання як фактор стимулювання, засіб відбору, створення нормативних оцінок).

3. Внутрішні функції (створення і розвиток програми видів спорту; створення та удосконалення принципів та процедур визначення переможців;

створення загальнокомандних заліків; розробка та присвоєння кваліфікації спортсменам; регулювання конкуренції в сфері спорту; забезпечення зв'язку з вболівальниками) [96].

Проаналізувавши публікації, присвячені функціям спортивно-масових заходів слід зауважити, що автори переважно ототожнюють функції спорту та спортивних змагань, що не зовсім коректно.

Змагальні форми спортивно-масових заходів викликають велику зацікавленість у дітей та підлітків, а також у дорослих. Для того, щоб змагання носили масовий характер, проходили емоційно, цікаво і корисно потрібно при їх організації дотримуватися певних правил. Про умови, час та місце проведення потрібно своєчасно повідомляти глядачів, види та програма змагань повинні відповідати віку, статі, рівню підготовленості учасників і викликати їх підвищену зацікавленість. Місця проведення змагань повинні бути добре оформленими, підсумки рекомендується підводити зразу після закінчення змагань і супроводжувати нагородженням переможців і призерів [1, 32, 64, 158, 181].

Змагання вирішують комплекс оздоровчих, виховних та пропагандистських завдань, дозволяють визначити правильність засобів та методів фізичного виховання, які використовуються [96].

У численних дослідженнях суті спортивних змагань [64, 96, 150, 152, 153] простежується відсутність, по-перше - досить повного уявлення про різноманіття усіх функціональних проявів цього феномену, по-друге - єдиного методологічного підходу до їх вивчення.

Дослідження Л.Л. Свінцева [153] свідчать показують, що спортивні змагання є однією з важливих форм раціональної організації вільного часу населення, органічною частиною їх способу життя.

Спортивні змагання розглядаються різними групами населення в якості важливого способу прояву і розвитку морально-етичних стосунків, забезпечують виховання людей відповідно до життєво важливих

громадських потреб, є засобом формування активно-позитивного відношення населення, особливо молоді, до фізичної культури і спорту.

Теоретичний аналіз літературних джерел з проблеми застосування спортивно-масових заходів, як дієвого засобу пропаганди фізичної культури та спорту та залучення населення до занять оздоровчою руховою активністю показує, що учасники цілеспрямовано організованих спортивних змагань, яким відповідає висока культура їх проведення, а також відповідна культура поведінки учасників, глядачів сприяють активізації рухової активності учасників та стимулюють їх до подальшого фізичного вдосконалення. Проте ситуація, що склалася в Україні свідчить про необхідність вдосконалення системи спортивно-масових заходів.

Проблеми підвищення ефективності організації спортивно-масових заходів турбували суспільство на різних етапах його розвитку. Так, в числі сучасних авторів, що пропонують конкретні дії, спрямовані на вирішення проблем використання спортивно-масових заходів: В.В. Дементев [42], М.В. Дутчак [55], С.П. Дудіцька [46], О.М. Жданова [60], А.Н. Карплюков [77], А.С. Кравченко [90], Т.В. Плаганюк [132], В.В. Золочевський [73], С.М. Жуков [65], Р.Ф. Незвецкий [120], А.В. Зінюк [72], С.В. Лазоренко [95], Н.І. Чернешеви́ч [186] та інші.

Особливу зацікавленість викликає робота А.Н. Карплюкова «Спортивное мероприятие как фактор привлечения к занятиям спортом людей различного возраста», в цій роботі розкриваються питання розробки системи спортивних змагань з урахуванням вікових та регіональних особливостей учасників [75].

Висновки до розділу 1

1. Дослідження щодо залучення населення до фізкультурно-оздоровчих занять через спортивно-масові заходи проводилися з 50-х років ХХ століття. У них розглядаються спортивно-масові заходи як невід'ємна складова процесу залучення населення до оздоровчої рухової активності. Велику

кількість досліджень присвячено питанням виникнення та зародження спорту, тому спортивно-масові заходи розглядалися у зазначеному контексті.

Загалом в історичному контексті спортивно-масові заходи завжди мали тимчасові ознаки. Вони завжди змінювали свою форму, відповідаючи тим чи іншим формам організації суспільства.

2. Найвні в інформаційному обігу джерела за проблемою дослідження присвячені або питанням залучення населення до занять, або питаннями організації спортивно-масових заходів. Широко розкриті питання управління спортивними змаганнями та їх вплив на процеси соціалізації.

3. Літературні джерела містять багато інформації щодо спортивно-масових заходів. Проте більшість такої інформації присвячена особливостям проведення змагань з різних з видів спорту. Змагання у системі масової фізичної культури розглядалися епізодично.

Встановлено такі існуючі підходи щодо залучення населення до систематичних фізкультурно-оздоровчих занять: через участь у спортивно-масових заходах спортивно-оздоровчої та фізкультурно-оздоровчої спрямованості; через агітаційно-пропагандистську роботу; через формування матеріально-технічної бази для занять руховою активністю.

Встановлено, що з кожним роком кількість проведених спортивно-масових заходів зростає, що свідчить про зростання їх популярності.

Питаннями проведення змагальних заходів займалися вітчизняні та зарубіжні дослідники. У їх працях змагання розглядається як управлінський інструмент, частково розкриті питання виховного впливу спортивно масових заходів на глядачів та спортсменів; система спортивних змагань як чинник формування позитивного ставлення до фізичної культури та спорту. Проте, на нашу думку, в цих працях було не достатньо досліджено дієвість впливу спортивно-масових заходів на залучення учасників та глядачів до систематичних фізкультурно-оздоровчих занять. Важливо зазначити, що більшість досліджень присвячених питанню проведення спортивно-масових заходів були проведені, ще у часи, коли Україна була в складі Радянського

союзу. Сучасні дослідження проблем проведення спортивно-масових заходів в більшій мірі присвячені питанням спортивних змагань у професійному спорті.

Встановлено, що з кожним роком кількість проведених спортивно-масових заходів зростає, що свідчить про підвищення їх популярності. Проте, узагальнюючи дослідження дієвості впливу спортивно-масових заходів на залучення населення до оздоровчої рухової активності, слід зазначити, що питання висвітлено частково та потребує подальшого вивчення. Тому дослідження спортивно-масових заходів у системі спорту для всіх, як чинника активізації оздоровчої рухової активності населення є актуальним.

Результати досліджень із розділу 1 викладено у наукових публікаціях [134, 173, 176].

РОЗДІЛ 2

МЕТОДИ І ОРГАНІЗАЦІЯ ДОСЛІДЖЕННЯ

2.1. Методи дослідження

Достовірність результатів нашого наукового дослідження значною мірою забезпечена коректним застосуванням та узгодженим поєднанням комплексу методів, які застосовувалися відповідно до об'єкту, предмету, мети і завдань дисертаційного дослідження. Зокрема до комплексу методів увійшли:

1. Аналіз, систематизація, порівняння, узагальнення відомостей наукової та методичної літератури, інформаційних джерел інтернету;
2. Соціологічні методи (анкетування, інтервювання);
3. Структурно-функціональний аналіз;
4. Метод експертного оцінювання;
5. SWOT – аналіз;
6. Математико-статистичні методи обробки одержаних даних.

2.1.1. Аналіз, систематизація, порівняння, узагальнення відомостей наукової та методичної літератури, інформаційних джерел інтернету

Здійснено теоретичний аналіз та узагальнення інформації з досліджуваної проблеми, що передбачав: вивчення стану організації спортивно-масових заходів; аналіз їх впливу на формування у людини позитивного ставлення до занять фізичною культурою і спортом; вивчення мотивації щодо участі у спортивно-масових заходах; вивчення спортивно-масового заходу як соціального явища та засобу пропаганди фізичної культури, як об'єкту управління і як видовища. Пошук даних здійснювався на базі фондів Львівської національної наукової бібліотеки України імені В. Стефаника, Національної наукової бібліотеки України імені В.І. Вернадського, бібліотек Львівського державного університету фізичної культури імені Івана Боберського та Національного університету фізичного

виховання і спорту України. Також пошук даних здійснювався у інтернеті за допомогою пошукової системи Google та на сайтах Державної служби статистики України, Міністерства молоді та спорту України, Міністерства охорони здоров'я України та Всесвітньої організації охорони здоров'я.

За допомогою цього методу було отримано дані, що дозволили в подальшому конкретизувати об'єкт та предмет дослідження, сформулювати мету та основні завдання дослідження. Окрім того він був базовим методом дослідження для узагальнення основних положень, формулювання актуальності досліджуваної проблеми. Також цей метод дозволив визначитися із загальною проблематикою та вибором теми дослідження.

Всього проаналізовано 284 інформаційних джерела. До списку використаної літератури увійшло 220 джерел, з них 26 – латиницею.

Проведений аналіз і узагальнення отриманих результатів дозволили нам визначити існуючі підходи до вивчення проблеми залучення населення до систематичних фізкультурно-оздоровчих занять та особливостей застосування спортивно-масових заходів як одного з його елементів.

2.1.2. Соціологічні методи (анкетування, інтерв'ювання)

Для проведення анкетування були розроблені анкети: «Анкета для учасників спортивно-масових заходів» (Додаток Б), «Опитувальник учасників акції «Тиждень доступного спорту» (Додаток В).

Усі анкети включали три частини:

I – ввідна, в якій містилося звернення до респондентів з описом мети дослідження та основними правилами заповнення анкет.

II – основна, до якої увійшли питання до респондентів.

III – заключна, в якій містилися питання щодо відомостей про респондентів.

Також було дотримано принципу почергового використання складних запитань із відносно легкими [25].

Проведене анкетування за повнотою охоплення мало вибіркового характеру. Для формування вибіркової сукупності ми використовували дві квоти. Перша квота – учасник спортивно-масового заходу, друга квота – вік учасника спортивно-масового заходу (молодіжний вік, перший період зрілого віку, другий період зрілого віку). При формуванні квотної вибірки ми враховували характеристики генеральної сукупності та виходили із завдань нашого дослідження. Характер спілкування дослідника з респондентом обмежувався роз'ясненням мети проведення даного опитування та способу відзначення обраних варіантів відповідей. Бланки анкет роздавали респондентам особисто. Відповіді на питання учасники здійснювали самостійно під час проходження спортивно-масового заходу або одразу по його завершенню. За потреби проводили консультування. За кількістю учасників анкетування було масовим, адже передбачало одночасне опитування великої кількості учасників спортивно-масових заходів. Також зазначимо, що анкетування було анонімним.

Анкета для учасників спортивно-масових заходів включала 14 питань, серед яких містилися питання закритого та напівзакритого типу. До числа спортивно-масових заходів, на яких було проведено опитування, увійшли: змагання з гирьового спорту (м. Городок), змагання з настільного тенісу (м. Жовква), фестиваль «Мама, тато, я – спортивна сім'я» (м. Сокаль), фестиваль «Ярмарок спорту» (м. Львів). Загалом було опитано 312 осіб, придатними для обробки виявилися 286 анкет (99 осіб молодіжного віку, 96 осіб першого періоду зрілого віку, 91 особа другого періоду зрілого віку). Респондентам пропонувалося обрати одну із запропонованих відповідей або написати свою. Питання, що увійшли в анкету вирішували наступні завдання:

- визначення систематичності занять оздоровчою фізичною культурою учасників спортивно-масових заходів;
- вивчення мотивів до занять фізичною культурою та участі у спортивно-масових заходах;

- з'ясування цілей занять фізичною культурою та участі у спортивно-масових заходах.

Також нами проводилося дистанційне опитування. Здійснювалося воно за допомогою телефонних дзвінків респондентам. База даних респондентів з номерами телефонів формувалася за їх згоди стати учасниками спортивно-масового заходу «Тиждень доступного спорту». Безпосереднє опитування учасників спортивно-масового заходу відбувалося після його завершення.

Проведене телефонне інтерв'ювання за повнотою охоплення мало вибірковий характер. Характер спілкування дослідника з респондентом полягав у роз'ясненні мети проведення даного опитування та безпосередньому зачитуванні питань анкети. Відповіді на питання анкети учасники здійснювали самостійно. За кількістю учасників інтерв'ювання було індивідуальне, адже передбачало одночасне опитування лише одного учасника спортивно-масового заходу. Також зазначимо, що анкетування було легальне (із зазначенням особи респондента).

Опитувальник для учасників спортивно-масового заходу «Тиждень доступного спорту» включав у себе 11 питань, серед яких були питання закритого та напівзакритого типу. Загалом було опитано 136 осіб (44 особи молодіжного віку, 47 осіб першого періоду зрілого віку, 45 осіб другого періоду зрілого віку). Респондентам пропонувалося відповісти на питання, а інтерв'юер відзначав їхні відповіді на заздалегідь підготовленому опитувальнику. Питання, що увійшли в опитувальник вирішували наступні завдання:

- визначення ефективності акції «Тиждень доступного спорту», щодо залучення населення до занять руховою активністю;
 - встановлення причин пасивного ставлення респондентів до занять руховою активністю;
 - визначення мотиваційних пріоритетів учасників спортивно-масових заходів.

Організації, які проводили названі заходи є типовими, усі вони мають безпосереднє відношення до першої групи суб'єктів системи спорту для всіх, адже ставлять перед собою завдання залучити якомога більшу кількість людей до занять фізичною культурою та спортом, проводять активну роботу по організації та проведенню спортивно-масових заходів [53]. Також слід зазначити, що дані організації широко розповсюджені по всій території країни. Зокрема, Центрів фізичного здоров'я населення «Спорт для всіх» налічується близько 200 одиниць, серед них 23 обласних. Усі вони діють згідно «Положення про центри фізичного здоров'я населення «Спорт для всіх». УДЮМК - фізкультурно-спортивні клуби за місцем проживання. Діють такі організації у великих містах, проте мають різні назви: дитячо-підліткові фізкультурно-спортивні клуби (м.Миколаїв), культурно-спортивні комплекси (м. Дніпро), молодіжні спортивні клуби (м. Івано-Франківськ) та ін. Громадська організація «Об'єднання «Самопоміч» має свої осередки у кожному обласному центрі, які діють згідно типового документу – статуту Громадської організації «Об'єднання «Самопоміч».

2.1.3. Структурно-функціональний аналіз

У дослідженні ми застосовували структурно-функціональний аналіз як метод аналізу документів, що ґрунтується на загальних логічних операціях аналізу і синтезу, порівняння, визначення, оцінки та осмислення. Метод вивчення документів мав велике значення.

Структурно-функціональний аналіз — це підхід в описі і поясненні систем, при якому досліджуються їхні елементи [129].

Кожен елемент цієї структури виконує визначені функції, що задовольняють потреби системи. Діяльність елементів системи програмується загальною структурною організацією, зайнятими ними позиціями і виконуваними ролями.

У нашому дослідженні цей метод використовувався для аналізу документів організацій системи спорту для всіх. Зокрема, нами були

проаналізовані документи, які регламентують діяльність організацій системи спорту для всіх: «Положення про діяльність Установ дитячо-юнацьких та молодіжних клубів» «Положення про центри фізичного здоров'я населення» «Спорт для всіх», статут Громадської організації «Об'єднання «Самопоміч».

Слід зазначити, що акцентувалася увага на питаннях, які стосуються проведення спортивно-масових заходів.

Також вивчалися документи планування і звітності щодо проведення спортивно-масових заходів вище названими організаціями. Зокрема, ми проаналізували: річні звіти та календарні плани проведення спортивно-масових заходів Львівського обласного центру фізичного здоров'я населення «Спорт для всіх», Установ дитячо-юнацьких та молодіжних клубів, Громадської організації «Об'єднання «Самопоміч» (2011-2014 рр.).

Аналіз документів проводився із використанням “Класифікатора функцій” (Додаток Д). Він має вигляд таблиці, у якій в словесно - цифрових виразах відображено функції. Класифікатор розроблений на основі функцій управління – загальних (планування, організація, мотивація та контроль) та спеціальних (підготовка кадрів, пропаганда, підготовка спортсменів, оздоровлення населення, розвиток науки, будівництво споруд) [62, 166]. Проте слід зазначити, що він був модифікований нами відповідно до завдань дисертаційного дослідження, врахування основних положень про діяльність організацій системи спорту для всіх. До класифікатора увійшли десять груп функцій: планування діяльності (01), організація та проведення масових заходів фізкультурно-оздоровчого спрямування (02), організація та проведення масових заходів спортивно-оздоровчого спрямування (03), науково-методичне та програмне забезпечення діяльності (04), робота з кадрами (05), проведення фізкультурно-оздоровчої діяльності з населенням (06), мотивація (07), зміцнення і розвиток матеріально-технічної бази (08), співпраця з зацікавленими організаціями (09), контроль діяльності (10). Кожна група функцій включає відповідні підгрупи функцій, яких в класифікаторі нараховується 41. Зокрема, «планування діяльності» включало

наступні підфункції: стратегічне планування розвитку фізкультурно-оздоровчої діяльності населення; річне і поточне планування; формування календарного плану спортивно-масових заходів; розробка фінансових планів, відкриття рахунків. Функція «організація та проведення масових заходів» поділялася на два основних напрямки фізкультурно-оздоровчого спрямування та спортивно-оздоровчого спрямування. Кожен із них поділявся ще на чотири підфункції, що відповідали диференціації заходів за впливом на певну вікову категорію (діти та молодь; доросле населення; ветерани спорту та особи пенсійного віку; інші (у цій категорії ми відображали спортивно-масові заходи, які зорієнтовані одразу на декілька вікових категорій). Функція «науково-методичне та програмне забезпечення» включає наступні підфункції: проведення (або участь у проведенні) конференцій, виставок, семінарів; соціальний моніторинг рівня залучення різних груп населення до фізкультурно-оздоровчої та спортивної діяльності; програмне забезпечення фізкультурно-оздоровчих занять. Функція «робота з персоналом» включає наступні підфункції: підбір та розставлення кадрів; сприяння організації підвищення кваліфікації та атестації керівників спеціалістів, методистів, інструкторів і тренерів; підготовка волонтерів та залучення їх до роботи; організація семінарів (нарад) для працівників, фахівців оздоровчого тренування. Функція «мотивація занять через пропаганду і рекламу» включає наступні підфункції: інформаційно-пропагандистська діяльність працівників установ; видавнича діяльність; соціальна реклама здорового способу життя та оздоровлення на радіо, телебаченні; зовнішня реклама на території міста. Функція «проведення фізкультурно-оздоровчої діяльності» включає наступні підфункції: організація консультаційної допомоги тим, які займаються самостійно; обслуговування різних груп населення, надання послуг; залучення волонтерів до проведення фізкультурно-оздоровчих занять; функція «розвиток матеріально-технічної бази» включає наступні підфункції: забезпечення установ системи спорту для всіх спорудами, інвентарем, обладнанням; встановлення та обладнання майданчиків, місць занять;

утримання та використання спортивних споруд; ремонт і благоустрій спортивних споруд за місцем проживання. Функція «співпраця з іншими організаціями» включає наступні підфункції: співпраця з органами виконавчої влади; підприємствами; фізкультурно-оздоровчими та спортивними клубами; навчальними закладами, відділеннями комітету фізичного виховання та спорту Міністерства освіти і науки України; медичними установами; засобами масової інформації та реклами; спонсорами; громадськими організаціями, товариствами. Функція «контроль діяльності» включає наступні підфункції: перевірка виконання постанов, наказів, розпоряджень; підготовка обліково-звітної документації в тому числі описових та відео-звітів про проведення заходів; перевірка ефективності проведеної роботи.

Використовуючи метод структурно-функціонального аналізу, ми розділяли змістовну частину документу на окремі елементи. Після того кожен окремий елемент документу був віднесений до певної функції (підфункції) Класифікатора функцій. Таким чином ми визначили відсоткове співвідношення окремих елементів документу. В кінцевому результаті, це дало змогу визначити обсяги різних видів діяльності організацій та встановити пріоритетні напрямки діяльності [166].

2.1.4. Метод експертного оцінювання

Для проведення експертної оцінки було сформовано групу фахівців, котрі відповідали вимогам щодо рівня обізнаності в питаннях залучення населення до оздоровчої рухової активності, проведення спортивно-масових заходів різного рівня та складності. До складу групи експертів (10 осіб) увійшли працівники установ першої групи організацій системи спорту для всіх. Усі експерти мали досвід роботи у системі спорту для всіх (середній стаж роботи експертів становив 7,5 років). Також усі експерти мали вищу освіту та безпосередньо приймали участь у процесі організації та проведення спортивно-масових заходів. Серед експертів були присутні: три майстри

спорту, шестеро осіб, що обіймають керівні посади (керівники відділів, центрів, установ та громадських організацій). Також було здійснено оцінку узгодженості думок експертів (Додаток Е.2). Після її проведення експертам запропоновано пройти основне опитування (Додаток Е.1). Опитувальник складався з трьох частин:

I – ввідна, в якій містилося звернення до експертів з описом мети дослідження та основними правилами заповнення опитувальної картки.

II – основна, до якої увійшли питання до респондентів.

III – заключна, в якій містилися питання щодо відомостей про респондентів.

Основна частина опитувальника складалася з двох розділів, які стосувалися: чинників внутрішнього середовища діяльності організацій системи спорту для всіх та чинників зовнішнього середовища діяльності організацій системи спорту для всіх. Перша частина поділяється ще на три підчастини:

- вплив чинників внутрішнього середовища діяльності організацій системи спорту для всіх на підготовчому етапі;

- вплив чинників внутрішнього середовища діяльності організацій системи спорту для всіх на реалізаційному етапі;

- вплив чинників внутрішнього середовища діяльності організацій системи спорту для всіх на підсумково-звітному етапі.

Експерти оцінювали кожен з чинників за трьома основними критеріями:

- вплив чинника на залучення населення до оздоровчої рухової активності;

- вплив чинника на проведення спортивно-масових заходів;

- спрямованість впливу.

Перший та другий критерій експерти оцінювали за наступною шкалою – дуже важливий (3 бала), важливий (2 бала) та не важливий (1 бал). Спрямованість впливу оцінювали як позитивний (+) або негативний (-).

У сукупності відповіді експертів дали змогу визначити сильні і слабкі сторони внутрішнього середовища за ступенем впливу на процес залучення

населення до систематичної РА через СМЗ. Також важливо зазначити, що експертам пропонувалося віднести кожен чинник до сильних або слабких сторін діяльності установ.

Загалом кожній організації притаманні певні сильні та слабкі сторони, тому експерти оцінювали кожен установу окремо. Усі чинники оцінювались за впливом на залучення населення до систематичної РА від 1 до 3 балів, вплив на проведення СМЗ також оцінювався від 1 до 3 балів [134].

Наступною оцінкою експерти визначали приналежність того чи іншого чинника до сильних (+1 бал) або слабких (-1 бал) сторін.

Підсумовуючи відповіді експертів ми перемножували усі оцінки між собою, таким чином максимальна оцінка (добуток) для сильних сторін дорівнював +9 балів та мінімальна оцінка +1 бал, для слабких сторін максимальна оцінка (добуток) дорівнював - 9 балів та мінімальна оцінка -1 бал.

Проведена експертна оцінка чинників внутрішнього середовища дала змогу визначити сильні та слабкі сторони діяльності організацій системи спорту для всіх. Експертна оцінка чинників зовнішнього середовища діяльності організацій спорту для всіх дала змогу виявити можливості та загрози.

2.1.5. SWOT аналіз

SWOT- аналіз - це вивчення аналіз зовнішнього та внутрішнього середовища організації. Аналізу підлягають сильні сторони (Strength), слабкі сторони (Weakness) внутрішнього середовища, а також можливості (Opportunities) і загрози (Threats) зовнішнього середовища діяльності організації. Методологія SWOT-аналізу передбачає спочатку виявлення сильних і слабких сторін, можливостей і загроз, після цього встановлення зв'язків між ними, які у подальшому можуть бути використані для формування стратегії організації [6, 9, 159, 190].

Процес SWOT аналізу повинен базуватися на основі наступних правил:

1. По можливості максимально конкретизувати сферу проведення аналізу.
2. Дотримуватись коректності при віднесенні того чи іншого фактора до сильних/слабких сторін або можливостей/загроз.
3. Аналіз повинен демонструвати реальний стан і перспективи оптимізації діяльності, середовище проведення якої аналізується.
4. Якість аналізу безпосередньо залежить від об'єктивності та використання різнобічної інформації.
5. Необхідно уникати великих і двозначних формулювань [6, 121, 159, 190].

Процес SWOT аналізу включав наступні етапи:

- визначення сильних і слабких сторін установи щодо організації та проведення спортивно-масових заходів та залучення населення до РА;
- ідентифікація можливостей і загроз зовнішнього середовища, що впливають на процес залучення населення до РА через спортивно-масові заходи;
- пошук шляхів для мінімізації впливу слабких сторін внутрішнього середовища та загроз зовнішнього середовища за допомогою можливостей та сильних сторін. Побудова матриці SWOT-аналізу та визначення стратегій діяльності [121].

Задля можливості використання цього методу для організацій системи спорту для всіх ми визначали головні чинники SWOT-аналізу, що стосуються саме цих організацій. Зокрема для проведення SWOT-аналізу експерти визначали сильні та слабкі сторони внутрішнього середовища трьох організацій системи спорту для всіх, які мають різний правовий статус: державна організація – Львівський обласний центр фізичного здоров'я населення «Спорт для всіх»; громадська організація – «Об'єднання «Самопоміч» та організація муніципального підпорядкування – Установи дитячо-юнацьких та молодіжних клубів.

При формуванні чинників зовнішнього середовища ми скористалися класичною схемою їх визначення у різних аспектах: політичних; економічних; соціальних; технологічних. Зокрема, політика регулює владу, яка, в свою чергу, визначає середовище установи і отримання ключових ресурсів для її діяльності. Вивчення економіки – це створення картини розподілу ресурсів на рівні держави, яке є найважливішою умовою діяльності установи. Соціальний аспект визначає не менш важливі споживчі переваги. Метою технологічного аспекту є виявлення тенденцій у технологічному розвитку, які часто є причинами змін на ринку [10, 121, 159, 190].

При формуванні чинників внутрішнього середовища діяльності організацій системи спорту для всіх ми орієнтувалися на основні завдання діяльності. Важливим критерієм є розгляд діяльності в контексті основного завдання системи спорту для всіх – залучення населення до систематичних фізкультурно-оздоровчих занять. Чинники визначалися за допомогою проведеного раніше структурно-функціонального аналізу документів організаційного регламентування та специфічних правових актів, аналізу та узагальнення літературних джерел та інформаційних джерел мережі Інтернет, базувалися на основних положеннях діяльності організацій системи спорту для всіх та включали наступні важливі положення:

- проведення фізкультурно-оздоровчих занять;
- проведення спортивно-масових заходів;
- реклама та пропаганда;
- співпраця з організаціями;
- фінансування діяльності організації;
- матеріально-технічна база та ін.

Після того як експерти визначили найважливіші чинники у діяльності установ та особливості зовнішнього середовища нами проводилося встановлення зв'язків між ними за допомогою їх зіставлення. Це заключний етап дослідження зовнішнього та внутрішнього середовища, який передбачав

побудову SWOT – матриці (рис. 2.1).

У матриці, на перетинах окремих складових груп чинників формуються поля, на яких представлені можливі шляхи мінімізації впливу слабких сторін і загроз та підсилення сильних сторін і можливостей.

		Зовнішнє середовище	
		Можливості 1. 2. 3.	Загрози 1. 2. 3.
Внутрішнє середовище	Сильні сторони 1. 2. 3.	Поле «сильні сторони і можливості»	Поле «сильні сторони і загрози»
	Слабкі сторони 1. 2. 3.	Поле «слабкі сторони і можливості»	Поле «слабкі сторони і загрози»

Рис. 2.1. SWOT – матриця [10]

2.1.7. Математико-статистичні методи обробки одержаних даних

Зокрема матриця поділяється на чотири зони: поле «Сильні сторони і можливості» — передбачає розробку стратегій підтримки та розвитку сильних сторін установи щодо реалізації можливостей зовнішнього середовища; поле «сильні сторони і можливості» — орієнтує стратегію на боротьбу із загрозами за допомогою використання внутрішніх резервів; поле

«слабкі сторони і можливості» — спрямовує дії установи на використання можливостей для подолання слабких сторін його внутрішнього потенціалу; поле «слабкі сторони і загрози» — передбачає розробку такої стратегії, яка б дала змогу не тільки зміцнити свій потенціал, а й відвернути можливі загрози у зовнішньому середовищі [190].

У проведеному цьому дослідженні використовувалися загальновідомі способи статистичного аналізу матеріалів: обробку отриманих даних, визначення середнього арифметичного, середнє квадратичне відхилення, визначення процентного показника та співвідношення, визначення коефіцієнту конкордації Кендала.

Середнє арифметичне (\bar{X}) являє собою таке значення ознаки, сума відхилень від якої вибіркового значень ознаки дорівнює нулю (з урахуванням знака відхилень). Для визначення середнього арифметичного ми користувалися наступною формулою:

$$\bar{X} = \frac{1}{n} \sum_{i=1}^n x_i \quad (2.1)$$

де: n – об'єм вибірки,

x_i - варіанти вибірки,

$\sum_{i=1}^n x_i$ - сума n чисел x_i , де i порядковий номер чисел, що сумуються

від 1 до n .

Середнє квадратичне відхилення (σ) – показує, на скільки в середньому відхиляються значення ознаки від середнього рівня. Чим меншою є його величина, тим слабкішою є варіація і більш однорідною – статистична сукупність. Для визначення середнього квадратичного відхилення ми користувалися наступною формулою:

$$\sigma = \sqrt{\frac{\sum d^2}{n-1}} \quad (2.2)$$

де, δ – середньоквадратичне відхилення;

d – справжнє відхилення кожної варіанти від істинної середньої ;

N – загальна кількість спостережень.

Також отримані при проведенні аналізу документації організацій системи спорту для всіх та відповідей респондентів. Результати визначалися у відсотках за допомогою складених пропорцій [129].

Оцінка узгодженості думок експертів визначалася за величиною коефіцієнта конкордації Кендала за наступною формулою [31,129]:

$$W = \frac{12S}{m^2 \cdot (n^3 - n)}, \text{ де} \quad (2.3)$$

m – число кандидатів у експерти;

n – кількість питань;

S – сума квадратів відхилень сум рангів, від середньої суми рангів, яка визначалась за наступною формулою:

$$S = \sum_{i=1}^n (R_i - R_{cp})^2, \text{ де} \quad (2.4)$$

$$R_{cp} = \frac{1}{n} \sum R_i, \text{ де} \quad (2.5)$$

$$R_i = \sum_{j=1}^m r_{ij}, \quad (2.6)$$

де r_{ij} – ранг, проставлений j -м кандидатом в експерти i - му показнику.

За методикою І. Заневського, П. Русіло, С. Ярошко [68] визначалося значення коефіцієнта конкордації W . Значення W змінюється від 0 до 1. $W=1$ свідчить про повне співпадіння думок експертів, $W=0$ свідчить про те, що зв'язок відсутній. Шкала оцінки коефіцієнта конкордації Кендалла подана у табл. 2.2.

Таблиця 2.2

Шкала оцінки коефіцієнта конкордації

Значення коефіцієнта, W	Надійність (узгодженість)
0,95 - 1,00	Відмінна
0,90 - 0,94	Добра
0,80 - 0,89	Середня
0,70 - 0,79	Задовільна
0,60 - 0,69	Низька
< 0,59	Погана

Проведена оцінка узгодженості думок експертів дозволила визнати результати експертної оцінки достовірними, що підтверджувалося відповідним коефіцієнтом конкордації ($0,918 < W < 1$). Це свідчить про те, що показники експертної оцінки достатньо вірогідні. Отримана в результаті аналізу анкет думка експертів приймалась як раціональне вирішення проблеми [68].

2.2. Організація дослідження

Дослідження проводилися на базі організацій системи спорту для всіх Львівської області. Показник залучення населення усіх вікових категорій до фізкультурно-спортивних занять знаходиться в межах 13%, що відповідає загальному показнику по всій Україні. Таким чином, робота із залучення населення до занять оздоровчою руховою активністю у Львівській області є типовою по відношенню до інших областей України.

Поставлена мета і завдання дослідження визначили послідовність проведення всіх робіт на наступних, пов'язаних між собою етапах. Дисертація виконувалась впродовж 7 років.

На першому етапі (2011р. – 2013 р.) – здійснено бібліографічний пошук та аналіз літературних джерел. Вивчався стан досліджуваної проблеми у педагогічній, психологічній, соціологічній, юридичній, управлінській літературі. Обґрунтовано теоретико-методологічні підходи до вирішення проблеми. Конкретизовано об'єкт, предмет, мету, сформульовано робочу гіпотезу. Складено анкети для опитування учасників спортивно-масових заходів. Проведено пілотажне анкетування з метою остаточного удосконалення змісту анкет, обрано спортивно-масові заходи для проведення анкетування та проведено анкетування їх учасників. Також на першому етапі було проведено анкетування учасників спортивно-масових заходів Львівського обласного центру фізичного здоров'я населення спорт для всіх: «Мама тато я спортивна сім'я» (м. Сокаль), змагання з настільного тенісу (м. Жовква), змагання з гирьового спорту (м. Городок). Також було проведено анкетування учасників спортивно-масового заходу громадської організації «Об'єднання «Самопоміч» - «Ярмарок Спорту» (n=286).

На другому етапі (2014р. – 2015р.) – проведено: анкетування учасників спортивно-масового заходу громадської організації «Об'єднання «Самопоміч» - «Тиждень доступного спорту» (n=136). Проведено аналіз документів організаційного регламентування організацій системи спорту для всіх; досліджено вплив спортивно-масових заходів на учасників та глядачів щодо залучення до систематичних фізкультурно-оздоровчих занять.

На третьому етапі (2016р. – вересень 2018р.) здійснено підбір експертів та досліджено узгодженість їх думок. Також було проведено опитування експертів щодо проблем залучення населення до занять руховою активністю через спортивно-масові заходи системи спорту для всіх. На основі експертної оцінки проведено SWOT-аналіз. Розроблено та обґрунтовано структурно-функціональну модель залучення населення до систематичних фізкультурно-

оздоровчих занять. Впроваджено результати дослідження у практику, що засвідчено відповідними актами впровадження; описані та інтерпретовані отримані результати дослідження, сформовані висновки, які свідчать про виконання дослідницьких завдань. Оформлено дисертаційну роботу та автореферат. Апробація результатів дисертаційного дослідження проводилася на всіх етапах роботи у відповідних наукових виданнях. Результати були оприлюднені на наукових конференціях різного рівня та впроваджені у діяльність організацій системи спорту для всіх та навчальний процес закладів вищої освіти.

РОЗДІЛ 3

СПОРТИВНО-МАСОВІ ЗАХОДИ У ОРГАНІЗАЦІЯХ СИСТЕМИ СПОРТУ ДЛЯ ВСІХ

Зусилля фахівців організацій системи спорту для всіх спрямовані на залучення населення до систематичних занять руховою активністю. В цій діяльності одним із таких засобів, який використовують є спортивно-масові заходи. Останнім часом кількість різновидів спортивно-масових заходів суттєво збільшилася, а на практиці продовжується інтенсивний пошук ефективного проведення заходів задля підвищення кількості залучених до занять фізичною культурою та спортом.

Попри це, дослідження свідчать [52, 79, 143, 191], що на сьогодні значна частина населення залишається не залученою до систематичних занять руховою активністю, тому важливим є дослідити зміст та особливості впливу спортивно-масових заходів на цей процес.

3.1. Спортивно-масові заходи в системі спорту для всіх (на прикладі ЛОЦФЗН «Спорт для всіх»)

Для підвищення рівня залучення населення до оздоровчої рухової активності було утворено Всеукраїнський центр фізичного здоров'я населення «Спорт для всіх». Протягом багатьох років функціонування мережа центрів постійно розширювалася і зараз налічує близько 240 установ [48].

Основними завданнями Всеукраїнського центру, що зазначені у «Положенні про діяльність» є:

- залучення широких верств населення до регулярних оздоровчих занять, надання фізкультурно-оздоровчих послуг, поєднання масових та індивідуальних форм організації фізкультурно-спортивної роботи за місцем проживання та в місцях масового відпочинку;

- формування у громадян потреби рухової активності та створення умов для її задоволення;
- здійснення просвітницької роботи з питань оздоровлення населення засобами фізичної культури і спорту;
- організація та проведення різноманітних фізкультурно-спортивних заходів за місцем проживання і в місцях масового відпочинку [139].

Кожного року центри проводять велику кількість спортивно-масових заходів та залучають до них багато учасників [173]. Окрім проведення заходів (див. розділ 1), центри здійснюють і іншу діяльність, що відображена у документі організаційного регламентування, планах основних напрямків роботи та звітах.

Спортивно-масові заходи, які проводять центри є досить різноманітними. Вони передбачають участь різних верств населення та мають різний характер.

Задля більш повного вивчення особливостей функціонування системи спорту для всіх та спортивно-масових заходів ми розглядали їх через призму притаманних системі функцій. Загалом система спорту для всіх характеризується багатофункціональністю та виконує три основні функції: оздоровчу, соціальну та економічну. Кожна з них, у свою чергу, поділяється на підфункції. Так оздоровча функція включає: компенсаційну, профілактичну, розвиваючу та підфункцію відновлення працездатності. Соціальна функція включає: гуманістичну, активного дозвілля, соціалізації, освітньо-виховну та інформаційно-просвітницьку. Економічна функція включає: виробничу, розширення ринку праці та підфункцію сприяння економічному зростанню [55].

Вивчаючи систему заходів ЛОЦ ФЗН «Спорт для всіх» ми розглядали її через виробничу функцію системи спорту для всіх. Це було зумовлено тим, що на сьогоднішній день спортивно-масові заходи є пріоритетним напрямком діяльності центрів та складають основу наданих послуг. Розглядаючи ширше виробничу функцію, бачимо, що вона включає

фізкультурно-оздоровчі та спортивно-оздоровчі послуги. Саме тому спортивно-масові заходи ми умовно поділили на заходи фізкультурно-оздоровчого та спортивно-оздоровчого спрямування, спираючись на дослідження М.В. Дутчака [53]. Заходи фізкультурно-оздоровчого спрямування – це такий різновид фізкультурно-спортивної діяльності, який базується на використанні фізичних вправ з метою збереження та зміцнення здоров'я людей, формування у них навичок здорового способу життя [117]. Заходи спортивно-оздоровчого спрямування визначають як різновид фізкультурно-спортивної діяльності, який базується на використанні виду (-ів) спорту з метою збереження та зміцнення здоров'я, залучення до цінностей спорту, формування навичок здорового способу життя [117].

Дослідник А.А. Красников умовно поділяє спортивно-масові заходи на змагання зі спортивною спрямованістю та змагання з оздоровчою спрямованістю [91]. До першої групи належать: змагання дітей, підлітків та юнаків, об'єднаних у клубні команди. Вони проводяться по коловій схемі і по етапам, охоплюють велику кількість учасників; сімейні змагання; змагання серед дорослого населення з окремих і найбільш розповсюджених видах спорту та спортивних іграх; спартакіади, матчеві зустрічі, турніри тощо. До другої групи входять - змагань з оздоровчою спрямованістю – належать: літні та зимові спартакіади здоров'я, рухливі ігри, змагання за спрощеними правилами, туристичні походи вихідного дня зі змаганнями з техніки виконання туристичних вправ; лижні та велосипедні старты за спрощеними маршрутами, змагання з виконання комплексів гімнастичних вправ та багато інших. Такі змагання, вирішуючи першочергово оздоровчі завдання, також підвищують емоційність занять, створюють веселий життєрадісний настрій, розвивають відчуття дружності та зміцнюють колектив [91].

Аналізуючи плани діяльності типового ЛОЦФЗН «Спорт для всіх» за 2011-2014рр. встановлено, що функції 05 (робота з персоналом), 06

(пропаганда і реклама) та 07 (проведення фізкультурно-оздоровчої діяльності) не планувалися (табл. 3.1).

Таблиця 3.1

**Обсяги планування діяльності Львівського обласного центру
фізичного здоров'я населення «Спорт для всіх» (%)**

Функції Роки	01	02	03	04	05	06	07	08	09	10
2011	10	36	3	22	-	-	-	13	10	6
2012	8	26,5	24	26,5	-	-	-	5	5	5
2013	8	27	17	30	-	-	-	8	5	5
2014	8	31	15	28	-	-	-	8	5	5

Примітка: 01 – планування діяльності; 02 – організація та проведення масових заходів фізкультурно-оздоровчого спрямування; 03 – організація та проведення масових заходів спортивно-оздоровчого спрямування; 04 – науково-методичне та програмне забезпечення діяльності; 05 – робота з кадрами; 06 – проведення фізкультурно-оздоровчої діяльності з населенням; 07 – мотивація; 08 – зміцнення і розвиток матеріально-технічної бази; 09 – співпраця з зацікавленими організаціями; 10 – контроль діяльності.

На нашу думку, це пов'язано з тим, що «План основних напрямків роботи центру» не відображає тих видів діяльності, які можна назвати «допоміжними» у проведенні спортивно-масових заходів. Так, перед проведенням конкретного заходу залучають волонтерів і здійснюють їх підготовку. Також проводять пропагандистську та рекламну роботу (розповсюджують листівки, плакати тощо).

Такі функції як 01 «планування діяльності», 08 «розвиток матеріально-технічної бази», 09 «співпраця з іншими», 10 «контроль діяльності» мають незначний обсяг (менше 10%). Найбільший відсоток (більше 26%) припадає на функції: 02 «проведення заходів фізкультурно-оздоровчого спрямування», 04 «науково методичне та програмне забезпечення» (див.табл. 3.1).

Аналізуючи звіти про діяльність ЛОЦФЗН «Спорт для всіх» за аналогічні роки, встановлено, що такі функції як: 01 «планування

діяльності», 06 «проведення фізкультурно-оздоровчої діяльності», 07 «мотивація через пропаганду і рекламу» та 10 «контроль» не зазначені у звітах (табл. 3. 2).

Таблиця 3.2

**Обсяги виконаної діяльності Львівського обласного центру
фізичного здоров'я населення «Спорт для всіх» (%)**

Функції Роки	01	02	03	04	05	06	07	08	09	10
2011	-	46	26	5	-	-	-	5	18	-
2012	-	54	22	5	-	-	-	3	16	-
2013	4	19	34	8	2	-	-	22	11	-
2014	-	19	53	12	1	-	-	5	10	-

Примітка: 01 – планування діяльності; 02 – організація та проведення масових заходів фізкультурно-оздоровчого спрямування; 03 – організація та проведення масових заходів спортивно-оздоровчого спрямування; 04 – науково-методичне та програмне забезпечення діяльності; 05 – робота з кадрами; 06 – проведення фізкультурно-оздоровчої діяльності з населенням; 07 – мотивація; 08 – зміцнення і розвиток матеріально-технічної бази; 09 – співпраця з зацікавленими організаціями; 10 – контроль діяльності.

На нашу думку, це пов'язано з тим, що до «Описового звіту» центру не має ніяких вимог і він складається у довільній формі, тому інформація не достатньо відображає його практичну діяльність.

Встановлено, що пріоритетними, відповідно документів планування та звітності, є функції: 02 «організація та проведення масових заходів фізкультурно-оздоровчої спрямованості», 03 «організація та проведення заходів спортивно-оздоровчої спрямованості».

Це пояснюється тим, що це – основні і практичні завдання центру. Щоб їх ефективно реалізувати обласному центру «Спорт для всіх» необхідно залучати широкі верстви населення до регулярних фізкультурно-оздоровчих занять та виконувати інші функції.

Функції: 06 «проведення фізкультурно-оздоровчої діяльності» та 07 «мотивація через пропаганду і рекламу» хоч і перебувають у тісному

взаємозв'язку з пріоритетними функціями 02 «організація та проведення масових заходів фізкультурно-оздоровчої спрямованості» та 03 «організація та проведення заходів спортивно-оздоровчої спрямованості», проте не представлені у річних звітах діяльності центру. Для проведення фізкультурно-спортивного заходу потрібно поінформувати населення про нього та здійснити заходи рекламного характеру (листівки, білборди, інформація у ЗМІ). Це дозволить залучити більшу кількість населення. Функція «проведення фізкультурно-оздоровчої діяльності» є логічним продовженням функцій 06 «пропаганда і реклама», 02 «організація та проведення масових заходів фізкультурно-оздоровчої спрямованості» та 03 «організація та проведення заходів спортивно-оздоровчої спрямованості» і повинна бути скерована «співпрацювати» з особами, котрі вже займаються оздоровчими заняттями.

Для встановлення співвідношення заходів різного характеру у документах планування ЛОЦФЗН «Спорт для всіх» було проведено їх аналіз (табл. 3. 3).

Таблиця 3.3

Фізкультурно-спортивні заходи заплановані Львівським обласним центром ФЗН «Спорт для всіх» (%)

Роки	2011	2012	2013	2014
Спрямованість Заходів				
Фізкультурно-оздоровча	92	52	62	67
Спортивно-оздоровча	8	48	38	33

Отже заходи фізкультурно-оздоровчого спрямування переважають над спортивно-оздоровчими. У 2011 році ця перевага була суттєвою: 92% до 8%. На нашу думку, це зумовлено тим, що у 2011 році у плани не включили заходи, які проводилися центром згідно угод із обласними радами фізкультурно-спортивних товариств (ФСТ), хоча між організаціями мала місце співпраця. Розглянемо заходи, які були проведені центром у 2011-2014 рр. (табл. 3.4.)

Фізкультурно-спортивні заходи проведені Львівським обласним центром ФЗН «Спорт для всіх» (%)

Роки	2011	2012	2013	2014
Спрямованість Заходів				
Фізкультурно-оздоровча	64	71	36	26
Спортивно-оздоровча	36	29	64	74

Як свідчить зазначена інформація, у 2011-2012 рр. переважали заходи фізкультурно-оздоровчого спрямування (64% та 71% відповідно), а у 2013-2014 рр. – заходи спортивно-оздоровчого спрямування (64% та 74% відповідно).

Така кардинальна зміна пов'язана із висвітленням у звітах заходів, які були проведені спільно з радами ФСТ (2013р.-13 заходів, 2014 р.-12 заходів), обласних ігор ветеранів спорту (2013 р.-15 заходів, 2014 р.-12 заходів) та спортивних ігор Львівщини (2014р.-12 заходів).

Слід відзначити, що 95% заходів, які обласний центр проводить згідно плану Всеукраїнського центру, слід віднести до їх фізкультурно-оздоровчого спрямування. Ті заходи, які центр самостійно включає у свій календарний план (згідно угод з обласними територіальними організаціями ВФСТ, федераціями, асоціацією ветеранів спорту або заходи місцевого значення) у 78% випадків мають спортивно-оздоровче спрямування.

Якщо порівняти кількість заходів, що були заплановані й проведені, то по усіх роках встановлено невідповідність: передбачалося менше, ніж відбулося (рис. 3.1).

На нашу думку, це зумовлено тим, що є відмінності між записами одних і тих же змагань у планах та звітах. Так, у плані фізкультурно-спортивний захід може фігурувати як один, а у звіті - як два (відбіркова та фінальна частини). Також такі змагання як: спортивні ігри «Юність» та «Здоров'я літніх людей», «Ігри ветеранів спорту», «Спортивні ігри Львівщини», змагання спільні з ФСТ плануються як один захід, а у звіті подаються як

декілька окремих заходів (по кожному виду спорту, що передбачено програмою).

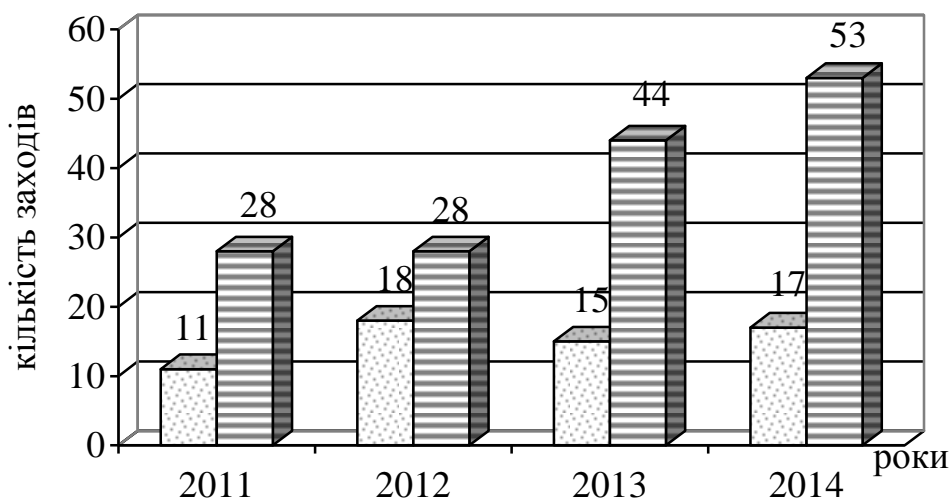

Рис. 3.1. Співвідношення планованих і реалізованих заходів ЛОЦФЗН «Спорт для всіх»

■ заплановані ■ проведені

Поділивши умовно проведені заходи за спрямованістю та для певної вікової категорії, розглянемо їх детальніше. Так до заходів, які передбачають участь дітей та молоді можемо віднести: «Веселі старти», студентський спортивний фестиваль, «Ти зможеш якщо зміг я», спартакіада «Юність» та ін. Заходи, які проводяться для дорослого населення, наступні: спартакіади державних службовців, змагання виробничих колективів, міжгалузеві спартакіади та ін. Заходи для ветеранів спорту та людей похилого віку такі: спартакіаду «Здоров'я літніх людей», «Ігри ветеранів спорту», «Спорт для всіх – радість життя» та ін. До заходів для учасників різного віку належать: «Мама, тато і я – спортивна сім'я», «Рух заради здоров'я», «Спорт для всіх – єднає Україну» та ін.

Аналіз заходів фізкультурно-оздоровчого спрямування свідчить, що переважна більшість з них проводяться для дітей та молоді, а також учасників різного віку (рис. 3.2).

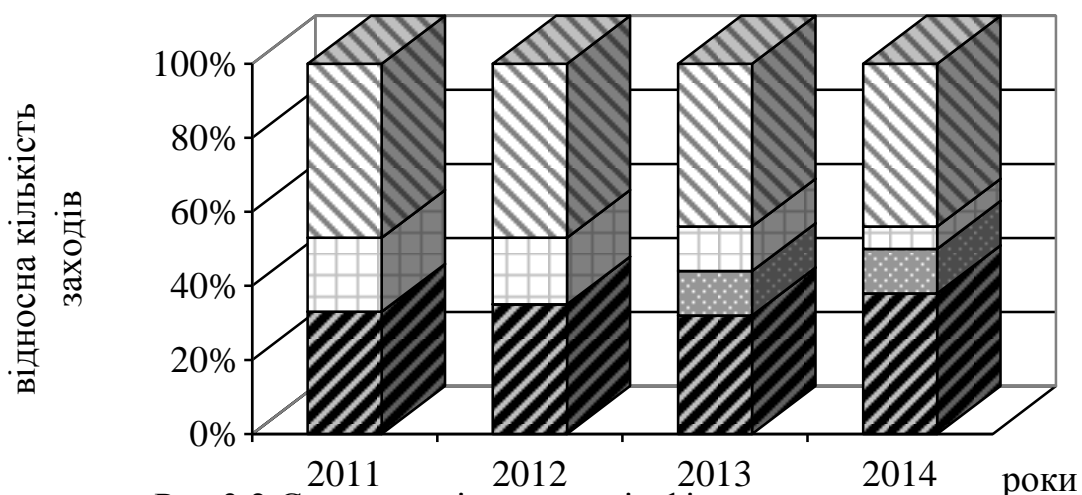

Рис.3.2 Спрямованість заходів фізкультурно-оздоровчого спрямування на учасників різного віку

Найменший відсоток припадає на заходи для осіб I та II періодів зрілого віку. У 2011-2012 роках вони не проводилися, а у 2013-2014 роках їх кількість складає 12% та 6% відповідно. Заходи, які передбачають участь ветеранів спорту представлено упродовж всього періоду дослідження.

Заходи спортивно-оздоровчого спрямування більшою мірою залучають до участі осіб I та II періодів зрілого віку та ветеранів спорту (рис. 3.3).

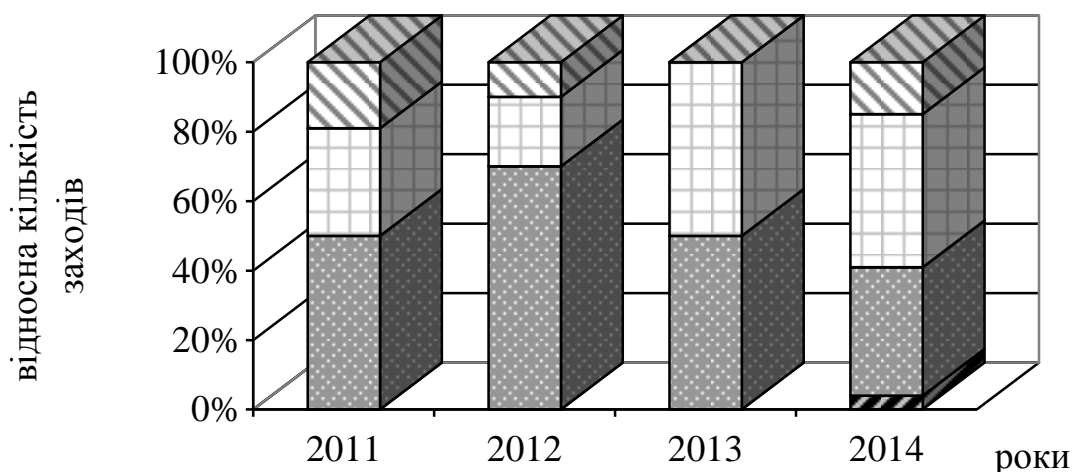

Рис. 3.3. Спрямованість заходів спортивно-оздоровчого характеру на учасників різного віку

Так у 2011 та 2013 роках для осіб I та II періодів зрілого віку було проведено по 50% заходів, а у 2012 та 2014 роках – 70% та 37% відповідно.

Заходи, які призначені для ветеранів спорту складають вагому частку кожного року, проте найбільша їх кількість була проведена у 2013 та 2014 роках та становила 50% та 44% відповідно. Найменший відсоток призначений для учасників усіх вікових категорій. Так у 2014 році він складав 4%, а з 2011 по 2013 роки вони взагалі не проводилися. Заходи, які передбачають участь дітей та молоді, на жаль, не представлені 2013 року, а в усіх інших – на них припадає від 10% до 19% від загальної кількості.

Аналізуючи усі заходи, що провів центр ЛОЦФЗН «Спорт для всіх» у період з 2011 по 2014 рр. за призначеністю для учасників різних вікових категорій, слід відмітити чітке їх розмежування. Так заходи фізкультурно-оздоровчого спрямування призначені у 54% випадків для дітей та молоді, а заходи спортивно-оздоровчого спрямування – для пенсіонерів та ветеранів спорту (46%) та I та II періодів зрілого віку (25%) (рис. 3.4).

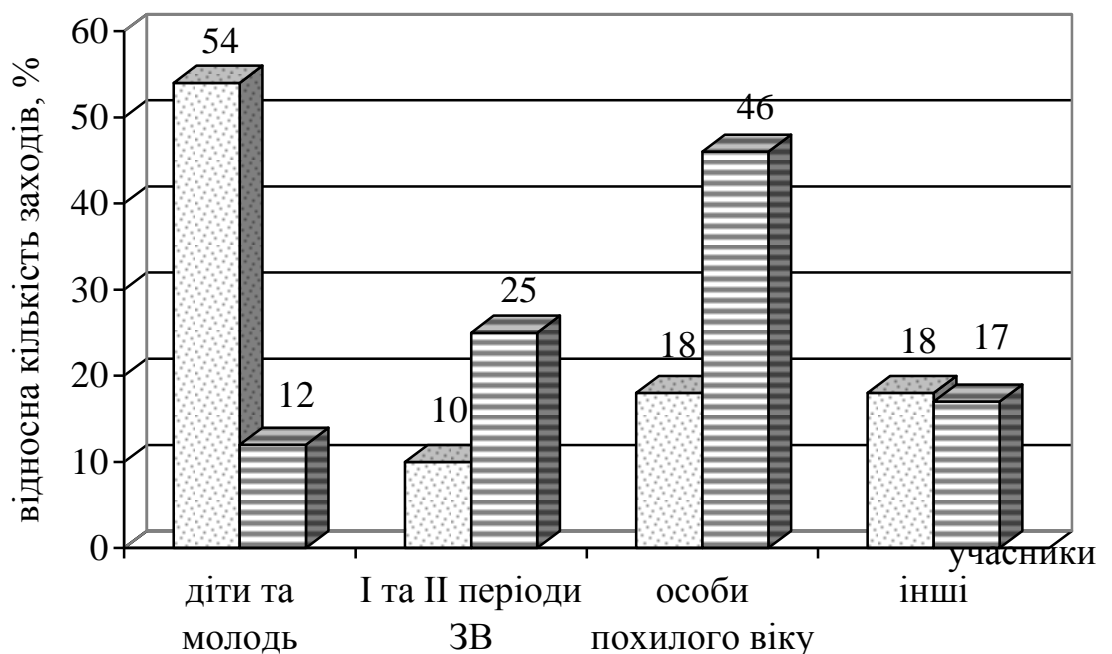

Рис. 3.4. Зорієнтованість проведених заходів фізкультурно-оздоровчого та спортивно-оздоровчого спрямувань на вікові категорії учасників

- ▨ заходи фізкультурно-оздоровчого спрямування
- ▨ заходи спортивно-оздоровчого спрямування

Одне із основних завдань Львівського обласного центру фізичного здоров'я населення «Спорт для всіх», зазначених у «Положенні про діяльність» центру є залучення широких верств населення до оздоровчої рухової активності. Тому далі нами аналізувалися спортивно-масові заходи різного спрямування центру в контексті кількості залучених учасників до їх проведення (рис. 3.5).

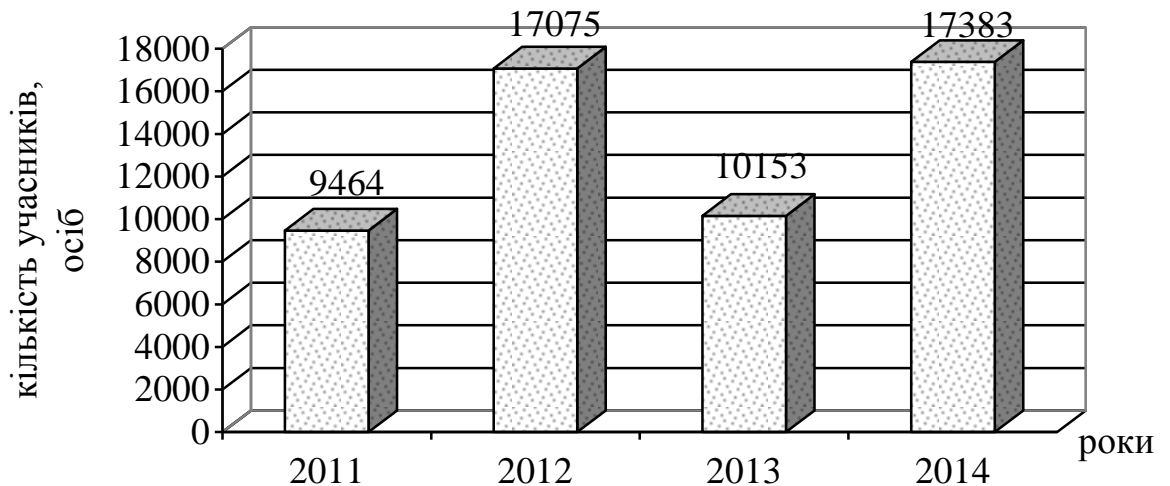

Рис. 3.5. Кількість учасників спортивно-масових заходів, проведених Львівським обласним центром ФЗН «Спорт для всіх»

Дані рисунку свідчать, що кількість осіб залучених до заходів у 2011 - 2014 роках є різною і змінюється хвилеподібно, проте прослідковується тенденція до її збільшення.

Аналіз співвідношення кількості учасників залучених до фізкультурно-оздоровчих та спортивно-оздоровчих заходів свідчить, що у 2014 році частка осіб, які брали участь у фізкультурно-оздоровчих заходах становила 75%. У 2011 році кількість залучених до участі у спортивно-оздоровчих заходах була 84% (рис. 3.6). У 2012-2013 роках розподіл між спортивно-масовими заходами різного спрямування був більш рівномірний. Зокрема, у 2012 році кількість залучених до участі у фізкультурно-оздоровчих заходах була 56%, а у 2013 році – 58%.

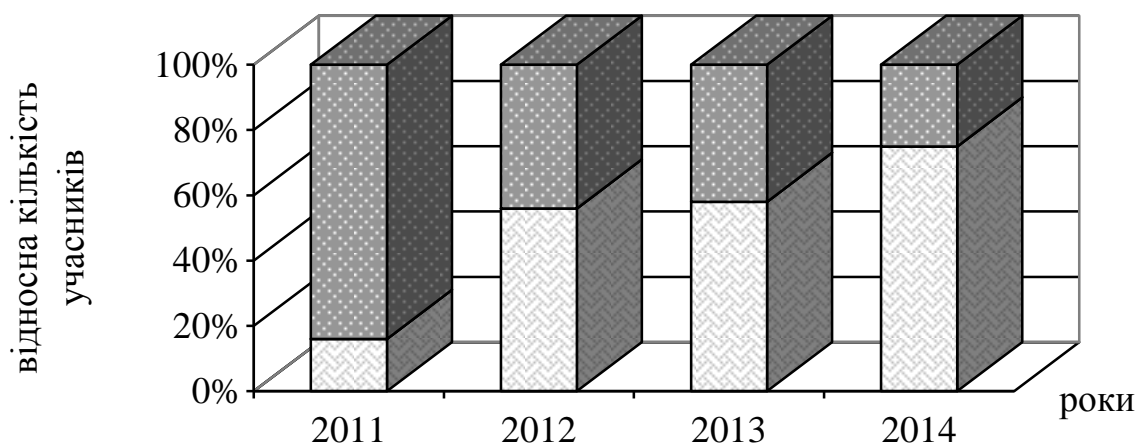
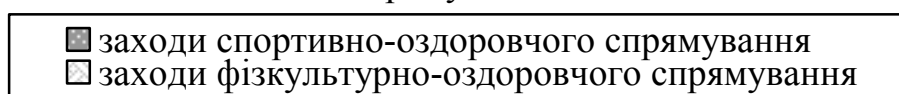

Рис. 3.6. Співвідношення кількості учасників заходів фізкультурно-оздоровчого та спортивно-оздоровчого спрямування

Проте, щоби відобразити повну картину залучення осіб до заходів різного спрямування, ми визначили середню кількість учасників одного заходу (рис. 3.7).

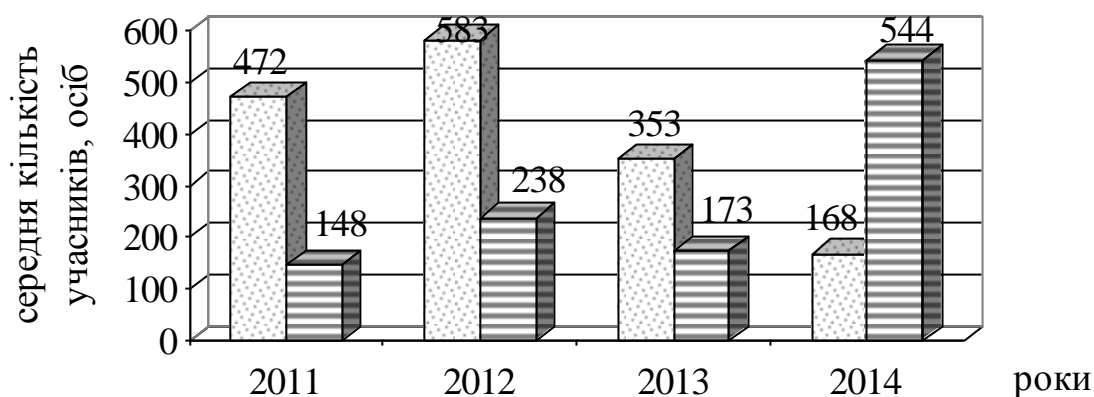
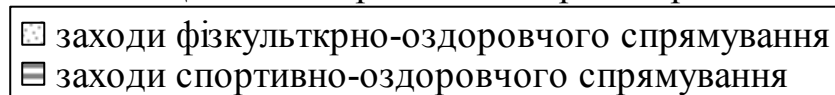

Рис. 3.7. Середня кількість осіб, які брали участь у заходах ЛОЦФЗН «Спорт для всіх» різних років

Отже, в середньому на один захід фізкультурно-оздоровчого спрямування протягом 2011-2013 років було залучено більшу кількість осіб, проте в 2014 році ситуація змінилася. До одного спортивно-оздоровчого заходу в середньому залучено в 3 рази більше осіб, ніж до фізкультурно-оздоровчого заходу.

Розглядаючи співвідношення кількості осіб різних вікових категорій, залучених до фізкультурно-оздоровчих заходів слід відзначити, що основний контингент – діти (рис. 3.8).

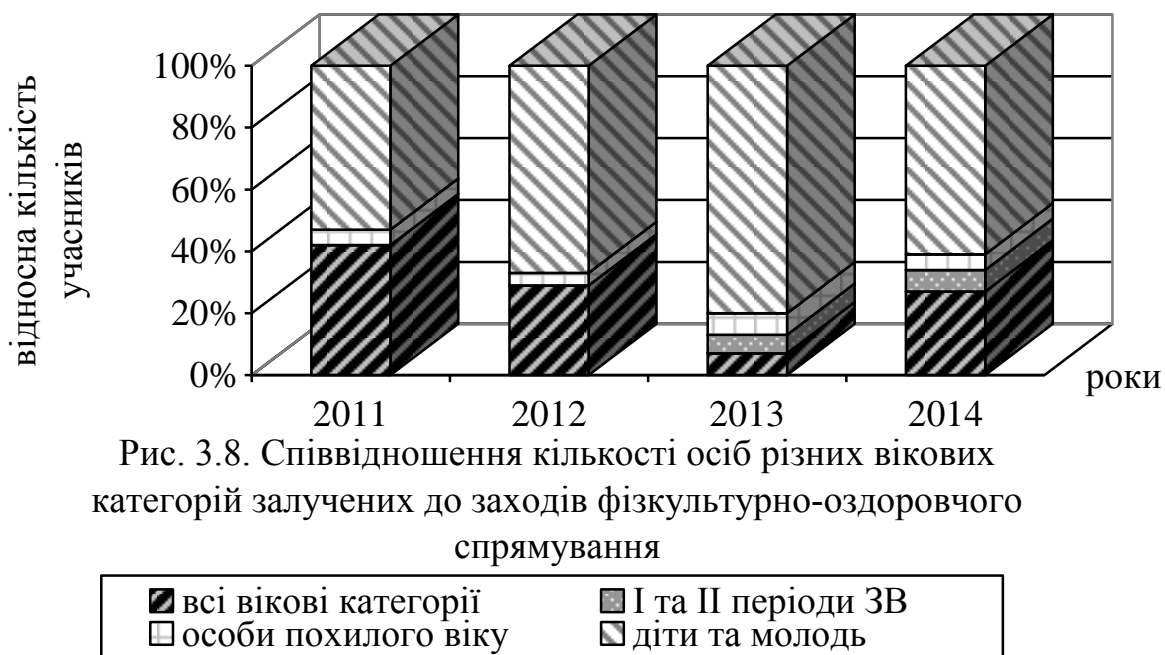

Рис. 3.8. Співвідношення кількості осіб різних вікових категорій залучених до заходів фізкультурно-оздоровчого спрямування

Встановлено, що в середньому за чотири роки до заходів фізкультурно-оздоровчого спрямування було залучено 65% дітей та підлітків і 26% осіб усіх вікових категорій. До спортивно-оздоровчих заходів залучаються переважно особи I та II періодів зрілого віку (рис. 3.9).

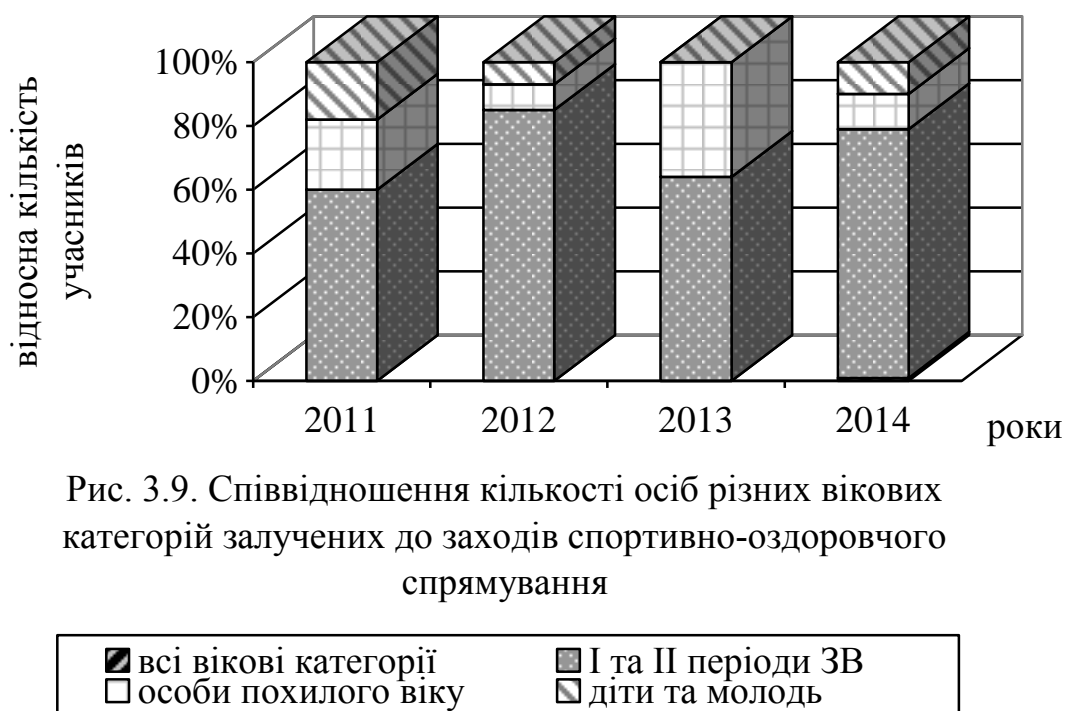

Рис. 3.9. Співвідношення кількості осіб різних вікових категорій залучених до заходів спортивно-оздоровчого спрямування

В середньому 72% контингенту, який залучається до таких заходів складають особи I та II періодів зрілого віку та 19% – люди похилого віку.

Важливим чинником, який впливає на кількість проведених заходів протягом року є фінансування Львівського обласного центру ФЗН «Спорт для всіх». Проведений аналіз видатків центру на спортивно-масові заходи свідчить, що суми збільшуються і прослідковується тенденція до зростання обсягу фінансування. Так у 2011 році центр отримав від держави 16200 грн, а у 2014 році 112800 грн на проведення заходів (рис. 3.10).

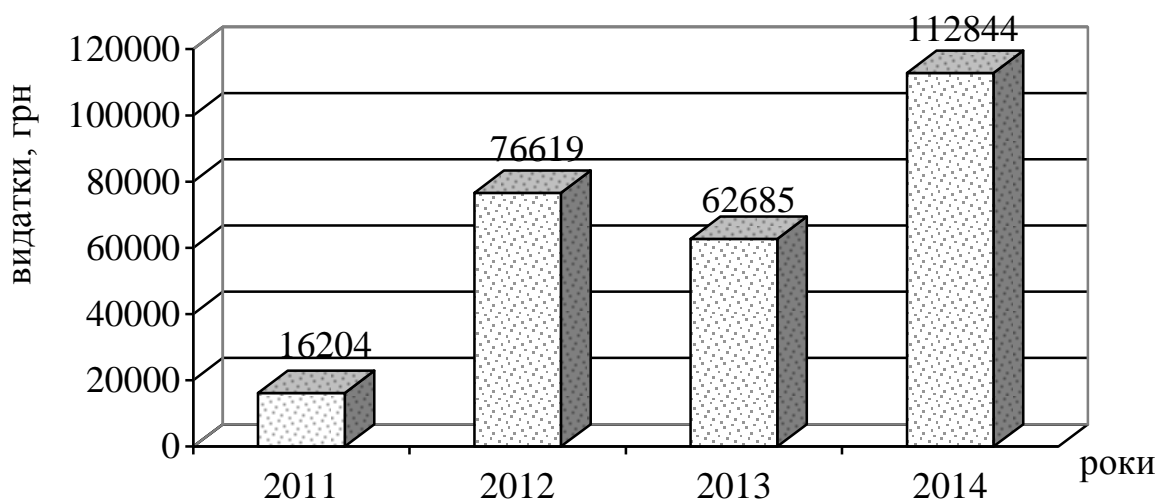

Рис. 3.10. Видатки на спортивно-масові заходи Львівського обласного центру ФЗН «Спорт для всіх»

Проте, щоб визначити ефективність витрат коштів Львівським обласним центром ФЗН «Спорт для всіх» нами підраховано кількість грошей, які були необхідні для залучення та участь одного учасника спортивно-масового заходу.

Отже, кожного року середня вартість для залучення однієї людини до спортивно-масового заходу зростає. Порівнюючи витрачені кошти у 2012-2014 роках слід зазначити не значну різницю, яка скоріше зумовлена інфляцією. Проте, порівнюючи витрачені кошти у 2011 році з іншими роками бачимо, що різниця суттєва, тому можемо констатувати ефективність витрат з огляду на витрачені кошти для залучення.

Важливим чинником залучення до спортивно-масового заходу є його інформаційна підтримка. У звітах представлені не тільки кількість заходів та залучених до них учасників, але і інформаційна підтримка. Згідно звітів вона займає 54% серед інших видів діяльності [172]. На рис. 3.11 представлено види «інформаційної підтримки», які використовує Львівський обласний центр ФЗН «Спорт для всіх».

Рис. 3.11. Види інформаційної підтримки спортивно-масових заходів, що використовує ЛОЦ ФЗН «Спорт для всіх»

Наступним важливим кроком було встановлення обсягів видів «інформаційної підтримки» (рис. 3.12).

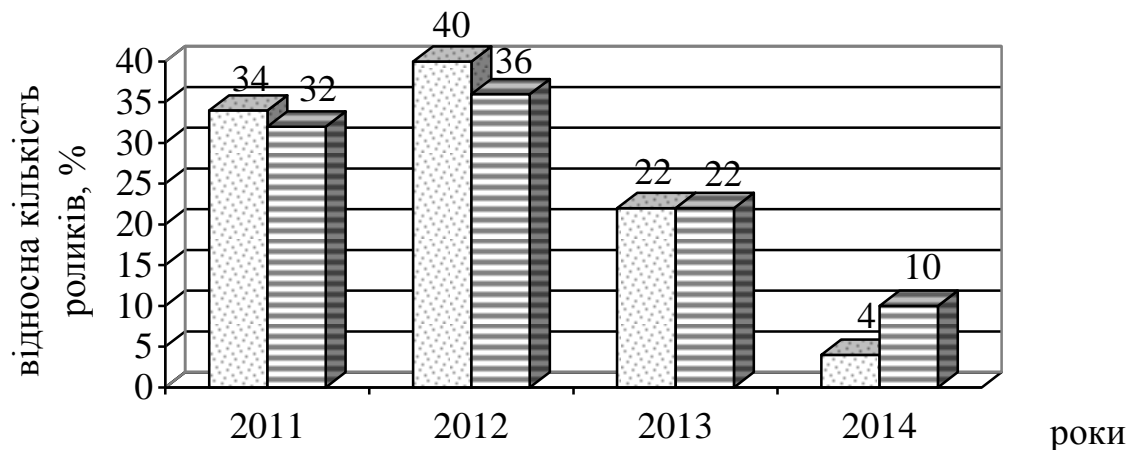

Рис. 3.12. Обсяги роликів на радіо та телебаченні для «інформаційної підтримки» спортивно-масових заходів

Зокрема, встановлено, що найбільш дієвими видами «інформаційної

підтримки» спортивно-масових заходів є ролики на радіо та телебаченні [37, 38, 72]. Проте, у 2014 році виявлено тенденцію до зниження (до 4% та 10% відповідно) від загального обсягу інформаційної підтримки.

Зауважимо, що обсяг публікацій присвячених проведенню спортивно-масових заходів у друкованих виданнях зменшився, зокрема у 2014 році їх тираж знизився до 2% від загальної кількості за чотири роки (рис. 3.13).

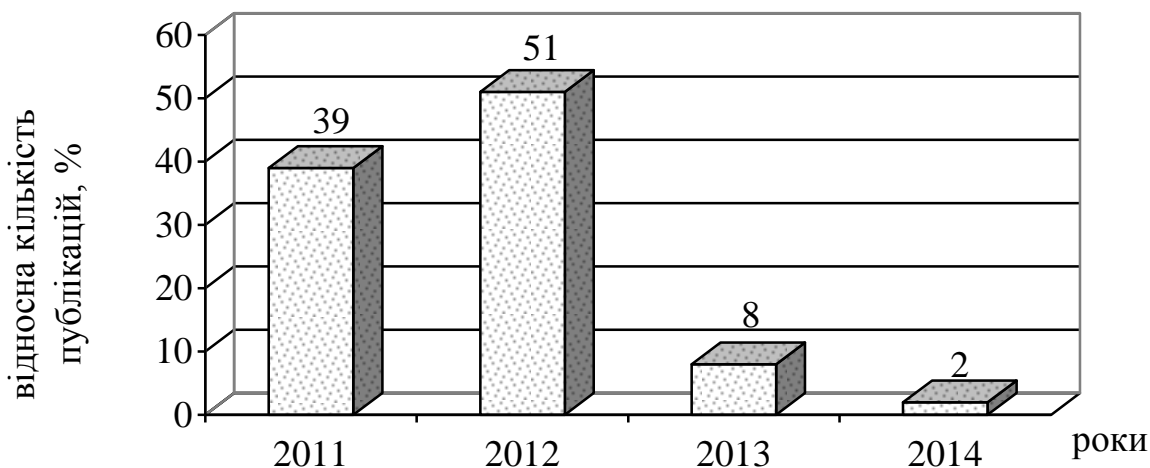

Рис. 3.13. Тираж публікацій для «інформаційної підтримки» спортивно-масових заходів у друкованих виданнях

Тираж плакатів, які були надруковані з 2011 по 2014 роки становить 1335 штук. Проте 82% від їхньої кількості було надруковано у 2011-2012 роках, що вказує на стрімке подальше їх зниження (рис. 3.14).

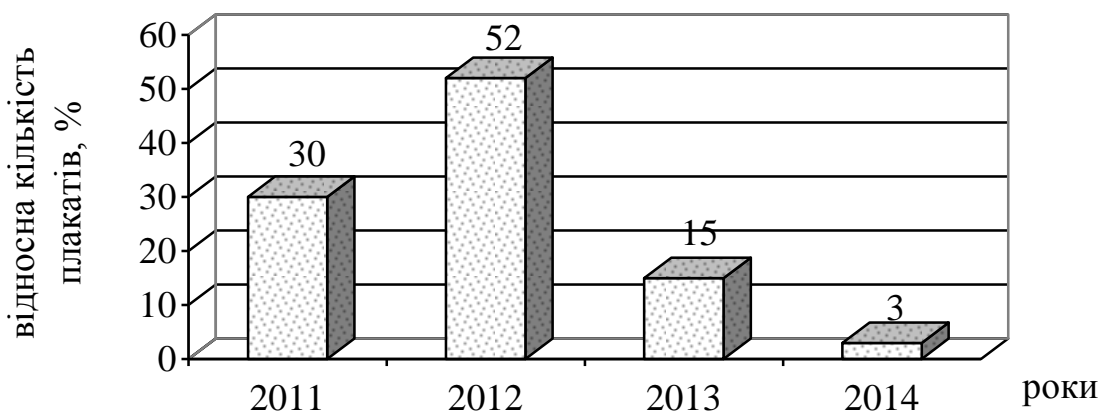

Рис. 3.14. Тираж плакатів для «інформаційної підтримки» спортивно-масових заходів

Загалом з 2009 по 2012 роки спостерігається тенденція до зниження усіх видів «інформаційної підтримки» спортивно-масових заходів окрім відомостей в електронних виданнях (рис. 3.15).

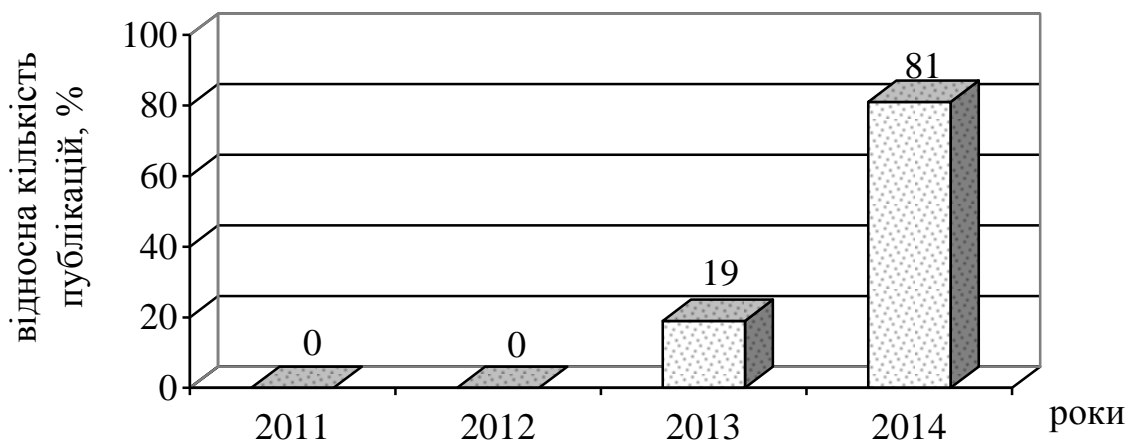

Рис. 3.15. Обсяги публікацій для «інформаційної підтримки» спортивно-масових заходів у електронних виданнях

Пояснюємо це тим, що сьогодні подавати інформацію через мережу Інтернет легко і, практично, безкоштовно та є більш доступна. Картина загального зниження «інформаційної підтримки» спортивно-масових заходів на фоні іншої реклами, що не завжди пов'язана з руховою активністю та здоровим способом життя, демонструє задалегідь її не вигідне становище.

3.2. Спортивно-масові заходи в системі спорту для всіх (на прикладі УДЮМК м. Львова)

Установа дитячо-юнацьких та молодіжних клубів (УДЮМК) – позашкільний навчальний заклад, який здійснює, згідно «Положення про діяльність» [140] навчання і виховання дітей та молоді у позаурочний та поза навчальний час за місцем проживання. УДЮМК у Львові були сформовані 1993 році та почали проводити діяльність, яка у попередні роки проводилася ЖЕКами. У кожному районі м.Львова є свій осередок – Галицький, Залізничний, Личаківський, Сихівський, Франківський, Шевченківський. Установи пропонують дітям та особам молодіжного віку заняття з

різноманітних видів творчості, в тому числі – фізичної культури та спорту [198].

У дисертаційному дослідженні вивчалася узагальнена інформація щодо діяльності всіх УДЮМК, яка накопичується в управлінні молоді та спорту Львівської міської ради. Так обсяги планування діяльності установ за функціями управління подано в таблиці (табл.3.6.)

Таблиця 3.6

**Обсяги планування діяльності Установами дитячо-юнацьких та
молодіжних клубів міста Львова (%)**

Функції Роки	01	02	03	04	05	06	07	08	09	10
2011	7	16	16	29	7	4	6	4	7	4
2012	7	16	16	27	7	6	8	2	8	3
2013	8	17	18	29	5	4	6	4	7	4
2014	6	18	15	29	7	4	4	6	5	6

Примітка: 01 – планування діяльності; 02 – організація та проведення масових заходів фізкультурно-оздоровчого спрямування; 03 – організація та проведення масових заходів спортивно-оздоровчого спрямування; 04 – науково-методичне та програмне забезпечення діяльності; 05 – робота з кадрами; 06 – проведення фізкультурно-оздоровчої діяльності з населенням; 07 – мотивація; 08 – зміцнення і розвиток матеріально-технічної бази; 09 – співпраця з зацікавленими організаціями; 10 – контроль діяльності.

Аналізуючи діяльність УДЮМК слід зазначити, що основний контингент, з яким працюють установи – діти та молодь віком від 5 до 18 років.

Основними завданнями УДЮМК, що зазначені у Положенні про діяльність є [140]:

1. Організація змістовного проведення вільного часу дітей, підлітків та молоді за місцем проживання у позаурочний та поза навчальний час;
2. Задоволення соціальних потреб вихованців;
3. Вільний розвиток особистості, створення умов для самореалізації;

4. Виховання у дітей та молоді патріотизму, любові до України, прав і свобод людини та громадянина, почуття власної гідності, відповідальності перед законом за свої дії, що мають гармонійно поєднуватись з традиційними національними цінностями та історичною самобутністю українського народу;

5. Формування здорового способу життя вихованців, профілактика правопорушень;

6. Сприяння розвитку нових напрямків, методів та ефективних форм роботи з дітьми і молоддю за місцем проживання;

7. Співпраця з районним відділом у справах дітей та районними відділами соціальної роботи щодо залучення до гурткової та секційної роботи дітей з неблагополучних сімей, „важких” підлітків, дітей з багатодітних родин, дітей-сиріт та позбавлених батьківського піклування, а також проведення роботи з надання психологічної допомоги і підтримки вказаним категоріям дітей;

8. Сприяння соціальній адаптації дітей, підлітків та молоді;

9. Здійснення інформаційно-методичної та організаційно-масової роботи;

10. Організація та проведення спортивних заходів, свят, концертів, фестивалів, зустрічей, виставок, відпочинку та інших заходів;

11. Участь у реалізації державної молодіжної політики.

Серед завдань УДЮМК є проведення як спортивно-масових, так і культурно-масових заходів. Задля визначення їх співвідношення ми провели аналіз заходів, що проводилися УДЮМК з 2011 по 2014 роки (рис. 3.16).

Отже, наявною є перевага культурно-масових заходів. Лише УДЮМК Шевченківського району за цей період провів 52% заходів спортивного спрямування і відповідно 48% культурно-масових. Загалом усі центри УДЮМК м. Львова у 2011-2014 роках запланували провести 426 спортивно-масових та 721 культурно-масових заходів. На нашу думку, такий розподіл заходів зумовлений тим, що кожен УДЮМК району м. Львова

відштовхується від наявної матеріально-технічної бази та гуртків, секцій клубів району. Відповідно до можливостей конкретного району складається річний план [198].

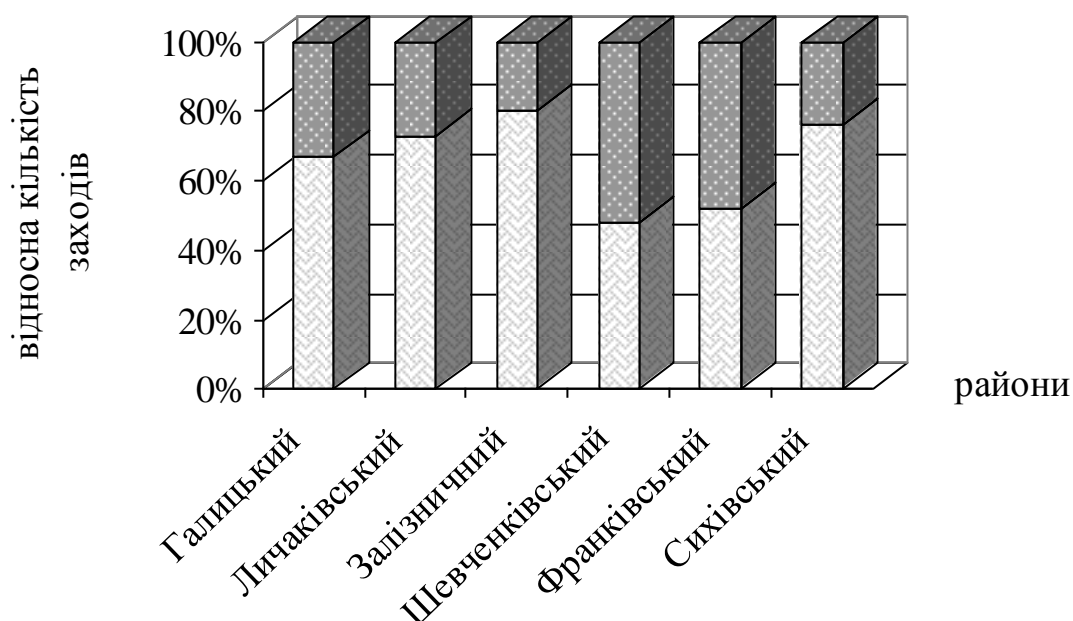
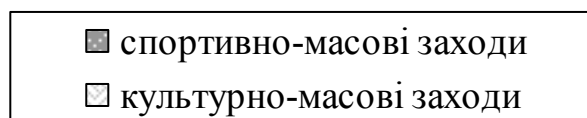

Рис. 3.16. Співвідношення заходів різного спрямування, проведених УДЮМК різних районів м. Львова (2011- 2014 рр.)

Усі спортивно-масові заходи які проводили УДЮМК ми також умовно поділили на заходи фізкультурно-оздоровчого та спортивно-оздоровчого спрямування. Розглядаючи безпосередньо заходи, які планували УДЮМК можемо констатувати, що переважна їх більшість має фізкультурно-оздоровче спрямування (табл. 3.7).

Таблиця 3.7

Заплановані спортивно-масові заходи Установами дитячо-юнацьких та молодіжних клубів м. Львова (%)

Роки	2011	2012	2013	2014
Спрямованість Заходів				
Фізкультурно-оздоровча	53	61	52	42
Спортивно-оздоровча	47	39	48	58

Зокрема у 2011-2013 роках перевага становила 52% до 61% і лише у 2014 році було заплановано більше заходів спортивно-оздоровчого спрямування (58%). Аналізуючи звіти про проведення спортивно-масових заходів слід зауважити, що ситуація змінилася і пріоритетними були заходи спортивно-оздоровчого спрямування (табл. 3.8).

Таблиця 3.8

Проведені спортивно-масові заходи Установами дитячо-юнацьких та молодіжних клубів м. Львова (%)

Роки	2011	2012	2013	2014
Спрямованість Заходів				
Фізкультурно-оздоровча	36	45	39	34
Спортивно-оздоровча	64	55	61	66

Ці заходи переважають у звітах за весь період і їх показники є в межах від 55% до 66% від загальної кількості спортивно-масових заходів.

Загалом спостерігається невідповідність співвідношення запланованих та проведених заходів за спрямованістю. Оскільки було заплановано провести більше заходів фізкультурно-оздоровчого спрямування, а більше провели заходів спортивно-оздоровчого спрямування.

Зіставлення загальної кількості запланованих і проведених заходів свідчить про розбіжності (рис. 3.17).

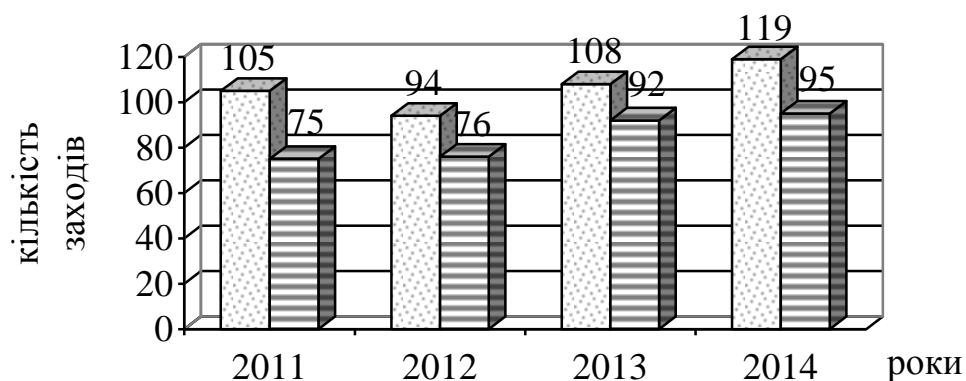

Рис. 3.17. Кількісні показники запланованих та проведених УДЮМК спортивно-масових заходів

заплановані
 проведені

Встановлено, що кількість запланованих заходів переважає над проведеними. Найбільша різниця у 2011 році складає 30 заходів. Вбачаємо основною причиною не виконання планів брак коштів. Разом з тим, нами з'ясовано цю розбіжність по районах м. Львова (рис. 3.18).

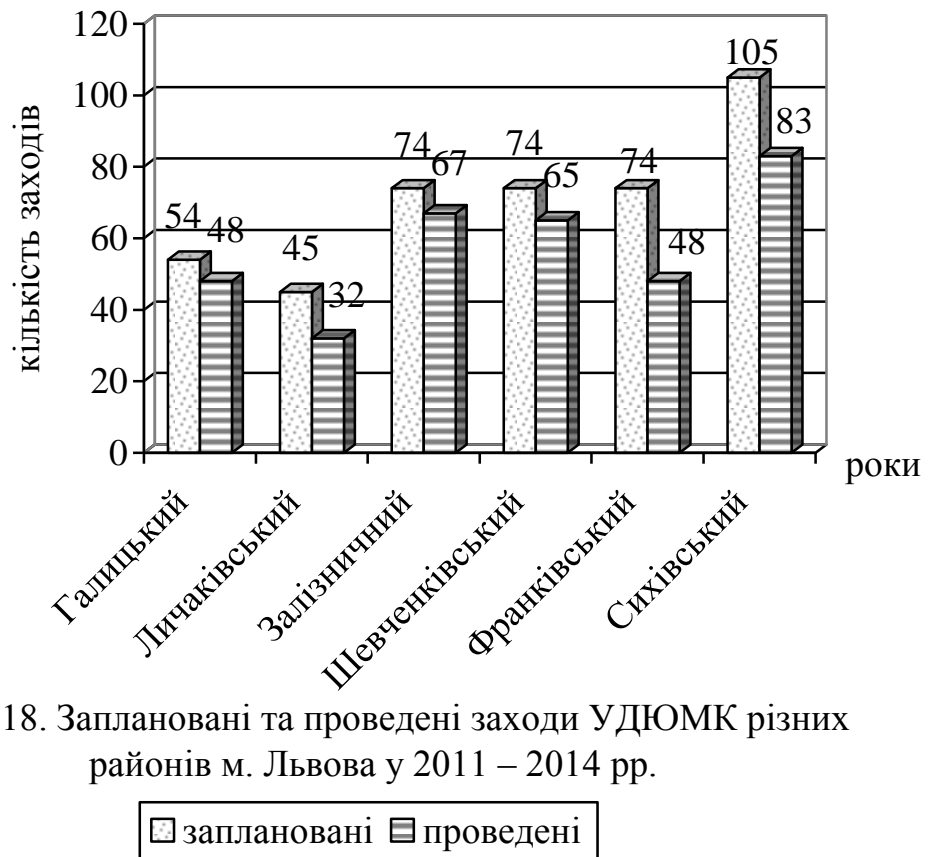

Рис. 3.18. Заплановані та проведені заходи УДЮМК різних районів м. Львова у 2011 – 2014 рр.

Отже, ситуація не відрізняється від міської, оскільки жоден район не виконав плану. Середній показник невиконання – 20%. Кількість заходів, що запланували провести УДЮМК районів коливаються від 45 у Личаківському до 105 у Сихівському районах.

Проводячи багато різноманітних заходів, установи мають змогу залучити до них більше осіб (рис. 3.19).

Так у 2011 році до заходів, що провели УДЮМК м. Львова було залучено 31879 осіб, у 2012 році – 33126, у 2013 році – 35794 та у 2014 році – 37768. Такі показники кількості учасників спортивно-масових заходів, які проводять УДЮМК, свідчить про зростання їхньої популярності та вказує на ефективність просвітницько-пропагандистської роботи.

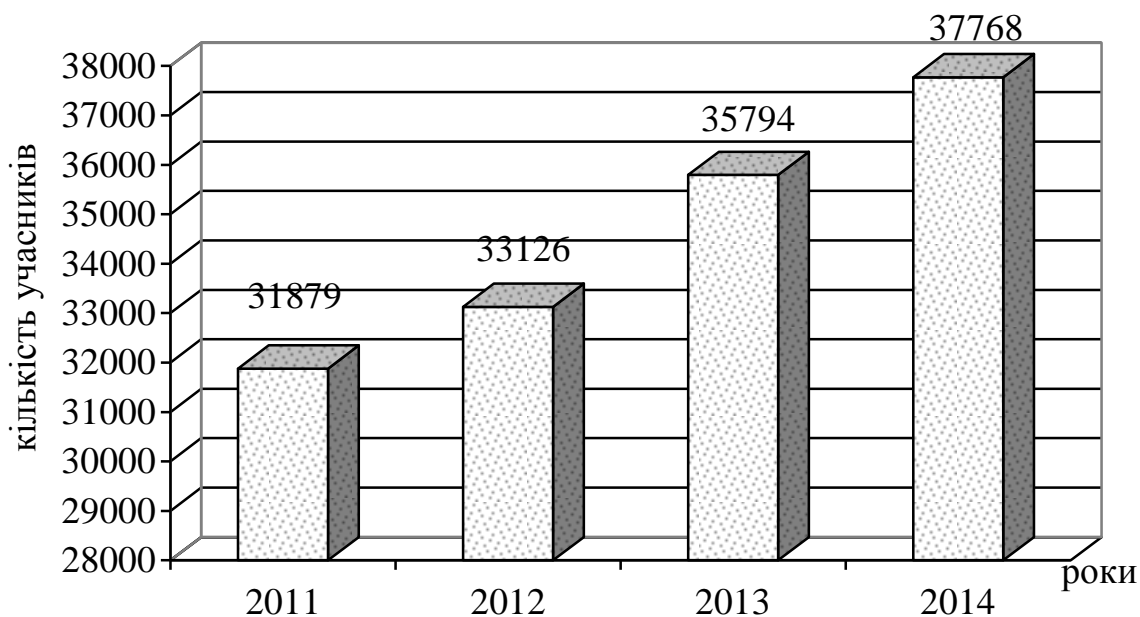

Рис. 3.19. Кількість учасників спортивно-масових заходів, проведених УДЮМК

Статистичні дані також свідчить, що з кожним роком збільшується кількість учасників заходів. Проте порівнюючи кількість заходів, які провели УДЮМК м. Львіва та кількість осіб, що брали у них участь бачимо, що середній показник залучених до одного заходу з кожним роком зменшується (рис. 3.20).

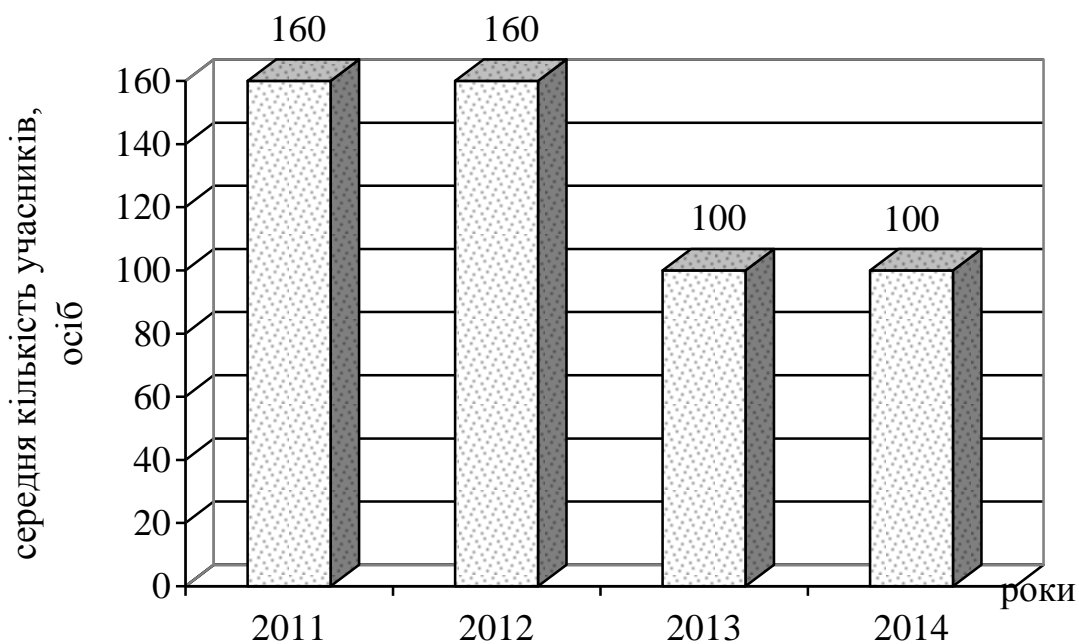

Рис. 3.20. Середня кількість залучених до одного заходу, проведеного УДЮМК

Як уже зазначалося, важливою складовою проведення заходу є його фінансування. Оскільки інформація щодо видатків УДЮМК не стосувалася окремих заходів, а має загальний характер, ми скористалися даними про «фінансовані заходи» УДЮМК м.Львів. «Фінансовані заходи» – це ті заходи, які фінансово забезпечували не УДЮМК, а співorganizатори. Кількість таких заходів у різні роки коливалася і становила у 2011 році – 21, 2012 – 29, 2013 – 14, 2014 – 21 заходи. Щоб визначити на скільки ефективно використовують кошти УДЮМК нами вираховано середню вартість участі однієї особи у їх спортивно-масовому заході.

Як свідчать результати аналізу, з кожним роком зазначена вартість зростає. Так у 2011 році вона становила 11,6 грн., а у 2014 році – 12,4 грн. На нашу думку, таке підвищення вартості, зокрема у період 2011-2012 рр. та 2013-2014 рр., пов'язане, насамперед, з інфляційними процесами. У 2012 та 2013 рр. вартість, практично, не змінилася.

Щодо інформаційної підтримки заходів УДЮМК, ми встановили лише єдиний вид – відомості в електронних виданнях. Зокрема проведений аналіз таких відомостей за 2011-2014 роки показав, що найпопулярнішим сайтом є Інтернет сторінка Львівської міської ради (рис. 3.21).

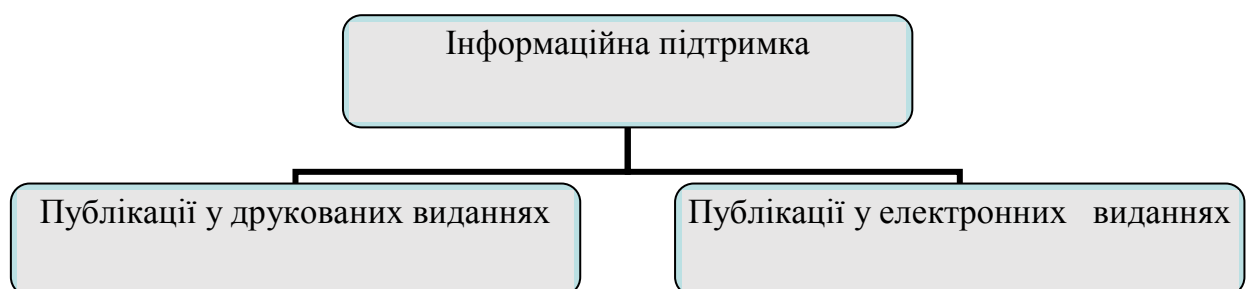

Рис. 3.21. Види інформаційної підтримки спортивно-масових заходів УДЮМК

Інформаційна підтримка здійснюється і за допомогою публікацій у друкованих видання. Регіональні друковані видання користуються сайтом

Львівської міської ради для висвітлення подій у місті. Проте УДЮМК не ведуть облік подібних публікацій.

На нашу думку, така інформаційна підтримка є неефективною тому, що Інтернет сторінка Львівської міської ради – це лише один з видів «інформаційної підтримки». Вбачаємо, що використання лише одного виду інформаційної підтримки є недостатнім. Тільки комплексне застосування видів інформаційної підтримки може принести позитивний та ефективний результат.

3.3. Спортивно-масові заходи у діяльності громадського об'єднання «Самопоміч»

Для збільшення кількості залучених до занять руховою активністю державними та громадськими організаціями ведеться активна пропаганда здорового способу життя та користі від занять руховою активністю. Зокрема набувають все більшої популярності різноманітні заходи, спрямовані на залучення людей до рекреаційної оздоровчої діяльності, серед яких: акції, лекції та семінари на тему оздоровчої рухової активності та здорового способу життя, зустрічі з відомими спортсменами, ярмарки спорту. Одна з організацій, яка активно впроваджує нові форми залучення населення до рухової активності є Львівське громадське об'єднання «Самопоміч». Це місцева громадська організація, створена на основі спільних інтересів її членів. Метою об'єднання є сприяння самоорганізації мешканців, підвищення їх громадської активності та суспільної захищеності, надання допомоги у відстоюванні прав та захищених законом інтересів людини [122].

Аналіз головного документу організаційного регламентування – статуту Громадського об'єднання «Самопоміч» свідчить, що у переліку завдань відсутнє проведення спортивно-масових заходів чи здійснення будь-якої іншої рекреаційно-оздоровчої діяльності. Проте у своїй структурі об'єднання має відділ «промоції здорового способу життя». План діяльності відділу включає різноманітні заходи у дитячих садочках, школах, училищах,

семінари здоров'я для літніх людей, ярмарки спорту. На нашу думку, це можна пояснити тим, що статут був зареєстрований у 2005 році, а такий відділ з'явився в структурі об'єднання лише у 2011 році. Відділ «промоції здорового способу життя» об'єднання «Самопоміч» вперше реалізовує унікальну програму з популяризації фізичної культури та спорту. У її рамках вперше в Україні було проведено «Ярмарок спорту», під час якого мешканці міста Львова могли протягом трьох днів на одному майданчику ознайомитися з діяльністю усіх спортивних федерацій та фітнес-клубів, побачити показові виступи, взяти участь у майстер-класах і отримати пораду кваліфікованого фахівця тощо [59].

Слід зауважити, що громадське об'єднання «Самопоміч» не здійснює звітної діяльності. Головним засобом контролю виконаної роботи є щотижневі збори керівників усіх відділів, де в усній формі подають інформацію про виконану роботу за тиждень. На нашу думку, відсутність документів звітності пояснюється і тим, що об'єднання не має керівної організації, яка б вимагала від них документального підтвердження виконаної роботи.

Головним документом планування діяльності об'єднання є «Стратегія Самопомочі на 2012-2014 роки». Проведений структурно-функціональний аналіз даного документу свідчить, що він складається з 22 розділів. У 9 розділі представлений календар запланованих подій на 2012-2014 роки. У ньому 36% подій можна віднести до компетенції відділу «промоції здорового способу життя», що, на нашу думку, є високим показником, враховуючи те, що у структурі громадського об'єднання «Самопоміч» працює 6 відділів. Також у 22 розділі міститься інформація про цілі об'єднання. Так 24% цільових завдань цього розділу відносяться до відділу «промоції здорового способу життя». Аналізуючи їх, встановлено, що 50% усіх запланованих заходів є саме спортивно-масовими [169].

Крім зазначених цілей у документі «Стратегія Самопомочі на 2012-2014 роки», відділ має власний документ планування. Саме його ми аналізували за допомогою Класифікатора функцій (табл. 3.9).

Таблиця 3.9

**Обсяги запланованої діяльності громадської організації
«Об'єднання «Сомопоміч» (%)**

Функції Роки	01	02	03	04	05	06	07	08	09	10
2011	-	31	-	9	-	30	-	-	30	-
2012	-	32	-	8	-	32	-	-	28	-
2013	-	32	-	8	-	31	-	-	29	-
2014	-	31	-	9	-	31	-	-	29	-

Примітка: 01 – планування діяльності; 02 – організація та проведення масових заходів фізкультурно-оздоровчого спрямування; 03 – організація та проведення масових заходів спортивно-оздоровчого спрямування; 04 – науково-методичне та програмне забезпечення діяльності; 05 – робота з кадрами; 06 – проведення фізкультурно-оздоровчої діяльності з населенням; 07 – мотивація; 08 – зміцнення і розвиток матеріально-технічної бази; 09 – співпраця з зацікавленими організаціями; 10 – контроль діяльності.

Проведений аналіз свідчить, що у 2011 році відділ «промоції здорового способу життя» не планував діяльності за функціями 01 «планування діяльності», 03 «організація та проведення масових заходів спортивно-оздоровчого спрямування», 05 «робота з персоналом», 07 «проведення фізкультурно-оздоровчої діяльності», 08 «розвиток матеріально-технічної бази», 10 «контроль діяльності». Вагомий відсоток припадає на функцію 06 «пропаганда та реклама» – 30%. На функції 09 «співпраця з іншими організаціями» та 02 «організація та проведення масових заходів фізкультурно-оздоровчого характеру» припадає 30% та 31% відповідно. Зауважимо, що 9% запланованих обсягів стосуються науково-методичного та

програмного забезпечення. У 2012-2014 роках ситуація не змінилася і залишилася, практично, аналогічною.

Аналізуючи діяльність громадського об'єднання «Самопоміч» ми зосередили увагу на заходах, які ним проводяться. У документах планування спортивно-масові заходи представлені тільки частково, інформація щодо них не носить жодної конкретики. Також інформація про заходи, що представлена на офіційному сайті об'єднання носить описовий характер самого змагання, проте не вказано коли воно відбувалося. Проте інформація щодо проведення змагань добре висвітлювалася у ЗМІ, зокрема в інтернет-публікаціях.

Розглядаючи заходи з точки зору їх спрямованості слід зазначити, що більшість із них мають фізкультурно-оздоровче спрямування. Також слід зауважити, що з кожним роком є тенденція до зростання їх кількості, зокрема у 2011 році було проведено заходів фізкультурно-оздоровчого спрямування 86%, 2012 – 94%, 2013 – 98% та у 2014 – 96% (табл. 3.10).

Таблиця 3.10

**Спортивно-масові заходи проведені громадським об'єднанням
«Самопоміч» (%)**

Роки	2011	2012	2013	2014
Спрямованість Заходів				
Фізкультурно-оздоровча	86	94	98	96
Спортивно-оздоровча	14	6	2	4

Співставлення кількості фізкультурно-спортивних заходів, проведених громадським об'єднанням у різну роки, свідчить про тенденцію до їх збільшення (рис. 3.22).

Зокрема, у 2011 році об'єднання провело 48, у 2012 році – 54, 2013 році – 63 та у 2014 році – 67 заходів.

Розглядаючи співвідношення учасників спортивно-масових заходів різного віку, слід зауважити, що до них, здебільшого, залучаються діти та

МОЛОДЬ.

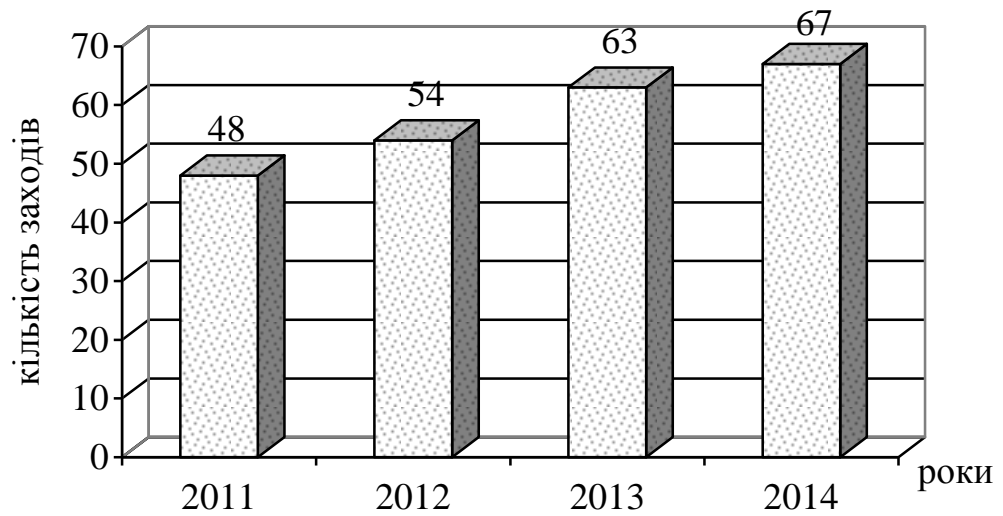

Рис. 3.22. Кількість фізкультурно-спортивних заходів поведених громадським об'єднанням «Самопоміч»

Ми визначили, що в середньому за два роки до спортивно-масових заходів було залучено 95,5% дітей та підлітків, 4,5% осіб усіх вікових категорій. Проведений аналіз свідчить, що жоден захід не спрямований на окремі вікові категорії.

Також важливим критерієм оцінки роботи відділу «промоції здорового способу життя» є кількість учасників, залучених до спортивно-масових заходів (рис. 3.23).

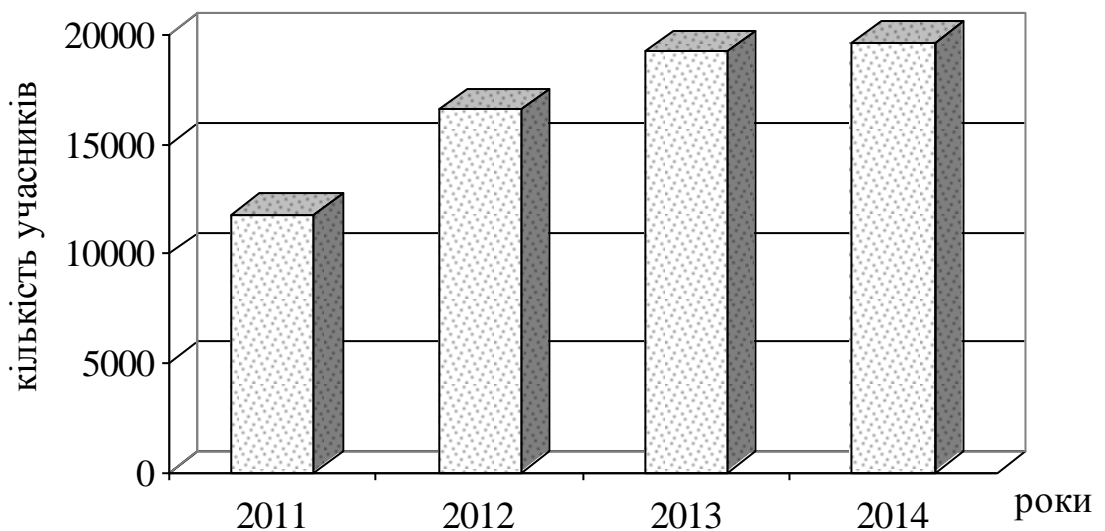

Рис. 3.23. Кількість учасників залучених громадським об'єднанням «Самопоміч» до спортивно-масових заходів

Отже, з кожним роком кількість учасників заходів зростає. Так у 2011 році до заходів, що провело ГО «Самопоміч» було залучено 11800 осіб, у 2012 році – 16570, у 2013 році – 19200 та у 2014 році 19600 осіб. Такий розподіл учасників спортивно-масових заходів ГО «Самопоміч» свідчить про зростання їхньої популярності та вказує на ефективність просвітницько-пропагандистської роботи.

Також важливим є те, що більшість мешканців міста Львова брали участь у заходах, які мають фізкультурно-оздоровче спрямування (рис. 3.24).

Отриманий результат був певною мірою передбачуваним, оскільки масовий захід громадського об'єднання – «Ярмарок спорту» нами також віднесений до заходів фізкультурно-оздоровчого спрямування.

Середня кількість осіб, залучених до одного заходу свідчить, що ситуація у різні роки залишалася, практично, не змінною. Показник залучення до заходів фізкультурно-оздоровчого спрямування знаходиться у межах 300 осіб/захід, а спортивно-оздоровчого спрямування – 200 осіб/захід.

Чільне місце у документах планування діяльності громадського

об'єднання посідає «пропаганда та реклама». Ця функція підсилена у діяльності організації інформаційною підтримкою спортивно-масових заходів. Аналіз планів діяльності свідчить, що інформаційна підтримка представлена у двох з шести напрямках роботи: «Медіа», «Реклама». На рис. 3.24 представлені головні види інформаційної підтримки спортивно-масових заходів громадського об'єднання «Самопоміч».

Проведеним аналізом основних видів інформаційної підтримки, що представлені у документах планування встановлено, що «Рубрика на радіо», «Сюжети на телебаченні», «Рубрика у газеті» та «Робота у соціальних мережах» займають по 21% від загальної кількості усіх інших видів інформаційної підтримки. Решта 16% – займають «Афіші та борди».

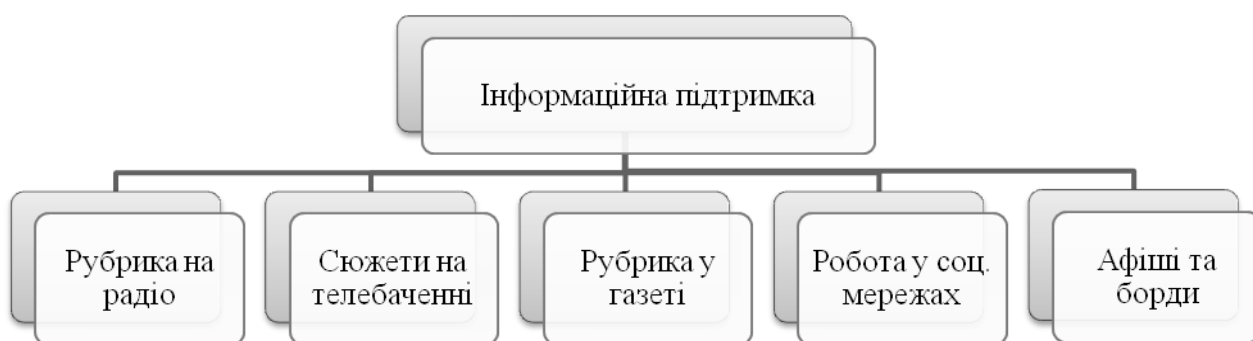

Рис. 3.25. Види інформаційної підтримки, що використовує громадське об'єднання «Самопоміч»

Слід зауважити те, що громадське об'єднання «Самопоміч» має власну безкоштовну газету з однойменною назвою, тираж якої у 2012 році становив 70000, а в 2013 і 2014 - 80000. Також організація знімає власні відеоролики та транслює їх по телебаченню - «24 канал» та «Новий».

3.4. Ставлення учасників спортивно-масових заходів системи спорту для всіх до оздоровчої рухової активності

Набувають все більшої популярності різноманітні заходи, спрямовані на залучення населення міста Львова до фізкультурно-оздоровчої діяльності,

серед яких найбільш популярними є такі:

- «Ярмарок спорту» – за кілька годин відвідувачі можуть спробувати себе у різних амплуа – від фітнесу до бойових мистецтв. Кожен може знайти вид рухової активності до смаку.

- «Тиждень доступного спорту» – кожен бажаючий може безкоштовно відвідати одне заняття з певного виду рухової активності на вибір.

- «Мама, тато, я – спортивна сім'я» - у цих змаганнях сімейні команди мають можливість не лише випробувати сили на спортивній арені та представити свій район чи місто, а й змогу цікаво й змістовно провести час.

- «Козацькі забави» – в програмі свята передбачено цікаві козацькі змагання: бій на колоді, метання чобота, козацький обід, підняття діжки, перетягування линви.

Також проводиться багато інших заходів, фестивалів, забігів, вело заїздів, днів відкритих дверей, акцій, зустрічей з відомими спортсменами, лекцій та семінарів на тему оздоровчої рухової активності та здорового способу життя, таких як:

- фестиваль «Lviv Yoga Day»;
- благодійний фестиваль «Рухайся задля життя»;
- велофестиваль «Велопарк»;
- фестиваль активного туризму «НебуХай»;
- благодійний пробіг «Сильні разом»;
- «Соціальний біг»;
- Kyiv Fitness Morning.
- Ігри Героїв
- вселівівський жіночий велопарад;
- благодійний велозаїзд «Кручу педалі, щоб вони жили»;
- Львівська Сотка від Lviv Bicycle Club;
- дитячий вело-роло пробіг;
- фітнес-конвенція Lviv Fitness Weekend;
- фітнес-шоу «Покращуй себе – покращуй країну»

- благодійний забіг Святих Миколаїв
- фестиваль гірського бігу «Chornohora Sky Marathon»
- йогамарафон та ін.

У рамках нашого дослідження нами проведено опитування учасників (n=422) спортивно-масових заходів: «Ярмарок спорту», «Тиждень доступного спорту», «Мама, тато, я – спортивно сім'я», змагань з гирьового спорту (м. Городок) і настільного тенісу (м. Жовква). Для цього були розроблені анкети (додаток Б, В).

Всього було опитано 422 учасника заходів різного віку та статі. Узагальнюючи відповіді усіх респондентів – учасників спортивно-масових заходів слід зазначити, що до систематичних занять руховою активністю залучені лише 36% опитаних. Причини, які спонукали респондентів до рухової активності представлені у табл. 3.11.

Таблиця 3.11

Причини, які спонукали учасників спортивно-масових заходів до занять оздоровчою руховою активністю (%)

№	Причини	Вікові категорії		
		Молодіж- ний вік	I період ЗВ	II період ЗВ
1.	Зміцнення здоров'я	20,8	40,5	50,4
2.	Підвищення рівня розвитку фізичних якостей	50,4	58,6	31,8
3.	Задоволення потреби в рухах	28,8	50,2	65,4
4.	Вплив оточуючих	8,6	5,6	5,6
5.	Перегляд змагань у якості глядача	10	18,6	5,6
6.	Естетичність виступу учасників на заходах	4,7	15,2	5,5

Провідними (найбільш впливовими) причинами початку занять тим чи іншим видом рухової активності респонденти назвали: зміцнення здоров'я, підвищення рівня розвитку фізичних якостей, задоволення природної потреби в рухах. Ці причини характерні для всіх вікових груп. Однак така причина як підвищення рівня розвитку фізичних якостей, більш значима у перших двох вікових групах (50,4% та 58,6% відповідно). Особи даних груп мають, зазвичай, вищу фізичну підготовленість і прагнуть до подальшого покращення рівня фізичного стану. Природна потреба в рухах особливо яскраво проявляється у представників II періоду зрілого віку – 65,4%. У представників молодіжної групи ця потреба ще не стала пріоритетною.

Результати опитування свідчать, що перегляд змагань та естетичність виступів на них у багатьох глядачів викликали бажання займатися руховою активністю. В цьому ми вбачаємо недоліки організації змагань і приховані можливості залучення різного контингенту населення до занять фізичною культурою і спортом.

Серед усіх залучених до систематичних занять руховою активністю під керівництвом тренера (інструктора) займається лише третина респондентів (34 %), а решта, в основному представники I та II періодів зрілого віку, тренуються самостійно (рис. 3.26).

Рис. 3.26. Організація рухової активності респондентів

Учасники змагань, які не займаються фізкультурно-оздоровчими заняттями систематично, зазначили головною причиною – відсутність вільного часу.

На формування мотивації до занять руховою активністю суттєво впливає перший відвіданий спортивно-масовий захід. Зокрема, це підтверджується відповідями респондентів (табл. 3.12).

Результатом відвідування спортивно-масового заходу стало бажання більше дізнатися про користь від занять руховою активністю – так відповіла переважна більшість респондентів (75,2% молодіжного віку, 80% першого періоду зрілого віку та 83% другого періоду зрілого віку). Проте, прийняли рішення займатися руховою активністю значно менша частина респондентів, зокрема 24,8% молодіжного віку, 20% першого періоду зрілого віку та 17% другого періоду зрілого віку [80, 174].

Таблиця 3.12

Вплив виступу у спортивно-масовому заході на формування мотивації до занять рухової активності(%)

№	Результат впливу	Вікові категорії		
		Молодіж- ний вік	I період ЗВ	II період ЗВ
1.	Виникло бажання більше дізнатись про користь від занять руховою активністю	75,2	80	83
2.	Не викликало бажання займатись руховою активністю	-	-	-
3.	Прийняв рішення займатися руховою активністю	24,8	20	17

Аналіз привабливих сторін спортивно-масових заходів показав наступне (табл. 3.13).

Таблиця 3.13

Привабливі сторони спортивно-масових заходів (%)

№	Привабливі сторони	Вікові категорії		
		Молодіж- ний вік	I період ЗВ	II період ЗВ
1.	Святковість та урочистість заходів	12,8	30,5	50,4
2.	Естетика спортивно-масових заходів	30,4	33,6	31,8
3.	Суперництво, азарт	56,7	45,2	20,4
4.	Отримання призів та заохочувальних подарунків	10,5	7,6	5,6

Більшість учасників заходів усіх вікових груп привертає спортивна боротьба і азарт спортивних поєдинків. Це цілком природно, адже, виходячи на старт, учасник готується до суперництва, намагається перемогти. У цьому і проявляється напруження спортивної боротьби, азарт, без яких, захід стає нудним, нецікавим і невидовищним як для учасників, так і для глядачів.

Більшість учасників змагань, назвали головною метою участі у спортивно-масовому заході – покращення стану здоров'я (61%). Серед відповідей також зазначали: проведення корисного дозвілля та спілкування – 39%, покращення фігури – 21%, профілактика захворювань – 21%, зниження ваги – 10%.

Найбільш популярними видами рухової активності опитаних респондентів є: спортивні ігри – 44%, біг – 31%, силові види спорту – 26%, їзда на велосипеді – 18%, плавання – 15%, оздоровчі види гімнастики – 12% (рис. 3.27).

Такий вибір можна пояснити тим, що спортивні ігри є високо популяризованими видами рухової активності та не вимагають для проведення складного спортивного інвентарю.

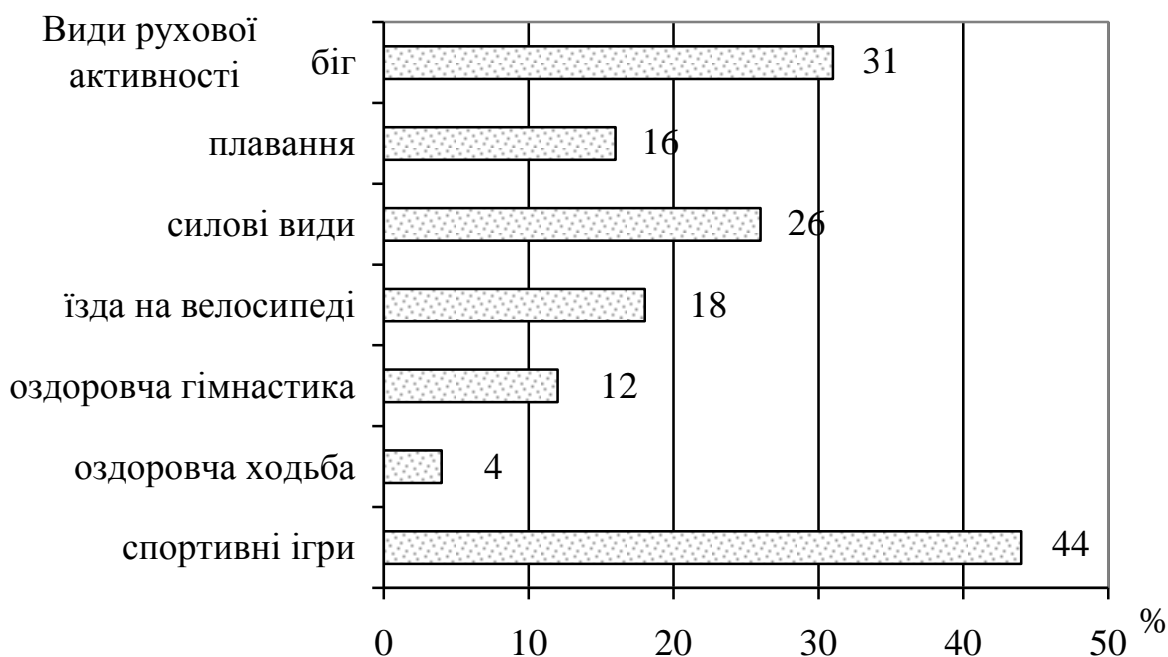

Рис. 3.27 Популярність видів рухової активності серед респондентів усіх вікових категорій

На питання, звідки ви дізнались про можливість занять, більшість (63%) відповіли, що інформація поступила від друзів або знайомих, котрі вже займаються. Четверта частина (23%) опитаних відповіли, що дізналися під час змагань (як учасник або глядач).

Учасники змагань, які займаються систематично руховою активністю зазначили середній стаж занять 11,8 років.

На питання «Хто ініціював участь респондентів у змаганнях?», більшість учасників опитування (49%) молодіжного віку відповіли: тренери (інструктори), а респонденти I зрілого віку (35%) та II зрілого віку (53%) – зазначили власну ініціативу (рис.3.28).

Загалом прослідковується прямий взаємозв'язок між відповідями представників різних вікових категорій: якщо більшість представників молодіжного віку тренуються під керівництвом тренера, то і, більшою мірою, ініціатива їх участі у змаганнях належить тренеру. У представників I та II періодів зрілого віку ситуація протилежна. Вони, переважно, тренуються самостійно і, відповідно, самі виступають ініціаторами участі у змаганнях.

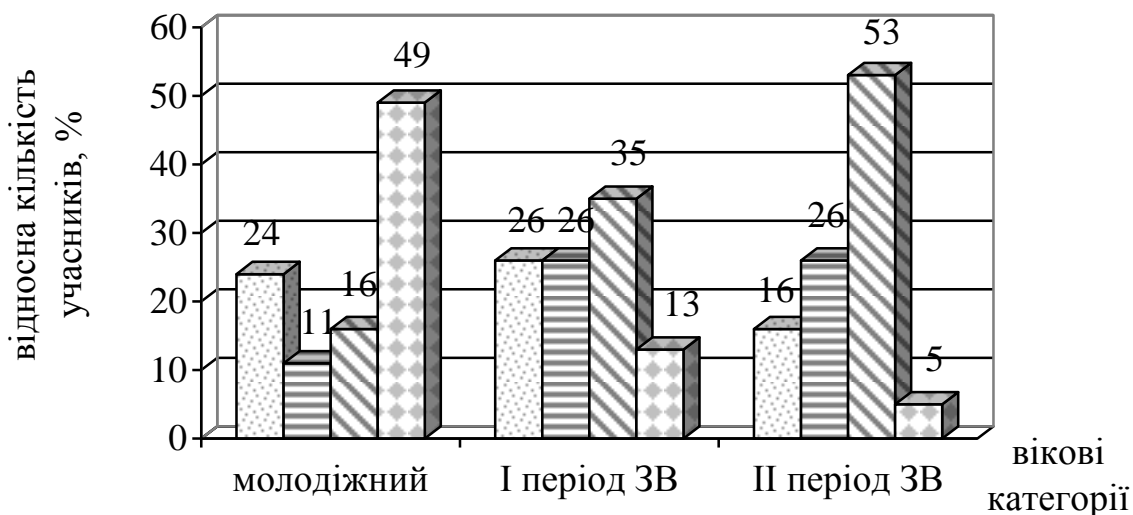
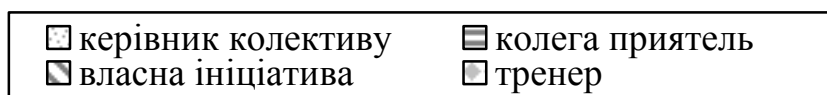

Рис. 3.28 Ініціатори участі респондентів у змаганнях

Як відомо, участь у змаганнях потребує спеціальної підготовки. Саме тому наступним питанням анкети було: «Чи готувалися респонденти спеціально до змагань?». Ствердну відповідь дали 37% і заперечили 23% учасників. Основними мотивами їх участі у змаганнях були: відстояти честь команди (53%); перевірити власні сили (44%); відчутти дух змагань (20%); провести цікаво вільний час (16%); підвищити рівень тренуваності (15%); покращити стан здоров'я (14%).

Регулярне проведення змагань є стимулом для подальших систематичних занять руховою активністю – так вважає переважна більшість (93%) опитаних.

У рамках програми з популяризації здорового способу життя вперше в Україні було проведено акцію «Тиждень доступного спорту». Її метою була популяризація фізичної культури і спорту серед населення міста та залучення до занять руховою активністю. Під час акції мешканці м. Львова могли впродовж семи днів відвідати безкоштовні заняття у фітнес клубах, тренажерних залах. Тобто спробувати себе у різних видах рухової активності та обрати фізкультурно-оздоровчі заняття для систематичного відвідування.

Для з'ясування дієвості названого заходу в рамках дисертаційного дослідження також було проведено інтерв'ювання (телефоном) учасників (n=212) акції «Тиждень доступного спорту».

Більшість учасників (72,5%) не залучені до рухової активності, проте 89% з них хотіли б нею займатися і лише 11% – не виявили такого бажання. Більшість опитаних (91%) вважають, що такий захід сприяє залученню населення до занять руховою активністю. Також 96% респондентів твердять, що цю акцію потрібно проводити кожного року.

На запитання: «Звідки Ви дізналися про акцію «Тиждень доступного спорту?», третина (30%) респондентів відповіли, що отримали інформацію з газети. Ще майже третина опитаних (29%) відповіли, що інформація надійшла від друзів та знайомих. Також серед відповідей респонденти зазначили наступні джерела інформації: Інтернет (18%); реклама на телебаченні (радіо) (15%); оголошення на вулиці (8%).

Усі опитані респонденти нами були умовно поділені на дві групи. Перша група учасників акції, котрі прийшли на пробне заняття; друга група – ті, котрі не скористалися такою можливістю. Перша група учасників налічувала 66 осіб (48,8%), з них залишилося займатися руховою активністю у тому клубі, де й проводилося пробне заняття лише 20% осіб (рис. 3.29).

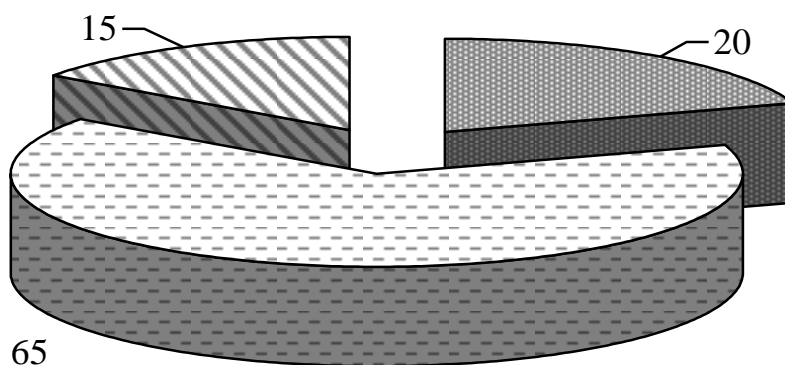
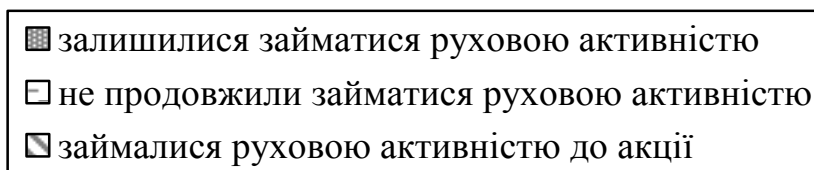

Рис. 3.29. Вплив проведеної акції на залучення до занять

Більшість учасників (65%), нажаль, не залучилися у подальшому до систематичних занять. Слід зазначити, що серед тих, котрі прийшли на пробне заняття було 10 осіб, які вже займаються руховою активністю. Вони скористалися нагодою відвідати одне безкоштовне заняття під час акції з метою порівняння.

Не прийшли на пробне заняття 69 осіб. Серед них – 78% не займаються руховою активністю, 16% - займалися руховою активністю до і під час акції й 6% таких, котрі почали займатися в короткий термін після проведеної акції. Вони не встигли відвідати пробне заняття під час акції, а вже після неї пішли самостійно спробувати той чи інший вид рухової активності та залишилися займатися (рис. 3.30).

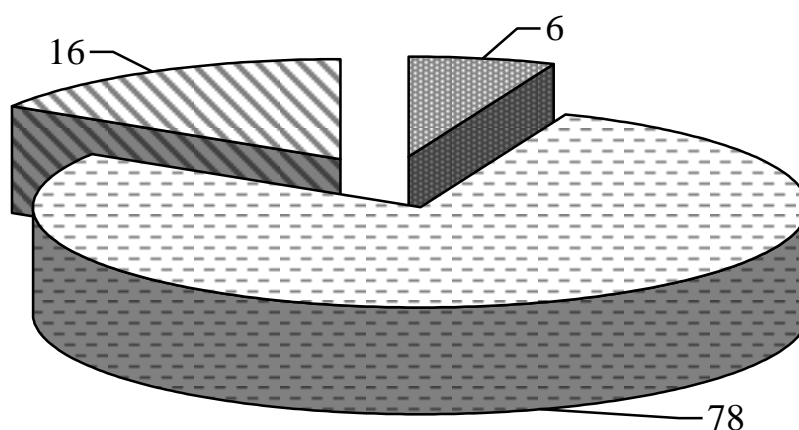
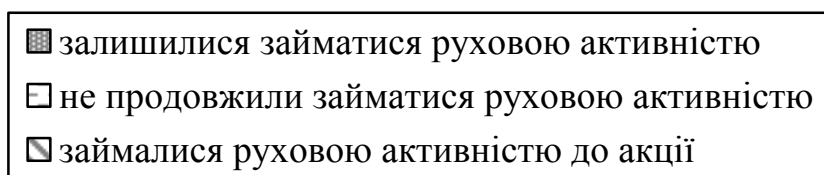

Рис. 3.30. Вплив проведеної акції на залучення до занять

Порівнюючи відповіді респондентів першої та другої груп встановлено, що ті особи, котрі прийшли на пробне заняття продовжили займатися руховою активністю у 20% випадків, а ті що проігнорували таку можливість почали займатися руховою активністю лише у 6% випадків.

Респонденти, котрі не займаються руховою активністю, головною причиною називають відсутність вільного часу. Порівнюючи відповіді

респондентів, можна констатувати, що ієрархія причин зберігається як у тих, які відвідали, так і у тих, які не ходили на пробне заняття.

Проте зауважимо, що кожний окремих варіант відповідей має різне значення для опитаних. Так особи, які не прийшли на пробне заняття у 65% відповідей зазначили причиною «відсутність вільного часу», а причину «висока вартість послуг» – 20%. Ті, які відвідали пробне заняття, причину щодо відсутності вільного часу називали у 44% випадків, а причину щодо вартості послуг – у 35% випадків (рис. 3.31).

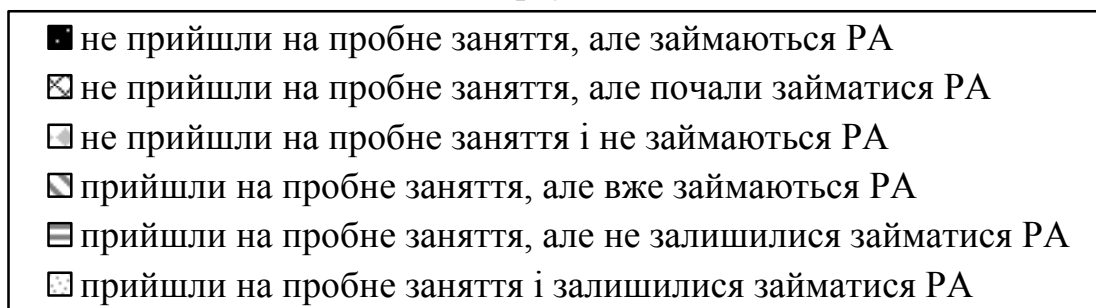
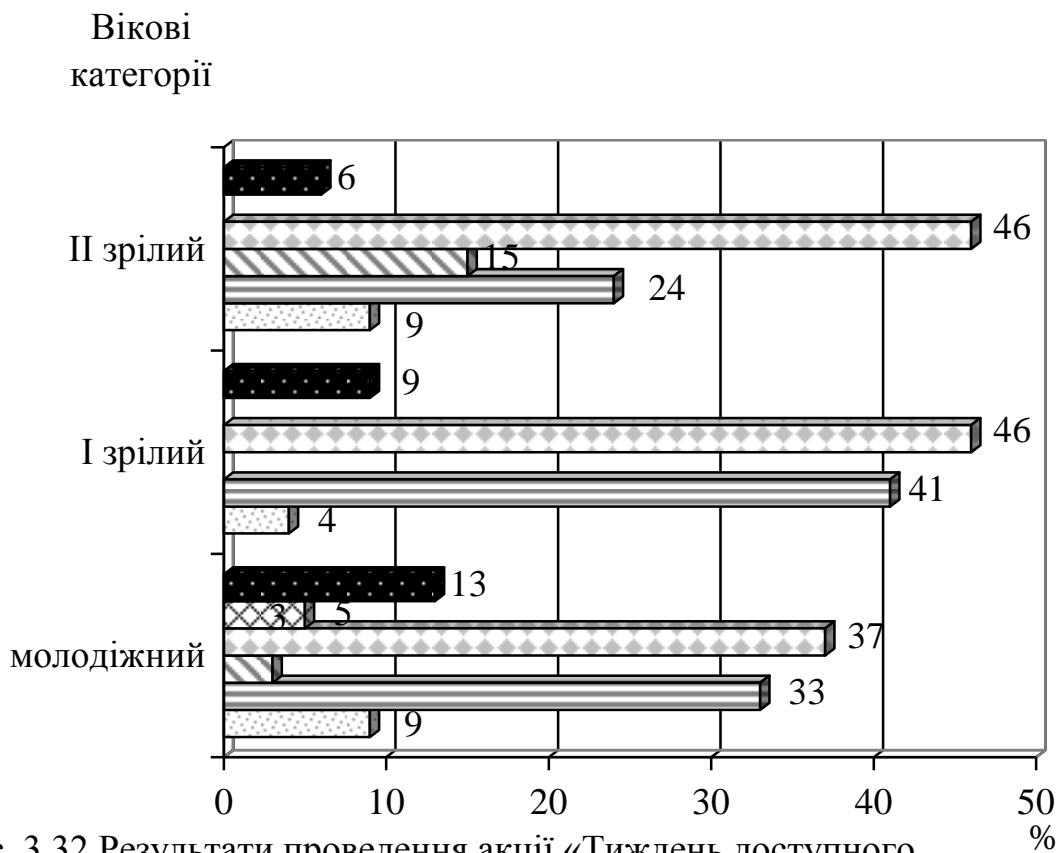
Загалом причина щодо відсутності вільного часу у сучасному суспільстві, на жаль, має місце. Люди багато часу приділяють роботі й не завжди залишається вільний час та бажання для занять руховою активністю. Не слід забувати і те, що особи котрі мають бажання шукають можливості, а ті, котрі його не мають – причину.

Рис. 3.31 Причини, через які респонденти не займаються руховою активністю

Згідно з результатами проведеної акції, загальний відсоток залучених до систематичних занять руховою активністю становить 12,6%. Якщо розглядати результати за віковими групами, можна констатувати, що

найвищий відсоток тих, хто залишився займатися руховою активністю є представниками похилого віку (17%), найнижчий відсоток – представники I зрілого віку (4%) (рис. 3.32).

На нашу думку, це зумовлено тим, що особи похилого віку більше відчують потребу у заняттях руховою активністю через вікові зміни у системах організму та проблеми зі здоров'ям.

На сьогоднішній день і надалі проводиться активний пошук нових шляхів залучення населення до занять руховою активністю. Зокрема, великої популярності набувають різного роду акції, спрямовані не на загальне

доведення користі рухової активності, а мають чітку прикладну та адресну спрямованість.

Підсумовуючи результати проведеної акції, слід зауважити, що до систематичних занять руховою активністю вдалося залучити лише 12,6% її учасників [175].

Проте, встановлено вплив участі респондентів у спортивно-масових заходах на систематичність відвідування фізкультурно-оздоровчих занять. Відповіді респондентів дають підстави стверджувати, що активні учасники акції – ті, що відвідали пробне заняття, з більшою ймовірністю будуть займатися РА у майбутньому.

Висновки до розділу 3

Встановлено, що організації системи спорту для всіх, зокрема ЛОЦФЗН «Спорт для всіх», УДЮМКи м. Львова та ГО «Об'єднання Самопоміч» приділяють велику увагу проведенню спортивно-масових заходів. Зокрема, у документах організаційного регламентування організацій системи спорту для всіх визначено пріоритетним напрямком діяльності – проведення спортивно-масових заходів (ЛОЦФЗН «Спорт для всіх» – 60%, УДЮМК м. Львова – 33% та ГО «Об'єднання – 32%).

З'ясовано, що у планах роботи організацій відображені не усі функції. Здійснений системний аналіз діяльності організацій свідчить про недостатність уваги до певних видів діяльності – 06 «пропаганда та реклама», 07 «проведення фізкультурно-оздоровчої діяльності», 10 «контроль діяльності» та ін. Також існують відмінності між запланованими та виконаними об'ємами робіт.

2. Аналізуючи діяльність ЛОЦФЗН «Спорт для всіх» встановлено, що пріоритетними напрямками діяльності є організація та проведення спортивно-масових заходів. Заходи, що провів центр за спрямованістю на охопленням різних вікових категорій чітко розділяються. Так заходи фізкультурно-оздоровчого характеру призначені у 54% випадків для дітей та

молоді, а заходи спортивно-оздоровчого характеру – для осіб похилого віку (46%) та дорослого населення (25%).

Аналізуючи діяльність УДЮМКів м. Львова слід зазначити, що попри проведення спортивно-масових заходів установи проводять й інші заходи – культурно-масові. Як свідчать статистичні дані переважають саме вони у співвідношенні 63% до 37%. Також слід зауважити, що 100% проведених заходів призначені для дітей та молоді.

Аналіз статистичних даних також свідчить, що жоден районний УДЮМК не виконав плану з кількості проведених заходів, в середньому показник невиконання – 20%.

3. Проведений аналіз діяльності ГО «Самопоміч» свідчить, що в середньому учасниками спортивно-масових заходів були 95,5% дітей та підлітків і 4,5% - осіб всіх вікових категорій. Жоден захід не спрямований на окремі вікові категорії, наприклад - доросле населення, ветеранів спорту, пенсіонерів.

Наведені вище дані дають підставу стверджувати про недостатність залучення населення до занять руховою активністю та вказують на можливі шляхи вирішення поставлених завдань.

4. Аналізуючи відповіді респондентів спортивно-масових заходів, ми з'ясували мотиваційні пріоритети учасників спортивно-масових заходів у залученні їх до оздоровчої рухової активності. Визначено, що найбільш впливовими причинами початку занять оздоровчою руховою активністю є зміцнення здоров'я, підвищення рівня розвитку фізичних якостей, задоволення природної потреби у рухах. Основна причина, яку зазначили учасники спортивно-масових заходів, що не займаються оздоровчою руховою активністю є «відсутність вільного часу».

Участь у СМЗ позитивно впливає на формування мотивації до занять руховою активністю. Так відповіли 80,0% учасників заходів.

Результати досліджень із розділу 3 викладено у наукових публікаціях [59, 169, 172, 173, 174, 175, 198].

РОЗДІЛ 4

СПОРТИВНО-МАСОВІ ЗАХОДИ У ЗАЛУЧЕННІ НАСЕЛЕННЯ ДО ОЗДОРОВЧОЇ РУХОВОЇ АКТИВНОСТІ

4.1. Етапи спортивно-масових заходів та вирішення в процесі їх реалізації проблеми залучення населення до рухової активності

Проведення спортивно-масових заходів у системі спорту для всіх можна позиціонувати як діяльність, яка складається з етапів (компонентів), кожен із яких вирішує відповідні завдання. У фаховій літературі розглядаються наступні етапи проведення спортивно-масових заходів: підготовчий, реалізаційний, підсумково-звітний [206].

Обсяг та зміст діяльності на кожному з них залежить від виду та масштабності СМЗ, кількості учасників, системи проведення змагань, матеріально-технічної бази, інвентарю, технічного оснащення тощо. Однак на всіх етапах необхідно робити наголос на вирішенні аспектів проблеми залучення учасників і глядачів СМЗ до систематичної РА.

Як свідчить проведене опитування (див. розділ 3) не всі учасники СМЗ систематично займаються РА і, фактично, не є залученими до занять, які здатні позитивно вплинути на стан їхнього здоров'я. Етапи проведення СМЗ також повинні передбачати вплив на глядачів та уболівальників, для яких СМЗ можуть стати початком систематичних занять РА.

Узагальнення даних науково-методичної літератури, аналіз документів організаційного регламентування організацій системи спорту для всіх та проведене анкетування учасників та глядачів спортивно-масових заходів дали змогу сформулювати перелік чинників внутрішнього та зовнішнього середовища, що впливають на діяльність організацій системи спорту для всіх [170].

Діяльність на підготовчому етапі проведення СМЗ має включати такі чинники:

- ✓ утворення оргкомітету та розподіл обов'язків між його членами

(призначення відповідального за аспекти залучення населення до РА);

- ✓ визначення мети і змісту (мета повинна включати аспекти залучення населення до систематичної РА та формування навичок здорового способу життя);

- ✓ узгодження часу і місця проведення СМЗ;

- ✓ диференціація за віковими особливості учасників та глядачів;

- ✓ налагодження співпраці з представниками державних та громадських органів управління сферою фізичної культури і спорту, ознайомлення їх з концепцією СМЗ;

- ✓ встановлення контактів із представниками медичних установ, домовленість про надання консультацій учасникам та глядачам з питань користі систематичної РА;

- ✓ налагодження співпраці з фізкультурно-спортивними закладами;

- ✓ встановлення контактів із профільними ЗВО, залучення студентів до організації та проведення СМЗ в якості волонтерів – консультантів;

- ✓ включення до програми СМЗ окремих дій по залученню глядачів до РА (забезпечення емоційного настрою, створення святкової атмосфери);

- ✓ підготовка сценарію відкриття та закриття СМЗ із наголошенням на залучення до систематичної РА;

- ✓ підготовка кошторису проведення СМЗ;

- ✓ промоція СМЗ (запрошення, повідомлення у ЗМІ, підготовка афіш, реклами тощо) Запрошувати слід, в першу чергу, тих хто займається або прагне займатися систематично;

- ✓ підготовка інформації щодо місць, форм і змісту можливих занять, нових фітнес-програмах та видів РА;

- ✓ підготовка місця для організації роботи консультаційного пункту;

- ✓ підготовка місць для розміщення реклами;

- ✓ пошук фінансової підтримки спонсорів та меценатів;

- ✓ налагодження співпраці з комерційними організаціями;
- ✓ пошук та підготовка волонтерів для участі в проведенні СМЗ;
- ✓ підготовка місця проведення (декорації) СМЗ;
- ✓ підготовка місць для глядачів;
- ✓ придбання нагород, сувенірів, грамот переможцям;
- ✓ підготовка і друк флаєрів з інформацією про можливі форми, зміст та місця занять РА;

- ✓ підготовка нагород для тих, хто має намір почати заняття РА.

Діяльність на реалізаційному етапі проведення СМЗ має включати такі чинники:

- ✓ проведення урочистого відкриття СМЗ;
- ✓ реалізація завдань, які зазначені у положенні про СМЗ, його програмі або сценарії;
- ✓ координація проведення всіх складових програми відповідно до положення про СМЗ та правил змагань;
- ✓ розширення сфери спілкування, інтелектуального збагачення, об'єднання інтересів, усвідомлення суспільної цілісності та особистої значущості;
- ✓ організація виступів спонсорів та меценатів;
- ✓ використання реклами;
- ✓ проведення інформаційних заходів, зокрема поточної інформації щодо перебігу СМЗ має супроводжуватися запрошеннями до систематичних занять;
- ✓ використання інноваційних засобів інформаційної підтримки заходу;
- ✓ залучення якомога більшої кількості учасників СМЗ;
- ✓ залучення якомога більшої кількості глядачів СМЗ;
- ✓ запрошення відомих спортсменів, тренерів та інструкторів, ін.;
- ✓ координація роботи волонтерів;
- ✓ організація консультацій фізкультурних фахівців (зокрема

студентів профільних вузів) для учасників СМЗ і глядачів щодо форм, змісту та місць занять РА, видача всім бажаючим флаєрів з відповідною інформацією;

- ✓ організація консультацій фахівців для тих, хто бажає займатися самостійно щодо різновидів і форм систематичної РА;
- ✓ організація консультацій лікаря щодо користі занять РА для зміцнення здоров'я та системи здорового харчування;
- ✓ забезпечення інвентарем та підтримка відповідного технічного стану місць проведення СМЗ;
- ✓ дотримання порядку та заходів безпеки учасників і глядачів;
- ✓ піклування про стан здоров'я учасників;
- ✓ ведення протоколів змагань СМЗ;
- ✓ проведення урочистого закриття, підведення підсумків, вручення призів, сувенірів, грамот (має супроводжуватися запрошеннями до систематичних занять);
- ✓ ефективність заходу обумовлена взаємозв'язком його функцій: світоглядної, комунікативної, рекреаційної, творчої та іншими.

Діяльність на підсумково-звітному етапі проведення СМЗ має включати такі чинники:

- ✓ проведення організатором СМЗ комплексного аналізу та оцінки;
- ✓ порівняння підсумків з поставленою метою;
- ✓ аналіз роботи організаційного комітету;
- ✓ відзначення кращих членів організаційного комітету;
- ✓ впорядкування місця, де проводився СМЗ;
- ✓ ревізія інвентарю, який використовувався при проведенні СМЗ;
- ✓ узагальнення поточних протоколів, підготовка звіту;
- ✓ скерування офіційних подяк за допомогу державним та громадським організаціям, освітнім закладам, волонтерам, спонсорам за участь в організації;
- ✓ аналіз зацікавленості населення у СМЗ різного спрямування;

- ✓ аналіз зацікавленості населення у різних видах РА;
- ✓ відстеження дієвості різних джерел інформаційної підтримки;
- ✓ підведення підсумків проведення просвітницько-пропагандистської роботи;
- ✓ проведення підсумкової зустрічі співorganizаторів;
- ✓ аналіз та оцінка СМЗ за критеріями: масовості, рівня підготовленості учасників, суддівства;
- ✓ формування висновків і внесення поправок, які можуть стосуватися організації майбутніх СМЗ;
- ✓ проведення фінансової звітності;
- ✓ формування підсумкової інформації в ЗМІ (з інформацією про кількість учасників, розданих запрошень на систематичні заняття в клуби, секції фітнес-центри та ін., кількість наданих консультацій фізкультурними фахівцями та лікарями).

Кваліфіковане підведення підсумків створює умови для обґрунтованого планування й покращення якості подальшої роботи щодо залучення населення до РА.

Розглядаючи систему спортивно-масових заходів комплексно слід зазначити, що вона складається з певних компонентів, серед яких можна виділити основні:

- залучення до участі людей різного віку та статі;
- пропаганда та реклама фізичної культури та спорту;
- підвищення рівня фізичного розвитку та фізичної підготовленості;
- залучення населення до занять руховою активністю;
- організація змістовного дозвілля;
- виявлення спортивних талантів та ін.

Кожен із компонентів системи вирішує певне коло практичних завдань та може вважатися відносно самостійним. Окрім того, що система СМЗ складається з певних компонентів, кожен із них реалізується у певному середовищі. Зокрема їх реалізація залежить від установи, яка безпосередньо

проводить захід. Розглядаючи СМЗ з точки зору впливу їх на залучення населення до систематичної рухової активності, в рамках завдань дисертаційного дослідження, нами було проведено аналіз внутрішнього та зовнішнього середовища процесу залучення населення до систематичних занять РА через спортивно-масові заходи.

Для дослідження внутрішнього та зовнішнього середовища нами використовувалася методика SWOT-аналізу. Зокрема SWOT-аналіз дав можливість визначити слабкі та сильні сторони внутрішнього середовища та загрози і можливості зовнішнього середовища. Оскільки аналіз є основним рушієм планування [121, 159] діяльності, за допомогою визначення сильних та слабких сторін, загроз та можливостей зроблена спроба встановити співвідношення та взаємозв'язок одних з іншими і на цій основі побудувати матрицю SWOT-аналізу. Сильні сторони організації можуть складати як матеріальні, так і нематеріальні ресурси. Слабкі сторони – це недоліки організації, напрями діяльності які потребують удосконалення та заважають її розвитку [121, 159, 189].

Загрозами виступають чинники, які можуть потенційно погіршити процес залучення осіб до рухової активності. До можливостей відносяться чинники зовнішнього середовища, реалізація яких створить сприятливі умови для залучення населення до систематичної рухової активності [121, 159].

Успішна стратегія повинна бути спрямована на усунення слабких сторін та загроз, які роблять процес вразливим, стають на заваді його реалізації або не дають йому змоги використовувати можливості чи сильні сторони. У цьому випадку складена стратегія повинна повністю враховувати сильні і слабкі сторони процесу. Як правило, стратегія повинна базуватися на тому, що організації вдається найкраще, і уникненні с слабких сторін процесу або його не перевічених можливостей.

Аналізуючи внутрішнє та зовнішнє середовище діяльності з проведення СМЗ ми опиралися на етапи проведення цих заходів (підготовчий,

реалізаційний, підсумково-звітний) та їх складники (чинники).

Для того щоб використати ці чинники у SWOT-аналізі, потрібно визначити ступінь важливості та спрямованість впливу (позитивний, негативний) кожного чинника на проведення спортивно масових заходів та залучення населення до систематичних занять РА. Для цього ми скористалися допомогою експертів. Формування групи експертів проводилося згідно вимог та рекомендацій, що містяться у фаховій літературі та описано у другому розділі.

Експертам, до групи яких увійшли керівники установ сфери фізичної культури та спорту Львівської області, було запропоновано визначити вплив того чи іншого чинника на залучення населення до систематичної РА, вплив на проведення СМЗ та спрямованість впливу.

4.1.1. Діяльність організацій системи спорту для всіх на підготовчому етапі проведення спортивно-масових заходів

Підготовчий етап проведення спортивно-масових заходів надзвичайно важливий, адже саме на ньому визначається мета, завдання та зміст заходу.

У таблиці 4.1 представлено визначені експертами оцінки сильних сторін діяльності ЛОЦФЗН «Спорт для всіх» на підготовчому етапі.

До числа сильних сторін експерти віднесли 10 чинників із 22 запропонованих, проте лише 5 з них отримали високу оцінку (див.табл.4.1). Таке співвідношення між сильними і слабкими сторонами свідчить про те, що присутні певні недоліки у діяльності установи на підготовчому етапі проведення СМЗ [134].

Експерти оцінили найвищим балом, враховуючи «важливість для системи спорту для всіх» та «вплив на проведення СМЗ», наступні чинники:

- налагодження співпраці з фізкультурно-спортивними закладами (+8,4 бала);
- налагодження співпраці з представниками державних та громадських органів управління сферою фізичної культури та спорту, ознайомлення їх з

концепцією СМЗ (+8,4 бала).

Таблиця 4.1

**Експертне оцінювання «сильних» сторін діяльності ЛОЦФЗН
«Спорт для всіх» на підготовчому етапі проведення спортивно-масових
заходів**

Чинники внутрішнього середовища	Оцінка важливості
Налагодження співпраці з фізкультурно-спортивними закладами	+8,4
Підготовка кошторису проведення СМЗ	+6,9
Підготовка місць для глядачів	+7,2
Співпраця з представниками державних та громадських органів управління сферою фізичної культури та спортом, ознайомлення їх з концепцією СМЗ	+8,4
Підготовка нагород, сувенірів, грамот переможцям	+7,2

На думку експертів, саме ці чинники мають найвищий позитивний вплив на діяльність організації та залучення населення до РА через підготовчий етап СМЗ. Високу оцінку від експертів також отримали чинники – «підготовка місць для глядачів» (+7,2 бала), «підготовка кошторису проведення СМЗ» (+6,9 бала) та «підготовка нагород, сувенірів, грамот переможцям» (+7,2 бала).

У таблиці 4.2 представлені слабкі, на думку експертів, сторони діяльності на підготовчому етапі проведення СМЗ ЛОЦФЗН «Спорт для всіх».

Отже, на думку експертів, найбільший негативний вплив на діяльність ЛОЦФЗН «Спорт для всіх» спричиняють наступні чинники:

- встановлення контактів з профільними ЗВО, залучення студентів до організації та проведення СМЗ в якості консультантів (-8,4 бала);

- промоція СМЗ (запрошення, повідомлення у ЗМІ, афіші, реклами та ін.) (-8,7 бала);

- пошук фінансової підтримки спонсорів та меценатів (-8,1 бала).

Таблиця 4.2

**Експертне оцінювання «слабких» сторін діяльності ЛОЦФЗН
«Спорт для всіх» на підготовчому етапі проведення спортивно-масових
заходів**

Чинники внутрішнього середовища	Оцінка важливості
Встановлення контактів з профільними ЗВО, залучення студентів до організації та проведення СМЗ в якості консультантів	-8,4
Промоція СМЗ (запрошення, повідомлення у ЗМІ, афіші, реклами та ін.)	-8,7
Пошук та підготовка волонтерів для участі в проведенні СМЗ	-7,2
Підготовка місця для організації роботи консультаційного пункту	-6,9
Пошук фінансової підтримки спонсорів та меценатів	-8,1

Також серед зазначених слабких сторін, що отримали високу оцінку були:

- пошук та підготовка волонтерів для участі в проведенні СМЗ (-7,2 бала);

- підготовка місця для організації роботи консультаційного пункту (-6,9 бала).

Аналогічним чином експертам було запропоновано розглянути внутрішнє середовище діяльності на підготовчому етапі проведення СМЗ громадським об'єднанням «Самопоміч» та визначити його сильні сторони. Результати оцінки подано у таблиці 4.3.

Таблиця 4.3

Експертне оцінювання «сильних» сторін діяльності Громадського об'єднання «Самопоміч» на підготовчому етапі проведення спортивно-масових заходів

Чинники внутрішнього середовища	Оцінка важливості
Налагодження співпраці з фізкультурно-спортивними закладами	+8,7
Підготовка місця проведення	+8,4
Налагодження співпраці з комерційними організаціями	+6,0
Пошук та налагодження співпраці зі спонсорами, меценатами та ін.	+8,4
Підготовка місць для розміщення реклами	+6,9

Отже, до сильних сторін експерти віднесли 9 із 22 запропонованих чинників з них 5 отримали високу оцінку. Зокрема, найбільший вплив на діяльність громадського об'єднання з проведення СМЗ мають наступні чинники:

- налагодження співпраці з фізкультурно-спортивними закладами (+8,7 бала);
- підготовка місця проведення (+8,4 бала);
- пошук та налагодження співпраці зі спонсорами, меценатами та ін. (+8,4 бала).

Високу оцінку також отримали наступні чинники:

- підготовка місць для розміщення реклами (+6,9 бала);
- налагодження співпраці з комерційними організаціями (+6,0 бала).

Результати оцінки «слабких» сторін діяльності Громадського об'єднання «Самопоміч» на підготовчому етапі проведення спортивно-масових заходів подано у таблиці 4.4.

Таблиця 4.4

Експертне оцінювання «слабких» сторін діяльності Громадського об'єднання «Самопоміч» на підготовчому етапі проведення спортивно-масових заходів

Чинники внутрішнього середовища	Оцінка важливості
Взаємодія з державними органами управління фізичною культурою і спортом	-8,4
Інформованість населення про СМЗ через ЗМІ	-7,2
Підготовка інформації щодо місць, форм та змісту можливих занять, нових фітнес програмах та видах рухової активності	-8,4
Підготовка консультаційного пункту	-6,0

До слабких сторін громадського об'єднання експерти віднесли наступні найбільш важливі, на їх думку, чинники:

- взаємодія з державними органами управління фізичною культурою і спортом в процесі організації і проведення (-8,4 бала);

- підготовка інформації щодо місць, форм та змісту можливих занять, нових фітнес програмах та видах рухової активності (-8,4 бала);

Високу оцінку від експертів також отримали наступні чинники:

- інформованість населення про спортивно-масові заходи через засоби масової інформації (-7,2 бала);

- підготовка консультаційного пункту (-6,0 бала).

Згідно завдань дослідження, була оцінена експертами діяльність з проведення СМЗ третьою групою організацій – УДЮМК. У таблиці 4.5 представлено отримані дані оцінки експертами сильних сторін діяльності УДЮМК з проведення СМЗ. До числа сильних сторін експерти віднесли 10 чинників із 26 запропонованих.

Таблиця 4.5

Експертне оцінювання «сильних» сторін діяльності УДЮМКів на підготовчому етапі проведення спортивно-масових заходів

Чинники внутрішнього середовища	Оцінка важливості
Налагодження співпраці з фізкультурно-спортивними закладами	+8,7
Підготовка місця проведення	+6,9
Взаємодія з державними органами управління фізичною культурою і спортом	+8,4
Фінансування підготовки	+6,0

Отже, експерти оцінили найвищим балом, з точки зору «важливості для системи спорту для всіх» та «впливу на проведення СМЗ», наступні чинники:

- налагодження співпраці з фізкультурно-спортивними закладами (+8,7 бала);
- взаємодія з державними органами управління фізичною культурою і спортом (+8,4 бала).

Також серед зазначених сильних сторін, що отримали високу оцінку були:

- підготовка місця проведення (+6,9 бала);
- фінансування підготовки (+6,0 бала).

Також визначено і слабкі сторони діяльності УДЮМКів (табл.4.6).

На думку експертів слабкими сторонами УДЮМК виступають наступні чинники:

- інформованість населення про СМЗ через ЗМІ (-8,4 бала);
- пошук та налагодження співпраці зі спонсорами, меценатами та ін. (-8,4 бала);

Таблиця 4.6

Експертне оцінювання «слабких» сторін діяльності УДЮМКів на підготовчому етапі проведення спортивно-масових заходів

Чинники внутрішнього середовища	Оцінка важливості
Інформованість населення про СМЗ через ЗМІ	-8,4
Підготовка волонтерів	-7,2
Підготовка консультаційного пункту	-6,9
Пошук та налагодження співпраці зі спонсорами, меценатами та ін.	-8,4

Серед зазначених експертами слабких сторін також високу оцінку отримали:

- підготовка консультаційного пункту (-7,2 бала);
- підготовка волонтерів (-6,9 бала).

4.1.2. Діяльність організацій системи спорту для всіх на реалізаційному етапі проведення спортивно-масових заходів

Реалізаційний етап передбачає безпосереднє проведення СМЗ та вирішення певних завдань, що виникають у ході його перебігу. У таблиці 4.7 представлені визначені експертами оцінки сильних сторін діяльності ЛОЦФЗН «Спорт для всіх».

До числа сильних сторін експерти віднесли 8 чинників із 20 запропонованих, проте лише 4 отримали високі бали (див.табл.4.7).

Експерти оцінили найвищим балом наступні чинники:

- проведення урочистого відкриття СМЗ (+8,7 бала);
- залучення якомога більшої кількості учасників СМЗ (+8,4 бала);

На думку експертів, саме ці чинники мають найвищий позитивний вплив на діяльність організації та залучення населення до РА через СМЗ.

Таблиця 4.7

**Експертне оцінювання «сильних» сторін діяльності ЛОЦФЗН
«Спорт для всіх» на реалізаційному етапі проведення спортивно-масових
заходів**

Чинники внутрішнього середовища	Оцінка важливості
Розширення сфери спілкування, інтелектуального збагачення та ін.	+7,2
Дотримання порядку та забезпечення безпеки	+7,2
Проведення урочистого відкриття СМЗ	+8,7
Залучення якомога більшої кількості учасників СМЗ	+8,4

Високу оцінку від експертів також отримали:

- розширення сфери спілкування, інтелектуального збагачення та ін..
(+7,2 бала);

- дотримання порядку та забезпечення безпеки (+7,2 бала).

У табл. 4.8 представлені слабкі, на думку експертів, сторони діяльності ЛОЦФЗН «Спорт для всіх».

Таблиця 4.8

**Експертне оцінювання слабких сторін діяльності ЛОЦФЗН «Спорт
для всіх» на реалізаційному етапі проведення спортивно-масових
заходів**

Чинники внутрішнього середовища	Оцінка важливості
Забезпечення інвентарем та підтримка технічного стану місць проведення СМЗ	-8,4

Продовження таблиці 4.8

Організація консультацій фахівців для тих, хто бажає самостійно займатися РА	-6,0
Організація консультацій фізкультурних фахівців, щодо можливих місць та форм занять РА	-8,7
Залучення відомих спортсменів, зірок естради та ін.	-6,9
Залучення якомога більшої кількості глядачів	-8,4
Координація роботи волонтерів	-6,9

Отже, на думку експертів найбільший негативний вплив на діяльність ЛОЦФЗН «Сорт для всіх» мають наступні чинники:

- забезпечення інвентарем та підтримка технічного стану місць проведення СМЗ (-8,4 бала);
- організація консультацій фізкультурних фахівців, щодо можливих місць та форм занять РА (-8,7 бала);
- залучення якомога більшої кількості глядачів (-8,4 бала).

Також серед зазначених слабких сторін, що отримали високу оцінку були:

- організація консультацій фахівців для тих, хто бажає самостійно займатися РА (-6,0 бала);
- залучення відомих спортсменів, тренерів, інструкторів та ін. (-6,9 бала);
- координація роботи волонтерів (-6,9 бала).

Також експертам було запропоновано розглянути внутрішнє середовище діяльності громадського об'єднання «Самопоміч» та визначити його сильні та слабкі сторони на реалізаційному етапі проведення СМЗ. Результати оцінки подано у табл. 4.9 та табл.4.10.

Отже, до сильних сторін експерти віднесли 10 із 21 запропонованих чинників. Зокрема, найбільший вплив на діяльність громадського об'єднання

з проведення СМЗ мають наступні чинники:

- залучення відомих спортсменів, тренерів, інструкторів та ін. (+8,7 бала);
- залучення якомога більшої кількості учасників СМЗ (+8,4 бала);
- проведення урочистого відкриття СМЗ (+8,4 бала);

Таблиця 4.9

Експертне оцінювання «сильних» сторін діяльності Громадського об'єднання «Самопоміч» на реалізаційному етапі проведення спортивно-масових заходів

Чинники внутрішнього середовища	Оцінка важливості
Залучення відомих спортсменів зірок естради та ін.	+8,7
Організація консультацій фізкультурних фахівців, щодо можливих місць та форм занять РА	+7,2
Використання інноваційних методів інформаційної підтримки СМЗ	+6,9
Залучення якомога більшої кількості учасників СМЗ	+8,4
Організація виступів спонсорів та меценатів	+6,9
Проведення урочистого відкриття СМЗ	+8,4

Високу оцінку також отримали наступні чинники:

- організація консультацій фізкультурних фахівців, щодо можливих місць та форм занять РА (+7,2 бала);
- використання інноваційних методів інформаційної підтримки СМЗ (+6,9 балів).
- організація виступів спонсорів та меценатів (+6,9 балів).

До слабких сторін діяльності на реалізаційному етапі громадського об'єднання експерти віднесли наступні найбільш важливі, на їх думку,

чинники:

- організація консультацій лікаря щодо користі від занять РА (-8,4 бала);
- організація консультацій фахівців для тих, хто бажає самостійно займатися РА (-8,1 бала).

Таблиця 4.10

Експертне оцінювання «слабких» сторін діяльності Громадського об'єднання «Самопоміч» на реалізаційному етапі проведення спортивно-масових заходів

Чинники внутрішнього середовища	Оцінка важливості
Організація консультацій лікаря щодо користі від занять РА	-8,4
Організація консультацій фахівців для тих, хто бажає самостійно займатися РА	-8,1
Реалізація завдань, які зазначені у положенні про СМЗ	-6,0
Ведення протоколів змагань СМЗ	-6,0

Високу оцінку від експертів також отримали наступні чинники:

- реалізація завдань, які зазначені у положенні про СМЗ (-6,0 бала);
- ведення протоколів змагань СМЗ (-6,0 бала).

Згідно завдань дослідження, експертами була оцінена діяльність третьої групи організацій – УДЮМКів на реалізаційному етапі проведення СМЗ. У таблиці 4.11 представлено оцінки експертами сильних сторін діяльності УДЮМК з проведення СМЗ.

До числа сильних сторін експерти віднесли 7 чинників із 20 запропонованих. Отже, експерти оцінили найвищим балом, враховуючи «важливість для системи спорту для всіх» та «вплив на проведення СМЗ», наступний чинник: «забезпечення інвентарем та підтримка технічного стану місць проведення СМЗ» (+8,7 бала);

Таблиця 4.11

Експертне оцінювання «сильних» сторін діяльності УДЮМКів на реалізаційному етапі проведення спортивно-масових заходів

Чинники внутрішнього середовища	Оцінка важливості
Розширення сфери спілкування, інтелектуального збагачення та ін..	+6,9
Забезпечення інвентарем та підтримка технічного стану місць проведення СМЗ	+8,7
Дотримання порядку та забезпечення безпеки	+7,2
Піклування про стан здоров'я учасників	+6,0

Також серед зазначених сильних сторін, які отримали високу оцінку були:

- розширення сфери спілкування, інтелектуального збагачення та ін.. (+6,9 бала);
- дотримання порядку та забезпечення безпеки (+7,2 бала);
- піклування про стан здоров'я учасників (+6,0 бала).

Також експерти визначали слабкі сторони діяльності УДЮМК на зазначеному етапі проведення СМЗ (табл.4.12).

Таблиця 4.12

Експертне оцінювання «слабких» сторін діяльності УДЮМКів на реалізаційному етапі проведення спортивно-масових заходів

Чинники внутрішнього середовища	Оцінка важливості
Залучення відомих спортсменів зірок естради тощо	-7,2
Організація консультацій фахівців для тих, хто бажає самостійно займатися РА	-7,2

Продовження таблиці 4.12

Використання реклами	-8,7
Залучення якомога більшої кількості глядачів	-8,1
Організація консультацій лікаря щодо користі від занять РА	-6,9

Отже, слабкими сторонами діяльності УДЮМКів виступають наступні чинники:

- використання реклами (-8,7 бала);
- залучення якомога більшої кількості глядачів (-8,1 бала).

Серед зазначених експертами слабких сторін також високу оцінку отримали:

- залучення відомих спортсменів, тренерів, інструкторів та ін. (-7,2 бала);
- організація консультацій фахівців для тих, хто бажає самостійно займатися руховою активністю (-7,2 бала);
- організація консультацій лікаря щодо користі від занять руховою активністю (-6,9 бала).

4.1.3. Діяльність організацій системи спорту для всіх на підсумково-звітному етапі проведення спортивно-масових заходів

Експертам було запропоновано розглянути внутрішнє середовище діяльності ЛОЦФЗН «Спорт для всіх» та визначити його сильні та слабкі сторони на підсумково-звітному етапі проведення СМЗ. Результати оцінювання подано у табл. 4.13 та табл. 4.14).

Експерти оцінили найвищим балом наступний чинник «Формування підсумкової інформації у ЗМІ» (+8,4 бала). Також серед чинників, що отримали високу оцінку були:

- впорядкування місця де проводився СМЗ (+6,9 бала);
- узагальнення поточних протоколів, підготовка звіту (+6,0 бала);
- проведення фінансової звітності (+6,0 бала).

Таблиця 4.13

**Експертне оцінювання «сильних» сторін діяльності ЛОЦФЗН
«Спорт для всіх» на підсумково-звітному етапі проведення спортивно-
масових заходів**

Чинники внутрішнього середовища	Оцінка важливості
Формування підсумкової інформації у ЗМІ	+8,4
Впорядкування місця де проводився СМЗ	+6,9
Узагальнення поточних протоколів, підготовка звіту	+6,0
Проведення фінансової звітності	+6,0

Отже, на думку експертів найбільший негативний вплив на діяльність ЛОЦФЗН «Спорт для всіх» мають наступні чинники:

- аналіз зацікавленості населення у різних видах РА (-8,7 бала);
- відстеження дієвості різних джерел інформації (-8,4 бала);

Таблиця 4.14

**Експертне оцінювання «слабких» сторін діяльності на підсумково-
звітному етапі проведення спортивно-масових заходів ЛОЦФЗН «Спорт
для всіх»**

Чинники внутрішнього середовища	Оцінка важливості
Аналіз зацікавленості населення у різних видах РА	-8,7
Відстеження дієвості різних джерел інформації	-8,4
Аналіз зацікавленості населення у СМЗ різного спрямування	-7,2
Відзначення кращих членів організаційного комітету	-7,2
Порівняння підсумків з поставленою метою	-6,9
Підведення підсумків проведення просвітницько-пропагандистської роботи	-6,9

Також серед зазначених слабких сторін, що отримала високу оцінку були:

- аналіз зацікавленості населення у СМЗ різного спрямування (-7,2 бала).
- відзначення кращих членів організаційного комітету (-7,2 бала);
- порівняння підсумків з поставленою метою (-6,9 бала);
- підведення підсумків проведення просвітницько-пропагандистської роботи (-6,9 бала).

У табл.4.15 представлені визначені експертами оцінки сильних сторін діяльності Громадського об'єднання «Самопоміч» на підсумково-звітному етапі проведення СМЗ.

Таблиця 4.15

Експертне оцінювання «сильних» сторін діяльності Громадського об'єднання «Самопоміч» на підсумково-звітному етапі проведення спортивно-масових заходів

Чинники внутрішнього середовища	Оцінка важливості
Формування підсумкової інформації у ЗМІ	+8,4
Скерування офіційних подяк за допомогу державним та громадським організаціям	+6,9
Аналіз роботи організаційного комітету	+6,9

Зокрема, експерти зазначили один чинник, що набрав найбільшу кількість балів – «формування підсумкової інформації у ЗМІ» (+8,4 бала) та два чинники, з високим ступенем важливості – «Скерування офіційних подяк за допомогу державним та громадським організаціям» (+6,9 бала); «Аналіз роботи організаційного комітету» (+6,9 бала).

Аналогічним чином експертам було запропоновано розглянути

внутрішнє середовище діяльності громадського об'єднання «Самопоміч» та визначити його слабкі сторони.(табл. 4.16).

Таблиця 4.16

Експертне оцінювання «слабких» сторін діяльності Громадського об'єднання «Самопоміч» на підсумково-звітному етапі проведення спортивно-масових заходів

Чинники внутрішнього середовища	Оцінка важливості
Узагальнення поточних протоколів, підбиття підсумків	-7,2
Аналіз зацікавленості населення у різних видах РА	-8,4
Підведення підсумків проведення просвітницько-пропагандистської роботи	-8,7
Аналіз зацікавленості населення у СМЗ різного спрямування	-6,0
Відстеження дієвості різних джерел інформаційної підтримки	-7,2

До слабких сторін діяльності громадського об'єднання експерти віднесли наступні найбільш важливі, на їх думку, чинники:

- аналіз зацікавленості населення у різних видах РА (-8,4 бала);
- підведення підсумків проведення просвітницько-пропагандистської роботи (-8,7 бала).

Високу оцінку від експертів також отримали наступні чинники:

- узагальнення поточних протоколів, підбиття підсумків (-7,2 бала);
- аналіз зацікавленості населення у СМЗ різного спрямування (-6,0 бала);
- відстеження дієвості різних джерел інформаційної підтримки (-7,2 бала).

Згідно завдань дослідження, була оцінена експертами і діяльність з проведення СМЗ третьої групи організацій – УДЮМК. У табл. 4.17 представлені отримані дані оцінки експертами сильних сторін діяльності

УДЮМК з проведення СМЗ.

Таблиця 4.17

Експертне оцінювання «сильних» сторін діяльності УДЮМКів на підсумково-звітному етапі проведення спортивно-масових заходів

Чинники внутрішнього середовища	Оцінка важливості
Впорядкування місця де проводився СМЗ	+6,0
Узагальнення поточних протоколів, підготовка звіту	+6,9
Порівняння підсумків з поставленою метою	+8,7
Проведення фінансової звітності	+6,0
Скерування офіційних подяк за допомогу державним та громадським організаціям	+6,0
Аналіз та оцінка СМЗ за критеріями: масовості, рівня підготовленості учасників, суддівства	+8,4

Отже, експерти оцінили найвищим балом, враховуючи «вплив на залучення населення до РА» та «вплив на проведення СМЗ», наступні чинники:

- порівняння підсумків з поставленою метою (+8,7 бала);
- аналіз та оцінка СМЗ за критеріями: масовості, рівня підготовленості учасників, суддівства (+8,4 бала);

Також серед зазначених слабких сторін, що отримали високу оцінку були:

- впорядкування місця де проводився спортивно-масовий захід (+6,0 бала);
- узагальнення поточних протоколів, підготовка звіту (+6,9 бала);
- проведення фінансової звітності (+6,0 бала);
- скерування офіційних подяк за допомогу державним та громадським організаціям (+6,0 бала).

Також, було визначено слабкі сторони діяльності УДЮМК на

підсумково-звітному етапі (табл.4.18).

Таблиця 4.18

Експертне оцінювання «слабких» сторін діяльності УДЮМК на підсумково-звітному етапі проведення спортивно-масових заходів

Чинники середовища	Оцінка важливості
Формування підсумкової інформації у ЗМІ	-8,7
Аналіз роботи організаційного комітету	-7,2
Підведення підсумків проведення просвітницько-пропагандистської роботи	-8,4
Проведення організатором СМЗ комплексного аналізу та оцінки	-6,0
Аналіз зацікавленості населення у різних видах РА	-6,0

Отже, слабкими сторонами УДЮМК виступають наступні чинники:

- підведення підсумків проведення просвітницько-пропагандистської роботи (-8,7 бала);
- формування підсумкової інформації у ЗМІ (-8,4 бала).

Серед зазначених експертами слабких сторін також високу оцінку отримали:

- аналіз роботи організаційного комітету (-7,2 бала);
- проведення організатором СМЗ комплексного аналізу та оцінки (-6,0 бала);
- аналіз зацікавленості населення у різних видах РА (-6,0 бала).

4.2. Вплив зовнішніх чинників на діяльність організацій системи спорту для всіх щодо проведення спортивно-масових заходів

Не менш важливими для побудови успішної стратегії є врахування чинників, що впливають на діяльність організацій із зовні. Оскільки усі вище

перелічені організації та установи працюють в одному економічному, політичному та соціальному просторі, то чинники, які характеризують це зовнішнє середовище, для них будуть однаковими. Разом з тим, чинники не диференціювалися за етапами проведення СМЗ. Для аналізу чинників зовнішнього середовища ми також використовували SWOT-аналіз. Зокрема аналіз зовнішнього середовища передбачає декілька етапів:

- визначення чинників зовнішнього середовища, що мають найбільший вплив на процес залучення населення до рухової активності через СМЗ;
- визначення спрямованості впливу кожного чинника на процес;
- оцінка ступеня впливу на залучення населення до систематичних занять РА;
- оцінка ступеня впливу на проведення СМЗ;
- визначення ступеня важливості.

Для виокремлення чинників зовнішнього середовища ми розглядали наступні аспекти: політичні, економічні, соціальні та технологічні [121].

Розробляючи перелік зовнішніх чинників, ми зосередили свою увагу лише на тих, які мали високу ймовірність впливу на процес залучення населення до систематичної рухової активності. Розглянемо ці чинники більш детально.

Політичні:

- політична стабільність у країні;
- державне регулювання функціонування сфери фізичної культури та спорту;
- правова база діяльності сфери фізичної культури та спорту.
- безпека у державі.

Економічні:

- економічний стан країни;
- платоспроможність населення;
- фінансування організацій;

- доступність фізкультурно-оздоровчих послуг.

Соціальні:

- вільний час населення;
- рівень здоров'я населення;
- фізкультурна грамотність населення;
- рівень зацікавлення населення фізкультурно-оздоровчими послугами;

Технологічні:

- форми донесення інформації до потенційного споживача фізкультурно-оздоровчих послуг;
- агітаційно-пропагандистська робота, реклама;
- кількість організацій, які надають фізкультурно-оздоровчі послуги;
- впровадження нових форм проведення спортивно-масових заходів [6, 10].

Подальший аналіз чинників зовнішнього середовища передбачав визначення спрямованості впливу (поділ на можливості та загрози) на організації системи спорту для всіх, до яких віднесено: ЛОЦФЗН «Спорт для всіх», УДЮМК, Громадське об'єднання «Самопоміч». Після того як експерти розділили запропонований перелік зовнішніх чинників на можливості та загрози, вони визначали ступінь важливості кожного чинника окремо. Для цього ми склали окремі опитувальні листи з переліком можливостей та загроз зовнішнього середовища (Додаток Е.1).

Згідно методики SWOT-аналізу, експертам було запропоновано оцінити можливості зовнішнього середовища щодо його впливу на залучення до систематичних занять РА (від 1 до 3 балів) та впливу на проведення СМЗ (від 1 до 3 балів) без поділу на установи різних типів. Аналізуючи відповіді експертів слід зазначити, що лише шість із шістнадцяти чинників слід віднести до можливостей (табл. 4.19).

На думку експертів найвищий позитивний вплив на процес залучення населення до систематичної рухової активності мають наступні чинники:

- стан здоров'я населення (+8,4 бала);

- форми донесення інформації до потенційного споживача фізкультурно-оздоровчих послуг (+8,1 бала);
- кількість організацій, які надають фізкультурно-оздоровчі послуги (+8,4 бала).

Таблиця 4.19

**Експертне оцінювання «можливостей» зовнішнього середовища
щодо проведення спортивно-масових заходів**

Чинники зовнішнього середовища	Оцінка важливості
Стан здоров'я населення	+8,4
Форми донесення інформації до потенційного споживача фізкультурно-оздоровчих послуг	+8,1
Кількість організацій, які надають фізкультурно-оздоровчі послуги	+8,4
Впровадження нових форм проведення спортивно-масових заходів	+6,9

Також експерти зазначили, що значний вплив на процес має чинник «впровадження нових форм проведення спортивно-масових заходів» (+6,9 бала).

На наступному етапі експертної оцінки, її учасники визначали зважену оцінку для загроз зовнішнього середовища (табл. 4.20).

До загроз зовнішнього середовища, що отримали найвищу оцінку експертів, відносяться:

- платоспроможність населення (-8,7 бала);
- рівень зацікавлення населення фізкультурно-оздоровчими послугами (-8,4 бала);
- агітаційно-пропагандистська робота, реклама (-8,4 бала).

Таблиця 4.20

Експертне оцінювання «загроз» зовнішнього середовища щодо проведення СМЗ

Чинники зовнішнього середовища	Оцінка важливості
Безпека у державі	-6,0
Економічний стан країни	-6,9
Платоспроможність населення	-8,7
Рівень зацікавлення населення фізкультурно-оздоровчими послугами	-8.4
Агітаційно-пропагандистська робота, реклама	-8.4

Також експерти оцінили високим балом такі чинники, як «безпека у державі» (- 6.0 бала) та «економічний стан країни» (-6,9 бала).

Після того як експерти визначили найважливіші чинники у діяльності установ та особливості зовнішнього середовища нами проводилося встановлення зв'язків між ними за допомогою їх зіставлення.

4.3. Стратегії діяльності установ щодо проведення спортивно-масових заходів

Результатом SWOT – аналізу є побудова стратегії діяльності установи. SWOT-аналіз дозволяє зробити висновки щодо ефективності роботи установи у процесі залучення населення до занять РА. Також на підставі отриманої інформації можна зробити висновок щодо удосконалення діяльності тієї чи іншої установи.

У таблицях представлені результати змістовного наповнення матриць SWOT-аналізу, основу яких складають розроблені нами стратегії на перетині різних полів (Додатки Ж.1-9). У кожній з таблиць представлена окрема інформація, що стосується організацій системи спорту для всіх: ЛОЦФЗН «Спорт для всіх», громадського об'єднання «Самопоміч» та УДЮМКів.

Таким чином, здійснивши SWOT – аналіз діяльності ЛОЦФЗН «Спорт для всіх» ми встановили ряд недоліків у роботі установи, які не дозволяють ефективно залучати людей до систематичних занять РА через СМЗ. Матриця SWOT-аналізу допомогла проаналізувати сильні й слабкі сторони у діяльності центру через загрози та можливості зовнішнього середовища і в результаті встановити стратегію діяльності центру.

При стратегічному плануванні потрібно чітко розділяти підготовку та проведення кожного СМЗ на три етапи: підготовчий, реалізаційний та підсумково-звітний. Лише такий підхід дозволить чітко розставити пріоритети у вирішенні питань на кожному з них. Запропонована нами стратегія базується на співпраці з різними установами системи спорту для всіх задля спільного проведення спортивно-масових заходів. Така співпраця здатна розширити можливості залучення нових учасників різноманітних заходів, сприяти проведенню агітаційно-пропагандистської роботи, на прикладі установ, які надають фізкультурно-оздоровчі послуги, буде наочною демонстрацією можливих місць занять. Також співпраця частково зменшить фінансове навантаження та надасть можливість розділяти витрати між різними організаціями.

Запропонована стратегія є привабливою для ЛОЦФЗН «Спорт для всіх», тому що її реалізація базується на основі наступних умов:

- центр здійснює співпрацю з фізкультурно-спортивними закладами;
- центр взаємодіє з державними органами управління фізичною культурою та спортом;
- в спортивно-масових заходах, що проводить установа бере участь велика кількість осіб;
- ринок насичений організаціями, які надають фізкультурно-оздоровчі послуги.

Використання цієї стратегії дозволить підвищити ефективність роботи центру, що у свою чергу приведе до збільшення кількості залучених осіб до систематичних занять РА.

У результаті проведення SWOT-аналізу діяльності Громадського об'єднання «Самопоміч» ми виокремили певну частину чинників, які мають негативний вплив на залучення людей до систематичних занять РА через СМЗ. Внесення цих чинників до матриці SWOT-аналізу допомогло встановити зв'язки між сильними та слабкими сторонами установи і загрозами та можливостями зовнішнього середовища, що було покладено в основу запропонованої нами стратегії діяльності Громадського об'єднання «Самопоміч».

При побудові стратегії діяльності організації нами враховувався її досвід у проведенні інформаційної підтримки СМЗ. Проте важливо зазначити, що інформаційна підтримка повинна проводитись не тільки на підсумково-звітному етапі, але й активно рекламувати захід ще на підготовчому етапі. Запропонована стратегія також повинна включати покращення співпраці з іншими організаціями системи спорту для всіх. Такі дії підвищать ефективність залучення нових людей до різноманітних заходів, що у сукупності з іншими сильними сторонами громадського об'єднання «Самопоміч», підвищать ефективність залучення населення до занять РА через СМЗ.

Запропонована стратегія підсилена умовами, що реалізуються громадською організацією «Об'єднання «Самопоміч»:

- використовує інноваційні методи інформаційної підтримки заходів;
- залучає до проведення спортивно-масових заходів спонсорів та меценатів.
- залучає велику кількість осіб до спортивно-масових заходів;
- висвітлює інформацію на підсумково-звітному етапі, щодо проведеного спортивно-масового заходу
- залучає до співпраці відомих спортсменів зірок естради та ін.;
- на сьогодні існує багато нових видів донесення інформації до потенційного споживача фізкультурно-оздоровчих послуг.

Побудована матриця SWOT-аналізу діяльності УДЮМКів, розкрила

зміст їх роботи та допомогла встановити ряд чинників, що не дозволяють ефективно залучати людей до рухової активності через СМЗ. Дані, які ми отримали за допомогою SWOT-аналізу допомогли нам сформуванню стратегію діяльності названих установ з урахуванням чинників, які найбільше впливають на їх діяльність.

Орієнтуючись на дані опитування експертів визначено, що одним із основних чинників, що може підвищити ефективність діяльності установи є наявність матеріально-спортивної бази. Тому при стратегічному плануванні перевагу необхідно віддати стратегії ефективного використання власних приміщень для проведення занять РА. Проте важливе значення цей чинник має лише на реалізаційному етапі. Тому додаткової уваги потребують заходи на підготовчому та підсумково-звітному етапі. Також необхідно через співпрацю з організаціями системи спорту для всіх залучати нових людей до власних СМЗ та занять РА. Співпраця активізує наочну демонстрацію можливих місць занять.

Реалізація цієї стратегії підсилена наступними чинниками:

- установи тісно співпрацюють з фізкультурно-спортивними закладами;
- установи взаємодіють з державними органами управління фізичною культурою та спортом в процесі організації та проведення СМЗ;
- УДЮМКи користується комунальними приміщеннями для проведення занять РА.
- існує потреба населення у зміцненні здоров'я.

Запропонована нами стратегія дасть можливість максимально використати сильні сторони організації та можливості зовнішнього середовища для підвищення ефективності залучення населення до РА через СМЗ.

На основі SWOT-аналізу діяльності організацій системи спорту для всіх нами складена узагальнена SWOT-матриця. Змістовне наповнення SWOT-матриці складає основу встановленої стратегії (рис.4.1).

Зовнішнє середовище Внутрішнє середовище	Можливості: види донесення інформації до потенційного споживача фізкультурно-оздоровчих послуг; рівень здоров'я населення; кількість організацій, що надають ФОП	Загрози: платоспроможність населення; агітаційно-пропагандистська робота, реклама; рівень зацікавленості населення фізкультурно-оздоровчими послугами
Сильні сторони підготовчого етапу: забезпечення інвентарем та підтримка технічного стану місць проведення СМЗ; розширення сфери спілкування, інтелектуального збагачення та ін.; дотримання порядку та забезпечення безпеки	Поглибити співпрацю з організаціями, що надають фізкультурно-оздоровчі послуги, таким чином розширити можливості матеріально-технічного забезпечення	Використати розширення сфери спілкування учасників та глядачів задля підняття рівня їх зацікавленості ФОП. Надати інформацію агітаційно-пропагандистського спрямування використовуючи урочисте відкриття СМЗ
Сильні сторони реалізаційного етапу: проведення урочистого відкриття СМЗ; залучення якомога більшої кількості учасників СМЗ; розширення сфери спілкування, інтелектуального збагачення та ін.	Забезпечити СМЗ різними формами інформаційної підтримки пропагандистського характеру задля переконання населення у необхідності занять РА	Використати розширення сфери спілкування учасників та глядачів задля підняття рівня їх зацікавленості ФОП. Залучити волонтерів, створювати соціальні проекти
Сильні сторони підсумково-звітнього етапу: формування підсумкової інформації у ЗМІ; узагальнення поточних протоколів, підготовка звіту; аналіз роботи організаційного комітету	Використовувати максимальну кількість можливих форм донесення інформації до потенційних споживачів ФОП для широкого висвітлення підсумків проведення СМЗ	Розширити зміст інформації щодо підсумків проведення змагань, окремим пунктом включати блок інформації про користь від занять РА, ведення здорового способу життя
Слабкі сторони підготовчого етапу: використання реклами; залучення відомих спортсменів, зірок естради та ін., організація консультацій фахівців для тих, хто бажає самостійно займатися РА	Залучати до співпраці відомих людей (спортсменів, акторів, зірок естради). Організувати консультації фахівців, запрошуючи працівників установ, що надають ФОП	Залучати до проведення заходів інші організації системи спорту для всіх. Підняти рівень зацікавленості населення фізкультурно-оздоровчими послугами
Слабкі сторони реалізаційного етапу: матеріально-технічне забезпечення місць проведення СМЗ; організація консультацій фізкультурних фахівців щодо можливих місць та форм занять РА; організація консультацій фахівців для тих, хто бажає самостійно займатися РА	Налагодити співпрацю з організаціями, що надають ФОП для спільного проведення СМЗ, що буде наочно демонструвати можливі місця та форми занять РА для учасників та глядачів цих заходів	Залучити широке коло фахівців для можливості отримати кваліфіковану допомогу учасникам та глядачам СМЗ з питань можливих місць занять, видів рухової активності
Слабкі сторони підсумково-звітнього етапу: аналіз зацікавленості населення у різних видах РА; відстеження дієвості різних джерел інформації; аналіз зацікавленості населення у СМЗ різного спрямування; підведення підсумків проведення просвітницько-пропагандистської роботи	Аналізувати зацікавленості населення у різних видах РА через співпрацю з організаціями, що безпосередньо надають ФОП. Аналізувати дієвість видів інформаційної підтримки та зацікавленості населення у СМЗ різного спрямування	Надавати інформацію для учасників та глядачів СМЗ щодо можливих форм та видів самостійних занять РА, що сприятиме підвищенню рівня РА населення без додаткових фінансових витрат

Рис.4.1. Матриця SWOT-аналізу діяльності організацій системи спорту для всіх

На основі проведеної експертної оцінки та SWOT-аналізу діяльності організацій ми склали функціональну модель залучення населення до РА через СМЗ. Сам процес залучення населення до РА через СМЗ ми поділили на два окремих аспекти: залучення до спортивно-масового заходу та залучення до систематичних занять рухової активності. Ми виокремили сильні та слабкі сторони двох паралельно-послідовних процесів: «залучення до спортивно-масових заходів» та «залучення до систематичних занять руховою активністю». Це дасть змогу вносити зміни та доповнення у ці процеси окремо, що приведе до підвищення ефективності їх проведення. Для впровадження результатів SWOT-аналізу нами розроблені дії для впровадження матриць у роботу організацій системи спорту для всіх. Впровадження розроблені окремо для кожної організації, що представлені у нашому дослідженні та доповнюють матриці.

Дії ЛОЦФЗН «Спорт для всіх» щодо процесу залучення населення до спортивно-масових заходів:

1. Залучати до проведення власних заходів інші організації системи спорту для всіх.
2. Налагодити співпрацю з організаціями, що надають фізкультурно-оздоровчі послуги для спільного використання приміщень для проведення спортивно-масових заходів.
3. Здійснювати агітаційно-пропагандистську роботу через співпрацю з фізкультурно-спортивними закладами.
4. Налагодити співпрацю з організаціями, що проводять спортивні змагання для зосередження зусиль у підготовці та організації спільних заходів.
5. Збільшити різноманітність СМЗ, спираючись на сучасні та популярні види рухової активності.
6. Збільшити обсяги пропаганди та реклами у діяльності організацій.
7. Використовувати мережу Інтернет в інформаційній підтримці СМЗ.
8. Створити власні сторінки у популярних соціальних мережах та

здійснювати агітаційно-пропагандистську роботу через них.

9. Утворити в структурі організації підрозділ (призначення відповідального) по роботі зі спонсорами та меценатами.

10. Заохочувати спонсорів та меценатів до участі в підготовці та організації заходів, створюючи сприятливий для них клімат.

11. Залучати до співпраці ЗМІ на етапі підготовки до проведення спортивно-масових заходів.

12. Організувати розширену адресну розсилку запрошень на СМЗ, що плануються проводитись.

13. Узгоджувати календарні плани з проведення СМЗ різних організацій системи спорт для всіх, задля рівномірного розподілу заходів протягом року та можливого їх об'єднання за необхідності.

Дії ЛОЦФЗН «Спорт для всіх» щодо процесу залучення населення до систематичної рухової активності:

1. Налагодити співпрацю з організаціями, що надають фізкультурно-оздоровчі послуги для проведення спортивно-масових заходів на їх спортивній базі, що у свою чергу буде наочно демонструвати можливі місця занять систематичною руховою активністю для учасників та глядачів цих заходів.

2. Проводити бесіди з учасниками та глядачами (в рамках СМЗ) на тему оптимізації витрат коштів на заняття систематичною руховою активністю з.

3. Забезпечити доступ населенню до бюджетних фізкультурно-спортивних об'єктів.

4. Залучати профільні громадські організації та волонтерів для здешевлення організації фізкультурно-оздоровчих послуг для населення.

5. Організувати довідкові та консультаційні пункти безпосередньо під час проведення спортивно-масових заходів.

6. Запрошувати на спортивно-масові заходи організації, що надають фізкультурно-оздоровчі послуги, задля можливості отримувати інформацію про можливі місця занять з «перших уст».

7. Організувати навчання усіх бажаючих, безпосередньо під час проведення СМЗ, різним видам рухової активності для самостійних занять.

8. Використати проведення різноманітних заходів, як один зі шляхів донесення інформації до потенційних споживачів фізкультурно-оздоровчих послуг.

9. Ширше залучати до співпраці ЗМІ на етапі безпосереднього проведення СМЗ.

10. Проводити окрему роботу з глядачами, залучаючи їх до різного роду рухової активності.

11. Підвищувати фізкультурну грамотність населення шляхом проведення тематичних вікторин та різноманітних інтелектуальних ігор під час проведення СМЗ.

12. Проводити моніторинг залучення учасників СМЗ до систематичних занять РА.

13. Налагодити співпрацю з не профільними організаціями різної форми власності для можливості використання їх матеріально-технічної бази в організації систематичної РА населення.

Дії ГО «Об'єднання «Самопоміч» щодо процесу залучення населення до спортивно-масових заходів:

Процес залучення населення до спортивно-масових заходів:

1. Налагодити співпрацю з державними організаціями, що працюють в системі спорту для всіх для спільного проведення спортивно-масових заходів.

2. Налагодити співпрацю з організаціями, що проводять спортивні змагання для зосередження зусиль у підготовці та організації спільних заходів.

3. Збільшити різноманітність СМЗ, спираючись на сучасні та популярні види рухової активності.

4. Збільшити обсяг пропаганди та реклами у планах діяльності організації.

5. Використовувати у діяльності описові звіти, що дасть змогу оцінювати проведену роботу.

6. Широко використовувати у інформаційній підтримці СМЗ мережу Інтернет.

7. Організувати розширену адресну розсилку з запрошеннями на СМЗ, що плануються проводитись.

8. Узгоджувати календарні плани з проведення СМЗ різних організацій системи спорт для всіх, задля рівномірного розподілу заходів протягом року та можливого їх об'єднання за необхідності.

Дії ГО «Об'єднання «Самопоміч» щодо процесу залучення населення до систематичної рухової активності:

1. Проводити моніторинг уподобань населення, задля швидкого переключення на популярні види РА.

2. Заохочувати спонсорів та меценатів брати активну не тільки в організації СМЗ, а й у проведенні ФОП для різних верств населення. Налагодити співпрацю з організаціями, що надають фізкультурно-оздоровчі послуги для проведення спортивно-масових заходів на їх спортивній базі, що у свою чергу буде наочно демонструвати можливі місця занять систематичною руховою активністю для учасників та глядачів цих заходів.

5. Забезпечити доступ різних верств населення до бюджетних фізкультурно-спортивних об'єктів.

6. Залучати волонтерів для здешевлення організації фізкультурно-оздоровчих послуг для населення.

7. Організувати довідкові та консультаційні пункти безпосередньо під час проведення спортивно-масових заходів, що надаватимуть інформацію про можливі місця занять РА.

8. Запорошувати на спортивно-масові заходи організації, що надають фізкультурно-оздоровчі послуги, задля можливості отримувати інформацію про можливі місця занять з «перших уст».

9. Організувати навчання усіх бажаючих, безпосередньо під час

проведення СМЗ, різним видам рухової активності для самостійних занять.

10. Проводити окрему роботу з глядачами, залучаючи їх до різного роду рухової активності.

11. Підвищувати фізкультурну грамотність населення шляхом проведення тематичних вікторин та різноманітних інтелектуальних ігор під час проведення СМЗ.

12. Проводити моніторинг залучення учасників СМЗ до систематичних занять РА.

13. Продовжувати працювати з учасниками СМЗ після їх закінчення, запрошуючи до участі в інших заходах.

Дії УДЮМК щодо процесу залучення населення до спортивно-масових заходів:

1. Розширити вікові категорії залучених до участі у СМЗ.

2. Використовувати власну матеріально-технічну базу для проведення СМЗ, що буде наочно демонструвати можливі місця занять РА.

3. Налагодити співпрацю з організаціями, що надають фізкультурно-оздоровчі послуги для спільного проведення спортивно-масових заходів.

4. Надавати приміщення для проведення СМЗ іншим організаціям системи спорту для всіх.

5. Налагодити співпрацю з організаціями, що проводять спортивні змагання для підготовки та організації спільних заходів.

6. Проводити семінари (уроки, бесіди) у школах на тему можливості занять руховою активністю в УДЮМКах та запрошувати учнів (студентів) відвідати СМЗ.

7. Організувати заняття РА для дорослого населення.

8. Збільшити різноманітність СМЗ, спираючись на сучасні та популярні види рухової активності.

9. Створити власні сторінки у популярних соціальних мережах, та через них здійснювати адресне запрошення на різноманітні СМЗ.

10. Утворити в структурі організації підрозділ (призначення

відповідального...) по роботі зі спонсорами та меценатами.

11. Заохочувати спонсорів та меценатів до участі в підготовці та організації заходів, створюючи сприятливий клімат для них.

12. Залучати до співпраці ЗМІ, на етапі підготовки до проведення спортивно-масових заходів.

Дії УДЮМК щодо процесу залучення населення до систематичної рухової активності:

1. Запрошувати на СМЗ батьків, задля переконання їх у важливості занять РА.

2. Забезпечити доступ населенню різних вікових категорій фізкультурно-спортивних об'єктів.

3. Залучати волонтерів для організації фізкультурно-оздоровчих послуг для населення.

4. Організувати довідкові та консультаційні пункти безпосередньо під час проведення спортивно-масових заходів.

5. Організувати навчання усіх бажаючих, безпосередньо під час проведення СМЗ, різним видам рухової активності для самостійних занять.

6. Використати проведення різноманітних заходів, як один зі шляхів донесення інформації до потенційних споживачів фізкультурно-оздоровчих послуг.

7. Проводити окрему роботу з глядачами різних вікових категорій, залучаючи їх до різного роду рухової активності.

8. Підвищувати фізкультурну грамотність населення шляхом проведення тематичних вікторин та різноманітних інтелектуальних ігор під час проведення СМЗ.

9. Проводити моніторинг залучення учасників СМЗ до систематичних занять РА.

10. Розширити види рухової активності, що культивуються в клубах, з огляду на вподобання різних верств населення.

Для визначення важливості кожного чинника щодо проведення

спортивно масових заходів та залучення населення до систематичних занять РА ми провели експертну оцінку [172]. Саме її результати було покладено в основу алгоритму залучення населення до занять руховою активністю через спортивно-масові заходи, який схематично представлений на рис. 4.2.

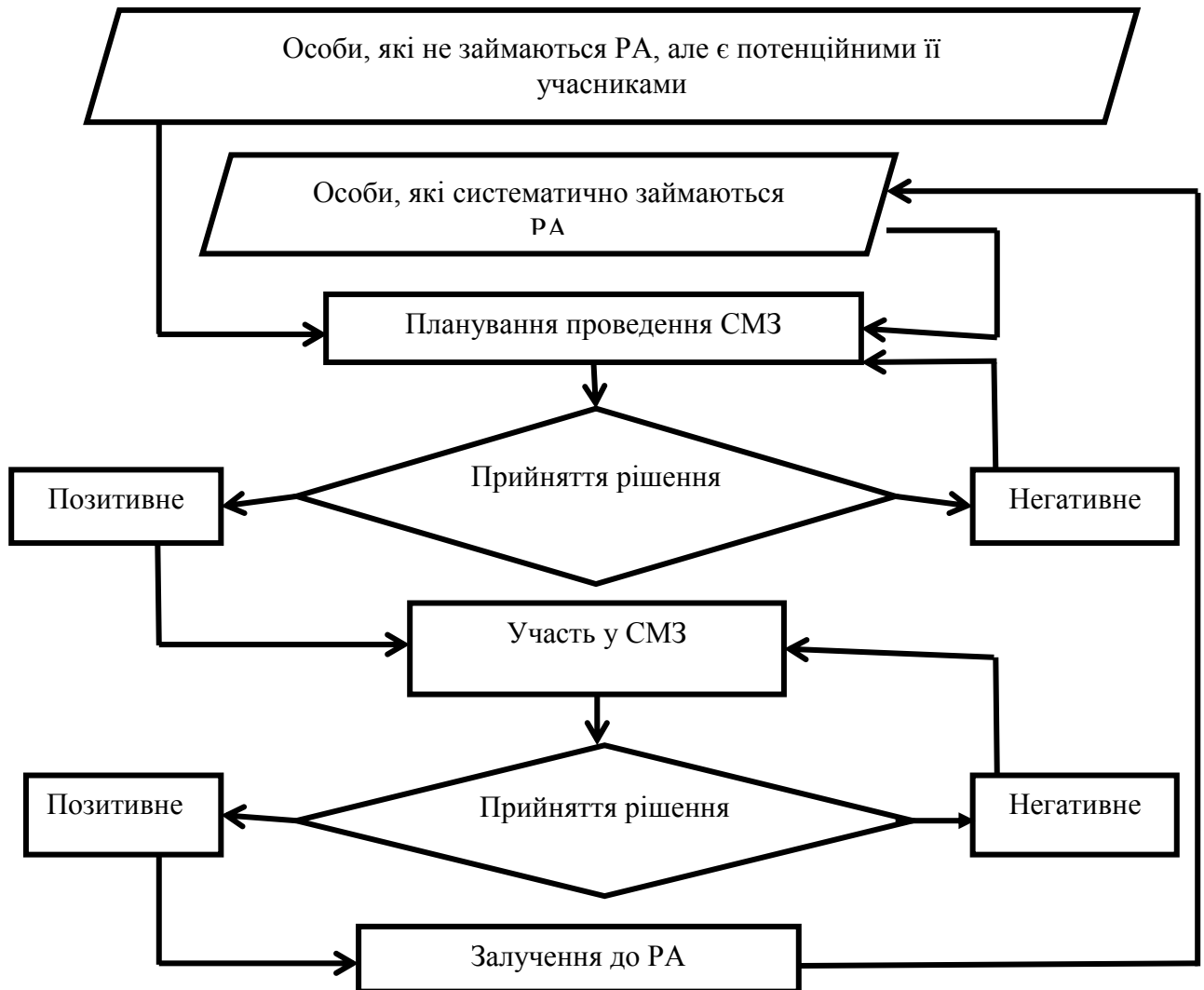

Рис. 4.2. Схема алгоритму залучення населення до оздоровчої рухової активності через спортивно-масові заходи

Алгоритм залучення населення до рухової активності через спортивно-масові заходи включає вище згадані етапи їх проведення. На підготовчому етапі проведення заходу основну увагу слід приділяти особам, які не займаються руховою активністю, але є потенційними її учасниками (рис. 4.3).

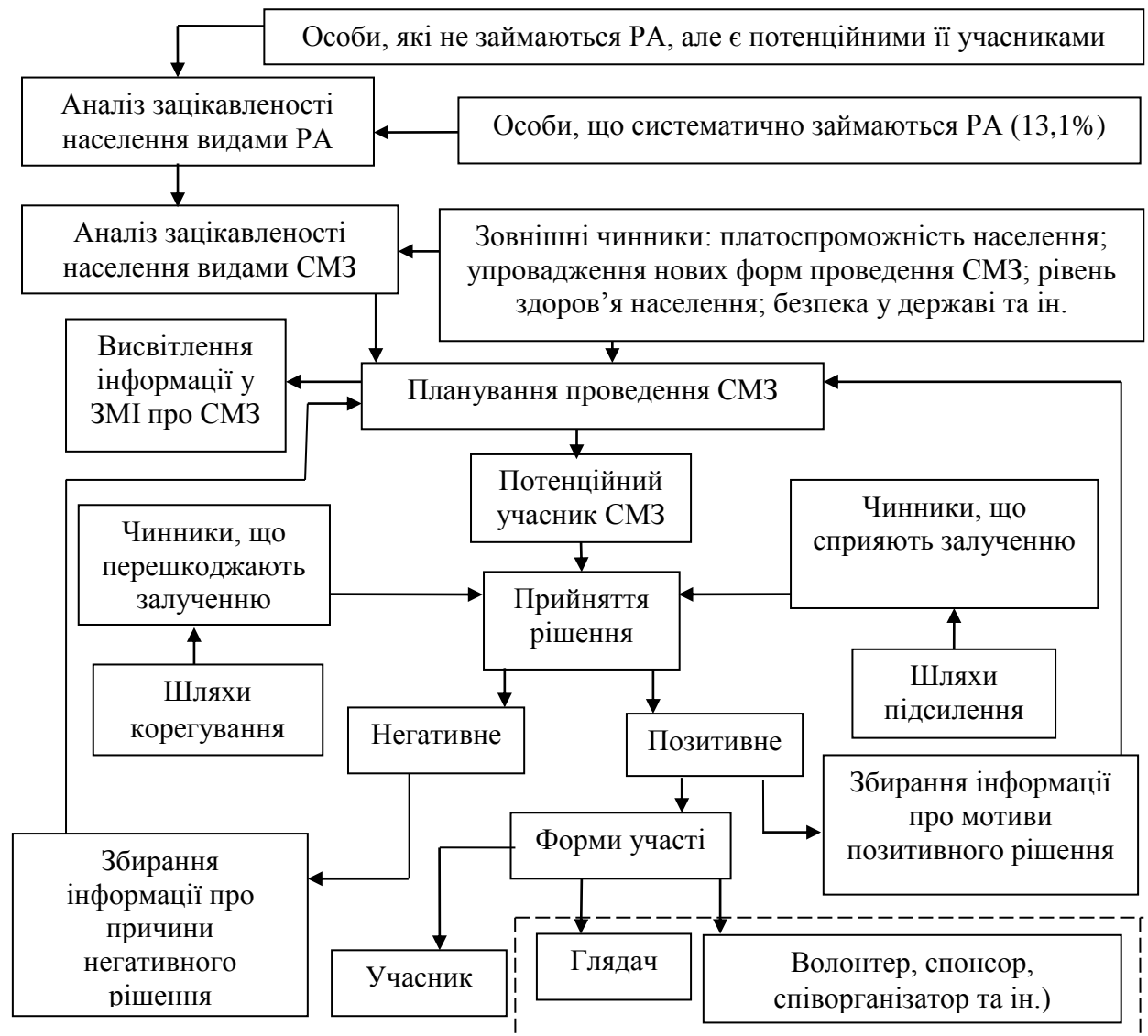

Рис. 4.3. Схеми алгоритму залучення населення до оздоровчої рухової активності на підготовчому етапі спортивно масових заходів

Для підвищення ефективності залучення населення до занять руховою активністю установи, які проводять заходи час від часу повинні здійснювати моніторинг зацікавленості населення руховою активністю та спортивно-масовими заходами для внесення коректив у планування та проведення саме найбільш популярних заходів серед населення (див. рис. 4.3) [134].

Вибір того чи іншого виду рухової активності та різновиду спортивно-масового заходу в значній мірі залежить від зовнішніх чинників: платоспроможності населення, нових форм проведення СМЗ, рівня здоров'я

населення, безпеки у державі, клімато-географічних особливостей регіону, наявності можливих місць проведення спортивно-масових заходів та ін.

На підставі отриманої інформації проводиться планування спортивно-масового заходу, у якому також враховуються вище згадані зовнішні чинники. Важливим аспектом підготовчого етапу є висвітлення інформації у засобах масової інформації про спортивно-масовий захід. Ця інформація спрямована на потенційних учасників СМЗ, які повинні прийняти рішення брати участь у змаганнях чи ні. На процес прийняття рішення буде впливати ряд чинників, які здатні сприяти або перешкоджати цьому процесу. За допомогою SWOT-аналізу ми виділили наступні: внутрішні та зовнішні чинники, які перешкоджають залученню населення до СМЗ; внутрішні та зовнішні чинники, які сприяють залученню населення до спортивно-масового заходу. Також на цьому етапі важливо зібрати інформацію про причини прийняття цих рішень та врахувати їх при плануванні наступних СМЗ. Усі особи, які прийняли позитивне рішення, можуть стати учасниками змагань або їх глядачами, волонтерами, спонсорами, співорганізаторами та ін. На цій ланці також важливо зібрати інформацію про мотиви прийняття такого рішення (див. рис.4.3).

Участь у спортивно-масовому заході піддається впливу чинників, що можуть позитивно та негативно впливати на процес залучення населення до цих заходів на реалізаційному етапі (рис.4.4).

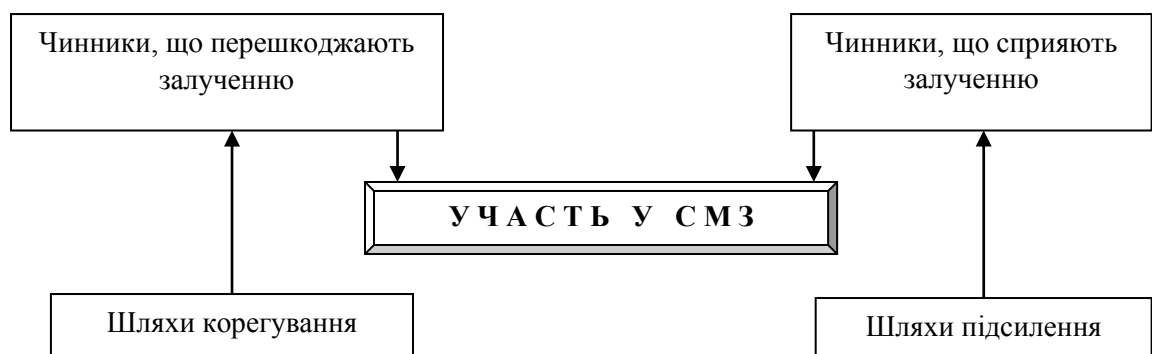

Рис. 4.4. Схема алгоритму залучення населення до оздоровчої рухової активності на реалізаційному етапі проведення спортивно масових заходів

На цьому етапі важливо проводити аналіз чинників, що перешкоджають залученню та проводити їх корегування. Чинники, що сприяють залученню потребують підсилення.

Участь у СМЗ дає певний результат, який може розглядатися у двох аспектах: як результат учасника та результат установи, яка проводила цей захід (рис.4.5).

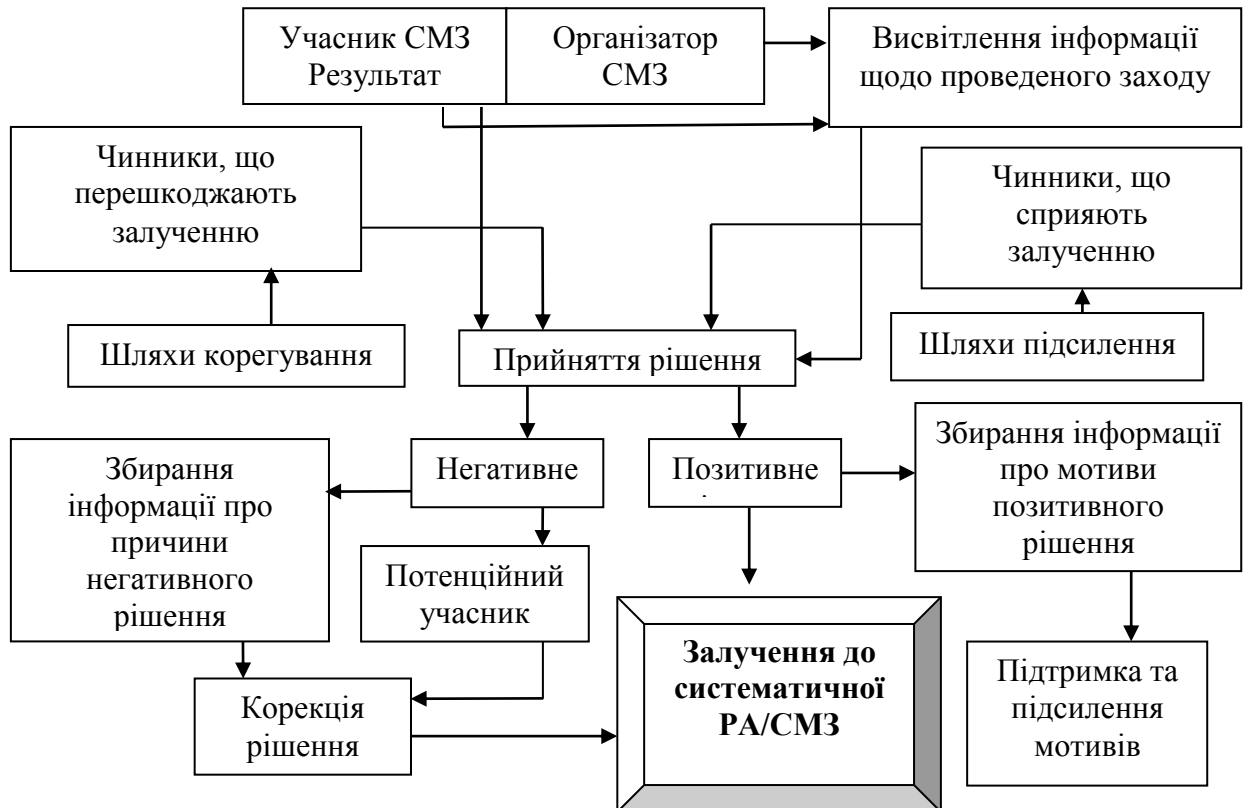

Рис. 4.5. Схема алгоритму залучення населення до оздоровчої рухової активності на підсумково-звітному етапі спортивно масових заходів

Основні результати проведення установою спортивно-масових заходів висвітлюються у ЗМІ, що впливає, у свою чергу, на прийняття рішення учасниками щодо систематичних занять руховою активністю. Інформацію щодо своєї участі у СМЗ також можуть висвітлювати самі учасники. Зазвичай, це може відбуватися через соціальні мережі: facebook, instagram та ін. Важливим результатом для учасника СМЗ буде прийняте рішення про подальшу участь у систематичних заняттях руховою активністю. На його

прийняття будуть впливати внутрішні та зовнішні чинники. Негативне рішення потребує подальшого аналізу та встановлення причин його прийняття. Учасник, який прийняв негативне рішення переходить у категорію потенційного учасника СМЗ. Після встановлення причин, їх корекції потенційний учасник може перейти до систематичних занять руховою активністю або повинен буде повернутися на реалізаційний етап і приймати участь у наступних СМЗ. При прийнятті позитивного рішення проводиться збір інформації про мотиви прийняття цього рішення та проводиться підтримка і підсилення цих мотивів (див.рис.4.5).

Важливою умовою ефективного залучення населення до занять руховою активністю є наявність названої діяльності на всіх етапах проведення спортивно-масових заходів та тісний взаємозв'язок між ними.

Для встановлення проектної ефективності розробленого алгоритму залучення населення до оздоровчої рухової активності через спортивно-масові заходи системи спорту для всіх ми провели повторне експертне оцінювання. Експертам було запропоновано оцінити за 5 бальною шкалою характеристики алгоритму (Додаток Е.2).

Аналізуючи відповіді експертів ми можемо стверджувати, що розроблений алгоритм має досить високий рівень проектної ефективності. Оцінка експертів показала з находитися в межах від 4.3 до 5 балів (табл. 4.22). Встановлення проектної ефективності доводить, що використання даного алгоритму дійсно вирішує поставлену мету та сприятиме активізації оздоровчої рухової активності населення.

Таблиця 4.21

Експертна оцінка проектної ефективності алгоритму

Характеристики	Оцінка (бали)
Повнота відображення процесу залучення до занять оздоровчою руховою активністю через спортивно масові заходи	5,0 ±0,00

Продовження таблиці 4.21

Реальність виконання інструкцій	4,6 ±0,48
Реальність застосування у системі спорту для всіх	4,9 ±0,30
Узгодженість інструкцій організаціям з очікуваними результатами	4,7 ±0,45
Конкретність інструкцій	4,3 ±0,64
Узгодженість інструкцій з етапом проведення спортивно-масового заходу	5,0 ±0,00
Узгодженість між етапами проведення спортивно-масового заходу	4,8 ±0,40
Реальність досягнення основної цілі	4,8 ±0,40

Також важливо наголосити на тому, що алгоритм залучення населення до занять оздоровчою руховою активністю через спортивно-масові заходи системи спорту для всіх, який високо оцінили експерти, впроваджено у діяльність організацій системи спорту для всіх та заклади вищої освіти.

Висновки до розділу 4

1. Проведений аналіз внутрішнього та зовнішнього середовища діяльності організацій дав змогу сформувавши ряд чинників, що впливають на процес залучення населення до занять руховою активністю. Результати експертного опитування дали змогу виокремити сильні та слабкі сторони, можливості та загрози діяльності.

2. Опираючись на етапи проведення спортивно-масових заходів (підготовчий, реалізаційний, підсумково-звітний) та чинники, що впливають на процес залучення населення до занять руховою активністю, ми використали SWOT - аналіз. Використання цього методу дало змогу розробити SWOT – матриці, в яких містилися стратегії діяльності організацій.

3. Визначено сильні та слабкі сторони двох паралельно-послідовних процесів: «залучення до спортивно-масових заходів» та «залучення до систематичних занять руховою активністю». На основі цього розроблено основні дії щодо процесу залучення населення до спортивно-масових заходів та систематичної рухової активності. Дії розроблені окремо для кожної організації, що представлені у нашому дослідженні та доповнюють матриці.

4. Розроблено алгоритм залучення населення до занять руховою активністю через спортивно-масові заходи системи спорту для всіх. Даний алгоритм базується на проведені структурно-функціональному та SWOT-аналізі, експертній оцінці, на трьох етапах проведення спортивно-масових заходів та передбачає проходження учасниками певних послідовних кроків, що в кінцевому результаті приведуть до активізації їхньої рухової активності. Повторне експертне оцінювання алгоритму відображає достатньо високу оцінку його проектної ефективності (від 4,3 - 5 балів).

Основні результати четвертого розділу дисертаційної роботи викладені у наукових працях:[134, 170, 172].

РОЗДІЛ 5

АНАЛІЗ ТА УЗАГАЛЬНЕННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ДОСЛІДЖЕННЯ

Аналіз науково-методичної літератури свідчить, що до занять руховою активністю залучено лише 9% населення (достатній та середній рівень оздоровчої рухової активності) [143]. Дослідження спрямовані на проблеми залучення населення до занять фізичною культурою та спортом, що проводилися в останні роки: доросле населення: М. А. Лукянченко [101]; О. М. Вареник [20]; Є. В. Баженков [10]; М. Я. Ярошик [193]; Г. М. Путятіна [3]; О. В. Андрєєва [5, 195]; студентів – Н. А. Деделюк [40]; Н. О. Земська [70]; Г. А. Єдинак [56]; Н. Н. Завидівська [65]; М. І. Матвієнко [113]; М. О. Ріпак [148]; школярів – У. С. Шевців [189]; Н. В. Москаленко [118]; В. О. Сутула [163]; Є. Н. Приступа [136]; І. Р. Боднар [16]; А. Б. Мандюк [106] та ін.

Слід зазначити, що у населення країни здоровий спосіб життя не користується належною популярністю. Як зазначає М. В. Дутчак у свідомості українського суспільства фізична культура практично не розглядається як важливий засіб оздоровлення населення, організації дозвілля, соціалізації молоді та інших суспільних груп [53, 55].

Спортивно-масові заходи як чинник, що сприяє стимулюванню позитивного ставлення до рухової активності, розглядав Л. Л. Свинцов Також вивчав спортивні змагання як інструмент управління В. С. Родіченко А. Н. Карплюков вивчав проведення змагальних заходів, і їх роль у залученні населення до занять спортом. Проте у його працях розглядається система спортивних змагань відповідно до регіональних особливостей.

Аналіз правових документів, а саме: Національної Доктрини розвитку фізичної культури і спорту (2005-2016 рр.) та Національної стратегії з оздоровчої рухової активності в Україні на період до 2025 року «Рухова активність - здоровий спосіб життя - здорова нація» (2016-2025 рр.); Державної цільової соціальної програми розвитку фізичної культури і спорту

на період до 2020 року, наказу Міністерства молоді та спорту України «Про затвердження Рекомендацій щодо оздоровчої рухової активності») свідчить, що у них широко висвітлені питання щодо формування у суспільстві умов для занять руховою активністю, ведення здорового способу життя, створення належних умов для занять фізичною культурою і спортом, зміцнення здоров'я та ін. [44, 137, 142, 143]. Також велика увага приділяється проведенню спортивно-масових заходів.

Спортивно-масові заходи є однією з важливих форм організації вільного часу населення [152].

Розглядаючи спортивно-масові заходи як соціальне явище слід зазначити, що вони сприяють прояву і розвитку морально-етичних якостей, забезпечують виховання людей відповідно до життєвих потреб, формують позитивне відношення населення до рухової активності. Проте у численних дослідженнях спортивно-масових заходів простежується, відсутність повного уявлення про їх функціональне різноманіття [180].

Дослідник А.А. Красников у своїй праці «Общая теория спортивных соревнований: проблемы и опыт их решения» умовно поділяє спортивно-масові заходи на змагання зі спортивною спрямованістю та з оздоровчою спрямованістю.

Спортивно-масові заходи є важливим чинником розвитку інтересу до спорту, залучення населення до занять фізичною культурою для підвищення рівня їх фізичної підготовленості та ін. Такі результати представлені у працях дослідників: А. Суника [169], О. Винничука [29], С. Філя [180], Б. Голощапова [34], Н. Пангелової [128] та ін.

Кожного року в системі спорту для всіх України проводиться велика кількість спортивно-масових заходів із залученням до участі в них значної кількості осіб. Проте ці заходи повною мірою не вирішують поставлених перед ними завдань, зокрема – залучення населення до систематичних занять руховою активністю. З кожним роком спостерігається погіршення стану

здоров'я населення України. Прогресують хвороби серця, гіпертонія, неврози, ожиріння тощо [87].

Тому, задля більш повного вивчення особливостей функціонування системи спорту для всіх та спортивно-масових заходів ми розглядали їх більш детально використовуючи класифікатор функцій (адаптовано з [166]).

Проведений системний аналіз документів організаційного регламентування установ, які діють у системі спорту для всіх, дав підстави стверджувати, що присутній певний дисбаланс у об'ємах виконуваної діяльності. Так, установи дійсно проводять спортивно-масові заходи, проте інші, не менш важливі види діяльності у планах відсутні.

Слід також зауважити, що розподіл спортивно-масових заходів у системі спорту для всіх, за скерованістю на вікові категорії населення, нерівномірний. Більшою мірою заходи призначені для дітей та молоді (ЛОЦФЗН «Спорт для всіх» - 54%, ГО «Самопоміч» - 95,5%, УДЮМКи - 100%).

Опитування учасників спортивно-масових заходів показало, що відвідування спортивно-масового заходу викликало бажання дізнатися більше про користь від занять руховою активністю – 80%, прийняли рішення займатися руховою активністю - 20% [175].

Також ми визначали мету участі у спортивно-масовому заході. Так 61% опитаних дали відповідь - покращення стану здоров'я; 39% - проведення корисного дозвілля та спілкування; 21% - покращення фігури; 21% - профілактика захворювань; 10% - зниження ваги. Зважаючи на позитивний вплив СМЗ на залучення населення до занять руховою активністю слід зауважити, що існує проблема залучення до заходів осіб, які ще не займаються РА [176].

Аналіз внутрішнього та зовнішнього середовища проведення СМЗ дав змогу визначити чинники що впливають на процес залучення населення до систематичних занять руховою активністю. Також, при аналізі зовнішнього та внутрішнього середовищ діяльності організацій ми опиралися на етапи

проведення спортивно-масових заходів (підготовчий, реалізаційний, підсумково-звітний) [170]. Використовуючи чинники у SWOT-аналізі, ми визначали їх ступінь важливості та спрямованість впливу. Для цього ми провели експертну оцінку.

На основі отриманих даних експертної оцінки та SWOT-аналізу ми розробили алгоритм залучення населення до систематичних занять РА через участь у СМЗ. Подані вище переліки та основні аспекти їх впровадження розроблені з метою залучення якомога більшої кількості осіб до систематичних занять руховою активністю.

Розглядаючи діяльність організацій системи спорту для всіх ми обґрунтували та розробили алгоритм залучення населення до систематичних фізкультурно-оздоровчих занять через спортивно-масові заходи.

В рамках дослідження нами було проаналізоване внутрішнє та зовнішнє середовище процесу залучення населення до занять руховою активністю через спортивно-масові заходи [134].

Використання SWOT-аналізу дозволило виокремити «слабкі» і «сильні» сторони внутрішнього середовища, «можливості» і «загрози» зовнішнього середовища. Разом з цим, SWOT-аналіз передбачав визначення певних сценаріїв мінімізації впливу «слабких» сторін та «загроз» і підсилення «сильних» сторін та «можливостей» [134].

Аналізуючи внутрішнє та зовнішнє середовище процесу залучення населення до занять руховою активністю через спортивно-масові заходи ми розглядали три етапи їх проведення: підготовчий, реалізаційний та підсумково-звітний. На кожному з них визначалися чинники, які мали найбільший вплив на процес залучення населення до рухової активності.

Вищевикладене дозволило сформувати алгоритм залучення населення до занять оздоровчою руховою активністю через спортивно-масові заходи системи спорту для всіх. Алгоритм базується на проведеному структурно-функціональному та SWOT-аналізі, експертній оцінці. Побудований на трьох етапах проведення спортивно-масових заходів та передбачає проходження

учасниками певних послідовних кроків, що в кінцевому результаті приведуть до активізації їхньої рухової активності.

Встановлення експертами достатньо високого рівня проектної ефективності алгоритму дозволяє стверджувати про потребу його впровадження у діяльність організацій системи спорту для всіх.

В результаті проведеного дисертаційного дослідження отримано три основні групи фактів:

- таких, що підтверджують напрацювання інших авторів;
- таких, що доповнюють наукові розробки інших авторів;
- таких, що являють собою абсолютно нові результати дослідження.

Результати дослідження, що підтверджують напрацювання інших авторів.

Інформація отримана в ході дослідження підтверджує дані науковців О.В. Андрєєвої [5], Г.В. Безверхньої [185], В.М. Лелеки [97], Н.В. Москаленко [118], що діюча в Україні система фізичного виховання не працює належним чином. Не відповідаючи сучасним вимогам суспільства, вона не дозволяє з максимальною ефективністю досягти головної мети - зміцнення та збереження здоров'я населення.

Також дані дослідження підтверджують результати М.В. Дутчака (2015), що в Україні не налагоджено ефективної пропаганди здорового способу життя, переваг фізичної культури та спорту. Він зазначає що у свідомості українського суспільства фізична культура, практично, не розглядається як важливий засіб оздоровлення населення, організації дозвілля, соціалізації молоді та інших суспільних груп

Підтверджено дані досліджень О.М. Жданової, Л.Я. Чеховської, І.Б. Грибовської, М.В. Данилевич, Т. Господарчук про те, що пріоритетним напрямком роботи центрів «спорт для всіх» є проведення спортивно-масових заходів [60, 63].

Проведене анкетування учасників спортивно-масових заходів дозволило підтвердити дані досліджень Т.В. Плаганюк [132]; Г.П. Грибан [36];

Г.А. Синицина [158] про те, що спортивно-масові заходи посідають важливе місце у системі фізкультурно-оздоровчої роботи. Вони виступають важливим чинником стимулювання зацікавленості до занять руховою активністю та безпосереднього залучення населення до занять, стимулюють підтримку мотивів для продовження занять руховою активністю.

Отримана інформація також підтверджує дослідження Л.Л. Свинцова, Л.А. Смирнова [152], В. Г. Осінчука [125], Н.Я. Тарасюк [166], Н. Семаль [155] про потребу проведення просвітницько-пропагандистської діяльності та спортивно-масових заходів, як важливого аспекту цієї діяльності у залученні населення до занять руховою активністю.

Наукові дані отримані в ході дослідження доповнюють наукові розробки фахівців: М.В. Дутчака [53] О.М. Жданової [60], О.М. Вареника [20, 21], які вивчали питання функціонування системи спорту для всіх та питаннями формування системи залучення населення до занять фізичною культурою та спортом на різних рівнях (загальнодержавному, регіональному та муніципальному).

Також результати нашого дослідження доповнюють інформацію, щодо пропаганди та реклами у сфері фізичної культури та спорту дослідників: Н.Я. Тарасюк [166], О.М. Жданова [60] та Н. Семаль [155]. Зокрема у своїх публікаціях автори широко висвітлюють питання дієвості пропаганди фізкультурних занять у сучасному суспільстві. Також висвітлюється пропагандистська діяльність державних та громадських організацій. Проте у працях не відображено аспекти пропагандистської діяльності, що має місце під час проведення спортивно масових заходів. Також доповнено інформацію щодо структури проведення спортивно-масових заходів, що відрізняється від спортивних змагань. Так наприклад частина, що відповідає за саму спортивну боротьбу є меншою за ту частину, що передбачає розваги, надання агітаційно-пропагандистської інформації, проведення розіграшів, виступів відомих спортсменів та інших заходів, що передбачають пропаганду рухової активності та здорового способу життя.

Також результати нашого дослідження доповнюють праці іноземних фахівців сфери фізичної культури і спорту, які досліджували спортивні змагання [77, 91]. Зокрема А.Н. Карплюков розглядав систему спортивних змагань, як чинник залучення населення до занять спортом, акцентуючи увагу на вікових та регіональних особливостях учасників. Дослідження А.А. Краснікова базується на висвітленні особливостей проведення спортивних змагань та вирішенні основних проблем, що виникають в результаті їх проведення. Наше дослідження базувалося на діяльності системи спорту для всіх та спортивно-масових заходах, що проводяться у цій системі. Також значну увагу ми приділяли етапності проведення кожного окремого заходу.

Результати досліджень, що представлені у роботі вперше.

-Вперше був проведений SWOT-аналіз процесу залучення населення до занять руховою активністю через спортивно-масові заходи системи спорту для всіх. На основі якого запропонована стратегія підвищення ефективності діяльності організацій системи спорту для всіх. Стратегія враховує сильні і слабкі сторони та можливості і загрози діяльності організацій;

-Вперше розроблений алгоритм залучення населення до рухової активності через спортивно-масові заходи. Алгоритм базується на трьох основних етапах проведення спортивно-масових заходів: підготовчому, реалізаційному та підсумково-звітному. Також він базується на основі проведеної експертної оцінки, SWOT-аналізу діяльності організацій системи спорту для всіх та структурно-функціональному аналізі документів організаційного регламентування.

ВИСНОВКИ

1. Аналіз даних наукової і методичної літератури та інтернету свідчить, що впродовж останніх десятиріч в Україні здійснюється активна робота на загальнодержавному рівні з розвитку системи спорту для всіх. Це підтверджено затвердженням та реалізацією різноманітних програм, спрямованих на популяризацію фізичної культури та спорту, залученням населення до занять руховою активністю. Зокрема, серед програм – Національна доктрина розвитку фізичної культури і спорту (2005–2016), Національна стратегія з оздоровчої рухової активності в Україні на період до 2025 року «Рухова активність – здоровий спосіб життя – здорова нація», Державна цільова соціальна програма розвитку фізичної культури і спорту на період до 2020 року та інші. Сучасна система залучення населення до оздоровчої рухової активності характеризується використанням різноманітних засобів. Серед основних засобів залучення населення до занять оздоровчою руховою активністю вбачаємо проведення спортивно-масових заходів.

Дослідження, присвячено узагальненню досвіду проведення спортивно-масових заходів як чинника залучення населення до занять руховою активністю, свідчать про важливість цього питання. Проте слід зазначити, що досліджені аспекти проблеми лише частково стосуються системи спорту для всіх. Зокрема, змагання розглядають як управлінський інструмент, частково вивчено питання виховного впливу спортивно-масових заходів на глядачів та спортсменів, систему спортивних змагань як чинник формування позитивного ставлення до фізичної культури та спорту.

2. Визначено пріоритетні види діяльності організацій системи спорту для всіх (ЛОЦФЗН «Спорт для всіх», ГО «Об'єднання Самопоміч», УДЮМК). Серед різних аспектів діяльності організацій системи спорту для всіх обсяг функцій, що стосуються проведення заходів фізкультурно-оздоровчого та спортивно-оздоровчого спрямування, коливається в межах від 21,0 до 50,5 %. Також аналіз виявив певну нерівномірність представлення

різних видів діяльності у документах організаційного регламентування. Зокрема у планах діяльності ЛОЦФЗН «Спорт для всіх» за 2011–2014рр. відсутні функції 05 – «робота з персоналом», 06 – «пропаганда і реклама» та 07 – «проведення фізкультурно-оздоровчої діяльності». У документах громадської організації «Об'єднання самопоміч» відсутні такі функції: 01 – «планування діяльності», 03 – «організація та проведення масових заходів спортивно-оздоровчого спрямування», 05 – «робота з персоналом», 07 – «проведення фізкультурно-оздоровчої діяльності», 08 – «розвиток матеріально-технічної бази», 10 «контроль діяльності».

Установлено, що у заходах фізкультурно-оздоровчого та спортивно-оздоровчого спрямування беруть участь представники різних вікових груп. Так, до заходів фізкультурно-оздоровчого спрямування було залучено 65,0 % дітей і підлітків та 26,0 % осіб усіх вікових категорій, а у спортивно-оздоровчих заходах беруть участь переважно дорослі учасники (72,0 %) та люди похилого віку (19,0 %).

Визначено, що інформаційна підтримка, згідно зі звітами про діяльність організацій системи спорту для всіх, займає 54,0 % серед інших видів діяльності.

Аналіз основних видів інформаційної підтримки організацій системи спорту для всіх свідчить, що «Рубрика на радіо», «Сюжети на телебаченні», «Рубрика у газеті» та «Робота у соціальних мережах» займають по 21,0 % від загальної кількості, решта 16,0 % – «Афіші та борди».

3. Визначено, що найбільш впливовими причинами початку занять оздоровчою руховою активністю опитаних учасників (n=422) заходів («Тиждень доступного спорту», «Ярмарок спорту», змагання з гирьового спорту, змагання з настільного тенісу, фестиваль «Мама, тато, я – спортивна сім'я») є зміцнення здоров'я, підвищення рівня розвитку фізичних якостей, задоволення природної потреби у рухах. Проте слід зазначити, що ці причини мають різну значущість для різних вікових категорій респондентів. Так, для молодіжного та першого періоду зрілого віку на першому місці причина –

підвищення рівня розвитку фізичних якостей (50,4 % та 58,6 %). Природна потреба в рухах є на першому місці у представників другого періоду зрілого віку (65,4 %). Серед причин, які зазначили учасники спортивно-масових заходів, що систематично не займаються оздоровчою руховою активністю, перше місце посіла «відсутність вільного часу».

Також результати опитування учасників спортивно-масових заходів дають підстави стверджувати, що відвідування спортивно-масового заходу позитивно впливає на формування мотивації до занять руховою активністю. Так, переважна більшість учасників заходу (80,0 %) відповіла, що в них виникло бажання більше дізнатися про користь від занять оздоровчою руховою активністю.

4. Сформовано перелік чинників, що впливають на процес залучення населення до занять оздоровчою руховою активністю через спортивно-масові заходи. Чинники були поділені на чотири окремі блоки, що належать до внутрішнього чи зовнішнього середовищ діяльності організацій системи спорту для всіх.

За результатами експертного оцінювання ($0,918 < W < 1$) кожен чинник було зараховано до сильних або слабких сторін внутрішнього середовища, можливостей або загроз зовнішнього середовища діяльності організацій системи спорту для всіх.

Установлено стратегію діяльності організацій системи спорту для всіх (ЛЮЦФЗН «Спорт для всіх», ГО «Самопоміч», УДЮМК) на трьох етапах проведення спортивно-масових заходів на основі проведеного SWOT-аналізу. Реалізацію запропонованої стратегії підсилено такими умовами: наявність співпраці з фізкультурно-спортивними закладами; взаємодія з державними органами управління фізичною культурою та спортом; велика кількість учасників спортивно-масових заходів; насичення ринку організаціями, які надають фізкультурно-оздоровчі послуги; використання інноваційних видів інформаційної підтримки спортивно-масових заходів; залучення до проведення спортивно-масових заходів спонсорів та меценатів;

існування нових видів донесення інформації до потенційного споживача фізкультурно-оздоровчих послуг; потреба населення у зміцненні здоров'я та ін.

5. Розроблено алгоритм залучення населення до занять оздоровчою руховою активністю через спортивно-масові заходи системи спорту для всіх, який базується на трьох етапах проведення спортивно-масових заходів системи спорту для всіх (підготовчому, реалізаційному, підсумково-звітному); містить у структурі результати експертного оцінювання (чинники внутрішнього та зовнішнього середовища, що сприяють чи перешкоджають залученню населення до занять оздоровчою руховою активністю на кожному з етапів); передбачає можливість повторного проходження попереднього етапу алгоритму учасниками спортивно-масових заходів системи спорту для всіх задля підвищення ефективності залучення населення до занять оздоровчою руховою активністю; важливим елементом ефективної роботи є двосторонній зв'язок між суб'єктом та об'єктом процесу залучення до занять оздоровчою руховою активністю.

Практичне застосування розробленого алгоритму доцільно здійснювати з урахуванням умов кожної окремої організації системи спорту для всіх.

Перспективи подальших досліджень полягають у подальшому вивченні та пошуку шляхів підвищення ефективності функціонування системи спорту для всіх, активізації проведення систематичних занять руховою активністю для різних верств населення країни.

ПОСИЛАННЯ

1. Ажиппо АЮ, Артемьева ГП, Бурень НВ, Дорофеева ТИ, Друзь ВА, Жерновникова ЯВ, Нечитайло МВ, Новицкая НА, Пугач ЯИ. Проблемы оздоровительной физической культуры на данном этапе преобразования системы физического воспитания. Слобожанський науково-спортивний вісник. 2016;1(51):7–14.
2. Ажиппо ОЮ, Бондар АС. Особливості рекреаційної та фізкультурно-спортивної діяльності дітей та молоді в Україні. Спортивна медицина. 2014;1:41–6.
3. Ажиппо ОЮ, Путятіна ГМ. Діалектичний підхід до структурно-функціонального менеджменту в системі оздоровчо-рекреаційної рухової активності населення. Слобожанський науково-спортивний вісник. 2017;6(62):7–10.
4. Ажиппо ОЮ, Путятіна ГМ. Нормативні аспекти розвитку оздоровчо-рекреаційної рухової активності населення. Спортивна наука України [Інтернет]. 2018 [цитовано 2017 Квіт. 8];5(87):3–9. Доступно: <file:///C:/Users/User/Downloads/782-1581-1-SM.pdf>
5. Андреева О. Теоретико-методологічні засади рекреаційної діяльності різних груп населення. Теорія і методика фізичного виховання і спорту. 2015;2:29–43.
6. Анісімова ОМ, Шикова ЛВ. SWOT – аналіз підприємства як метод забезпечення розробки ефективної стратегії управління. Проблеми і перспективи розвитку підприємництва. 2011;1:24–30.
7. Антушевич ЕВ, Карчевская ЕН. Разработка маркетинговой стратегии спортивной организации. Вестник ГГТУ им. П.О. Сухого. 2016;3(66):80–6.
8. Бабушкин ГД, Тетюхин АИ. Исследование мотивационно-ценностного отношения к физической культуре у студентов ОмГТУ. В: Актуальные проблемы физической культуры и спорта в системе высшего образования. Материалы Междунар. науч.-практ. конф., Омск, 25 января 2018 г. Омск: ОГАУ им. П. А. Столыпина, 2018, с. 15–9.

9. Бабушкин ГД. Волевые качества в физическом воспитании личности. Физическая культура и спорт в жизни студенческой молодежи. В: Материалы III Междунар. науч.-практ. конф., Омск, 6-7 апреля 2017 г. Омск: ОГТУ, 2017, с. 29–33.
10. Балабанова ЛВ, редактор. SWOT-аналіз – основа формування маркетингових стратегій: навч. посіб. 2-ге вид., випр. і доп. Київ: Знання, 2016. 301 с.
11. Балахничев АВ. Система соревнований в многолетней подготовке бегунов-спринтеров [автореферат]. Москва: РГУФК; 2004. 24 с.
12. Бальсевич ВК. Очерки по возрастной кинезиологии человека. Москва: Советский спорт; 2009. 220 с.
13. Батюк АМ. Інституціоналізація фізичної культури і спорту в сучасному суспільстві. В: Сучасні суспільні проблеми у вимірі соціології управління. Зб. наук. пр. Донецьк; 2013;14;276, с. 124–33.
14. Благій О, Андреева О. Рухова активність як фактор формування здорового способу життя учнівської молоді. В: Огаренко ВМ, редактор. Актуальні проблеми фіз. виховання, реабілітації, спорту та туризму. Тези доп. III Міжнар. наук.-практ. конф. 13–14 жовтня 2011 р. Запоріжжя; 2011, с. 27–8.
15. Благій О, Захаріна Є. Організаційно-педагогічні умови формування мотивації студентів до рухової активності у процесі фізичного виховання. Теорія і методика фіз. виховання і спорту. 2009;4:92–5.
16. Боднар І. Місце рухової активності у дозвіллі учнів середнього шкільного віку. Спортивний вісник Придніпров'я. 2013;2:257–64.
17. Бойко Ю. Науковий аналіз категорій "здоров'я" та "здоровий спосіб життя" з позиції педагогічної аксіології. В: Психолого-педагогічні проблеми сільської школи. Зб. наук. пр. Умань; 2014;50, с. 63–71.
18. Булатова М, Литвин О. Здоров'я та фізична підготовленість населення України. Теорія і методика фізичного виховання і спорту. 2004;1:3–9.

19. Булатова ММ. Європейський досвід: уроки та орієнтири. Вісник соціальної гігієни та організації охорони здоров'я України [Інтернет]. 2012 [цитовано 2018 Груд. 10];1:28–34. Доступно: http://nbuv.gov.ua/UJRN/VSG_2012_1_8
20. Вареник ОН. Исторические предпосылки становления и развития системы спорта для всех в Украине. В: Олімпійський спорт і спорт для всіх. Тези доп. IV Міжнар. наук. Київ: Олімпійська література; 2010, с. 657.
21. Вареник ОН. Социально-экономические проблемы спорта для всех в Украине. В: Современный олимпийский спорт и спорт для всех. Тез. докл. IX Междунар. науч. конгр. Алматы: КазАСТ; 2009;1, с. 29–30.
22. Васильченко ОА. Девіантна поведінка осіб спортивного середовища (за матеріалами соціологічного дослідження). Грані. 2005;2:37–42.
23. Ваулін О, Пітин М, Нерода Н. Взаємодія організаційно-економічних чинників комерціалізації змагань із фехтування. В: Приступа Є, редактор. Молода спортивна наука України. Зб. наук. пр. з галузі фіз. виховання, спорту і здоров'я людини. Львів; 2015;19;1, с. 29–33.
24. Вербицький ВА, Бондаренко ІГ. Історія фізичної культури та спорту в Україні: навч. посіб. Миколаїв: ЧДУ ім. Петра Могили; 2014. 340 с.
25. Вербець ВВ. Методологія та методика соціологічних досліджень. Острог: РВВ НаУОА; 2001. 185 с.
26. Верзилина НА. Актуальные аспекты формирования спортивного менеджмента в Украине. В: Олімпійський спорт і спорт для всіх. Тези доп. IX Міжнарод. наук. конгр. Київ; 2005, с. 49.
27. Веселовський А, Шологон Р. Оптимізація рухової активності студентської молоді засобами і формами фізичної культури і спорту. В: Актуальні проблеми розвитку руху «Спорт для всіх» у контексті європейської інтеграції України. Матеріали наук.-практ. конф. 24–26 червн. 2004 р. Тернопіль; 2004, с. 333–5.
28. Вилькин ЯР. Управление физкультурным движением и спортивный менеджмент. Минск: Акад. физ. воспитания и спорта; 1995. 172 с.

29. Винничук О. Фізична культура в освітній практиці Буковини кінця XIX–початку XX століття. В: Вісник Тернопільського нац. пед. ун-ту імені Володимира Гнатюка. Серія: Педагогіка. Зб. наук. пр. Тернопіль, 2014;2, с. 17–23.
30. Гацко ОВ, Євдокимова ЛГ. Фізкультура і спорт в сучасних умовах. В: Дослідження молодих учених у контексті розвитку сучасної науки. Матеріали IV Всеукр. наук.-практ. конф. Київ; 2015, с. 3–9.
31. Геєць ВМ, Клебанова ТС, Черняк ОІ, та ін. Моделі і методи соціально-економічного прогнозування: підручник. Харків: ІНЖЕК; 2005. 396 с.
32. Гозак С, Єлізарова О, Парац А, Станкевич Т. Самооцінка рівня рухової активності міських підлітків. Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології. 2018;3(77):49–57.
33. Гозак СВ. Фізична культура у школі: погляд крізь призму здоров'я. В: Олімпійський спорт і спорт для всіх. Тези доп. XIV Міжнар. наук. конгр. Київ: Олімпійська література; 2010, с. 609.
34. Голощанов БР. История физической культуры и спорта. Москва: Академия; 2004, с. 51–70 .
35. Грабовський ЮА, Ткачук ВП, Степанюк СІ. Масова фізична культура і спорт: основи організації та методики: навч. посіб. Херсон; 2014. 231 с.
36. Грибан ГП. Особливості організації системи фізичного виховання студентів-аграріїв. Проблеми сучасної педагогічної освіти. Педагогіка і психологія. 2012;37(2):54–9.
37. Гусєв АВ. Спорт і медіа в масовому суспільстві: проблеми взаємодії . Держава та регіони. Серія: Соціальні комунікації. 2015;2:81–6.
38. Гусєв АВ. Зв'язки з громадськістю у сфері спорту. Держава та регіони. Серія: Соціальні комунікації. 2014;1/2:183–7.
39. Деделюк НА. Традиції фізичного виховання Київської Русі та їх використання в загальноосвітній школі [дисертація]. Львів; 2004. 231 с.
40. Деделюк Н, Козібродський С, Овчаренко Т. Система організації спортивно-оздоровчої діяльності студентів Волинського національного

університету імені Лесі Українки. В: Фізичне виховання, спорт і культура здоров'я в сучасному суспільстві. Зб. наук. пр. Волин. нац. ун-ту імені Лесі Українки. Луцьк; 2012;1(17), с. 41–5.

41. Дембіцька ОО. Волонтерська діяльність у системі спорту для всіх. В: Олімпійський спорт і спорт для всіх. Тези доп. XIV Міжнар. наук. конгр. Київ: Олімпійська література; 2010, с. 610.

42. Дементев ВВ. Разработки и внедрения региональной системы массовых физкультурно-спортивных форм для различных слоев населения Липецкой области. Теория и практика физической культуры. 2008;10:37–43.

43. Демятер ГА. Очерки по истории отечественной физической культуры и олимпийского движения. Москва: Советский спорт; 2005. 146 с.

44. Державна програма розвитку фізичної культури і спорту України на 2007–2011 роки. Київ: Мінсім'ямолодьспорт; 2007. 10 с.

45. Долбишева НГ. Теоретико-методичні основи формування знань про фізичне здоров'я в системі фізичного виховання у старшокласників [дисертація]. Дніпропетровськ; 2005. 213 с.

46. Дудіцька СП, Ніколайчук ОП. Специфіка організації заходів фізкультурно-спортивного спрямування у виховному процесі сучасного навчального закладу. Теорія і методика освітнього менеджменту. 2016;1.

47. Дутчак М, Баженов Є. Теоретичний аналіз дефініції „Оздоровчо-рекреаційна рухова активність”. Спортивна наука України [Інтернет]. 2015 [цитовано 2017 Квіт. 7];5:56–63.

48. Дутчак М, Мартин П. Мережа центрів фізичного здоров'я населення "Спорт для всіх" в Україні: досягнення, проблеми та перспективи. Нова педагогічна думка. 2013;4:104–8.

49. Дутчак М, Андрєєва О, Катерина У. Зарубіжний досвід організації фізичного виховання студентів країн, які мають високий рівень залучення населення до оздоровчої рухової активності. Теорія і методика фізичного виховання і спорту. 2018;3:49–58.

50. Дутчак М. Парадигма оздоровчої рухової активності: теоретичне обґрунтування і практичне застосування Теорія і методика фізичного виховання і спорту. 2015;2:44–52.
51. Дутчак МВ. Реалії та перспективи трансформації масового спортивного руху в Україні. В: Концепція розвитку галузі фізичного виховання і спорту в Україні. Зб. наук. пр. Рівне; 2006;3;2, с. 200–12.
52. Дутчак МВ. Спорт для всіх в Україні: результати загальнонаціонального опитування. В: Єрмаков СС, редактор. Педагогіка, психологія та медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту. Наук. моногр. Харків; 2006; 2, с. 37–43.
53. Дутчак МВ. Спорт для всіх в Україні: теорія та практика. Київ: Олімпійська література; 2009. 279 с.
54. Дутчак МВ. Стратегія і тактика розвитку спорту для всіх в Україні. В: Єрмаков СС, редактор. Педагогіка, психологія та медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту. Зб. наук. пр. Харків; 2003;16, с. 3–16.
55. Дутчак МВ. Теоретико-методологічні засади формування системи спорту для всіх в Україні [автореферат]. Київ: Нац. ун-т фіз. виховання і спорту України; 2009. 39 с.
56. Єдинак ГА. Деякі теоретико-методичні аспекти посилення мотивації студентів до систематичної фізичної активності оздоровчої спрямованості. В: Вісник Чернігів. нац. пед. ун-ту. Серія: Педагогічні науки. Фізичне виховання та спорт. Зб. наук. пр. Чернігів; 2014;118(3), с. 109–13.
57. Еншин ММ. Спортивный менеджмент и маркетинг: учеб.-метод. комплекс. Новополюцк: ПГУ; 2008. 252 с.
58. Жданова О, Грибовська І, Семаль Н. Оцінювання інформаційно-пропагандистської діяльності центрів фізичного здоров'я населення «Спорт для всіх». В: Приступа Є, редактор. Молода спортивна наука України. Зб. наук. пр. з галузі фіз. виховання, спорту і здоров'я людини. Львів; 2011;15;4, с. 3–4.

59. Жданова О, Турка Р. Роль ярмарки спорта в популяризації фізкультурно-спортивних занять. В: XIII Міжнародна наука сесія по ітогах НІР 2012 года «Наука обоснование фізического воспитания, спортивной тренировки и подготовки кадров по физической культуре и спорту». Молодежь – наука. Актуальные проблемы теории и методики физической культуры и спорта. Материалы Міжнарод. науч.-практ. конф., Минск, 16 апреля 2013 г. Минск : БГУФК, 2013;3, с. 123–6.
60. Жданова О, Чеховська Л, Данилевич М, Грибовська І. Особливості діяльності центрів «Спорт для всіх» різних адміністративних територій. В: Приступа Є, редактор. Молода спортивна наука України. Зб. наук. пр. з галузі фізичного виховання, спорту та здоров'я людини. Львів; 2011;15, с.170–6.
61. Жданова ОМ, Тучак АМ, Котова ІВ, Поляковський ВІ, та ін. Організація та методика оздоровчої фізичної культури і рекреаційного туризму: навч. посіб. Луцьк: Вежа; 2000. 240 с.
62. Жданова ОМ, Чеховська ЛЯ. Основи управління сферою фізичної культури та спорту: навч. посіб. Львів: ЛДУФК; 2017. 244 с.
63. Жданова ОМ, Чеховська ЛЯ, Данилевич МВ, Грибовська ІБ. Оптимізація діяльності фахівців щодо залучення населення до систематичних фізкультурно-оздоровчих занять. В: Приступа ЄН, редактор. Молода спортивна наука України. Зб. наук. пр. з галузі фіз. виховання, спорту і здоров'я людини. Львів; 2012;16(2), с. 81–7.
64. Жуков СМ, Кузьміна МІ. Види популярних спортивних ігор у вищих навчальних закладах. В: Вісник Чернігів. нац. пед. ун-ту. Серія: Педагогічні науки. Фізичне виховання та спорт. Зб. наук. пр. Чернігів; 2013;112(1), с.137–9.
65. Завидівська НН. Особливості проектування процесу здоров'язберігального навчання студентів на засадах фундаменталізації змісту загальної фізкультурно-оздоровчої освіти. В: Фізичне виховання,

- спорт і культура здоров'я у сучасному суспільстві. зб. наук. пр. Східноєвроп. нац. ун-ту ім. Лесі Українки. Луцьк; 2015;1:41–7.
66. Завальнюк О. Формування гуманістичної концепції розвитку фізичної культури і спорту. В: Вісник Інституту розвитку дитини. Серія: Філософія, педагогіка, психологія. Київ; 2014;36, с. 19–27.
67. Заклади охорони здоров'я та захворюваність населення у 2016 році. Стат. зб. [Інтернет]. 2016 [цитовано 2017 Вер. 15]. Доступно: <http://www.ukrstat.gov.ua>
68. Заневський ІП, Русіло ПО, Ярошко СА. Спортивна метрологія. Основи теорії спортивних тестів і оцінок. Львів: ЛДІФК; 1994.72 с.
69. Збігнев Б, Павлова Ю, Виноградський Б, Поліпшення якості життя населення за допомогою оздоровчо-рекреаційного проекту „Мій майданчик "Орлик" 2012”. Спортивна наука України [Інтернет]. 2015 [цитовано 2017 Квіт. 9];1(65):76–82. Доступно: <http://sportscience.ldufk.edu.ua/index.php/snu/article/view/294>
70. Земська НО. Характеристика рухової активності студентської молоді. В: Фізичне виховання, спорт і культура здоров'я у сучасному суспільстві. Зб. наук. пр. Східноєвроп. нац. ун-ту імені Лесі Українки. Луцьк; 2012;3, с. 211–5.
71. Зенкова А. М. Організаційні основи проведення легкоатлетичних змагань в умовах комерціалізації [автореферат]. Київ: НУФВСУ; 2013. 23 с.
72. Зінюк АВ. Роль сучасних мас-медіа в популяризації масового спорту та здорового способу життя. В: Вісник Одеського нац. ун-ту. Серія: Соціологія і політичні науки. Зб. наук. пр. Одеса; 2013;18;2(1), с. 260–6.
73. Золочевський ВВ. Теорія і практика організації фізкультурно-масової роботи із студентською молоддю у вітчизняній педагогіці (кінець ХІХ – перша половина ХХ ст) [автореферат]. Харків: Харків. нац. пед. ун-т ім. Г. С. Сковороди; 2009. 22 с.

74. Ібрагімов М. Спортфілософія: проблеми становлення і перспективи розвитку. В: Вісник Харків. нац. ун-ту імені В. Н. Каразіна. Серія: Філософія. Філософські перипетії. Харків; 2014;1116, с. 137–42.
75. Ібрагімов М. Філософія спорту: стан та перспективи розвитку. Теорія і методика фізичного виховання і спорту. 2014;1:93–100.
76. Ільченко АІ. Сутність і зміст поняття «рухова активність» учнів у навчальний, позаурочний та позашкільний час. В: Теоретико-методичні проблеми виховання дітей та учнівської молоді. Зб. наук. пр. Київ; 2009; 13;2, с. 281–8.
77. Карплюков АН. Спортивные соревнования как фактор привлечения к занятиям спортом людей различного возраста [диссертация]. Омск; 2004. 130 с.
78. Кашуба ВО, Юхно ЮО, Хмельницька ІВ. Застосування сучасних інформаційних технологій у період проведення та завершення спортивних змагань. В: Фізичне виховання, спорт і культура здоров'я у сучасному суспільстві. Зб. наук. пр. Східноєвроп. нац. ун-ту імені Лесі Українки. Луцьк; 2012;1, с. 119–26.
79. Кириленко ОМ. Соціологічний аналіз спортивної активності Населення України. Соціологія: теорія, методи, маркетинг. 2007;3:169–87.
80. Клімченко Т, Турка Р, Грибовська І. Мотиваційні пріоритети учасників масових рекреаційних заходів системи спорту для всіх. В: День студентської науки. Зб. тез доп. за результатами наук. конф. студ. ЛДУФК. Львів; 2016, с. 26–7.
81. Кобяков ЮП. Концепция нормальной двигательной активности человека. Теория и практика физической культуры. 2003;11:20–3.
82. Ковальчук ГП. Менеджмент в галузі фізичної культури і спорту. Кам'янець-Подільський: Рута; 2014. 227 с.
83. Козин ЛВ. Використання інструментів спортивного маркетингу в контексті формування лояльності спортивних вболівальників. Молодий вчений. 2017;6:442.

84. Кононович ВГ. Нормативно-правові засади державного управління у сфері фізичної культури і спорту на прикладі європейських країн. Державне будівництво. 2013;1:1–8.
85. Кононович ВГ. Удосконалення державного управління в сфері фізичної культури і спорту при орієнтації на європейський вектор розвитку. В: Актуальні проблеми державного управління. Зб. наук. пр. Харків; 2013;1, с. 426–30.
86. Концепція державної цільової соціальної програми розвитку фізичної культури і спорту на період до 2020 року від 9 грудня 2015 р. № 1320-р.
87. Концепція загальнодержавної цільової соціальної програми розвитку фізичної культури і спорту на 2012–2016 роки [Інтернет]. 2012 [цитовано 2014 Груд. 24]. Доступно: <http://zakon.rada.gov.ua>
88. Корносенко ОК. Організація фізкультурно-оздоровчої діяльності дорослого населення: проблеми та перспективи (на прикладі оздоровчого фітнесу). В: Педагогічна освіта: теорія і практика. Зб. наук. пр. Київ; 2015;18, с. 273–78.
89. Котков АГ, Антипова ЕВ. Формирование физической активности детей и подростков как социально-педагогическая проблема. Теория и практика физической культуры. 2003;3:14–6.
90. Кравченко АС. Физкультурно-оздоровительная работа в зонах массового отдыха населения как направление дальнейшего совершенствования физкультурного движения [автореферат]. Киев; 1991. 22 с.
91. Красников АА. Общая теория спортивных соревнований: проблемы и опыт их решения [диссертация]. Москва; 2006. 412 с.
92. Кудрявцева НВ. Новые формы физкультурно-спортивной работы с детьми и молодежью [автореферат]. Москва; 1995. 22 с.
93. Кухтій АО. Змагання і глядач (реалії сьогодення). В: Молода спортивна наука України. Зб. наук. пр. з галузі фіз. культури та спорту. Львів; 2003;6;1, с. 64–7.

94. Кыласов А. В. Окольцованный спорт: истоки и смысл современного олимпизма. Москва: АИРО-XXI; 2010. 192 с.
95. Лазоренко СА, Чхайло МБ. Давньогрецькі спортивні свята. В: Вісник Чернігів. нац. пед. ун-ту. Серія: Педагогічні науки. Фізичне виховання та спорт. Зб. наук. пр. Чернігів; 2014;118(1), с. 180–3.
96. Лапочук НО, Удачина ЛА, укладачі. Організація та суддівство змагань з видів спорту: навч.-метод. посіб. Маріуполь; 2014. 52 с.
97. Лелека ВМ. Сучасні проблеми та перспективи розвитку фізичного виховання, здоров'я і професійної підготовки студентської молоді. В: Вісник Чернігів. нац. пед. ун-ту. Серія: Педагогічні науки. Фізичне виховання та спорт. Чернігів; 2014;118(2), с. 138–40.
98. Литвиненко СН. Новые формы массовых мероприятий. В: Современный олимпийский спорт и спорт для всех. Тез. докл. VII Междунар. науч. конгр. Москва; 2003;3, с. 31–3.
99. Ліщук СВ. Система державного регулювання у сфері фізичної культури та спорту в Україні. Державне управління: удосконалення та розвиток. 2014;12:1–3.
100. Ложкин Г, Мошковская О. Соревнование: явление и процес. В: Фізичне виховання, спорт і культура здоров'я у сучасному суспільстві. Зб. наук. пр. Волин. нац. ун-ту імені Лесі Українки. Луцьк; 2002;2, с. 157–9.
101. Лук'янченко М. Фізична активність як необхідна складова розвитку особистості. Молодь і ринок. 2012;7:35–9.
102. Лукашук В. І. Індустрія спорту: історія та сучасність: монографія. Харків: Харк. нац. ун-т ім. В.Н. Каразіна; 2011. 480 с.
103. Магльований АВ. Основи інформаційного поля здоров'я особистості. В: Вісник Чернігів. нац. пед. ун-ту імені Т. Г. Шевченка. Зб. наук. пр. Чернігів; 2010;81, с. 285–9.
104. Мазін ВМ. Навчальна програма дисципліни „Організація та проведення спортивних змагань”: для бакалаврів спеціальності „Фізичне виховання”. Київ: МАУП; 2004. 18 с.

105. Мазін ВМ. Порівняльний аналіз ставлення суб'єктів ДЮСШ до цільових орієнтирів і факторів виховного процесу. В: Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах. Зб. наук. пр. Запоріжжя; 2014;38(91), с. 236–42.
106. Мандюк А. Рухова активність в інформаційному середовищі учнів старшого шкільного віку. Теорія і методика фізичного виховання і спорту. 2017;4:77–83.
107. Марчук ВМ, Марчук ДВ. Особливості організації проведення змагань зі спортивної акробатики. В: Вісник Кам'янець-Подільського нац. ун-ту імені Івана Огієнка. Серія: Фізичне виховання, спорт та здоров'я людини. Кам'янець-Подільський;2017;10, с. 323–9.
108. Масальський ВІ. Соціологія у конспективному викладі: навч. посіб. 3-є вид. Донецьк: Юго-Восток; 2011, с. 226–50.
109. Маслов СА, Скворчук ЕП, Чупина ЮЕ. Методика діагностики соревновательной мотивации спортсмена. В: Спортсмен как субъект деятельности. Материалы Всерос. симп. Омск: ОГИФК; 1993, с. 8–10.
110. Масляков ВА, Матяжов ВС, редакторы. Массовые физкультурно-спортивные мероприятия. В: Массовая физическая культура в вузе: учеб. пособие. Москва: Высшая школа; 1991, с. 127–35.
111. Матвеев ЛП. Общая теория спорта и ее прикладные аспекты: учеб. для спец. вузов. Москва: Известия; 2001. 323 с.
112. Матвієнко МІ. Активізація свідомого ставлення до виконання фізичних вправ в процесі занять з фізичного виховання у студентів вищих навчальних закладів. В: Арзютов ГМ, редактор. Науковий часопис. Нац. пед. ун-ту ім. М. П. Драгоманова. Серія 15, Науково-педагогічні проблеми фізичної культури (фізична культура та спорт). Зб. наук. пр. Київ; 2009;14, с. 140–4.
113. Матвієнко МІ. Забезпечення дієвості принципу свідомості та активності у процесі фізичного виховання як фактор формування умінь та навичок до самостійних занять фізичними вправами. В: Арзютов ГМ,

редактор. Науковий часопис. Нац. пед. ун-ту ім. М. П. Драгоманова. Серія 15, Науково-педагогічні проблеми фізичної культури (фізична культура та спорт). Зб. наук. пр. Київ; 2011;9, с. 23–9.

114. Матвієнко МІ. Формування умінь та навичок до самостійних занять фізичними вправами студентів педагогічних університетів [автореферат]. Київ; 2017. 24 с.

115. Мичуда Ю. Приватизация и лицензирование как предпосылки развития рынка физкультурно-оздоровительных услуг в Украине. В: Олімпійський спорт і спорт для всіх. Тези доп. XIV Міжнар. наук. конгр. Київ: Олімпійська література; 2010, с. 494.

116. Міністерство молоді та спорту України. Масовий спорт. Статистика. [Інтернет]. 2017 [цитовано 2018 Груд. 10]. Доступно: <http://dsmsu.gov.ua/index/ua/category/55>

117. Мичуда ЮП. Сфера фізичної культури і спорту в умовах ринку: закономірності функціонування і розвитку. Київ: Олімпійська література; 2007. 216 с.

118. Москаленко НВ, Єлісеєва ДС. Аналіз рівня соматичного здоров'я дітей старшого шкільного віку. В: Вісник Чернігів. нац. ун-ту. Серія: Педагогічні науки фізичне виховання та спорт. Чернігів; 2014;118(3), с. 189–92.

119. Населення. Демографічна ситуація в Україні у 2017 році [Інтернет]. 2017 [цитовано 2018 Листоп. 15]. Доступно: <http://www.ukrstat.gov.ua/>

120. Незвецкий РФ. Проблемы и перспективы организации информационного обеспечения спортивных мероприятий. В: Спортивная информация как средство общеевропейской интеграции. Семинар. Москва: Рос. гос. акад. физ. культуры; 1999.

121. Немцов ВД, Довгань ЛЄ. Стратегічний менеджмент: навч. посіб. Київ: ЕксОб; 2001. 560 с.

122. Об'єднання «Самопоміч». Про організацію [Інтернет]. 2014 [цитовано 2015 Квіт. 15]. Доступно: <http://lviv.samopomich.ua>

123. Обозна ОМ. Розвиток фізичної культури і спорту як важливий напрям державної політики України щодо забезпечення здоров'я громадян. Державне управління: теорія та практика. 2014;2:39–44.
124. Олійник МО. Організаційні аспекти управління фізичною культурою і спортом в Україні. Харків: ХДАФК; 2002. 172 с.
125. Осінчук В. Г. Пропаганда фізичної культури та спорту. Київ: ІСДО; 1993. 80 с.
126. Павлова Ю. Оцінювання впливу рухової активності у прогнозуванні якості життя молоді. В: Вісник Чернігів. нац. пед. ун-ту. Серія: Педагогічні науки. Фізичне виховання та спорт. Зб. наук. пр. Чернігів; 2014;118(3), с. 222–5.
127. Палагнюк ТВ. Вплив масових спортивних заходів на формування особистості молодшої людини. В: Фізичне виховання, спорт і культура здоров'я у сучасному суспільстві. Зб. наук. пр. Волин. нац. ун-ту імені Лесі Українки. Луцьк; 2008;1, с. 97–9.
128. Пангелова НЄ. Історія фізичної культури: навч. посіб. Київ: Освіта України; 2007. 291 с.
129. Паніотто ВІ, Максименко ВС, Харченко НМ. Статистичний аналіз соціологічних даних. Київ: Академія; 2004. 270 с.
130. Переверзин ІІІ. Менеджмент спортивной организации: учеб. пособие. 3-е изд., перераб. и доп. Москва: Физкультура и спорт; 2006. 464 с.
131. Переверзин ІІІ. Менеджмент спортивной организации: учеб. пособие. 2-е изд., перераб. и доп. Москва: СпортАкадемПресс; 2003. 244 с.
132. Плаганюк Т. Вплив масових заходів на формування особистості молодшої людини. В: Зб. наук. пр. Волин. нац. ун-ту імені Лесі Українки. Луцьк; 2008, с. 97–9.
133. Платонов ВН. Система подготовки спортсменов в олимпийском спорте. Киев: Олимпийская литература; 2004. 808 с.

134. Приступа Є, Чеховська Л, Турка Р. Система підготовки спортивно-масових заходів у спорті для всіх. Фізична активність, здоров'я і спорт. 2017;2(28):69–77.
135. Приступа ЄН, Жданова ОМ, Линець ММ, та ін. Фізична рекреація: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. фіз. виховання і спорту. Дрогобич: Коло; 2010. 448 с.
136. Приступа ЄН, Вовканич АС, Петришин ЮВ. Стан здоров'я школярів та можливості його корекції засобами фізичного виховання. В: Актуальні проблеми розвитку спорту для всіх: досвід, досягнення, тенденції. Матеріали ІV Міжнар. наук.-практ. конф. Тернопіль; 2012, с. 122–6.
137. Про затвердження Державної цільової соціальної програми розвитку фізичної культури і спорту на період до 2020 року: постанова Кабінету міністрів України від 1.03.2017 р.
138. Про затвердження Настанови про дії органів і підрозділів внутрішніх справ щодо організації й забезпечення охорони громадського порядку і безпеки громадян під час проведення масових заходів та акцій: наказ Міністерства внутрішніх справ України від 11 квітня 2005 р. № 230.
139. Про затвердження положення про Всеукраїнський центр фізичного здоров'я населення «Спорт для всіх» від 15.07.2015 № 2516.
140. Про затвердження Положення про устанovu дитячо-юнацьких та молодіжних клубів (УДЮМК) у районах м. Львова від 28.10.2004 № 858.
141. Про затвердження Цільової комплексної програми „Фізичне виховання – здоров'я нації”: Указ Президента України від 1.09.1998 р.
142. Про Національну доктрину розвитку фізичної культури і спорту: Указ Президента від 21.10.2005 р.
143. Про Національну стратегію з оздоровчої рухової активності в Україні на період до 2025 року „Рухова активність – здоровий спосіб життя – здорова нація”: Указ Президента від 9.02.2016 р.
144. Про освіту: Закон України від 5.09.2017 р.
145. Про позашкільну освіту: Закон України від 4.11.2018 р.

146. Про фізичну культуру і спорт: Закон України. Олімпійська арена. 2009;11:4.
147. Путятіна ГМ. Раціоналізація праці керівників фізкультурно-спортивних організацій. Слобожанський науково-спортивний вісник. 2016;1:72–5.
148. Ріпак МО. Мотивація дорослих жінок до занять фізичною культурою. В: Арзютов ГМ, редактор. Науковий часопис Нац. пед. ун-ту ім. М. П. Драгоманова. Серія 15, Науково-педагогічні проблеми фізичної культури (фізична культура та спорт). Зб. наук. пр. Київ; 2018;1(95)18, с. 57–61.
149. Рибчич ІЄ. Організаційно-правові механізми управління системою надання фізкультурно-спортивних послуг в державі. Ефективність державного управління. 2015;42:191–7.
150. Родиченко ВС. Спортивные соревнования: информация, управление. Москва: Физкультура и спорт; 1978. 150 с.
151. Романчук СВ, Петрук АП, Биков РГ. Активізації навчального процесу з фізичного виховання студентів щодо впровадження здоров'язберезувальних методик. В: Арзютов ГМ, редактор. Науковий часопис. Нац. пед. ун-ту ім. М. П. Драгоманова. Серія 15, Науково-педагогічні проблеми фізичної культури (фізична культура та спорт). Зб. наук. пр. Київ; 2015;5(1), с. 215–8.
152. Свинцов ЛЛ, Смирнова ЛА. Формы агитационно-пропагандистской работы на спортивных аренах. В: Проблемы организации и пропаганды массовых форм физкультурно-оздоровительных занятий. Тез. докл. Всесоюз. науч. конф. Таллин; 1985;1, с. 207.
153. Свинцов ЛЛ. Пути формирования здорового образа жизни молодежи в системе спортивно-зрелищного общения. В: Комсомол, физическое и нравственное совершенствование молодежи. Тез. докл. Малаховка; 1988, с. 103.
154. Свириденко ОО. Рухова активність як запорука здорового способу життя. Педагогічна освіта: теорія і практика. Зб. наук. пр. Київ; 2013;14, с. 236–40.

155. Семаль Н. Просвітницько-пропагандиська діяльність з питань залучення різних верств населення до фізкультурно-оздоровчих занять. В: Приступа Є, редактор. Молода спортивна наука України. Зб. наук. пр. з галузі фіз. культури та спорту. Львів; 2010;14;2, с. 215–9.
156. Сервачак ОВ. Теоретичний аналіз психологічних проблем проведення масових спортивних заходів. В: Проблеми екстремальної та кризової психології. Зб. наук. пр. Київ; 2013;14(2), с. 314–22.
157. Сергієнко ВМ, Полтавцева ТІ. Технології організації спортивно-масової і фізкультурно-оздоровчої роботи: навч. посіб. Суми: СумДПУ ім. А. С. Макаренка; 2008. 164 с.
158. Синицина ГА, Жегус ОВ, Тарасов ІЮ, Чуйко ЛО. Маркетингове дослідження сфери дитячого та молодіжного спорту в Харкові. В: Економічна стратегія і перспективи розвитку сфери торгівлі та послуг. Зб. наук. пр. Харків; 2015;1, с. 289–301.
159. Соколова АО, Ратошнюк ТМ. SWOT-аналіз як дієвий інструмент процесу формування продуктивної зайнятості сільського населення. Економіка АПК. 2014;1:57–64.
160. Стадник АМ, Волков ДА, Комар ОС. Основні тенденції природного руху населення України. В: Зб. наук. пр. Донецького держ. ун-ту управління. Серія: Державне управління. Донецьк; 2014;15;287, с. 61–9.
161. Стрижак ОО, Шевченко ВВ. Спортивно-масові заходи та їх значення для розвитку людини. Слобожанський науково-спортивний вісник. 2010;3:161–4.
162. Суник АБ. Российский спорт и олимпийское движение на рубеже XIX–XX веков. Москва: Советский спорт; 2001. 664 с.
163. Сутула ВО, Боднар ТС. Здоров'я школярів, як соціально-педагогічна система. В: Вісник Луганськ. Нац. ун-ту імені Тараса Шевченка. Зб. наук. пр. Луганськ; 2010;2;17, с. 295.
164. Тайлор ЭБ. Миф и обряд в первобытной культуре. Смоленск: Русич; 2000. 624 с.

165. Тамашевський ІЯ. Організація та проведення змагань з волейболу: навч.-метод. матеріали. Житомир: Житомирський державний університет імені Івана Франка; 2010. 32 с.
166. Тарасюк НЯ. Організаційно-методичні основи пропагандистської та рекламної діяльності в сфері фізичної культури і спорту [автореферат]. Львів: Львів. держ. ін-т фіз. культури; 2003. 22 с.
167. Тищенко ВО. Мотивація самореалізації в спорті. Наука і освіта. 2013;4:214–7.
168. Товт ВА, Сусла ВЯ, укладачі. Теорія і практика національної системи спорту для всіх: навч. посіб. Ужгород: Данило С.І.; 2017. 128 с.
169. Турка Р, Жданова О, Чеховська Л. Популяризація спортивних занять та рухової активності громадським об'єднанням "Самопоміч". Спортивна наука України [Інтернет]. 2015;6(70):44–9. Доступно:<http://sportscience.ldufk.edu.ua/index.php/snu/article/view/374>
170. Турка Р, Чеховська Л, Шевців У. Етапи проведення спортивно-масових заходів у системі масового спорту (спорту для всіх). В: Економіко-соціальні відносини в галузі фізичної культури та сфери обслуговування. Матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. Львів; 2017, с. 164–6.
171. Турка Р. Алгоритм залучення населення до рухової активності через спортивно-масові заходи. Фізична активність, здоров'я і спорт. 2017;3:78–84.
172. Турка Р. Інформаційна підтримка спортивно-масових заходів в системі „спорт для всіх”. В: Проблеми активізації рекреаційно-оздоровчої діяльності населення. Матеріали ІХ Всеукр. наук.-практ. конф. з міжнар. участю. Львів; 2014, с. 154–9.
173. Турка Р. Спортивно-масові заходи як системоутворювальний чинник діяльності центрів „Спорт для всіх”. В: Приступа Є, редактор. Молода спортивна наука України. Зб. наук. пр. з галузі фіз. виховання, спорту і здоров'я людини Львів; 2014;18;4, с. 155–60.
174. Турка Р, Клімченко Т. Мотиваційні пріоритети учасників масових рекреаційних заходів системи спорту для всіх. В: Проблеми активізації

- рекреаційно-оздоровчої діяльності населення. Матеріали X Всеукр. наук.-практ. конф. з міжнар. участю; 12–13 трав. 2016 р. Львів; 2016, с. 192–5.
175. Турка РО. „Тиждень доступного спорту” як засіб залучення населення до фізкультурно-оздоровчої діяльності. В: Приступа Є, редактор. Молода спортивна наука України. Зб. наук. пр. з галузі фіз. виховання, спорту та здоров’я людини. Львів; 2013;17;4, с. 186–92.
176. Турка РО. Спортивно-масові заходи в системі „спорт для всіх” як засіб залучення населення до систематичних занять руховою активністю. В: Арзютов ГМ, редактор. Науковий часопис Нац. пед. ун-ту ім. М. П. Драгоманова. Серія 15, Науково-педагогічні проблеми фізичної культури (фізична культура та спорт). Зб. наук. пр. Київ; 2013;7, с. 322–8.
177. Тягур РС, Тягур ТР. Історія фізичної культури і олімпійського руху: 180 базових термінів. Івано-Франківськ: Видавець Віктор Дяків; 2013. 374 с.
178. Ульянов І. Організація масового спорту на різних рівнях управління у Німеччині. В: Проблеми активізації рекреаційно-оздоровчої діяльності населення. Матеріали XI Всеукр. наук.-практ. конф. з міжнар. участю; 10–11 трав. 2018 р. Львів; 2018, с. 21–8.
179. Фетискин НП, Козлов ВВ, Мануйлов ГМ. Социально-психологическая диагностика развития личности и малых групп. Москва: Ин-т психотерапии; 2002. 490 с.
180. Філь СМ, Худолій ОМ, Малка ГВ. Історія фізичної культури. Харків: ОВС; 2003. 157 с.
181. Фролова ЛС, Глазирін ІД. Фахова виробнича практика: спортивно-масова та фізкультурно-оздоровча робота: навч. посіб. Черкаси: Вид-во ЧНУ; 2013. 278 с.
182. Ходунова МІ. Самостійні заняття з фізичної культури у старших класах. Теорія та методика фізичного виховання. 2011;10:15.
183. Хотієнко С. Дослідження та аналіз рівня фізичної підготовленості студентів ДНУ імені Олеся Гончара. Слобожанський науково-спортивний вісник. 2018;1(63):108–11.

184. Хотієнко С. Проблеми дослідження масового фізкультурно-спортивного руху серед населення України другої половини 1940-х–1991 рр.: історіографічний аспект. Гілея. 2013;74:152–4.
185. Цибульська ВВ, Безверхня ГВ, укладачі. Організація та методика спортивно-масової роботи: навч. посіб. Умань: Візаві; 2014. 220 с.
186. Чернишевич НІ. Масове театралізоване культурно-спортивне свято в Галичині (кінець ХІХ – початок ХХ ст.). В: Українська культура: минуле, сучасне, шляхи розвитку. Наук. зб. Рівне; 2012;18(2), с. 69–73.
187. Чеховська Л, Жданова О. Проблеми організаційно-методичних основ фітнесу в системі масового спорту (спорту для всіх). Фізична активність, здоров'я і спорт. 2016;4(26):67–75.
188. Чеховська Л. Сучасний стан і проблеми розвитку інфраструктури масового спорту України. В: Науковий часопис Нац. пед. ун-ту ім. М. П. Драгоманова. Серія 15, Науково-педагогічні проблеми фізичної культури (фізична культура і спорт). Зб. наук. пр. Київ; 2017;3К(84)17;1, с. 526–31.
189. Шевців УС. Технологія впровадження оздоровчих видів гімнастики у фізичне виховання старшокласниць (на прикладі шейпінгу) [автореферат]. Львів: Львів. держ. ун-т фіз. культури; 2009. 20 с.
190. Шляхта ОМ. Swot-аналіз як інструмент стратегічного менеджменту підприємства. Економічний простір. 2012;68:301–9.
191. Шутєєв ВВ. Особливості формування здорового способу життя в середовищі студентської молоді. Слобожанський науково-спортивний вісник. 2013;4:121–4.
192. Юров ІА. Психологическое тестирование и психотерапия в спорте. Москва: Советский спорт; 2006. 163 с.
193. Ярошик М, Ярошик М. Структура та особливості добової рухової активності студентської молоді. В: Проблеми активізації рекреаційно-оздоровчої діяльності населення. Матеріали Х Всеукр. наук.-практ. конф. з міжнар. участю 12–13 трав. 2016 р. Львів; 2016, с. 138–42.

194. Ятченко АВ. Система для всіх як соціальна система. В: Вісник Запоріжського нац. ун-ту. Серія: Фізична культура і спорт. Зб. наук. пр. Запоріжжя; 2011;2(6).
195. Andrieieva O, Kateryna U. Organizational and curricular support and efficiency of educational and health-improving activity complexes in the physical education process of students. *Slobozhanskyi herald of science and sport*. 2017;6 (62):12–6.
196. Bartella G. Designing small-scale sport events in the countryside. *International Journal of Event and Festival Management*. 2014;5;2:132–145.
197. Cavill N, Kahlmeier S, Racioppi F, editors. *Physical activity and health in Europe: evidence for action*. Copenhagen: WHO Regional Office for Europe; 2006. 34 p.
198. Chekhovska L, Turka R. Mass sport events in the activity of children and youth clubs in Iviv to involve children into physical activity. *Journal of physical education and sport*. 2015;15(3):538–42.
199. Dixon B. Australia – Preparing the Nation for Sport for All. *J. of Asiana Sport for All*. 2005;1:105–14.
200. Donnelly P, Kidd B. Sport for All in Educational Institutions: the Canadian Case. 10th World Sport for All. Congress. Rome; 2004, p. 244.
201. Fotiadis A, Vassiliadis C, Yeh SP. Participant’s preferences for small-scale sporting events: A comparative analysis of a Greek and a Taiwanese cycling event. *EuroMed Journal of Business*. 2016;11;2:232–247.
202. *Global recommendations on physical activity for health*. Geneva: World Health Organization; 2010. 57 p.
203. Hardman A, Stensel D. *Physical Activity and Health: The Evidence Explained*. London: Routledge; 2009. 340 p.
204. Hart G, Shibli S, Bullough S, Barrett D. *School Games Mark Validation: Final Report: Year 3 (2013–14)*. Project Report. Sheffield Hallam University. 2015.

205. Health throughout the Life-course at the 71st World Health Assembly [Internet]. 2012 [cited 2017 Feb. 19]. Available from: <http://www.who.int/en/>
206. Hallmann K, Zehrer A. Event and community involvement of sport event volunteers. *International Journal of Event and Festival Management*. 2017;8;3:308–23.
207. Jasiak H, Jotan A. *Leksykon sportu dla wszstkie*. Warszawa: Centrum. Artystyczno-Reklamowe; 2005. 336 s.
208. Kiełbasiewicz-Drozdowskiej I, Siwińskiego W, redaktory. *Teoria i metodyka rekreacji (zagadnienia podstawowe)*/ Poznań: AWFS 2001. 305 p.
209. Kohl HW, Murray TD. *Foundation of Physical Activity and Public Health*. Champaign: Human Kinetics; 2012. 281 p.
210. Martin H, Nicos C. *The social Psychology of Exercise and sport*. New York: Open University Press; 2005. 268 p.
211. Mullin B, Hardy S, Sutton W. *Sport Marketing*. Third Edition. Champaign Ill., Human Kinetics Publ.; 2007. 540 p.
212. Olympic Charter. In force as from 9 September 2013. Lausanne: International Olympic Committee; 2013. 109 p.
213. Palm J. TAFISA and the WHO Global Strategy on Diet, Physical Activity and Health. *TAFISA Magazine*. 2006;1:14–9.
214. Parry J. Sport for All and Public Health. *J. of Asiania Sport for All*. 2005;1:1–15.
215. Petrović LT, Milovanović D, Desbordes M. Emerging technologies and sports events: Innovative information and communication solutions. *Sport, Business and Management*. 2015;5;2:175–190.
216. *Physical activity strategy for the WHO European Region 2016–2025*. Copenhagen: WHO Regional Office for Europe; 2015. 27 p.
217. Ramchandani G, Coleman R, Davies L, Shibli S, Bingham J. Valuing the inspirational impacts of major sports events. In: Lundberg E, Armbrrecht J, Andersson TD, Getz D, editors. *The value of events*. Routledge Advances in Event Research Series. Abingdon, Routledge, 2017, p. 136–58.

218. Steps to health. A European framework to promote physical activity for health. Copenhagen: WHO Regional Office for Europe; 2007. 45 p.
219. Shibli S. Performance analysis in sport and leisure management. Doctoral, Sheffield Hallam University; 2015.
220. Walker P. Promoting inclusive recreation and leisure opportunities for adults. Baltimore: Paul H. Brookes Publishing Co; 1994, p. 163–80.

ДОДАТКИ

Додаток А

Список публікацій здобувача за темою дисертації та відомості про
апробацію результатів дисертації

***Наукові праці, в яких опубліковані основні наукові результати
дисертації***

1. Приступа Є, Чеховська Л, Турка Р. Система підготовки спортивно-масових заходів у спорті для всіх. Фізична активність, здоров'я і спорт. 2017;2(28):69–77.
2. Турка Р, Жданова О, Чеховська Л. Популяризація спортивних занять та рухової активності громадським об'єднанням "Самопоміч". Спортивна наука України [Інтернет]. 2015;6(70):44–49.
Доступно:<http://sportscience.ldufk.edu.ua/index.php/snu/article/view/374>
3. Турка Р. Алгоритм залучення населення до рухової активності через спортивно-масові заходи. Фізична активність, здоров'я і спорт. 2017;3:78–84.
4. Chekhovska L, Turka R. Mass sport events in the activity of children and youth clubs in Lviv to involve children into physical activity. Journal of physical education and sport. 2015;15(3):538–542.
5. Турка Р. Спортивно-масові заходи як системоутворювальний чинник діяльності центрів "Спорт для всіх". В: Приступа Є, редактор. Молода спортивна наука України. Зб. наук. пр. з галузі фіз. виховання, спорту і здоров'я людини Львів; 2014;18;4, с. 155–160.
6. Турка РО. «Тиждень доступного спорту» як засіб залучення населення до фізкультурно-оздоровчої діяльності. В: Приступа Є, редактор. Молода спортивна наука України. Зб. наук. пр. з галузі фіз. культури та спорту. Львів; 2013;17;4, с. 186–192.
7. Турка РО. Спортивно-масові заходи в системі „спорт для всіх” як засіб залучення населення до систематичних занять руховою активністю. В: Арзютов ГМ, редактор. Науковий часопис. Нац. пед. ун-ту ім. М. П. Драгоманова. Серія 15, Науково-педагогічні проблеми фізичної культури (фізична культура та спорт). Зб. наук. пр. Київ; 2013;7, с. 322–328.

*Продовження Додатка А****Наукові праці, які засвідчують апробацію матеріалів дисертації***

8. Жданова О, Турка Р. Роль ярмарки спорту в популяризації фізкультурно-спортивних занять. В: XIII Международная научная сессия по итогам НИР 2012 года «Научное обоснование физического воспитания, спортивной тренировки и подготовки кадров по физической культуре и спорту». Молодежь – науке. Актуальные проблемы теории и методики физической культуры и спорта. Материалы Междунар. науч.-практ. конф., Минск, 16 апреля 2013 г. Минск : БГУФК, 2013;3, с. 123–126.
9. Турка Р, Чеховська Л, Шевців У. Етапи проведення спортивно-масових заходів у системі масового спорту (спорту для всіх). В: Економіко-соціальні відносини в галузі фізичної культури та сфери обслуговування. Матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. Львів; 2017, с. 164–166.
10. Турка Р. Інформаційна підтримка спортивно-масових заходів в системі „спорт для всіх”. В: Проблеми активізації рекреаційно-оздоровчої діяльності населення. Матеріали ІХ Всеукр. наук.-практ. конф. з міжнар. участю. Львів; 2014, с. 154–159.

Наукові праці, які додатково відображають наукові результати дисертації

11. Турка Р., Клімченко Т. Мотиваційні пріоритети учасників масових рекреаційних заходів системи спорту для всіх. В: Проблеми активізації рекреаційно-оздоровчої діяльності населення. Матеріали Х Всеукр. наук.-практ. конф. з міжнар. участю; 12–13 трав. 2016 р. Львів; 2016, с. 192–195.

Апробація результатів дисертації. Результати досліджень представлені у доповідях на всеукраїнських та міжнародних науково-практичних конференціях: «Молода спортивна наука України» (Львів, 2013; 2014); «Молодь та олімпійський рух» (Київ, 2013); «Молодь – науці. Актуальні проблеми теорії та методики фізичної культури, спорту та туризму» (Мінськ, 2013);

Продовження Додатка А

«Проблеми активізації рекреаційно-оздоровчої діяльності населення» (Львів 2014, 2016, 2018); на засіданнях кафедри фітнесу та рекреації ЛДУФК, звітних наукових конференціях викладачів та аспірантів.

ЛЬВІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ
А Н К Е Т А
 для учасників спортивно-масових заходів

Шановний учаснику змагань!

Нами проводиться дослідження проблеми залучення населення до систематичних фізкультурно-оздоровчих занять. Просимо Вашої допомоги у його проведенні та сподіваємося на відверті відповіді. Уважно прочитайте запитання та варіанти відповідей. Обведіть номер тієї відповіді, яка відображає Вашу думку, або напишіть свою відповідь у спеціально відведеному місці. Анкетування анонімне.

Заздалегідь дякуємо за допомогу!

1. Чи є систематичними Ваші фізкультурно-оздоровчі заняття?

1.1. так

1.2. ні

Якщо Ваша відповідь позитивна, просимо відповідати на наступні питання, якщо негативна – просимо перейти до питання 8 і відповідати на наступні питання.

2. Назвіть, будь-ласка, вид занять:

2.1. біг

2.2. плавання

2.3. їзда на велосипеді

2.4. спортивні ігри

2.5. оздоровча ходьба

2.6. оздоровчі види гімнастики

2.7. інше (напишіть) _____

3. Ваші заняття відбуваються:

3.1. під керівництвом тренера (інструктора)

3.2. самостійно

3.3. інше (напишіть) _____

4. Якщо Ви відвідуєте організовані форми занять, пригадайте будь-ласка, звідки Ви про них дізналися?

4.1. з оголошення в газеті

4.2. з оголошення на вулиці

4.3. з реклами на телебаченні (радіо)

4.4. від знайомих, друзів, які займаються

4.5. під час змагань (як учасник або глядач)

4.6. інше (напишіть) _____

Продовження Додатка Б

5. Яка мета Ваших занять?
 - 5.1. покращення стану здоров'я
 - 5.2. зниження зайвої ваги
 - 5.3. покращення фігури
 - 5.4. профілактика захворювань
 - 5.5. корисне дозвілля і спілкування
 - 5.6. інше (напишіть) _____
6. Який стаж Ваших занять?
 - 6.1. менше року
 - 6.2. 1-3 роки
 - 6.3. 4-5 років
 - 6.4. інше (напишіть) _____
7. Скільки приблизно годин на тиждень Ви займаєтеся?
 - 7.1. 6 годин
 - 7.2. 4-5 годин
 - 7.3. 2-3 години
 - 7.4. 0,5 -1 година
 - 7.5. інше (напишіть) _____
8. Якщо Ви не займаєтеся систематично - зазначте причини:
 - 8.1. відсутність вільного часу
 - 8.2. не можливість оплачувати заняття
 - 8.3. відсутність умов для занять
 - 8.4. немає бажання
 - 8.5. не відчуваю потреби тренуватися
 - 8.6. інше (напишіть) _____
9. З якою метою ви берете участь у цих змаганнях?
 - 9.1. відстояти честь команди
 - 9.2. перевірити власні сили
 - 9.3. підвищити рівень тренуваності
 - 9.4. покращити стан здоров'я
 - 9.5. подобається дух змагань
 - 9.6. цікаво провести вільний час
 - 9.7. інше (напишіть) _____
10. Чи готувалися Ви спеціально до участі у цих змаганнях?
 - 10.1. так
 - 10.2. скоріше так, чим ні
 - 10.3. скоріше ні, чим так
 - 10.4. ні

Продовження Додатка Б

11. Як часто Ви берете участь у змаганнях?
- 11.1. щомісяця
 - 11.2. раз на 2-3місяці
 - 11.3. раз на 3-4 місяці
 - 11.4. раз на півроку
 - 11.5. інше (напишіть) _____
12. Хто ініціював Вашу участь у цих змаганнях?
- 12.1. власна ініціатива
 - 12.2. тренер (інструктор)
 - 12.3. керівник колективу
 - 12.4. колега, приятель
 - 12.5. інше (напишіть) _____
13. Чи є, на Вашу думку, участь у змаганнях стимулом для подальших систематичних занять?
- 13.1. так
 - 13.2. скоріше так, чим ні
 - 13.3. скоріше ні, чим так
 - 13.4. ні
14. Просимо повідомити інформацію про себе:
- Вік _____
 - Стать _____
 - Освіта _____

Дякуємо за допомогу в дослідженнях!

Додаток В

ЛЬВІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ
А Н К Е Т А

Телефонне опитування учасників спортивно-масового заходу «Тиждень доступного спорту».

1. Чи ходили Ви на пробне заняття?
2. Чи продовжили Ви займатися фізичною культурою після пробного заняття?
Якщо Ваша відповідь позитивна, переходимо до питання 5.
3. Назвіть причину, чому не продовжили займатися:
 - 3.1. відсутність вільного часу
 - 3.2. не можливість оплачувати заняття
 - 3.3. відсутність умов для занять
 - 3.4. немає бажання
 - 3.5. не відчуваю потреби тренуватися
 - 3.6. інше.
4. Чи хотіли б зараз займатися спортом?
5. Проведення такої акції може посприяти залученню населення до занять руховою активністю?
6. Чи вартує проводити акцію наступного року?
7. Звідки Ви дізнались про акцію «Тиждень доступного спорту»?
 - 7.1. з оголошення в газеті
 - 7.2. з оголошення на вулиці (транспорті)
 - 7.3. з реклами на телебаченні (радіо)
 - 7.4. з інтернету
 - 7.5. від знайомих, друзів
 - 7.6. інше

Продовження Додатка В

8. Які причини спонукали до занять руховою активністю?

- 8.1. зміцнення здоров'я
- 8.2. підвищення рівня розвитку фізичних якостей
- 8.3. задоволення потреби в рухах
- 8.4. вплив оточуючих
- 8.5. перегляд змагань у якості глядача
- 8.6. естетичність виступу учасників на заходах
- 8.7. інше

9. Як вплинула участь у спортивно-масовому заході на формування мотивації до занять руховою активністю?

- 9.1. виникло бажання більше дізнатись про користь від занять руховою активністю
- 9.2. не викликало бажання займатись руховою активністю
- 9.3. прийняв рішення займатися руховою активністю
- 9.4. інше

10. Що приваблює вас у спортивно-масових заходах?

- 10.1. Святковість та урочистість заходів
- 10.2. Естетика спортивно-масових заходів
- 10.3. Суперництво, азарт
- 10.4. Отримання призів та заохочувальних подарунків
- 10.5. інше

11. Скільки Вам років?

АКТ ВПРОВАДЖЕННЯ

результатів наукового дослідження у навчальний процес Хмельницького національного університету

Ми, ті, що підписали нижче, склали цей акт про те, що результати роботи виконаної згідно з науковою темою кафедри фітнесу та рекреації ЛДУФК на 2016-2020 рр. «Технологія залучення населення до оздоровчої рухової активності» (№ державної реєстрації 0117U 003040). за період 2018 року впроваджені у діяльність. Виконавець Турка Р.О. вніс такі рекомендації і пропозиції:

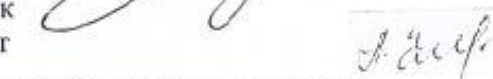
Назва пропозиції, форма впровадження і коротка характеристика	Наукова новизна та її значення, рекомендації з подальшого використання	Ефект від впровадження
Алгоритм залучення населення до оздоровчої рухової активності. Методичні матеріали для удосконалення змісту навчальної дисципліни «Теорія і технології оздоровчо-рекреаційної рухової активності» для студентів спеціальності середня освіта, фізична культура.	Систематизовано відомості щодо удосконалення процесу організації та проведення спортивно-масових заходів. Розроблено алгоритм залучення населення до оздоровчої рухової активності через спортивно-масові заходи системи спорту для всіх. Рекомендується для застосування у навчальному процесі ЗВО, що готують фахівців з фізичного виховання та спорту.	Даний алгоритм доповнює зміст початкової дисципліни «Теорія і технології оздоровчо-рекреаційної рухової активності», що сприяє кращому розумінню студентами особливостей процесу організації та проведення спортивно-масових заходів та процесу залучення населення до оздоровчої рухової активності.

Автор-розробник

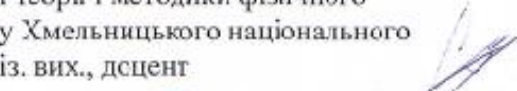
Турка Р.О.

Науковий керівник
к. фіз. вих., доцент

Чеховська Л.Я.

Завідувач кафедри теорії і методики фізичного виховання і спорту Хмельницького національного університету, к. фіз. вих., доцент

Солтик О.О.

Декан гуманітарно-педагогічного факультету Хмельницького національного університету, к. філол. наук, доцент

Станіславова Л.Л.

Перший проректор,
проректор з науково-педагогічних
та наукової роботи, д.е.н., професор

Войнаренко М.П.

АКТ ВПРОВАДЖЕННЯ

результатів наукового дослідження у діяльність громадського об'єднання
«Самопоміч» м. Львова

Ми, ті, що підписали нижче, склали цей акт про те, що результати роботи виконаної згідно з темою 3.9. Зведеного плану НДР у сфері фізичної культури та спорту на 2011-2015 рр. «Удосконалення наукових засад спорту для всіх, фітнесу та рекреації» за підтемою «Технологія залучення населення до фізкультурно-оздоровчих занять» (№ державної реєстрації 0111U001735) впроваджені у діяльність. Виконавець Турка Р.О. вніс такі рекомендації і пропозиції:

Назва пропозиції, форма впровадження і коротка характеристика	Наукова новизна та її значення, рекомендації з подальшого використання	Ефект від впровадження
Методичні рекомендації з питань удосконалення процесу організації та проведення спортивно-масових заходів. Акцентувалася увага на мотиваційних пріоритетах учасників спортивно-масових заходів.	Вперше організовано та проведено захід «Тиждень доступного спорту», що базувався на індивідуальному підході до кожного учасника. Методичні рекомендації можуть бути застосовані у різних організаціях фізкультурного профілю.	До різних видів рухової активності залучено 20% відвідувачів спортивно-масових заходів.

Автор-розробник

Турка Р.О.

Представник закладу, де виконувалось впровадження:

керівник промоції здорового способу життя
громадського об'єднання «Самопоміч»

Кучеренко О.

Представника ЛДУФК:

Зав. кафедрою фітнесу і рекреації

Жданова О.М.

Проректор з Н та ВР, доцент

Музика Ф.В.

АКТ ВПРОВАДЖЕННЯ

результатів наукового дослідження у діяльність громадського об'єднання
«Самопоміч» м. Львова

Ми, ті, що підписалися нижче, склали цей акт про те, що результати роботи виконаної згідно Зведеного плану НДР у сфері фізичної культури та спорту на 2011-2015 рр. за темою 3.9. «Удосконалення наукових засад спорту для всіх, фітнесу та рекреації» і підтемою «Технологія залучення населення до фізкультурно-оздоровчих занять» (№ державної реєстрації 0111U001735) впроваджені у діяльність. Виконавець Турка Р.О. вніс такі рекомендації і пропозиції:

Назва пропозиції, форма впровадження і коротка характеристика	Наукова повнота та її значення, рекомендації з подальшого використання	Ефект від впровадження
Участь організацій сфери фізичної культури і спорту для ефективного проведення спортивно-масових заходів.	Організовано і проведено спортивно-масові заходи («Ярмарок спорту», «Тиждень доступного спорту»), в рамках яких скоординовано співпрацю різних організацій фізкультурного профілю з демонстрацією власних видів рухової активності.	залучено до заходу понад 15000 осіб різного віку та статі.

Автор-розробник

Турка Р.О.

Представник закладу, де виконувалось впровадження:

керівник відділу промоції здорового способу життя

громадського об'єднання «Самопоміч»

Кучерепка О.

Представники ЛДУФК:

Зав. кафедрою фітнесу і рекреації

Жданова О.М.

Проректор з Н та ВР, доцент

Музика Ф.В.

АКТ ВПРОВАДЖЕННЯ

результатів наукового дослідження у діяльність громадського об'єднання
«Самопоміч» м. Львова

Ми, ті, що підписалися нижче, склали цей акт про те, що результати роботи виконавої згідно Звеленого плану ІЦДР у сфері фізичної культури та спорту на 2011-2015 рр. за темою 3.9. «Удосконалення наукових пасад спорту для всіх, фітнесу та рекреації» і підтемою «Технологія залучення населення до фізкультурно-оздоровчих занять» (№ державної реєстрації 0111U001735) впроваджені у діяльність. Виконавець Турка Р.О. вніс такі рекомендації і пропозиції:

Назва пропозиції, форма впровадження і коротка характеристика	Наукова новизна та її значення, рекомендації з подальшого використання	Ефект від впровадження
Нові форми проведення промоційних спортивно-масових заходів, які мають за мету ознайомлення населення із різновидами спортивних і фізкультурно-оздоровчих занять та враховують мотиваційні пріоритети учасників.	Вперше організована демонстрація та апробація учасниками різновидів рухової активності на спортивно-масових заходах «Ярмарок спорту, «Тиждень доступного спорту», з метою їх подальшого вибору для систематичних занять.	Залучено до різних видів рухової активності 20% відвідувачів спортивно-масових заходів.

Автор-розробник

 Турка Р.О.

Представник закладу, де виконувалось впровадження:

керівник відділу промоції здорового способу життя
громадського об'єднання «Самопоміч»

 Кучеренко О.

Представники ЛДУФК:

Зав. кафедрою фітнесу і рекреації

 Жданова О.М.

Проректор з Н та БР, доцент

 Муzychuk O. B.

АКТ ВПРОВАДЖЕННЯ

результатів наукового дослідження у діяльність громадської організації
«Здорове місто» міста Львова

Ми, ті, що підписали нижче, склали цей акт про те, що результати роботи виконаної згідно з науковою темою кафедри фітнесу та рекреації ЛДУФК «Технологія залучення населення до оздоровчої рухової активності» (№ державної реєстрації 0117U 003040), за період 2017 року впроваджені у діяльність. Виконавець Турка Р.О. вніс такі рекомендації і пропозиції:

Назва пропозиції, форма впровадження і коротка характеристика	Наукова повизна та її значення, рекомендації з подальшого використання	Ефект від впровадження
Алгоритм залучення населення до оздоровчої рухової активності. Базується на основі проведеного аналізу документів організаційного регламентування та SWOT аналізу діяльності організацій системи спорту для всіх; експертної оцінки.	Вперше обґрунтовано алгоритм залучення населення до оздоровчої рухової активності через спортивно-масові заходи системи спорту для всіх. Алгоритм може застосовуватися у різних організаціях масового спорту.	Алгоритм сприяє активізації оздоровчої рухової активності населення. Доповнює та систематизує процес проведення спортивно-масових заходів системи спорту для всіх на підготовчому, реалізаційному та підсумково-звітньому етапах.

Автор-розробник

Турка Р.О.

Представник закладу, де виконувалось впровадження;

Керівник громадської організації

«Здорове місто»

Чуник О.Р.

Представники ЛДУФК:

Зав. кафедрою фітнесу і рекреації

Проректор з Н та ЗЗ, професор

Жданова О.М.

Волкавич А.С.

АКТ ВПРОВАДЖЕННЯ

результатів наукового дослідження у діяльність Львівського обласного центру фізичного здоров'я населення «Спорт для всіх»

Ми, ті, що підписали нижче, склали цей акт про те, що результати роботи виконаної згідно з науковою темою кафедри фітнесу та рекреації ЛДУФК «Технологія залучення населення до оздоровчої рухової активності» (№ державної реєстрації 0117U-003040), за період 2017 року впроваджені у діяльність. Виконавець Турка Р.О. вніс такі рекомендації і пропозиції:

Назва пропозиції, форма впровадження і коротка характеристика	Наукова новизна та її значення, рекомендації з подальшого використання	Ефект від впровадження
Алгоритм залучення населення до оздоровчої рухової активності. ґрунтується на основі проведеного аналізу документів організаційного регламентування та SWOT аналізу діяльності організацій системи спорту для всіх; експертної оцінки.	Вперше обґрунтовано алгоритм залучення населення до оздоровчої рухової активності через спортивно-масові заходи системи спорту для всіх. Алгоритм може застосовуватися у різних організаціях масового спорту.	Алгоритм сприяє активізації оздоровчої рухової активності населення. Додатково та систематизує процес проведення спортивно-масових заходів системи спорту для всіх на підготовчому, реалізаційному та підсумково-звітному етапах.

Автор-розробник

Турка Р.О.

Представник закладу, де виконувалось впровадження.

Директор ЛОЦФЗН

«Спорт для всіх»

Климович В.В.

Представник ЛДУФК:

Зав. кафедрою фітнесу і рекреації

Жданова О.М.

Проректор з Н та ЗЗ, професор

Вовканич А.С.

АКТ ВПРОВАДЖЕННЯ

результатів наукового дослідження в освітній процес Львівського державного університету фізичної культури

Ми, ті, що підписалися нижче, склали цей акт про те, що результати роботи виконавчої згідно з науковою темою кафедри фітнесу та рекреації ЛДУФК на 2016-2020 рр. «Технологія залучення населення до оздоровчої рухової активності» (№ державної реєстрації 0117U 003040), за період 2018 року впроваджені у діяльність. Виконавець Турка Р.О. вніс такі рекомендації і пропозиції:

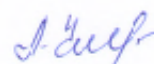
Назва пропозиції, форма впровадження і коротка характеристика	Наукова новизна та її значення, рекомендації з подальшого використання	Ефект від впровадження
Алгоритм залучення населення до оздоровчої рухової активності. Методичні матеріали для удосконалення змісту навчальної дисципліни «Теорія і технології оздоровчо-рекреаційної рухової активності» для студентів спеціальності фізична терапія та ерготерапії.	Систематизовано відомості щодо удосконалення процесу організації та проведення спортивно-масових заходів. Розроблено алгоритм залучення населення до оздоровчої рухової активності через спортивно-масові заходи системи спорту для всіх. Рекомендується для застосування в освітній процесі ЗВО, що готують фахівців із фізичного виховання та спорту.	Даний алгоритм доповнює зміст початкової дисципліни, що сприяє кращому розумінню студентами особливостей процесу організації та проведення спортивно-масових заходів та процесу залучення населення до оздоровчої рухової активності.

Автор-розробник

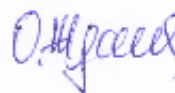
Турка Р.О.

Науковий керівник
к. фіз. вих., доцент

Чеховська Л.Я.

Завідувач кафедри фітнесу та рекреації
Львівського державного університету
фізичної культури, канд. мед. наук, професор

Жданова О.М.

Декан факультету фізичної терапії та ерготерапії
Львівського державного університету
фізичної культури, к. фіз. вих., доцент

Данилевич М.В.

Перший проректор
Львівського державного університету
фізичної культури, канд. біол. наук, професор

Музика Ф.В.

АКТ ВПРОВАДЖЕННЯ

результатів наукового дослідження в освітній процес Львівського державного університету фізичної культури

Ми, ті, що підписалися нижче, склали цей акт про те, що результати роботи виконаної згідно з науковою темою кафедри фітнесу та рекреації ЛДУФК на 2016-2020 рр. «Технологія залучення населення до оздоровчої рухової активності» (№ державної реєстрації 0117U 003040). за період 2018 року впроваджені у діяльність. Виконавець Турка Р.О. вніс такі рекомендації і пропозиції:

Назва пропозиції, форма впровадження і коротка характеристика	Наукова новизна та її значення, рекомендації з подальшого використання	Ефект від впровадження
Алгоритм залучення населення до оздоровчої рухової активності. Методичні матеріали для удосконалення змісту навчальної дисципліни «Оздоровча фізична культура» для студентів спеціальності середня освіта.	Систематизовано відомості щодо удосконалення процесу організації та проведення спортивно-масових заходів. Розроблено алгоритм залучення населення до оздоровчої рухової активності через спортивно-масові заходи системи спорту для всіх. Рекомендується для застосування в освітній процесі ЗВО, що готують фахівців із фізичного виховання та спорту.	Даний алгоритм доповнює зміст початкової дисципліни, що сприяє кращому розумінню студентами особливостей процесу організації та проведення спортивно-масових заходів та процесу залучення населення до оздоровчої рухової активності.

Автор-розробник

Турка Р.О.

Науковий керівник
к. фіз. вих., доцент

Чеховська Л.Я.

Завідувач кафедри фітнесу та рекреації
Львівського державного університету
фізичної культури, канд. пед. наук, професор

Жданова О.М.

Декан факультету педагогічної освіти
Львівського державного університету
фізичної культури, к. фіз. вих., доцент

Петрина Р.Л.

Перший проректор
Львівського державного університету
фізичної культури, канд. біол. наук, професор

Музика Ф.В.

АКТ ВПРОВАДЖЕННЯ

результатів наукового дослідження в освітній процес Львівського державного університету фізичної культури

Ми, ті, що підписалися нижче, склали цей акт про те, що результати роботи виконаної згідно з науковою темою кафедри фітнесу та рекреації ЛДУФК на 2016-2020 рр. «Технологія залучення населення до оздоровчої рухової активності» (№ державної реєстрації 0117U 003040), за період 2018 року впроваджені у діяльність. Виконавець Турка Р.О. вис такі рекомендації і пропозиції:

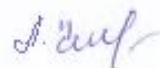
Назва пропозиції, форма впровадження і коротка характеристика	Наукова новизна та її значення, рекомендації з подальшого використання	Ефект від впровадження
Алгоритм залучення населення до оздоровчої рухової активності. Методичні матеріали для удосконалення змісту навчальної дисципліни «Оздоровча фізична культура» * для студентів спеціальності фізична культура і спорт.	Систематизовано відомості щодо удосконалення процесу організації та проведення спортивно-масових заходів. Розроблено алгоритм залучення населення до оздоровчої рухової активності через спортивно-масові заходи системи спорту для всіх. Рекомендується для застосування в освітній процесі ЗВО, що готують фахівців із фізичного виховання та спорту.	Даний алгоритм доповнює зміст початкової дисципліни, що сприяє кращому розумінню студентами особливостей процесу організації та проведення спортивно-масових заходів та процесу залучення населення до оздоровчої рухової активності.

Автор-розробник

Турка Р.О.

Науковий керівник
к. фіз. зих., доцент

Чеховська Л.Я.

Завідувач кафедри фітнесу та рекреації
Львівського державного університету
фізичної культури, канд. пед. наук, професор

Жданова О.М.

Декан факультету фізичної культури і спорту
Львівського державного університету
фізичної культури, к. фіз. вих., доцент

Ріпак І.М.

Перший проректор
Львівського державного університету
фізичної культури, канд. біол. наук, професор

Музика О.В.

Додаток Д

Класифікатор функцій

Група Функцій	Підгрупа функцій	Зміст функцій
01		<u>Планування діяльності</u>
02.		<u>Організація та проведення масових заходів фізкультурно-оздоровчого характеру</u>
	02.01	Діти та молодь
	02.02	I та II періоди зрілого віку
	02.03	Ветерани спорту та особи пенсійного віку
	02.04	Інші
03.		<u>Організація та проведення масових заходів спортивно- оздоровчого характеру</u>
	02.01	Діти та молодь
	02.02	Доросле населення
	02.03	Ветерани спорту та особи пенсійного віку
	02.04	Інші
04		<u>Науково-методичне та програмне забезпечення</u>
05		<u>Робота з кадрами</u>
06		<u>Проведення фізкультурно-оздоровчої діяльності</u>
07		<u>Мотивація занять через пропаганду і рекламу</u>
08		<u>Розвиток матеріально-технічної бази</u>
09		<u>Співпраця з іншими організаціями</u>
10		<u>Контроль діяльності</u>

Додаток Е.1

ЛЬВІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ

Шановний експерте!

Львівський державний університет фізичної культури проводить опитування з метою вивчення особливостей залучення населення до занять руховою активністю через спортивно-масові заходи.

Ваша думка для нас дуже важлива.

Особиста інформація:

1. Ваш вік _____

2. Стаж роботи _____

3. Місце роботи _____

Кожен чинник Вам потрібно оцінити з огляду впливу на залучення населення до занять руховою активністю та на проведення спортивно-масових заходів. Також потрібно визначити спрямованість впливу кожного чинника, тобто віднести його до сильної або слабкої сторони діяльності організації. Одержані результати опитування та персональні дані будуть використані та оприлюднені у дисертаційному дослідженні.

Прізвище та ініціали: _____

підпис _____

Щиро дякуємо за співпрацю!

Додаток Е.2

ЛЬВІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ

Шановний експерте!

Львівський державний університет фізичної культури проводить опитування з метою вивчення особливостей залучення населення до занять руховою активністю через спортивно-масові заходи. Одержані результати опитування будуть використані та оприлюдненні у дисертаційному дослідженні. Ваша думка для нас дуже важлива.

Зазначте інформацію про себе:

1. Ваш вік _____

2. Стаж роботи _____

3. Місце роботи _____

4. Зазначте використання різних шляхів залучення населення до рухової активності (за рівнем важливості: 1- найвищий ранг)

Шляхи залучення населення до	Місце (ранг 1-6)
Реклама у засобах масової інформації	
Спортивно-масові заходи	
Лекції, бесіди	
Соціальні проекти	
Акції, фестивалі	
Тренінги, практикуми	

5. Зазначте, найбільш дієві чинники, які впливають на залучення населення до рухової активності. (за рівнем важливості: 1- найвищий ранг)

Чинники	Місце (ранг 1-4)
Впровадження нових форми донесення інформації до потенційного споживача фізкультурно-оздоровчих послуг	
Впровадження нових форм проведення спортивно-масових заходів	
Збільшення кількість організацій, які надають фізкультурно-оздоровчі послуги	
Збільшення обсягу агітаційно-пропагандистської роботи та реклами	

6. Зазначте, які з етапів проведення спортивно масових заходів потрібно удосконалювати (за рівнем їх важливості: 1- найвищий ранг)

Продовження Додатка Е.2

Етапи проведення СМЗ	Місце (ранг 1-3)
Підготовчий	
Реалізаційний	
Підсумково-звітній	

7. Зазначте результат, участі у спортивно-масових заходах (за рівнем важливості: 1- найвищий ранг)

Результат	Місце (ранг 1-6)
Активізація рухової активності	
Змістовне проведення часу	
Підвищення соціальної активності	
Досягнення спортивного результату	
Покращення здоров'я	
Рекреація	

8. Зазначте, яким характеристикам повинні відповідати спортивно-масові заходи, щоб залучити якомога більшу кількість осіб (за рівнем важливості: 1- найвищий ранг)

Якості	Місце (ранг 1-8)
Популярність	
Доступність	
Варіативність	
Диференційованість	
Регулярність	
Систематичність	
Різноманітність	
Оригінальність	

10. Для підвищення ефективності залучення населення до занять руховою активністю мають значення через проведення спортивно-масових заходів

Зміст інформації	Місце (ранг1-7)
Збільшення обсягу реклами рухової активності	
Покращення якості фізкультурно-оздоровчих послуг	
Активізація рухової активності населення	
Удосконалення матеріально-технічної бази	
Удосконалення нормативно-правової бази	
Збільшення кількості спортивно-масових заходів	
Популяризація волонтерської діяльності	

Прізвище та ініціали _____
 Підпис _____

Матриця SWOT-аналізу діяльності ЛОЦФЗН «Спорт для всіх» на підготовчому етапі

	Можливості	Загрози
	<p>1. Форми донесення інформації до потенційного споживача фізкультурно-оздоровчих послуг</p> <p>2. Рівень здоров'я населення</p> <p>3. Кількість організацій, що надають фізкультурно-оздоровчі послуги</p>	<p>1. Платоспроможність населення</p> <p>2. Агітаційно-пропагандистська робота, реклама</p> <p>3. Рівень зацікавлення населення фізкультурно-оздоровчими послугами</p>
<p>Сильні сторони</p> <p>1. Налагодження співпраці з фізкультурно-спортивними закладами</p> <p>2. Налагодження співпраці з представниками державних та громадських органів управління сферою фізичної культури та спортом, ознайомлення їх з концепцією спортивно-масового заходу</p> <p>3. Підготовка нагород, сувенірів, грамот переможцям</p> <p>4. Підготовка кошторису проведення спортивно-масового заходу</p> <p>5. Підготовка місць для глядачів</p>	<p>Наситити інформаційний простір засобів масової інформації даними про спортивно-масовий захід, що буде проводитись. Через налагодження співпраці з фізкультурно-спортивними закладами залучати учасників та глядачів спортивно-масових до систематичних занять у цих установах.</p>	<p>Донести інформацію до потенційних учасників заходів та до глядачів про існуючі місця та форми занять руховою активністю.</p> <p>Залучати до проведення заходів й інші організації системи спорт для всіх. Підняти рівень зацікавленості населення фізкультурно-оздоровчими послугами.</p>
<p>Слабкі сторони</p> <p>1. Встановлення контактів з профільними вищими закладами освіти, залучення студентів до організації та проведення спортивно-масових заходів в якості консультантів</p> <p>2. Промоція спортивно-масових заходів (запрошення, повідомлення у засобах масової інформації, афіші, реклами та ін.)</p> <p>3. Пошук фінансової підтримки спонсорів та меценатів</p> <p>4. Пошук та підготовка волонтерів для участі в проведенні спортивно-масових заходів</p> <p>5. Підготовка місця для організації роботи консультаційного пункту</p>	<p>Налагодити співпрацю з організаціями, що надають фізкультурно-оздоровчі послуги, для можливої їх участі у підготовці як спонсори або меценати. Використання дієвих форм донесення інформації до споживача для промоції спортивно-масових заходів..</p>	<p>Активізувати роботу пов'язану з промоцією спортивно-масових заходів. Налагодити співпрацю на взаємовигідних умовах із спонсорами та меценатами. Залучати волонтерів для участі в проведенні спортивно-масових заходів.</p>

Матриця SWOT-аналізу діяльності ЛОЦФЗН «Спорт для всіх» на реалізаційному етапі

	Можливості	Загрози
	<ol style="list-style-type: none"> 1. Форми донесення інформації до потенційного споживача фізкультурно-оздоровчих послуг 2. Рівень здоров'я населення 3. Кількість організацій, що надають фізкультурно-оздоровчі послуги 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Платоспроможність населення 2. Агітаційно-пропагандистська робота, реклама 3. Рівень зацікавлення населення фізкультурно-оздоровчими послугами
Сильні сторони <ol style="list-style-type: none"> 1. Проведення урочистого відкриття СМЗ 2. Залучення якомога більшої кількості учасників СМЗ 3. Розширення сфери спілкування, інтелектуального збагачення та ін.. 4. Дотримання порядку та забезпечення безпеки 	<p>Наситити заходи різноманітними формами інформаційної підтримки СМЗ пропагандистського характеру, задля переконання населення у необхідності занять РА. Проводити вікторини для учасників та глядачів СМЗ на тему: здоров'я, здоровий спосіб життя, рухова активність тощо.</p>	<p>Використати розширення сфери спілкування учасників та глядачів задля підняття рівня їх зацікавленості ФОП. Надавати інформацію агітаційно-пропагандистського характеру роботу використовуючи урочисте відкриття СМЗ.</p>
Слабкі сторони <ol style="list-style-type: none"> 1. Забезпечення інвентарем та підтримка технічного стану місць проведення СМЗ 2. Організація консультацій фізкультурних фахівців, щодо можливих місць та форм занять РА 3. Залучення якомога більшої кількості глядачів 4. Організація консультацій фахівців для тих, хто бажає самостійно займатися РА 5. Залучення відомих спортсменів, зірок естради та ін. 6. Координація роботи волонтерів 	<p>Налагодити співпрацю з організаціями, що надають ФОП, що дасть можливість використовувати їх приміщення для проведення власних СМЗ та вирішить питання з інвентарем. Також це буде наочно демонструвати можливі місця та форми занять РА для учасників та глядачів цих заходів.</p>	<p>Залучити широке коло фахівців для можливості отримати кваліфіковану допомогу учасникам та глядачам СМЗ з питань можливих місць занять, видів рухової активності та ін..</p>

Матриця SWOT-аналізу діяльності ЛОЦФЗН «Спорт для всіх» на підсумково-звітному етапі

	<p align="center">Можливості</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Форми донесення інформації до потенційного споживача фізкультурно-оздоровчих послуг 2. Рівень здоров'я населення 3. Кількість організацій, що надають фізкультурно-оздоровчі послуги 	<p align="center">Загрози</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Платоспроможність населення 2. Агітаційно-пропагандистська робота, реклама 3. Рівень зацікавлення населення фізкультурно-оздоровчими послугами
<p align="center">Сильні сторони</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Формування підсумкової інформації у ЗМІ 2. Впорядкування місця де проводився СМЗ 3. Узагальнення поточних протоколів, підготовка звіту 4. Проведення фінансової звітності 	<p align="center">Використовувати максимальну кількість можливих форм донесення інформації до потенційних споживачів ФОД для широкого висвітлення підсумків проведення СМЗ.</p>	<p align="center">Донести інформацію до учасників заходів та до глядачів про існуючі місця та форми занять РА. Залучати до проведення заходів й інші організації системи спорт для всіх.</p>
<p align="center">Слабкі сторони</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Аналіз зацікавленості населення у різних видах РА 2. Відстеження дієвості різних джерел інформації 3. Аналіз зацікавленості населення у СМЗ різного спрямування 4. Відзначення кращих членів організаційного комітету 5. Порівняння підсумків з поставленою метою 6. Підведення підсумків проведення просвітницько-пропагандистської роботи 	<p align="center">Аналізувати зацікавлення населення у різних видах РА через співпрацю з організаціями, що безпосередньо надають ФОП. Аналізувати дієвість тих чи інших джерел інформації та зацікавлення населення у СМЗ різного спрямування шляхом проведення опитування учасників та глядачів цих заходів.</p>	<p align="center">Надавати інформацію для учасників та глядачів СМЗ щодо можливих форм та видів самостійних занять РА, що сприятиме підвищенню рівня РА населення та зніме питання платоспроможності населення.</p>

Додаток Ж.4

Матриця SWOT-аналізу діяльності ГО «Самопоміч» на підготовчому етапі

	Можливості	Загрози
	<ol style="list-style-type: none"> 1. Форми донесення інформації до потенційного споживача фізкультурно-оздоровчих послуг 2. Рівень здоров'я населення 3. Кількість організацій, що надають фізкультурно-оздоровчі послуги 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Платоспроможність населення 2. Агітаційно-пропагандистська робота, реклама 3. Рівень зацікавлення населення фізкультурно-оздоровчими послугами
Сильні сторони <ol style="list-style-type: none"> 1. Налагодження співпраці з фізкультурно-спортивними закладами 2. Підготовка місця проведення 3. Пошук та налагодження співпраці зі спонсорами, меценатами та ін. 4. Налагодження співпраці з комерційними організаціями 5. Підготовка місць для розміщення реклами 	<p>Поглибити співпрацю з комерційних організаціями, що надають фізкультурно-оздоровчі послуги.</p>	<p>Мінімізувати можливі витрати потенційних учасників та глядачів, шляхом залучення спонсорських коштів для організації доїзду до місця проведення СМЗ, розіграш безкоштовних абонементів на заняття у фізкультурно-спортивних закладах.</p>
Слабкі сторони <ol style="list-style-type: none"> 1. Взаємодія з державними органами управління фізичною культурою і спортом 2. Підготовка місць для проведення просвітницько-пропагандистської роботи 3. Інформованість населення про СМЗ через ЗМІ 4. Підготовка консультаційного пункту 	<p>Використовувати різноманітні форми донесення інформації для проведення просвітницько-пропагандистської роботи. Своєчасно і широко інформувати населення про заходи, що будуть проводитись використовуючи популярні форми донесення інформації.</p>	<p>Виділити місця для проведення агітаційно-пропагандистської роботи. Підготовка консультаційного пункту.</p>

Додаток Ж.5

Матриця SWOT-аналізу діяльності ГО «Самопоміч» на реалізаційному етапі

	<i>Можливості</i>	<i>Загрози</i>
	1. Форми донесення інформації до потенційного споживача фізкультурно-оздоровчих послуг 2. Рівень здоров'я населення 3. Кількість організацій, що надають фізкультурно-оздоровчі послуги	1. Платоспроможність населення 2. Агітаційно-пропагандистська робота, реклама 3. Рівень зацікавлення населення фізкультурно-оздоровчими послугами
Сильні сторони 1. Залучення відомих спортсменів зірок естради та ін. 2. Залучення якомога більшої кількості учасників СМЗ 3. Проведення урочистого відкриття СМЗ 4. Організація консультацій фізкультурних фахівців, щодо можливих місць та форм занять РА 5. Використання інноваційних методів інформаційної підтримки СМЗ 6. Організація виступів спонсорів та меценатів	Збільшити частоту залучення відомих людей (спортсменів зірок естради та ін..) як однієї з найефективніших форм донесення інформації до потенційного споживача ФОП.	Залучити волонтерів до своєї діяльності, створювати соціальні проекти для різних верств населення. Використовувати інноваційні методи у підвищенні рівня зацікавленості населення власним здоров'ям та руховою активністю.
Слабкі сторони 1. Організація консультацій фахівців для тих, хто бажає самостійно займатися РА 2. Організація консультацій лікаря щодо користі від занять РА 3. Реалізація завдань, які зазначені у положенні про СМЗ 4. Ведення протоколів змагань СМЗ	Налагодити співпрацю з організаціями, що надають ФОП задля можливості проведення консультацій фахівцями, що у них працюють.	Організувати консультації лікаря, що сприятиме підвищенню безпеки самостійних занять РА.

Додаток Ж.6

Матриця SWOT-аналізу діяльності ГО «Самопоміч» на підсумково-звітному етапі

	Можливості	Загрози
	1. Форми донесення інформації до потенційного споживача фізкультурно-оздоровчих послуг 2. Рівень здоров'я населення 3. Кількість організацій, що надають фізкультурно-оздоровчі послуги	1. Платоспроможність населення 2. Агітаційно-пропагандистська робота, реклама 3. Рівень зацікавлення населення фізкультурно-оздоровчими послугами
Сильні сторони	Збільшити арсенал використання інноваційних методів інформаційної підтримки.	Розширити зміст інформації щодо підсумків проведення змагань, окремим пунктом включати блок інформації про користь від занять РА, ЗСЖ та ін...
Слабкі сторони	Налагодити співпрацю з організаціями, що надають ФОП задля можливості відстеження систематичності занять РА учасників СМЗ. Відстежити дієвість різних джерел інформаційної підтримки, шляхом опитування.	Підвести підсумки проведення просвітницько-пропагандистської роботи.
	1. Формування підсумкової інформації у ЗМІ 2. Скерування офіційних подяк за допомогу державним та громадським організаціям 3. Аналіз роботи організаційного комітету	
	1. Аналіз зацікавленості населення у різних видах РА 2. Підведення підсумків проведення просвітницько-пропагандистської роботи 3. Узагальнення поточних протоколів, підбиття підсумків 4. Аналіз зацікавленості населення у СМЗ різного спрямування 5. Відстеження дієвості різних джерел інформаційної підтримки	

Додаток Ж.7

Матриця SWOT-аналізу діяльності УДЮМКів м. Львова на підготовчому етапі

	<i>Можливості</i>	<i>Загрози</i>
	<ol style="list-style-type: none"> 1. Форми донесення інформації до потенційного споживача фізкультурно-оздоровчих послуг 2. Рівень здоров'я населення 3. Кількість організацій, що надають фізкультурно-оздоровчі послуги 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Платоспроможність населення 2. Агітаційно-пропагандистська робота, реклама 3. Рівень зацікавлення населення фізкультурно-оздоровчими послугами
<p>Сильні сторони</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Налагодження співпраці з фізкультурно-спортивними закладами 2. Взаємодія з державними органами управління фізичною культурою і спортом 3. Підготовка місця проведення 4. Фінансування підготовки СМЗ 	<p>Налагодити співпрацю з організаціями, що надають фізкультурно-оздоровчі послуги таким чином розширити види рухової активності та залучати учасників СМЗ до них.</p>	<p>Донести інформацію до потенційних споживачів ФОП про можливість використання власних приміщень для самостійних занять. Забезпечити можливість проведення таких занять, що дозволить зменшити вартість ФОП.</p>
<p>Слабкі сторони</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Інформованість населення про СМЗ через ЗМІ 2. Пошук та налагодження співпраці зі спонсорами, меценатами та ін. 3. Підготовка волонтерів 4. Підготовка консультаційного пункту 	<p>Використати нові види донесення інформації до потенційного споживача, що дозволить покращити рекламу власної діяльності та знайти додаткові джерела фінансування (спонсори, меценати та ін.).</p>	<p>Провести пошук та підготовку волонтерів до участі в проведенні СМЗ. Підготувати консультаційного пункту, що допоможе вирішити питання щодо рівня зацікавленості населення ФОП.</p>

Матриця SWOT-аналізу діяльності УДЮМКів м. Львова на реалізаційному етапі

	Можливості	Загрози
	<ol style="list-style-type: none"> 1. Види донесення інформації до потенційного споживача фізкультурно-оздоровчих послуг 2. Рівень здоров'я населення 3. Кількість організацій, що надають фізкультурно-оздоровчі послуги 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Платоспроможність населення 2. Агітаційно-пропагандистська робота, реклама 3. Рівень зацікавлення населення фізкультурно-оздоровчими послугами
Сильні сторони	Поглибити співпрацю з організаціями, що надають фізкультурно-оздоровчі послуги таким чином розширити можливості матеріально-технічного забезпечення.	Використати розширення сфери спілкування учасників та глядачів задля підняття рівня їх зацікавленості ФОП. Надавати інформацію агітаційно-пропагандистського спрямування використовуючи урочисте відкриття СМЗ.
Слабкі сторони	Залучати до співпраці відомих людей (спортсменів, зірок естради та ін..) як однієї з найефективніших форм донесення інформації до потенційного споживача ФОП. Організувати консультації фахівців запрошуючи працівників установ, що надають ФОП.	Організувати консультації лікаря, що сприятиме підвищенню безпеки самостійних занять РА
	<ol style="list-style-type: none"> 1. Забезпечення інвентарем та підтримка технічного стану місць проведення СМЗ 2. Розширення сфери спілкування, інтелектуального збагачення та ін. 3. Дотримання порядку та забезпечення безпеки 4. Піклування про стан здоров'я учасників 	
	<ol style="list-style-type: none"> 1. Використання реклами 2. Залучення якомога більшої кількості глядачів 3. Залучення відомих спортсменів, зірок естради та ін. 4. Організація консультацій фахівців для тих, хто бажає самостійно займатися РА 5. Організація консультацій лікаря щодо користі впливу занять РА 	

Матриця SWOT-аналізу діяльності УДЮМКів м. Львова на підсумково-звітному етапі

	Можливості	Загрози
	<ol style="list-style-type: none"> 1. Види донесення інформації до потенційного споживача фізкультурно-оздоровчих послуг 2. Рівень здоров'я населення 3. Кількість організацій, що надають фізкультурно-оздоровчі послуги 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Платоспроможність населення 2. Агітаційно-пропагандистська робота, реклама 3. Рівень зацікавлення населення фізкультурно-оздоровчими послугами
Сильні сторони <ol style="list-style-type: none"> 1. Формування підсумкової інформації у ЗМІ 2. Впорядкування місця де проводився СМЗ 3. Узагальнення поточних протоколів, підготовка звіту 4. Проведення фінансової звітності 	Використовувати максимальну кількість можливих форм донесення інформації до потенційних споживачів ФОД для широкого висвітлення підсумків проведення СМЗ у ЗМІ	Висвітлення у ЗМІ інформації про існуючі місця та форми занять РА.
Слабкі сторони <ol style="list-style-type: none"> 1. Аналіз зацікавленості населення у різних видах РА 2. Відстеження дієвості різних джерел інформації 3. Аналіз зацікавленості населення у СМЗ різного спрямування 4. Відзначення кращих членів організаційного комітету 5. Порівняння підсумків з поставленою метою 6. Підведення підсумків проведення просвітницько-пропагандистської роботи 	Проводити моніторинг зацікавлення населення у різних видах РА через співпрацю з організаціями, що безпосередньо надають ФОП.	Надавати інформацію для учасників та глядачів СМЗ щодо можливих форм та видів самостійних занять РА, що сприятиме підвищенню рівня РА населення.